

T.C.
YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

Yüksek Lisans Tezi

Amani Dweidri

Temmuz 2015

T.C.
YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

Yüksek Lisans Tezi

Amani Dweidri

Tez danışmanı

Yrd. Doç. Sibel Üst Erdem

Temmuz 2015

BİR YŪSUF VE ZŪLEYHÂ METNİ (METİN\ İNDEKS)

AMANİ DWEİDRİ

TARAFINDAN

YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SUNULAN TEZ

TŪRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
YŪKSEK LİSANS TEZİ

Temmuz 2015

Sosyal Bilimler Enstitüsü Onayı

(Ünvanı Adı ve Soyadı)
Enstitü Müdürü

Bu Tezin Yüksek Lisans Derecesi için gereken tüm şartları sağladığımı tasdik ederim.

(Ünvanı Adı ve Soyadı)
Anabilim Dalı Başkanı

Okuduğumuz ve savunmasını dinlediğimiz bu tezin bir yüksek lisans derecesi için gereken tüm kapsam ve kalite şartlarını sağladığımı beyan ederiz.

Danışman

(Ünvanı Adı ve Soyadı)

Yrd. Doç. Sibel Üst Erdem

Amani Dweidri

Jüri üyeleri

Yedek Üye

Prf. Dr. Faruk Toprak

Pro. Dr. Funda Toprak

Doç. Dr. Sait okumuş

Bu tez içerisindeki bütün bilgilerin akademik kurallar ve etik davranış çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu beyan ederim. Ayrıca bu kurallar ve davranışların gerektirdiği gibi bu çalışma orijinal olmayan her tür kaynak ve sonuçlara tam olarak atıf ve referans yaptığımı da beyan ederim; aksi takdirde tüm yasal sorumluluğu kabul ediyorum.

Adı Soyadı:

İmza:

İTHAF

AİLEM'e ve SURİYE'ye İthaf Ediyorum...

ÖZET

BİR YŪSUF VE ZŪLEYHÂ METNİ (METİN\ İNDEKS)

Amani Dweidri

Yüksek Lisans Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Sibel Üst Erdem

Haziran 2015, 111 sayfa

Kuran-ı Kerim'de Ahsenü'l-Kasas adıyla bilinen Yūsuf u Zūleyhâ kıssası divan şiirinde birçok esere konu olmuştur. Çalışmada H.994 yılında istinsah edilmiş yazarı bilinmeyen mensur bir eserin 2a-51a varakları arasında kalan kısmı Latin harflerine transkripsiyonlu olarak aktarılıp incelemesi yapılmıştır. Çalışmada Hz. Yusuf kıssasının Kuran-ı Kerim ve diğer kutsal kitaplarda nasıl yer aldığı ve esere kaynaklık eden kutsal kitaplar belirtilmiştir. Ayrıca metinde geçen kahramanlar hakkında tanıtıcı bilgiler verilmiştir. Bununla birlikte divan şiiri içerisinde yazılmış manzum ve mensur Yusuf u Zūleyhâ metinleri hakkında bilgiler verilmiş,metinde geçen ayetler ve mealleri günümüz Türkçesi ile ifade edilmiştir. Metinden harketle nasirin edebi kişiliği ve uslubu hakkında çeşitli değerlendirmelerde bulunulmuştur. Çalışmanın sonuna metnin özel isim indeksi de eklenmiştir.

Anahtar kelimeler: Ahsenü'l-Kasas, Divan Edebiyatı, Yusuf, Mensur, Mesnevi, Zūleyhâ.

ABSTRACT

TEXT OF YUSUF U ZULEYHA (TEXT/INDEX)

Amani Dweidri

M.a, Department of Turkish Linguistics and Literature

Supervisor: Yrd. Doç. SibelÜstErdem

July 2015, 111 pages

In this thesis Yusuf u Züleyhâ story which was known by name of Ahsenül-Kasas in the holy Quran mentioned to many work in Diwan poetry. A text which was copied in A.C 991, whose author unknown and a mited prose, verse text which was left between 1b-51a papers were transferred and examined to Latin letter in a transcription form. Story source that was source to story was stated by giving information Prophet Yusuf story how took part in holy Quran and other holy book. Besides that it was given introductory informations about heros in story however, verse sources were translated into Turkish by giving information about written prose verse Yusuf u Züleyhâ story. Amd many kind of evalucations were made about nasirós personality and style. In the end of the work it was added story index.

Key words: Ahsenul-Kasas, Literature Of Divan, Yusuf, Prosaically, Mesnevi, Zuleyha.

Önsöz

İslâmiyet'le birlikte Türkler diğer Müslümanlar ile ortak bir kültür dairesine girmişlerdir. Bunun sonucunda Arap, Fars ve Türk edebiyatlarının beslenmiş olduğu müşterek İslâmi kaynakların etkisiyle bazı edebî türler ve şekiller ortaya çıkmıştır. Mesnevi yazma geleneği de bu ortak kültür dairesi içerisinde oluşmuş bir edebî oluşumdur. İslâmiyet ile birlikte Türklerin girmiş olduğu kültür ortamı onların edebî kaynaklarını da etkilemiştir. Bu kaynakların en önemlileri Kuróân-ı Kerim ve peygamber kıssalarıdır. Divan şiirinde Kuróân-ı Kerim'de geçen birçok hikâye ve olaydan faydalanılmıştır. Yûsuf u Züleyhâ metinleri de bu durumun doğal bir sonucudur. Bu metinlerin araştırmacıların istifadesine sunulması ve üzerine yapılan çalışmaların Türk dili, edebiyatı ve kültür tarihi açısından son derece önemli olduğunu ve yapılan çalışmanın bu alanda bir boşluğu dolduracağı düşünülmektedir.

Tez çalışmasına kaynaklık eden metin XVI. Yüzyılda yazılmış ve yazarı belli olmayan mensur yer yer beyitlerle süslenmiş bir Yûsuf u Züleyhâ metnidir. Eserin el yazma nüshası Süleymaniye Kütüphanesi'nde bulunmuştur. Bu metnin Eski Anadolu Türkçesi yazım kurallarına uygun olarak günümüz Latin harflerine transkripsiyonlu olarak aktarımı yapıldıktan sonra eserin inceleme kısmı oluşturulmuştur. Tez çalışması, inceleme, metin ve indeks olmak üzere üç ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Latin harflerine aktarılmış olan metin farklı boyutlarıyla incelenmiştir. Bu kısımda ilk olarak Yûsuf u Züleyhâ metinlerine kaynaklık eden kutsal kitaplardaki bölümler verilmiştir. Yûsuf u Züleyhâ hikâyesinin kronolojik olarak ilk defa Tevratóta daha sonra İncil ve son olarak da Kuróân-ı Kerim'de anlatılan bölümler karşılaştırılarak metnin yazımına esas olan kısımlar belirtilmiştir. Bu karşılaştırma sonucunda metnin en çok Kuróân-ı Kerim'den etkilendiği tespit edilmekle birlikte, Tevrat'tan da bir miktar etkilendiği sonucuna ulaşılmıştır.

Yûsuf u Züleyhâ kıssası etrafında birçok edebî metin teşekkül etmiştir. Bu çerçevede birinci bölümde, divan şiiri içerisinde kaleme alınmış Yûsuf u Züleyhâ metinleri hakkında bilgiler verilerek bu metinler üzerine yapılan çalışmalar sıralanmıştır. Bu şekilde yüzyıllara göre Yûsuf u Züleyhâ metinlerinde meydana gelen değişikliklerin daha açık bir şekilde görülmesi sağlanmıştır.

Tez çalışmasına kaynaklık eden Yûsuf u Züleyhâ metninin yazarı bilinmemektedir. Bununla birlikte Yûsuf u Züleyhâ metni ve bunun incelenmesi sonucunda yazarın edebî kişiliği ve uslûbuna ilişkin yargılar ifade edilmiştir. Yazarın mensur kısımlardaki Arapça ve Farsça'ya hakimiyetiyle birlikte dilinin akıcılığı nasirin edebi açıdan üst bir seviyede olduğunu göstermektedir.

Aynı bölümde, metnin muhtevası başlıklı kısımda tez çalışmasına konu olan Yûsuf u Züleyhâ metninin genel olarak olay örgüsü ve özeti verilerek eserin yazılış sebebi açıklanmıştır. Bunların dışında yine aynı başlıklı kısım altında metinde geçen kahramanların tanıtımı yapılmış ve ayetlerin tercümeleleri verilmiştir.

Tez çalışmasının ikinci bölümü Arap harfli metnin transkripsiyonlu olarak Latin harflerine aktarılmasından oluşmaktadır. Tez çalışmasının üçüncü ve son bölümünde ise metnin özel isim indeksi hazırlanmıştır. Bu indeksin hazırlanmasıyla araştırmacılara kolaylık sağlanması amaçlanmaktadır.

Son olarak tez danışmanım Yrd.Doç.Dr. Sibel Üst Erdem'e tüm araştırma süreci boyunca rehberliği, tavsiyeleri, tenkitleri, yardımı ve desteği için sonsuz şükranlarımı sunuyorum.

Tez Jürileri Faruk Toprak, Sait Okutmuş ve Funda Toprak'a teşekkürlerimi takdim ediyorum.

Bana tez çalışma sürecinde yardımlarını esirgemeyen Dr. Cezmi Tezcan, Mustafa Yasin Başçetin ve Aşkın Tanalp'e sevgi ve teşekkürlerimi sunuyorum.

İÇİNDEKİLER

İNTİHÂL.....	iii
İTHAF.....	iv
ÖZET.....	v
ABSTRACT.....	vi
ÖNSÖZ.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
KISALTMALAR.....	1
TRANSKRİPSYON ALFABESİ.....	2
GİRİŞ.....	3
I. BÖLÜM	
1. YÛSUF KISSASI'NIN KUTSAL KİTAPLARDAKİ YERİ.....	5
1.1 KUR'ÂN-I KERİM'DE.....	5
1.2 İNCİL'DE.....	14
1.3 TEVRAT'TA.....	15
1.4. KUTSAL KİTAPLARIN KARŞILAŞTIRILMASI.....	17
2. YÛSUF U ZÛLEYHÂ METİNLERİ ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALAR....	19
3. MANZUM YÛSUF U ZÛLEYHÂLAR.....	23
4. MENSUR OLARAK YÛSUF U ZÛLEYHÂ.....	25
5. NASİRİN HAYATI VE EDEBİ KİŞİLİĞİ.....	25
6.MUHTEVA	
6.1 ESERİN YAZILIŞ AMACI.....	26
6.2 ESERİ ÖZETİ.....	26
7. KAHRAMANLAR.....	28
8. AYETLER.....	35
9. NÜSHA TAVSİFİ.....	38
II. BÖLÜM	
1. METNİN TRANSKRİPSYONU.....	39
III. BÖLÜM	
1. ÖZEL İSİM İNDEKS.....	97

SONUÇ.....	106
KAYNAKÇA.....	107
TIPKIBASIM.....	108

KISALTMA ve İŞARETLER

Hz.	:Hazret
TDVİA	:Türk Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedi
S.	:Sayı
s.	:Sayfa
O. H. K.	:Süleymaniye Kütüphanesi Osman Huldi Kitaplığı
H	:Hicri
C	:Cilt
B	:bin
[]	: Varak numarası
{}	: Metinde sayfa başında tekrar eden kelimeler.
0	: Satır numarası.

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

أ, ا	a	ص	ş
آ	ā	ض	ḍ, ḏ
ء	ø	ط	ṭ
ب	b	ظ	ẓ
پ	p	ع	Ø
ت	t	غ	ġ
ث	ṯ	ف	f
ج	c,ç	ق	q
چ	Ç	ك	k,g
ح	h	گ	g
خ	ḫ	ڭ	ñ
د	d	ل	l
ذ	ẓ	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	و	v,o,u,ü
ژ	j	ه	h
س	s	ی	y,i,i
ش	ş		

GİRİŞ

Divan edebiyatında uzun hikâyeleri anlatmak için genellikle, Fars edebiyatından Türk edebiyatın geçmiş olan mesnevi nazım şekli kullanılmıştır. Bunun sebebi mesnevi nazım şeklinin, aruzun kısa kalıplarıyla, kendi arasında kafiyeli beyitlerle yazılmasından dolayı uzun hikâyeleri anlatmayı uygun oluşudur (TDVİA 2004, 322-324).

Divan edebiyatında bir şairin beş mesnevi bir araya getirmesiyle oluşan türe hamse denilmektedir. Hamse yazan şairlere sahib-i hamse veya hamse-nüvis denir. Divan edebiyatında ilk mesneviler genellikle tercüme mahiyetine yazılmıştır. İranlı Nizâmî Gencevî, Abdurrahman Molla Câmî, Hüsrevî Dihlevî, Feyzi Hindî bu şairlerden birkaçıdır (TDVİA 2004, 320-322). Şairlerin şiirlerine cevap adında mesneviler yazılmıştır. Türk Edebiyatında hamse sahibi şairlerden Ali Şîr Nevâî, Taşlıcalı Yahya, Hamdullah Hamdî, Nevizâde Atayî, Lâmî Çelebi bunlardan bazılarıdır.

Divan edebiyatında farklı konularda bir çok mesnevi yazılmıştır. Bu mesnevileri konularına göre şu şekilde sınıflandırabiliriz: Dinî-tasavvufî mesneviler, aşk ve kahramanlık mesnevileri, ahlâkî ve öğüt içerikli mesneviler, tabiat ve sosyal içerikli mesneviler, herhangi bir konuya ait bilgilendirme amaçlı yazılmış bilimsel içerikli mesneviler. Bu konularda mesneviler yazılmış olmakla birlikte aşk mesnevileri bu tür içerisinde önemli bir yekun tutmaktadır (TDVİA 2004, 321).

Kıssaların en güzeli (Ahsenü'l-Kasas) olarak tabir edilen Yûsuf u Züleyhâ kıssası da divan edebiyatında bir çok mesneviye konu olmuştur. Hamdullah Hamdî, Kemal Paşa-zâde, Şeyyat Hamza, Süle Fakih, Taşlıcalı Yahya gibi şairler Yûsuf u Züleyhâ mesnevi yazan önemli şairlerdendir. Müstakil bir mesnevi olarak yazılmasının dışında diğer mesnevilerin içerisinde bir bölüm olarak yer alan Yûsuf u Züleyhâlar da bulunmaktadır. Mesnevi nazım şekli dışında mensur olarak yazılmış Yûsuf u Züleyhâlar da bulunmaktadır. Bunlar:

1- Celâlzâde Koca Nişancı Mustafa Çelebi: Cevâhirü'l-Ahbâr fî-Hasâisi'l-Ahyar (Kavruk 1998, 64-65).

2- Galatalı Mehmed Bin İbrahim: Ahsenü'l-Kasas-ı Şerîfe (Kavruk 1998, 64-66).

3- Mehmed Bin Mehmed Altıparmak: Yûsuf-nâme (Kavruk 1998, 64-66).
Çalışmanın konusunu teşkil eden Yûsuf u Züleyhâ metni yazarı belli olmayan mensur
bir metindir.

LBÖLÜM

1. Yûsuf Kısassının Kutsal Kitaplardaki Yeri

1.1 Kuróân-ı Kerim'de¹

Yûsuf Kısası, Kuróân'da "Yûsuf Sûresi adıyla 12. sûrede yer almaktadır. Bu sûre Mekke'de inmiştir. Hz. Yûsuf'un hikâyesi Kuróân-ı Kerim'de tek bir sûrede anlatılmıştır. Hz. Yûsuf'un ismi 24 kere bu sûrede geçmektedir. Kısaya, Kuróân-ı Kerim'de şöyle yer verilmiştir.

1- *Elif, Lâm, Râ. Bunlar apaçık kitabın ayetleridir.*

2- *Biz onu, akıl erdiresiniz diye Arapça bir Kuróan olarak indirdik.*

3- *Sana bu Kuróanóivahyetmekle kıssaların en güzelini anlatıyoruz. Halbuki daha önce sen bunlardan habersiz idin.*

4- *Hani bir vakit Yûsuf, babasına şöyle demişti: Babacığım! Ben (rüyada) onbir yıldızla, güneşi ve ayı bana secde ederlerken gördüm.*

5- *Babası, şöyle dedi: "oğlum! Rüyanı kardeşlerine anlatma. Yoksa, sanatuzakkurarlar. Çünkü şeytan, insanın apaçık düşmanıdır."*

6- *İşte böyle, Rabbim seni seçecek ve sana rüyaların yorumuna dair ilimler öğretecek; hem sana, hem Yakûb soyuna nimetini bundan önce ataların İbrahim ve İshak'a tamamladığı gibi tamamlayacak! Şüphe yok ki Rabbin Alim'dir (bilendir), Hakim'dir.*

7- *Andolsun, Yûsuf ve kardeşlerinde (hakikati arayıp) soranlar için ibretler vardır.*

8- *Zira dediler ki: "kesinlikle Yûsuf ve kardeşi (Bünyamin) babamıza bizden daha sevgili, biz ise birbirimize düşkün bir kuvvetiz! Doğrusu babamız, belli ki yanılıyor.*

9- *Yûsufu öldürün veya onu bir yere atın ki babanız sadece size yönelsin. Ondan sonra (tövbe edip) salih kimseler olursunuz."*

10- *Onlardan bir söz sahibi şöyle dedi: "Yûsufu öldürmeyin de bir kuyunun içine atın ki oradan geçen kabilelerin biri onu sahipsiz bulup alsın! Eğer yaparsanız böyle yapın!"*

¹ Kuróan-ı Kerim'den yapılan alıntının tamamı Elmalılı Hamdi Yazır'dan alınmıştır.

11- Babalarına şöyle dediler: "Ey babamız! Sen niye bize Yûsufu emanet etmiyorsun? Oysa biz onun iyiliğini isteriz.

12- Yarın bizimle beraber gönder, gezsin oynasın; şüphesiz biz onu koruruz.

13- Babaları: "Onu götürmeniz beni üzer ve korkarım ki onu bir kurt yer de haberiniz olmaz!" dedi.

14- "Vallahi biz güçlü kuvvetli bir topluluk iken onu kurt yerse, biz o halde kesinlikle hüsrana uğrarız!" dediler.

15- Yûsufu götürüp kuyunun dibine bırakmaya karar verdikleri zaman biz de Oóna, "Andolsun, (senin Yûsuf olduğunun) farkında değillerken onların bu işlerini sen kendilerine haber vereceksin" diye vahyettik.

16- Bıraktılar, yatsı vakti ağlayarak babalarına geldiler ve şöyle dediler:

17- "Ey babamız! Biz gittik yarış ediyorduk, Yûsuf'ou eşyamızın yanında bırakmıştık. Döndüğümüzde bir de baktık ki onu bir kurt yemiştir! Şimdi biz doğru da söylesek, sen bize inanmazsın!"

18- Bir de gömleğinin üzerine yalandan bir kan (bulaştırıp) getirdiler. Babaları: "Yok nefisleriniz sizi aldatmış, bir işe sevketmiş! Artık bana düşen güzel bir sabır göstermektir. Söylediklerinize karşı yardımına sığınılacak ancak Allah'tır!dedi.

19- Öteden bir kabile gelmiş, suçularını göndermişlerdi; vardı kovasını saldı: "Âmüjde, bu bir çocuk!" dedi ve tuttular onu ticaret için gizlediler. Allah ise ne yapacaklarını biliyordu.

20- Ve onu ucuz bir bedelle bir kaç dirheme sattular; yanlarında tutmakta isteksizdiler.

21- Onu satın alan Mısır'lı, hanımına dedi ki: "Buna güzel bak! Belki bize faydası olur, Yahut evlat ediniriz!" Bu suretle Yûsuf'u orada yerleştirdik; hem de ona olayları (rüyaları) yorumlamaya dair ilimler öğretelim diye ...öyle ya, Allah, yaptığı işte üstün bir güce sahiptir,ancak insanların çoğu bilmezler!

22- Olgunluk çağına erişince Ona hikmet ve ilim verdik. İşte biz, iyi davrananları böyle mükâfatlandırırız.

23. Derken evinde bulunduğu hanım, bununla birlikte olmak istedi ve kapıları kilitledi:Haydiseninim!dedi. Yusuf: Allah'a sığınırım. Doğrusu efendim (kocan) , bana güzel baktı. Gerçek şu ki zâlimlerfelâhbulmaz!dedi.

24 Hanım gerçekten ona niyeti bozmuştu; Rabbinin burhanını(açık delilini) görmeseydi. Yusuf da ona niyetlenirdi...Biz ondan fenalığı ve fuhuşu giderelim diye böyle oldu. Gerçekten o bizim ihlâsa erdirilmiş has kullarımızdandır!

25. İki de kapıya koşuştular. Hanım, onun gömleğini arkasından yırttı. Kapının yanında hanımın beyiyle karşı karşıya geldiler. Hanım: Senin eşine kötülük yapmak isteyenin cezası zindana konulmaktan veya acı bir azapdan başka nedir?dedi.

26. Yusuf:O, kendisi benimle birlikte olmak istedededi.Hanımın arkasından bir şahit de şöyle şahitlik etti: Eğer gömleği önden yırtılmış ise hanım doğru söylemiştir, bu yalancıdır. Yok eğer gömleği arkadan yırtılmış ise, hanım yalan söylemiştir, bu doğrudur.

27. Yok eğer gömleği arkadan yırtılmış ise, hanım yalan söylemiştir, bu doğrudur.

28. Gömleğini arkasından yırtılmış gördüğünde: Anlaşıldı bu siz kadınların tuzaklarından birisidir! Kesinlikle sizin tuzağınız çok büyüktür!

29. Yûsuf, sakın bu olaydan (kimsele) bahsetme! Sen de kadın, günahına tevbe et, gerçekten sen büyük günahkârlardansın!dedi.

30. Şehirde bazı kadınlar da: Azîz'in karısı delikanlısıyla birlikte olmak istiyormuş,ona aşkından yüreğinin zarı çatlamış; kadın besbelli çıldırmış!dediler.

31. Aziz'in karısı şehirdeki kadınların gizliden gizliye dedikodularını işittiğinde , onlara davetçi gönderdi ve onlar için mükemmel bir sofraya hazırladı; her birine bir bıçak verdi; öte yandan Yûsuf'a :Çık karşılarına!dedi. Kadınlar onu görür görmez (gözlerinde) çok büyüttüler, (şaşkınlıktan) ellerini kestiler ve şöyle dediler:Hâşâ! Allah için bu bir insan değil, ancak yüce bir melek!

32. (Aziz'in karısı şöyle dedi):ÔÛşte bu gördüğünüz, hakkında beni kınadığınız kişidir! Yemin ederim ki ben bununla birlikte olmak istedim de o iffetini koruyarak buna yanaşmadı. Yine yemin ederim eğer emrimi yapmazsa, mutlaka zindana atılacak ve mutlaka zelillerden olacak dedi.

33. Yûsuf:ÔYâ Rabbî! Zindan bana bunların davet ettikleri şeyden daha sevimsizdir ve eğer sen beni bu kadınların tuzaklarından korumazsan, ben onların tuzağına düşerim ve cahillerden olurum!dedi.

34. Bunun üzerine Rabbî duasını kabul duyurdu, onların tuzaklarını bertaraf etti. Muhakkak O, öyle işitendir, öyle bilendir!

35. Sonra bu kadar ayetleri (delilleri) gördükleri halde, yine de Yûsuf'u bir süre için zindana atma düşüncesi ağır bastı.

36. Onunla beraber zindana iki delikanlı daha girdi. Birisi: 'Ben rüyada kendimi şarap sıkıyor görüyorum' dedi. Diğeri de 'Ben rüyada kendimi başımın üstünde bir ekmek götürüyor, ondan kuşların yediğini görüyorum; bize bunu tâbir et, çünkü biz seni iyilik edenlerden görüyoruz!' dedi.

37. Yûsuf dedi ki: Size rızıklanacağınız bir yiyecek gelecek; kesinlikle o rızık gelmeden evvel ben size bunun tâbirini haber veririm. Bu bana Rabbimin öğretiklerindedir; çünkü ben, Allah'a inanmayan ve ahireti inkâr edenlerden ibaret bulunan bir kavimin dinini bıraktım...

38. ... ve atalarım İbrahim, İshak ve Yakûb'un dinine uydum; bizim Allah'a bir şey ortak koşmamız doğru olamaz! Bu bize ve insanlara Allah'ın fazlıdır (lütfudur), fakat insanların çoğu şükretmezler!

39. Ey benim zindan arkadaşlarım, ayrı ayrı bir çok ilâhlar mı hayırlıdır, yoksa her şeye galip (üstün) ve kahhar (kahreden) bir Allah mı ?

40. Sizin Allah'tan başka taptıklarınız, sizin ve atalarınızın uydurduğu bir takım kuru isimlerden ibarettir; yoksa Allah onlara öyle bir saltanat indirmemiştir! Hüküm ancak Alla'ındır! O, size kendisinden başkasına tapmamanızı emretti; işte doğru ve sabit din budur, fakat insanların çoğu bilmezler!

41. Ey benim zindan arkadaşlarım! Gelelim rüyanıza; biriniz efendisine yine şarap sunacak, diğeri de asılacak, kuşlar başından yiyecek. İşte öğrenmek istediğiniz mesele böylece hallolundu!

42. Yûsuf, hapisten kurtulacağına inandığı o iki kişiden birine: Efendinin yanında beni an! dedi. Ancak şeytan o adama, efendisinin yanında (Yûsuf'u) anmayı unutturdu da (Yûsuf) senelerce zindanda kaldı .

43. Bir gün melik (hükümdar): "Ben rüyada yedi semiz inek görüyorum, bunları yedi zayıf inek yiyor ve yedi yeşil başakla diğeri yedi kuru başak görüyorum...Ey ileri gelenler! Siz rüya tâbir ediyorsanız, bana rüyamı tabir edin!" dedi.

44. Dediler ki: Rüya dediğin karışık hayallerdir; biz böyle karışık hayallerin yorumunu bilemeyiz!

45. O zindandaki iki kişiden, kurtulmuş olanı nice zamandan sonra hatırladı da dedi ki: "Ben size bu rüyanın yorumunu haber veririm, hemen beni (zindan) gönderin!"

46. Ey Yûsuf! Ey doğru sözlü! Bize şu rüyayı yorumla; 'yedi semiz inek var, bunları yedi zayıf inek yiyor ve yedi yeşil başakla diğer yedi de kuru başak!' Umarım ki beni bekleyen insanlara doğru cevap ile dönerim, onlar da senin kadrini bilirler!ó

47. Dedi ki: 'Yedi sene âdetiniz üzere ekeceksiniz, biçtiklerinizi biraz yiyeceğiniz dışında başağında bırakınız...

48. Sonra onun arkasından yedi kurak sene gelecek, biraz saklayacağınız dışında, önce biriktirdiklerinizi yeyip götürecektir...

49. Sonra onun arkasından bir yıl gelecek. O yıl halk sıkıntıdan kurtulacak, (mahsullerin meyvelerin suyunu) sıkıp sağacak!"

50. Bu tabiri duyan melik de 'Getirin bana onu.' dedi; emir üzerine Yûsufa gönderilen kişi onun yanına varınca, Yûsuf: óHadi efendine dön de sor 'O ellerini doğrayan kadınların maksadları ne imiş?'Şüphesiz yok ki Rabbim onların hilelerini bilendir!' dedi.

51. Melik, kadınlara: 'Derdiniz ne idi ki o vakit Yûsuf'la birlikte olmaya kalktınız?' dedi. O kadınlar:'Hâşâ! Allah için biz onun aleyhinde bir fenalık bimiriyoruz' dediler. Azîz'ın karısı:'Şimdi hak ortaya çıktı dedi. İşin doğrusu, Onunla ben birlikte olmak istedim; o ise şeksiz şüphesiz doğrulardandır!'

52. Yûsuf dedi ki:'bu, şunun içindir, bilsin ki gerçekten ben ona arkasından hıyanet etmedim ve hakîkaten Allah hâinlerin hilesini başarıya ulaştırmaz.

53. Nefsimi de temize çıkarmıyorum; çünkü nefis gerçekten kötülüğü emreder, Ancak Rabbim rahmetiyle bağışladığı müstesna! Çünkü Rabbim çok bağışlayandır, çok merhamet edendir!' dedi.

54. Melik de dedi ki: 'Getirin bana onu, kendime tahsis edeyim!'Sonra onunla konuştuğumda: 'Sen bugün, nezdimizde gerçekten bir mevki sahibisin, eminsin!' dedi.

55. Yûsuf: 'Beni ülkenin hazineleri üzerine memur et; çünkü ben iyi korur, iyi bilirim!'dedi.

56. İşte böylece Yûsuf'u o ülkede yerleştirdik, güçlendirdik; neresinde isterse makam tutuyordu. Biz rahmeteimizi dilidiğimize nasip ederiz ve iyilerin mükafatını zayıf etmeyiz.

57. *Elbette ahiret mükâfatı daha hayırlıdır; fakat bu iman edip, takvâ yolunu tutanlar içindir!*

58. *Bir gün Yûsufun kardeşleri çıkageldiler; gelip yanına girdiler; Yûsuf derhal onları tanıdı, onlar ise Yûsuf'ü tanıyamamışlardı.*

59. *Yûsuf onların bütün hazırlıklarını tamamladığında şöyle dedi: 'Bana sizin babanızdan olan öbür kardeşi getirin! Görüyorsunuz ya ben ölçeği tam ölçüyorum ve ben misafîrperverlerin en iyisiyim!*

60. *Eğer o kardeşinizi bana getirmezseniz, artık benim yanımda size kile (bir ölçek bile erzak) yok ve bana yaklaşmayın!*

61. *'Onun için babasından izin almaya çalışırız ve her halde yaparız' dediler.*

62. *Yûsuf uşaklarına: 'Sermayelerini yüklerinin içine koyuverin, belki ailelerinin yanına döndüklerinde anarlar, belki yine gelirler' dedi.*

63. *Böylece babalarına döndüklerinde: 'Ey babamız! Bizden ölçek menedildi (bize erzak verilmeyecek). Bu kez kardeşimizi de bizimle gönder ki ölçüp (zahire) alalım ve kesinlikle biz onu koruruz' dediler.*

64. *Babaları: 'Hiç ben onu size emanet eder miyim? Ya bundan önce kardeşini emanet ettiğimde olanlar yine olursa! En hayırlı koruyucu Allah'otır ve O, merhametlilerin en merhametlisidir!ó dedi.*

65. *Derken yüklerini açtıklarında, sermayelerini kendilerine iade edilmiş buldular: 'Ey babamız! Daha ne isteriz, işte sermayemiz de bize iade edilmiş! Bununla yine ailemize erzak getiririz, kardeşimizi de koruruz, hem bir deve yükü fazla zahire alırız ki bu zaten az birşey!' dediler.*

66. *Babaları: 'Hepiniz çaresiz kalmadıkça onu bana mutlaka geri getireceğinize dair Allah'dan bir yemin vermedikçe, onu sizinle beraber göndermem mümkün değil' dedi. Onlar and içerek babalarına söz verdiklerinde: 'Allah söylediklerimize karşı vekildir!' dedi.*

67. *'Ey yavrularım! Bir kapıdan girmeyin de ayrı ayrı kapılardan girin! Gerçi ne yapsam, sizden hiç bir şekilde Allah'ón takdîrini defedemem! Hüküm ancak Allah'ındır! Ben ona güvendim, dayandım ve onun için bütün güvenip dayananlar hep O'na güvenip dayanmalıdırlar!' dedi.*

68. Babalarının emrettiği yerden girdiler. Ancak bu tedbir Allah'ın takdîrinden hiçbir şeyi defetmiyordu; ancak Yakûb'un içindeki bir isteği yerine getirmişti. Şüphe yok ki o ilim sahibi idi; çünkü ona biz öğretmiştik, fakat insanların çoğu bilmezler!

69. Yûsuf'un yanına girdiklerinde , Yûsuf kardeşini (Bünyamin'i) yanına aldı ve 'Haberin olsun ki ben senin kardeşimim! Sakın onların yapacaklarına aldırma!' dedi.

70. Sonra onları bütün hazırlıklarını tamamlattığı vakit, su kabını kardeşinin yükünün içine koydu, sonra da bir tellâle şöyle bağırdı: 'Ey kabile! Siz kesinlikle hırsızlık etmişsiniz!'

71. Yûsuf'un kardeşleri bunlara döndüler ve: 'Ne arıyorsunuz?' dediler.

72. óMelik'in su kabını arıyoruz. Onu getirene bir deve yükü bahşış var ve ben ona kefilim!' dediler.

73. Onlar: 'Vallâhi kesinlikle biliyorsunuz ki biz Mısır'a fesad çıkarmak için gelmedik, biz hırsız de değiliz!' dediler.

74. 'Şimdi yalancı çıkarsanız, cezası nedir?' dediler.

75. Dediler ki: '(su kabı) kimin yükünde çıkarsa, işte o (kişiyi alıkoymak) onun cezası! Biz zâlimlere böyle ceza veririz!'

76. Bunun üzerine (Yûsuf) kardeşi Bünyamin'in eşyalarından önce diğerlerinin eşyalarını aramaya başladı. Sonra onu kardeşinin eşyaları arasından bulup çıkardı. İşte Yûsuf için böyle bir tedbîr yaptık! Melik'in kanunlarına göre kardeşini alıkoymasını mümkün değildi, fakat Allah'ın dilemesi başka! Biz dilediğimizi derecelerle yükseltiriz ve her ilim sahibinin üstünde bir bilen vardır!

77. 'Eğer o çalmış bulunuyorsa, bundan evvel bir kardeşi de çalmıştıó dediler. O vakit Yûsuf bunu içine attı ve onlara belli etmeden: 'Siz kötü bir durumdasınız ve ne isnad ettiğinizi Allah pekâlâ biliyor' dedi.

78. Dediler ki: 'Ey şanlı azîz (vezir)! Emin ol ki bunun çok ihtiyar bir babası var; onun yerine bizden birimizi al (alıkoym), çünkü biz seni iyilerden görüyoruz!'

79. Yûsuf: 'Eşyamızı yanında bulduğumuz kimseden başkasını alıkoymaktan Allah saklasın! Çünkü biz o takdirde zulmetmiş oluruz!' dedi.

80. Ondan ümidi kesince, fısıldayarak çekildiker. Büyüklere dedi ki: óBabanızın, aleyhinizde Allah'tan söz almış olduğunu, bundan evvel de Yûsuf hakkında ettiğiniz kusuru biliyor musunuz? Artık ben buradan, babam bana izin verinceye veya

Allah hakkımda bir hüküm tayin edinceye kadar ayrılmam. Allah, hüküm verenlerin en hayırlısıdır!

81. *Siz dönün babanıza deyin ki: 'Ey babamız! İnan oğlun hırsızlık etti! Biz ancak bildiğimize şahitlik ediyoruz, yoksa gaybın bekçileri değiliz!*

82. *Hem oradaki şehir halkına sor, hem birlikte yoculuk ettiğimiz kabileye sor ve emin ol ki biz gerçekten doğru söylüyoruz!*

83. *Babaları: 'Yok sizi nefisiniz aldatmış! Artık bana düşen güzel bir sabır göstermektir! Yakındır ki Allah bana hepsini biden geri getirir! Gerçek şu ki, her şeyi bilen O'odur, hikmet sahibi olan O'odur' dedi.*

84. *Ve onlardan yüzünü çevirdi: 'Vah Yûsufum vah!' dedi ve hüzünden gözlerini ak düştü; artık yutkunuyor, yutkunuyordu...*

85. *'Vallâhi hâlâ Yûsuf'u anıp duruyorsun, sonunda kederden eriyeceksin veya helâk olanlara karışacaksın!' dediler.*

86. *Dedi ki: Ben hüznümü, kederimi ancak Allah'â şikayet ederim ve Allah'otan sizin bilemeyeceğiniz şeyleri bilirim!*

87. *Ey oğullarım! Gidin de Yûsuf'la kardeşini bulmaya çalışınız ve Allah'ın rahmetinden ümitsizliğe düşmeyiniz; çünkü Allah'ın rahmetinden ümidi kesenler ancak kâfirler gürühdür!' dedi.*

88. *Bunun üzerine (Mısır'a gidip) Yûsuf'un huzuruna çıktılar: 'Ey şanlı Azîz (vezir)! Biz ve ailemiz darlık ve sıkıntı içindeyiz, pek az bir sermaye ile geldik. Yine bize tam ölçü ver ve bize sadaka ver; çünkü Allah verenlere mükâfatını verir!' dediler.*

89. *Yûsuf: 'Siz cahilliğinizde Yûsuf'a ve kardeşine ne yaptığınızı biliyor musunuz?' dedi.*

90. *'Sen, yoksa sen Yûsuf musun?' dediler. 'Ben Yûsufum, bu da kardeşim! Allah bize lütfuyla ihsân buyurdu. Hakikat bu, her kim Allah'otan korkar ve sabrederse, her halde Allah iyi şeyler yapanların mükâfatını zayi etmez!' dedi.*

91. *'Vallâhi, Allah seni bize üstün kaldı, biz doğrusu büyük suç işlemiştik!' dediler.*

92. *Yûsuf: 'Bugün size karşı bir kınama, bir azarlama yoktur! Allah sizi mağfiretiyle bağışlar ve O, merhametlilerin en merhametlisidir!*

93. *Şimdi siz benim şu gömleğimi götürün de babamın yüzüne sürün, o zaman gözü açılır ve bütün âilenizle toplanıp bana gelin! dedi.*

94. Kafîle (Mısır'dan) ayrıldığında, öbür taraftan babaları: *Bana bunaklık yakıştırmaya kalkışmayın. Doğrusu ben gerçekten Yûsuf'un kokosunu duyuyorum!*'dedi.

95. Etrafındakiler: *'Vallâhi, sen gerçekten eski şaşkınlığında devam ediyorsun!' dediler.*

96. Fakat gerçekten müjdecî gelip gömleği (Yakûb'un) yüzüne bırakınca, gözü açılıverdi: *'Ben size Allah'otân (gelen vahiyle) sizin bilemeyeceklerinizi bilirim demedim mi?'* dedi.

97. *'Ey bizim şefkatli babamız! Bizim için günahlarımıza tevbe ediver, bizler hakîkaten büyük günah işlemiştik!' dediler.*

98. *'Sizin için Rabbime ilderde tevbe edeceğim! Şüphesiz ki, O, çok gafur'dur (bağışlayandır), çok rahim'dir (merhamet edendir)!' dedi.*

99. Ne zaman ki, Yûsuf'un yanına vardılar, Yûsuf ana-babasını kucakladı, yanına aldı ve *'Buyurun. Mısır'a inşallah güvenle girin!' dedi.*

100. Annesini ve babasını taht üzerine çıkardı, hepsi onun için secdeye kapandılar. Yûsuf: *'Ey babacığım! İşte bundan önceki rüyamın yorumu budur! Gerçekten Rabbim onu hak kıldı, hakîkaten bana ihsân buyurdu; çünkü beni zindandan çıkardı ve şeytan benimle kardeşlerimin arasını bozduktan sonra sizi çölden getirdi. Hakîkaten Rabbim bana ihsan buyurdu! Gerçek şu ki, O herşeyi bilen, hikmet sahibi olandır.*

101. *Ey Rabbim! Sen bana dünya mülkünden bir nasip verdin ve bana rüyaları yorumlamasını öğrettin. Gökleri, yeri yaratan Rabbim! Benim dünya ve ahirette velîm sensin! Benim (canımı) müslüman olarak al ve beni sâlih kulların arasına kat!' dedi.*

102. *İşte bu, sana vahiyle bildirdiğimiz gayb haberindedir. Yoksa onlar (Yûsuf'un kardeşleri) yapacakları hileye karar verip uygularken sen yanlarında değildin.*

103. *Sen ne kadar çok istersen de insanların çoğu iman edecek değildir!*

104. *Bana karşılık onlardan bir ücret de istemiyorsun. O Kur'ân ancak bütün âlemlere ilâhî bir uyarıdır!*

105. *Bununla beraber göklerde ve yerde ne kadar ayet vardır ki insanlar üzerinden geçerler de onlardan yüz çevirir giderler.*

106. *Onların çoğu, Allah'a (az-çok) şirk koşmaksızın iman etmez!*

107. Yoksa artık Allah'ın azabından, hepsini saracak bir felaket gelivermesinden veya farkında değillerken başlarına kıyametin kopuvmesinden güvende midirler?

108. De ki: 'İşte benim yolum budur! Basiret üzere Allah'a davet ederim. Ben ve bana uyanlar böyleyiz; Allah'ı tesbîh ile tenzîh ederim ve ben müşriklerden değilim!'

109. Senden önce gönderdiğimiz peygamberler de ancak şehirler halkından kendilerine vahyettiğimiz bir takım erlerdi. Şimdi o yerde gezmiyorlar mı? Baksalar ya, kendilerinden önce geçenlerin sonları nasıl olmuş? Ve elbette ahiret evi korunanlar için daha hayırlıdır! Hâlâ akletmeyecek misiniz?

110. Nihayet peygamberler onların iman etmelerinden ümitlerini kesecek hâle geldikleri ve yalancı çıkarıldıklarını zannettikleri vakit onlara yadımız yetişti de dilediklerimiz kurtuluşa erdirildi. Günahkarlar guruhundan ise azabımız geri döndürülmez!

111. Hakikat, onların kıssalarında akıl sahipleri için bir ibret vardır! Bu (Kur'ân) uydurulmuş bir söz değildir, kendinden önceki kitapları tasdik eden ve her şeyi açıklayan bir kitaptır. İman edecek bir kavim için hidayet ve rahmettir!(YAZIR 1942; 236-249)

1.2 İncil'de

Hz. Yûsuf'un hikâyesi İncil'de "Elçilerin İşleri" bölümünde yedinci kısmında, 9-18. satır ve 1381-1382 sayfaları arasındadır. İncil'de hikâye şöyle anlatılır:

7:9 «Yûsuf'u kıskanan atalarımız, onu köle olarak Mısır'a sattılar. Ama Tanrı onunlaydı ve onu bütün sıkıntılardan kurtardı. Ona bilgelik vererek Mısır Firavun'un gözüne girmesini sağladı. Firavun da onu Mısır ve bütün saray halkı üzerine yönetici atadı. 7:11 «Sonra bütün Mısır ve Kenan ülkesini kıtlık vurdu, büyük sıkıntılar başladı. Atalarımız yiyecek bulamadılar. 7:12 Mısır'da tahıl bulunduğunu duyan Yakûb, atalarımızı oraya ilk yolculuklarına gönderdi. 7:13 Mısır'a ikinci gelişlerinde Yûsuf kardeşlerine kimliğini açıkladı. Firavun böylece Yûsuf'un ailesini tanımış oldu. 7:14 Yûsuf haber yollayıp babası Yakûb'u ve bütün akrabalarını, toplam yetmiş beş kişiyi çağırttı. 7:15 Böylece Yakûb Mısır'a gitti. Kendisi de atalarımız da orada öldüler. 7:16 Kemikleri sonra Şekem'e getirilerek İbrahim'in Şekem'de Hamor oğullarından bir miktar gümüş karşılığında satın almış olduğu mezara konuldu. 7:17 «Tanrı'nın

İbrahim'e verdiği sözün gerçekleşeceği zaman yaklaştığında, Mısır'daki halkımızın nüfusu bir hayli çoğalmıştı. 7:18 Sonunda Yûsuf hakkında bilgisi olmayan yeni bir kral Mısır'da tahta çıktı(Kutsal Kitap; 1381-1382).

İncil'de bu hikâye kısa bir şekilde anlatılmıştır. İncil'de "atalarımız" diye bahsedilen Yûsuf'un kardeşleri, onu köle diye Mısır'a satarlar. Mısır'ın kralı Firavun adıyla geçer ve Firavun onu yönetici yapar. İncil'de Hz. Yûsuf ailesi ile birlikte yetmiş beş kişi Mısır'a çağırır. Yûsuf'un ailesi Mısır'da vefat eder ve kemikleri Hamor oğulları tarafından Şekem'e getirilir ve İbrahim bir miktar gümüş karşılığında aldığı kemikleri mezara koyar.

1.3 Tevrat'ta

Hz. Yûsuf'un hikâyesi "Tekvin Bölümü'nde geçer (37-50) bab ve (43-59) sayfaları arasındadır. Tevrat'ta hikâye şöyle anlatılır:

Başlangıçta, Hz. Yakub'un nesebinden bahsedilmiştir. Hz. Yakub'un çocukları arasında en çok Hz. Yûsuf'u sevdiğini, bundan dolayı kardeşlerinin Hz. Yusuf'u kıskandığını anlatır. Hz. Yûsuf'un, gördüğü rüyayı kardeşlerine anlattığını, kardeşlerinin onunla alay ederek "Biz sana mı eğileceğiz!" dediklerinden bahseder. Daha sonra Hz. Yûsuf'un bir rüya daha gördüğünü, bunu tekrar kardeşlerine anlattığında kardeşlerinin de bu olayı Hz. Yakub'a anlattıklarında babalarının Hz. Yusuf'u azarlayarak: "Gerçekte ben, annen ve kardeşlerin yere kadar sana eğilmek için mi geleceğiz?" dediğini belirtir. Bir gün Hz. Yakub'un çocukları geziniye çıkarlar. Babaları da Hz. Yûsuf'u, kardeşlerine bakması için arkalarından gönderir. Hz. Yusuf kardeşlerinin yanına gider ve kardeşleri Hz. Yusuf'u burda öldürmek isterler. Ruben bu sözü duyunca onu korumak için "Kan dökmeyelim onu bir kuyuya atalım." der. Kardeşleri de Ruben'i dinler ve Hz. Yusuf'u kuyuya atarlar. Daha sonra bir İsmâîlî kervanı oradan geçerken kuyuda onu farkederek Hz. Yusuf'u, kuyudan çıkarırlar ve Yehuda'nın sözü üzerine kervana yirmi gümüş karşılığında satarlar. Kervan onu Mısır'a getirir. Kardeşleri eve döndüklerinde babalarına Hz. Yusuf'u bir canavarın yediğini söylerler. Babası buna çok üzülür ve ağlar.

Kerevanlar Mısır'da Hz. Yusuf'u Firavun'un memuruna satarlar. Memurun adı Potifar'odur. Firavun Hz. Yûsuf'a evini, her şeyini teslim eder. Potifar; "Rab bu eve bereket verir" der. Firavun'un karısı Hz. Yûsuf'a aşık olur ve onunla ilişkiye girmek ister, ancak Hz. Yûsuf onu reddeder. Bir gün evde kimse yokken Hz. Yûsuf'u çağırır ve

isteğini tekrarlar. Hz. Yûsuf onu yine reddeder ve oradan kaçmak isterken kadın onun gömleğinden tutarken gömlek arkadan yırtılıp parçası elinde kalır. Hz. Yusuf ordan kaçar. Firavun'un karısı herkesi çağırıp Hz. Yûsuf'a iftirâ eder, efendisi gelince herşeyi ona da anlatır ve Hz. Yusuf'u zindana attırır.

Zindanda Hz. Yûsuf efendisinin ekmekçisi ve sâkisi ile tanışır ve onların gördüğü rüyaları yorumlar. Hz. Yûsuf'sâkinin rüyasını yorumladığında ona zindandan çıkacağını, fakat çıktığında kendisini unutmamasını söyler.

Firavun bir rüya görür ve bu rüyayı kimse yorumlayamaz. Sâki Firavun'azindanda bir gencin olduğunda ve bu rüyayı yorumlayabileceğini anlatır. Firavun Hz. Yûsuf'u zindandan çıkarır ve Hz. Yûsuf'a bu rüyayı yorumlatır. Firavun bu yorumdan sonra Hz. Yûsuf'u Mısır'ın tüm ekonomisinden sorumlu kişi olarak tayin eder.

Hz. Yûsuf kıtlık dönemini iyi bir şekilde idare eder. Kıtlıkta sıkıntı çeken Hz. Yakûb Mısır'da erzak olduğu haberini alır ve Hz. Yusuf'un kardeşlerini Mısır'a gönderir. Ancak Bünyamin küçük olduğundan kardeşleri ile gitmesine izin vermez. Kardeşleri Mısır'agiderler ve Hz. Yusuf'un karşısına erzak isteme için çıkarlar. Kardeşleri onu tanımaz ama Hz. Yûsuf onları tanır. Erzak vermek için bir şart sunar. Küçük kardeşleri Bünyamin'i oraya getirmelerini ister; yoksa erzak vermeyeceğini söyler. Ellere bir miktar buğday verir ve Kenan diyarına gönderir. Buğday bitince Hz. Yakûb tekrar oğullarını göndermek ister ancak oğulları, oradaki hâkimin küçük kardeşleri Bünyamin'i oraya götürmelerini istediğini yoksa buğday vermeyeceğini söylerler. Hz. Yakûb rızası olmamasına rağmen Bünyamin'i onlarla Mısır'agönderir. Hz. Yûsuf Bünyamin'i karşısında görünce dayanamaz ve çok ağlar. Daha sonra onlarla yemek yer ve çuvallarını buğday ile doldurur. Hz. Yûsuf Bünyamin yanında tutmak için onun çuvalına altın ve gümüşten olan bir kâse koyar.

Ertesi gün Hz. Yûsuf kâsenin kaybolduğunu ve bu sebepten dolayı çuvalları kontrol ettireceğini söyler. Kâse Bünyamin'in çuvalından çıkar ve Hz. Yûsuf bu sebepten Bünyamin'i yanında tutmak ister. Bunu gören Yehuda babasının buna dayanmayacağını bildiği için Hz. Yûsuf'a yalvarır. Bunun üzerine Hz. Yûsuf gerçek kimliğini açıklar. Hz. Yusuf kardeşlerini gönderir ve babalarına her şeyi anlatmalarını ve herkesi buraya getirmelerini, beş yıl kıtlık olacağını söyler.

Firavun, olayları öğrenince Yusuf'a kardeşlerini ve tüm akrabalarını oraya getirmesi söyler. Firavun'un emriyle giderler ve babalarına olanları anlatırlar. Sabah da Goşen vilayetine gelirler ve Hz. Yûsuf, Hz. Yakûb ile karşılaşır. Hz. Yûsuf ailesinin geldiğini Firavun'a bildirir ve Firavun onlara Mısır diyarının en iyi yerinde Ramses civarında mülk verir.

Mısır ve Kenan diyarında kıtlık yüzünden hiç ekmek kalmaz ve insanlar erzak için Hz. Yûsuf'a gelirler. Hz. Yûsuf bunun olacağını önceden bildiği için hazırlık yapmış, depolarında buğday biriktirmiştir. Hz. Yûsuf buğday için Mısır'ın tüm topraklarını Firavun adına satın alır.

Hz. Yakûb iyice yaşlanır. Yüz kırk yaşına gelir. Hz. Yûsuf'u yanına çağırıp Mısır'da gömülmek istemediğini söyler. Hz. Yakûb ölmeden önce bereketinden tüm oğullarına verir. Her birine özel bir bereket verir ve ölür. Hz. Yûsuf çok üzülür, ağlar. Babasının cesedinin mumyalanması için emir verir. Mısır'da yetmiş gün Hz. Yakûb için ağlar. Daha sonra Hz. Yûsuf babasının istediği üzerine onu Kenan'a götürür ve Mamre karşısında Makpela tarlasının mağarasında gömer. O mağarayı Hz. İbrahim kabir için satın almıştır.

Hikâyenin sonunda Hz. Yûsuf'un kardeşleri ona gelip secde ederler ve biz senin köleniz derler. Hz. Yûsuf da onlara "Korkmayın siz bana kötülük yaptınız, ama Allah ne olacağını bilir." der.

Hz. Yûsuf yüz on yıl yaşar ve öldüğü zaman onu mumyalayıp Mısır'da bir tabuta koyarlar (İlhan 2015; 43-61).

1.4. Kutsal Kitapların Karşılaştırılması

Hz. Yûsuf'un hikâyesi bu üç kutsal kitapta da geçmektedir, fakat mukaddes kitaplar arasında da farklar vardır. Bu farklar şöyle sıralanabilir:

Hz. Yûsuf Kur'ân'da tek bir rüya görür bunu sadece babasına anlatır. Tevrat'ta iki rüya görür ve kardeşlerine anlatır, İncil'de ise rüyalarından hiç bahsedilmez.

Kur'ân'da Yûsuf babasına rüyasını anlatır ve Hz. Yakûb kardeşlerine bu rüyayı anlatmamasını söyler. Fakat Tevrat'ta rüyalar Hz. Yakub'a anlatıldığında öfkelenip onu azarladığı belirtilmiştir. İncil ise rüya kısmından söz etmez.

Kur'ân'da ve Tevrat'ta kardeşlerinin Yûsuf'u kuyuya attığından bahseder. Ancak Yusuf'un kuyudan nasıl çıkarıldığı ile ilgili farklılık vardır. Kur'ân'da Hz. Yusuf'u kuyudan tüccarın çıkardığını ve onu Mısır'da sattıklarını anlatırken, Tevrat'ta kardeşleri Yehuda'nın sözleriyle onu tekrar kuyudan çıkarıp önlerine gelen İsmâilî tüccarlarından birine sattıkları yazmaktadır.

Kur'ân'da, kardeşler Yusuf'u kurt yediğini söylerken Tevrat'ta canavar veya vahşi hayvan olarak anılır. İncil'de ise bu olaydan da hiç bahsedilmez.

Kur'ân-ı Kerim'de Mısır'ın hakiminin adı "Kral" olarak geçerken Tevrat'ta ve İncil'de "Firavun" olarak geçmektedir.

Kur'ân'da Mısır'ın veziri "Aziz-i Mısır" olarak geçerken Tevrat'ta "Potifar" adıyla geçer.

Kur'ân'da Züleyhâ "azizin eşi" adıyla geçerken Tevrat'ta Potifar'ın karısı olarak geçer. İncil'de ise hiç bahsedilmez.

Kur'ân ve Tevrat'ta Hz. Yûsuf'un zindana atıldığı anlatılır. Fakat İncil'de bu olay anlatılmaz.

Kur'ân'da Hz. Yûsuf'un zindandan çıktığında masum olduğunun anlaşıldığından bahsederken, Tevrat'ta bu tespit yer almaz.

Kur'ân ve Tevrat'ta Mısır'ın hakimi gördüğü rüyayı anlatır. Ancak İncil'de bu konudan bahsedilmez.

Kur'ân'da Hz. Yûsuf'un ailesinin sayısı bildirilmez. Fakat İncil'de kendisi ile birlikte yetmiş beş kişi olduğu söylenmektedir. Tevrat'ta ise Kuran'daki gibi sayı bildirilmez, fakat sayılarının çok olduğu belirtilir.

Kur'ân'da Hz. Yûsuf'un kardeşlerinin adı geçmez. Fakat Tevrat'ta kardeşlerinin ve kardeşlerinin oğularının da adları geçmektedir. İncil'de de Kuran'da olduğu gibi isimler geçmemektedir.

Kur'ân'da Hz. Yakub'un sonundan bahsedilmezken Tevrat ve İncil'de Hz. Yakub'un ölümü ve gömüldüğü yerin tasviri geçmektedir.

Kur'ân'da Hz. Yûsuf'un ölümünden bahsedilmez. Ancak Tevrat'ta yüz on yaşında öldüğünü söylenir. İncil'de ise hiç bahsedilmez.

Tevrat'ta Hz. Yakûb ve Hz. Yûsuf'un cesedlerinin mumyaladığından bahsedilir. Kur'ân ve İncil'de ise böyle bir olaydan bahsedilmez.

2. YÛSUF U ZÜLEYHÂ METİNLERİ ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALAR:

2.1 Tezler

- Türk, Şeyma. 2014. *Hamîdî-i Belhî'nin Yûsuf u Züleyhâ Adlı Tercümesi ve Tahlili*. Yüksek Lisans. Fatih Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Mayıs 9, 2015.
- Halıcı, Mete. 2013. *Türk Edebiyatındaki Yûsuf u Züleyhâ Mesnevilerinde Anlatılan Konuların Kaynakları*. Yüksek Lisans. Nevşehir Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Mayıs 9, 2015.
- Ayşegül Büyükbingöl, Yağcı. 2012. *Değerler Eğitimi Bağlamında Yûsuf İle Züleyhâ Kıssası*. Yüksek Lisans. Marmara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Mayıs 9, 2015.
- Daşdemir, Özkan. 2012. *Halk hikâyesi olarak Yûsuf ile Züleyhâ*. Doktora. Atatürk Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Mayıs 9, 2015.
- Karakaya, Burcu. 2012. *Garib'in Yûsuf u Züleyhâ'sı, İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin*. Yüksek Lisans. Ahi Evran Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Mayıs 9, 2015.
- Çetinkaya, Ülkü. *Aşk Mesnevilerinde Kadın Yûsuf u Züleyhâ ve Husrev ü Şirin Mesnevileri*. Doktora. Ankara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Mayıs 9, 2015.
- Gökcan, Melike. *Klasik Türk Edebiyatında Yûsuf u Züleyhâ Mesnevileri Üzerine Mukayeseli Bir Çalışma*. Doktora. Atatürk Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Mayıs 9, 2015.
- Dinçtürk, Emine. 2008. *Yûsuf ile Züleyhâ Mesnevilerinde Allah Korkusu Motifleri (Erzurumlu Darir, Hamdullah Hamdi, Yahya Bey Örnekleri)*. Yüksek Lisans. Selçuk Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Mayıs 9, 2015.
- Demir, Recep. 2006. *Hatayi-i Tebrizi ve Molla Camî'nin Yûsuf u Züleyhâ Mesnevileri Üzerinde Karşılaştırmalı Bir İnceleme (inceleme-metin)*. Doktora. Yüzüncü Yıl Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Mayıs 9, 2015.
- Aktaş, Hasan. 2006. *Abdurrahman Gubari, Yûsuf u Züleyhâ*. Yüksek Lisans. Mayıs 9, 2015.
- Hasan Yapıcı, Ali. 2006. *Ahmedi'nin Yûsuf u Züleyhâ'sı*. Yüksek Lisans. Mayıs 9, 2015.

- Aktaş, Tuba. 2003.*Köprülüzade Esad Paşa'nın Terceme-i Yûsuf u Züleyhâ Adlı Eserinin Bilimsel Yayını İle Eserin Şekil ve Muhteva Bakımından İncelenmesi*. Yüksek Lisans. Atatürk Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Mayıs 9, 2015.

- Çoruh, Nesrin. 2003. *XV. Yüzyıl Mesnevilerinden Hamdî'nin Yûsuf u Züleyhâ, Cem Sultan'ın Cemşid ü Hurşid ve Şeyhî'nin Husrev u Şirin'inin modern Roman Unsurları Açısından Değerlendirilmesi*.Yüksek Lisans. Trakya Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Mayıs 9, 2015.

- Çelik,Bayram. 1998.*Fuzulî'nin Leyla ve Mecnun Mesnevisi İle Hamdullah Hamdî'nin Yûsuf u Züleyhâ Mesnevisinde İnsan Psikolojisi*. Yüksek Lisans.Çukurova Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Mayıs 9, 2015.

- Özçam, Çimen. 1993.*Şeyyad Hamza'nın 'Yûsuf u Züleyhâ' Adlı Eserinin Dil Özellikleri*. Yüksek Lisans.Fırat Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.Mayıs 9, 2015.

- Karahan, Leyla. 1985.*Erzurumlu Mustafa Darir Kıssa-i Yûsuf (Yûsuf u Züleyhâ)*. Doktora.Gazi Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Mayıs 9, 2015.

2.2 Kitaplar:

- Onur, Naci. 1991. *Yûsuf u Züleyhâ (Hamdî)*. Ankara. Akçağ Yayınları. s. 437.

- Onur,Naci. 1986. *Ak-Şemseddin-zâde Hamdullah HamdîYûsuf veZüleyhâİnceleme ve Seçmeler*. Ankara. Ertem Matbaacılık. s. 186.

- Öztürk, Zehra. 2001. *Hamdullah Hamdî'ninYûsuf ve Zelîhâ Mesnevisi Giriş, Metin, İnceleme ve Tıpkıbasım*).Harvard. Harvard Üniversitesi Yakın Doğu Dilleri ve Medeniyetleri Bölümü. s. 337- 271.

- Tombak, Yılmaz. Ve Özyapıcı, M. Ahmet. *Yûsuf ve Züleyhâ (Hamdî)*.İstanbul. Ve Edebiyat Yayınları. s. 548.

2.3 Makaleler

- Ayan, Hüseyin. 1972. “Hamdullah Hamdî'ninYûsuf u Züleyhâ Mesnevisindeki Gazeller”. Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Araştırma Dergisi, S.5, s. 31-49.

- Kavcar,Cahit. 1968. “Hamdullah Hamdî'ninYûsuf u Züleyhâsı”. Türk Dili AraştırmalarıYıllığı-Belleten. s. 157-172.

- Sırrı Levend, Âgâh. 1968. “Hamdî'ninYûsuf u Züleyhâsı”. Türk Dili Araştırmaları, s. 173-211.
- Onur, Naci.1984. “Ak-Şemseddin-zâde Hamdullah Hamdî'nin Yûsuf ve Züleyhâ Mesnevisindeki Önemli Motifler”. Türk Kültürü Dergisi. S.258. s. 651-658.
- Onur,Naci.1985. “Hamdullah Hamdî'ninYûsuf ve Züleyhâsındaki Bazı Millî Motifler”. Türk Dünyası Araştırmaları. S.38.s.113-127.
- Öztürk, Zehra. “Akşemseddinzade Hamdullah Hamdîve 'Yûsuf ve Zelîhâ Mesnevisi'. İslâmî Edebiyat. S.28. s.39-42.
- Öztürk, Zehra. 2005. “On Beşinci Yüzyıl şairlerindenAkşemseddin-zade Hamdullah Hamdî'ninYûsuf ve Zelîhâ Mesnevisinde İşlenenDeğerler”.DeğerlerEğitimi Dergisi. s. 43-73.
- Diriöz, Ali. 2003. Hatıra Kitabı. Ankara. s. 93-139.
- Üst, Sibel. 2007. Nahîfî'nin Yusuf u Zeliha Mesnevisi. TurkishStudies, Volume 2Issue 4, s.823-957. Mayıs 27, 2015, http://turkoloji.cu.edu.tr/makale_sistem/ den.
- Üst, Sibel.2009. Bir Aşkın İki Hikâyesi Üzerine, Şeyyad Hamza'nın Yusuf u Züleyha'sı İle Nazan Bekiroğlu'nun Yûsuf u Züleyha'sı Üzerine Bir Karşılaştırma. TurkishStudies, Volume 4 Issue 7, s.796-825. Mayıs 27, 2015,http://turkoloji.cu.edu.tr/makale_sistem/ den.
- Yılmaz,Mehmet.2009. “Hamdî'ninYûsuf u ZüleyhâMesnevisi'ninEpik Karakterinin Değerlendirilmesi Üzerine Bazı Tespitler”. TurkishStudies,s. 2444-2461.Mayıs 27, 2015, http://turkoloji.cu.edu.tr/makale_sistem/ den.
- Demir, Recep.2010. “Hamdî'ninYûsuf u Züleyhâ Mesnevisinde Tercüme ve Yerli Söylem”. Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, S.44, s. 37-63.Mayıs 27, 2015, http://turkoloji.cu.edu.tr/makale_sistem/ den.
- Baş, MünireKevser.2010. “Yûsuf ile ZüleyhâAşkınım Klasik ve Modern İfadesi: Hamdî ve Nazan BekiroğluÖrneği”. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

Dergisi, S.51/1, s. 349-394.Mayıs 27, 2015, http://turkoloji.cu.edu.tr/makale_sistem/ den.

- Sağlam, Ayşe.2011. Hamdullah Hamdî'ninYûsuf u Züleyhâ Mesnevisi İle Thomas Mann'inYûsuf ve Kardeşleri Romanının Ana Karakterlerine Mukayeseli Bir Yaklaşım. Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, S.5, s. 20-46.Mayıs 27, 2015, http://turkoloji.cu.edu.tr/makale_sistem/ den.

- Gümüş, Kudret Safa.İbn-i Abbas'tan Rivayet Edilen Yusûf u Züleyha Hikayesinin Nüshaları ve Nüshalardan Hareketle Eserin Değerlendirilmesi. Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, s.244-255.Mayıs 27, 2015, http://turkoloji.cu.edu.tr/makale_sistem/ den.

- Cin, Ali.2014. İbn-i Abbas'tan Rivayet Edilen Bir Yusuf ve Züleyha Hikâyesi. Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi, s.47-58.Mayıs 27, 2015, from http://turkoloji.cu.edu.tr/makale_sistem/

- Çavuşoğlu, Halime. 2014. İki Farklı Kültürün Aşık Kadın Kahramanları Leyla ve Züleyha. TurkishStudies, Volume 8 Issue 13, s.645-670.Mayıs 27, 2015, http://turkoloji.cu.edu.tr/makale_sistem/ den.

- Daşdemir, Özkan.2013. Yeniden-Yazılmış Bir Yusuf İle Züleyha Hikâyesi Üzerinde Metinlerarası Bir Okuma.TurkishStudies, Volume 8 Issue 9, s.1009-1018.Mayıs 27, 2015, http://turkoloji.cu.edu.tr/makale_sistem/ den.

- Şanlı, İsmet. 2010.MollaCâmî'ninYûsuf u Züleyhâ'sınınBilinmeyenİkiTürkçeŞerhi. Turkish Studies, fromVolume 5 Issue 1, s.1328-1345.http://turkoloji.cu.edu.tr/makale_sistem/ den.

- İsmail HikmetErtaylan, TürkDilindeYazılan İlk Yusuf ileZüleyha, TürkDiliveEdebiyatıDergisi, s.211-230.Mayıs 27, 2015, http://turkoloji.cu.edu.tr/makale_sistem/den.

- Alayi, Okan.2011. ZüleyhaHikayesininEpizotTahlilive Motif Yapısı.s.167-180. Mayıs 27, 2015, http://turkoloji.cu.edu.tr/makale_sistem/ den.

- İçli, Ahmet. 2009. Yusuf u Züleyha Mesnevisinde Mekan. İlahiyat Fakültesi Dergisi, s.339-351. Mayıs 27, 2015, http://turkoloji.cu.edu.tr/makale_sistem/ den.

Ayan, Gönül. 2009. Anadolu Sahasında Yazılan Bazı "Yusuf u Züleyha" Mesnevilerinde Sebeb-i Telifler. Turkish Studies, Volume 4 Issue 3, s.227-272. Mayıs 27, 2015, http://turkoloji.cu.edu.tr/makale_sistem/ den.

3.4 Bildiriler

- Zavotçu, Gencay. 2007. "Hamdullah Hamdî ve Yûsuf u Züleyhâ Mesnevisi'ne Genel Bir Bakış". Uluslararası Kocaeli ve Çevresi Kültür Sempozyumu Bildirileri.

- Akdoğan, Yaşar. "Hamdullah Hamdî Eserlerindeki Atasözleri ve Deyimlerden Seçmeler". Akşemseddin Sempozyumu Bildirileri, s.240-227.

3. MANZUM YÛSUF U ZÜLEYHÂLAR

Ali

Kırımlı Mahmut ve Haliloğlu Ali

Şeyyat Hamza

Süle Fakih

Erzurumlu Darir

Rabguzi nesir ve nazım

Hamzavi

Aydınoğlu Mehmet Bey Nüshası

Garib/Karib

Ahmed

Akkoyulu Ahmedi

Aksaraylı Mahmud

Ahmedi Hamdullah Hamdi

Kemal Paşazâde

Taşlıcalı Yahya (Dukaginzâde)

Hamidi

Şerifi

Gubari
Nevruzi
Halil Oğlu Ali
Çākeri'nin Yūsuf u Zūleyhâsı
Abdulvahab Kırıklı Abdül-Mecid
Hatayi
Nahifi
Dur Big
Bihîşti Ahmed Sinan
Kemal Paşazāde
Ziyai Yūsuf Çelebi
Nimetullah
Celili
Likai
Manastırlı Celal
Halife
Karamanlı Kāmî Mehmed
Şikārî
Manastırlı Kadı Sinan
Nurmuhammed Andalip
Bağdatlı Zihni Abdüldelil
Bursalı Havai Mustafa
Rifati Abdulhay
Yazarı Bilinmeyen Bir Kıssa-i Yūsuf
Ahmed Mürşidi
Kerküklü Mehmet Nevruzi
Köprülüzāde Esat Paşa
Hevai Abdurrahman Efendi
Süleyman Tefvik Bey (Özzorlu)

4. MENSÛR OLARAK YÛSUF VE ZÛLEYHÂ

Celâlzâde Koca Nişancı Mustafa Çelebi: Cevâhirü'l-Ahbâr fî-Hasâili'l-Ahyar.

Galatalı Mehmed Bin İbrahim: Ahsenü'l-Kasas-ı Şerîfe.

Mehmed Bin Mehmed Altıparmak: Yûsuf-nâme.

5. YAZARIN HAYATI VE EDEBÎ KİŞİLİĞİ:

Metinde adı belirtilmediğinden eserin kime ait olduğu bilinmemektedir. Bu sebeple eserin müellif tarafından mı yahut müstensih tarafından mı kayda geçirildiği de tam olarak tespit edilememektedir. Ancak Atatürk Üniversitesi K-23624 numaralı Seyfettin Özege Yazma Eserler Kataloğunda kayıtlı ve Şevki Efendi Matbaası'nda 1877'de basılıp Mehmed bin İbrahim tarafından çevrilen Kıssa-i Zîbâ Terceme-i Yûsuf u Züleyhâ adıyla yer alan eserin, Süleymaniye Yazma Eserler Kütüphanesi'nde O. H. Öztürkler 74 numarada kayıtlı olan eserin taş baskısı olduğu görülmüştür. Bu sebeple eserin H. 994 yılında da Mehmed bin İbrahim tarafından tercüme edilerek kayda geçirildiği ve 1877'de aynı adla taşbaskısı yapıldığı düşünülmektedir. Fakat eserin sebep-i telif bölümünde yazarın bu eseri Hamdî'nin eseri yolunca yazdığı ifadesi de eserin bir başka dilden çeviri değil; telif bir eser olduğu fikrini düşündürmektedir. Bu şekilde taşbaskıda çeviren olarak gösterilen Mehmed bin İbrahim'in eserin müellifi de olabileceği düşüncesi hasıl olmaktadır. Ancak yukarıda da ifade edildiği gibi eserde yazarın kimliğine ait bir ifade yer almadığından bu düşünce kesinlik kazanmamaktadır.

Mehmed bin İbrahim hakkında da kaynaklarda bilgiye rastlanılmamıştır. Bu sebeple hayatına ilişkin bir bilgi verilememektedir. Ancak metinden yola çıkarak yazarın edebî kişiliği şöyle ifade edilebilir: Dile hakimiyet, akıcılık, Arapça ve Farsça kelimelerden üst seviyede istifade, yazarın edebî açıdan niteliğini ortaya koymaktadır. Bunun yanında metin içersinde yer yer ağız özellikleri de görülmektedir. Metinde manzum parçalar da yer almaktadır. Fakat bu manzum kısımlar lirizimden uzak ve edebî açıdan dolgun olmadıklarından yazarın; nazmı eserde ahengi artırmak ve metni süsleme çabasına yönelik olarak kullandığı görülmektedir.

6. MUHTEVA

6.1 ESERİN YAZILIŞ AMACI

Klasik mesnevilerin en önemli bölümlerinden biri de sebab-i te'lif bölümleridir. Bu bölümlerde müellif, bize eserin yazılış sebebi hakkında bilgi vermektedir. Sebeb-i te'lifler genellikle benzer motifler ihtiva etmektedir. Bazı mesnevilerde müellif eseri yazma sebebine ilahî bir boyut kazandırır. Bunu, rüyasında gördüğü din ulularının, geçmişte yaşamış ünlü şairlerin veya gaipden gelen bir sesin kendisinden böyle bir eser yazmasını talep ettiğini ifade ederek yapabilir. Bununla birlikte, bazı mesnevilerde daha gerçekçi bir sebab-i te'lif örneği olan eserin yazımını kendi arkadaşları, sultan veya bir devlet büyüğünün talep ettiğini ifade edebilir. Bunların dışında, müellifin şahsi isteği doğrultusunda, kendi adını bir eser bırakarak bâkî kılmak için yazdığını söylediği mesnevi sebab-i te'lif bölümleri de bulunmaktadır.

Çalışmada Yûsuf ü Züleyhâ metninde ise yukarıda belirttiğimiz sebab-i te'lif örneklerinden farklı bir sebab-i telif örneği yer almaktadır. Metinde sebab-i te'lif bölümü 2b numaralı varağın 6. satırından başlayarak 3a numaralı varağın 16. satırında son bulmaktadır. Sebeb-i te'lif bölümünden sonra “*ammā ba'ôd*” diyerek Kur'ân-ı Kerîm'deki Yûsuf ü Züleyhâ kıssasının sebab-i nüzûlleri hakkında bilgi vermeye başlar.

Metinde sebab-i te'lif bölümünde ilk olarak müellif, Arap ve Fars edebiyatlarında Yûsuf ü Züleyhâ kıssasıyla alakalı eserler yazıldığı bilgisini vermektedir. Daha sonra ise Türk edebiyatında Kemalpaşa-zâde, Hamdî ve Yahya'nın bu konuyla alakalı beğenilen manzum eserler verdiklerini belirtmektedir. Fakat Türkçe nesir olarak yazılmış olanların ise kendi tabiri ile “dürüst” olmadığını belirterek bunları beğenmediğini ifade eder. Bu sebeple “*gönlü duacı ve canı sağ ol*”duğu müddetçe bu eseri nesir olarak yazacağını belirtir. Müellifin bundan sonra Türkî ibarelerin garipliği ve letafetten uzaklığı sebebiyle Türkçe eser vermenin zorluğuyla ilgili “*Türkî Öibâret hod garîb olub zarâfetden dūr ve letâfetden mehcūr ve erbâb-ı Kemâl katında menfûrdur*” ifadeleri dikkat çekicidir. Müellif, eserini yazarken Hamdî'nin eserini kendine örnek aldığını “*sevķ-i kelâmda Mevlânâ Hamdî rahmetullâh ešerince gidüb*” ifadesiyle belirtmektedir. Buradan sonra ise “*Ümmîddür ki esrâr-i kerâmât-ı evliyâ ve himmet-i şülehâ-i etkîyâ itmâmına mu'âvenet kıla*” ve “*du'â-yıhayr birle yâd u rûh-ı revânım şâd buyurub sehvât-i kelâm vâķi olan yerlerin kalem-i afv birle islâh idüb*

aybını zeyl-i luṭufıla mestūr ve neyl-i kerem ile ma'Ūzūr ṭutalar" ifadeleriyle evliya ve salihlerden himmet ve muavenet talep ederek dua bölümüne geçer.

6.2 ESERİN ÖZETİ

Metinde ilk olarak Hz. Adem'den cennetten kovulması münasebetiyle bahsedilmiştir. Daha sonra Hz. Yûsuf'a kadar olan Hz. Yûsuf'un dedelerinden bahsedilmiştir. İlk olarak Hz. Yakub'un dedesi Hz. İbrahim'den bahs edilmiştir. Konunun devamında Hz. İbrahim'in iki oğlu Hz. İsmail ve Hz. İshak'tan bahsedilir. Hz. İsmail Kâbetullah'ta (Mekke) kalır. Hz. İshak ise Şam tarafına yani Kenan diyarına yerleşir. Burada Hz. İshak amcasının oğlu Lut'un kızı ile evlenir. Daha sonra Hz. Yaküb ve Ays olur. Hz. Yakub çobanlık yapmaktadır. Ays ise İshak'ın yanında kalır. Hz. İshak Ays'a daha çok muhabbet besler. İlerleyen zamanda Hz. İshak'ın gözü kör olur, çocuklarını ayırdedemez. Yakub'un annesi bu fırsatı değerlendirmek ister ve İshak'ın büryan istediği bir gün Ays'a haber vermeksizin Yaküb'un bir ikramıymış gibi yapar ve İshak peygamebere göndertir. İshak peygamber de hileye düştüğünü fark etmeden Ays'ın getirdiği büryanı Yaküb getirdi sanarak bir dua ile Allah'ın nübüvvet niyaz eder. Böylece bu dua ile Yakub nebi olur. Bu durum Ays'ın düşmanlık beslemesine sebep olur. İshak, Yakub'a dayısının yanına gitmesini tavsiye eder, ayrıca kızlarından birisiyle de evlenmesini ister. Hikâye bu şekilde devam eder. Hz. Yakub dayısının büyük kızı Layan ile evlenmek ister. Mihr olarak yedi yıl çobanlık yapması istenir. Daha sonra Rahil ile evlenmesi söz konusu olur. Mihr olarak yedi yıl da Rahil için çobanlık yapar. Layan'dan altı oğul bir kız dünyaya gelir. İki cariyyeden (Zülfa ve Belha) iki oğlu olur. Rahil'in birinci yıl çocuğu olmaz. Yakub'un on çocuğu olur; sonra Rahil hamile kalır. Yûsuf dünyaya gelir. Hz. Yaküb diyarını özler ve dönmek ister. Bu sırada Rahil hamiledir ve ikinci çocuğu dünyaya gelir. Ardından Rahil vefat eder ve Hz. Yûsuf öksüz kalır. Halası İnas, Yûsuf'u şefkatle büyütür ve yedi yaşına kadar herşeyle halası ilgilenir. Hz. Yakub Yûsuf'u halasından alır ve o da diğer kardeşleriyle beraber yaşamaya başlar.

Hz. Yakub, Yûsuf'u diğer kardeşlerden daha çok sever ve böylece kardeşlerinin düşmanlığına sebep olur.

Hz. Yûsuf bir gece rüya görür ve babasına anlatır. Babası "*kardeşlerine bu rüyayı anlatma yoksa sana daha düşman olurlar*" der. Kardeşleri, Hz. Yûsuf'un gördüğü

rüyadan haberdar olurlar ve onu öldürme peşine düşerler. Bir bahane ile Yûsuf'u da olarak dağa gezmeye gitmek isterler. Hz. Yakûb buna razı olmasa da kardeşlerin aşırı ısrarıyla Yûsuf'u da onlarla göndermeye mecbur kalır. Kardeşler istedikleri yere geldiklerinde önce Yûsuf'a eza etmeye başlarlar, öldürme kastında iken kardeşlerden biri onun haline acır ve kuyuya atmayı teklif eder. Diğer kardeşler de bu duruma razı gelip onu kuyuya atarlar. Bu sırada oradan bir kervan geçmektedir. Kardeşler kervanı görünce gizlenirler. Kervanın lideri kuyudan su almak için eğildiğinde Yûsuf'u görür ve dışarı çıkarır. Kardeşler Yûsuf'un dışarı çıkarıldığını görünce ortaya çıkıp Yûsuf'un kaçan köleleri olduğunu söyleyip onu geri isterler. Yûsuf itiraz etse de kervancıya inandıramaz, sonunda kardeşler belli bir bedel karşılığında onu kervancıya satıp evlerine dönerler. Yûsuf'un kanlı gömleğini babalarına getirip kurdun onu yediğini söylerler. Hz. Yakûb buna inanmaz, ona kardeşleri tarafından zarar verildiğini anlar. Ancak kardeşler kurdun yediği meselesinde ısrarlıdır. Hz. Yakûb, Yûsuf'u yiyen kurdu görmek istediğini söyler. Kardeşler kurdu getirirler ve kurt onu yemediğini söyler. Yalanları açığa çıkınca onlar da yaptıklarına pişman olur ancak elden bir şey gelmez. Hz. Yakub günlerce gecelerce yas tutup ağlar ve sonunda gözleri kör olur. Diğer taraftan Yûsuf'u alan kervan Mısır'a gider ve orada onu yüklü bir bedelle Mısır azizine satarlar. Yûsuf'un güzelliği karşısında Mısır'da herkes büyülenir.

7. KAHRAMANLAR

Çalışmanın konusunu oluşturan Yûsuf u Züleyhâ kıssasının farklı kaynakları vardır. Bu kaynaklarda da yer alan kıssalarda kahramanların isimleri farklılık teşkil edebilmektedir. Bu farklılıklar, Yûsuf u Züleyhâ kıssası etrafında şekillenen mesnevi edebiyatı içinde de kendini göstermektedir. Hikâyede birçok olay içerisinde çok sayıda ismi geçmektedir. Bu isimler ve kahramanlar hikâyeye katkıları ölçüsünde değerlendirilmiş ve özellikleri belirtilmiştir.

7.1. Ana Kahramanlar

7.1.1 Yûsuf: Hz. Yûsuf iki yaşındayken annesi vefat eder. Bu arada halası İnas onu yanına alır ve yedi yaşına kadar büyütür. Yedi yaşında iken Hz. Yakûb Yûsuf'u tekrar yanına alır ve kardeşleriyle beraber yaşamaya başlar. Hz. Yakûb, Yûsuf'u diğer kardeşlerinden daha çok severdi. Babalarının bu tutumu kardeşlerin Yûsuf'tan kurtulma çabasına girmesine sebep olmuş; aynı zamanda Yûsuf'un macerasının başlamasına da

esas teşkil etmiştir. Bir gece Hz. Yûsuf bir rüya görür ve babasına anlatır. Babası onu ikaz eder ve kardeşlerine bu rüyayı anlatmamasını söyler. Ancak kardeşler durumdan haberdar olur ve Yûsuf'a olan düşmanlıkları bir kat daha artar. Böylece kardeşlerin onu ortadan kaldırma planları daha kuvvetli bir iştiyak bulur. Rüya motifi ile Hz. Yûsuf'a peygamberlik ima edilmiş, babası bu imayı fark edip kardeşlerin durumunun da Yûsuf aleyhinde olması Hz. Yakub'un onu kardeşlerinden sakınır hale getirmiştir. Ancak peygamber dahi olsa takdir karşısında sabretmek dışında bir çaresi bulunmamaktadır. Hz. Yûsuf'un gördüğü bu ilk rüya ve hikâyesinin diğer kısmında da olacağı gibi kaderi belirleyici hüvviyettir. Sonraki aşamada kardeşleri onu gezdirmek bahanesi ile babalarını mecbur bırakarak eylemlerine zemin arama peşine düşerler. İlk önce ona cefa edip aşağılarlar bu şekilde içlerindeki kıskançlık ateşinin yansıması kendini göstermiştir. Fakat bu cefa kaşısında Yûsuf'un kardeşlerine olan şefkatli yaklaşımı hikâye boyunca karakteristik özellik olarak görülmektedir.

Yûsuf kelimesinin aslı İbrânîce Yosef'tir. İslâmi kaynaklarda ise bu adın Yûsuf, Yûsef, Yûsif şeklinde üç farklı okunuşu söz konusudur (Lisanu'l-Arab, "esf" md.; Tacü'l-Ârûs, "esf" md.) ve menşei tartışmalıdır. Tevrat'a göre Yûsuf, İbrahim'in oğlu İshak'ın oğlu Yakûb'un diğer hanımlarından olan on oğlundan sonra doğan on birinci oğlu olup Rahil'den doğan ilk çocuğudur (Tekvin, 30/24; 32/9). Kur'ân 'a göre de Yakûb'un on iki oğlu vardır ve Yûsuf ile Bünyamin öz kardeşler (Yûsuf 12/4, 59).(TDVİA 2013; 1-5)

Hz. Yûsuf, babası, dedesi ve büyük dedesi peygamberdir. Bu yüzden o şerefli bir nesebe sahiptir. Birçok peygamber yaşamış olduğu döneme ve topluma göre farklı meziyetlere sahiptir. Hz. Yûsuf'a da Allah diğer peygamberlere verdiği gibi bazı özel meziyetler ihsan etmiştir. Hz. Yûsuf Allah'ın ona vermiş olduğu bu yetenekle rüyaları yorumlayabilmektedir. Bu yeteneği sayesinde ilk olarak Mısır Azizi'nin gözdesi, daha sonra ise Mısır'a hükümdar olacaktır. Hz. Yûsuf'un bu özelliği aslında onun babası Yakûb peygamberde de vardır. Çünkü Hz. Yûsuf'un görmüş olduğu rüyayı yorumlar ve bu rüyayı kardeşlerine anlatmamasını söyler.

İslâm kültüründe Hz. Yûsuf'un, dünyaya gelmiş erkeklerin en güzeli olduğu rivayet edilir. Aslında onun fiziki güzelliği, içinde var olan manevi yüceliğin ve güzelliğin dışa aksetmesidir. Hz. Yûsuf güzelliğin timsali oluşunun yanı sıra iffetin ve namusun da timsalidir. Hikâyenin özünde var olan mesaj aslında budur.

Kur'ân-ı Kerim'de Yûsuf adı yirmi beşi Yûsuf sûresinde, ikisi diğer sûrelerde olmak üzere yirmi yedi defa geçmektedir. Hadislerde Yûsuf'la ilgili çok az bilgi vardır ve Yûsuf sadece bazı özellikleriyle anılır. Büyük dedesi İbrâhim, dedesi İshak, babası Ya'ûkûb ve kendisi olmak üzere peygamberlikte peş peşe gelmeleri sebebiyle Yûsuf " Kerim oğlu Kerim oğlu Kerim oğlu, İbrahim oğlu İshak oğlu Ya'ûkûb oğlu Yûsuf" şeklinde nitelenir ve insanların en kerimi olduğu belirtilir. Hz. Peygamber mi'âracda onunla üçüncü kat semada karşılaştığını bildirmiştir. Tefsirlerde, tarihi kitaplarında ve kısas-ı enbiyalarda, Yûsuf ve Züleyhâ mesnevilerinde Hz. Yûsuf'la ilgili geniş bilgi yer alır. Yûsuf'un güzelliği darb-ımesel haline gelmiştir. Bir hadiste Resûlullah miracda onu ayın on dördü gibi gördüğünü ifade eder. Yûsuf'a nisbet edilen bir kavuk türlü ile Mısır'ın fethinde ele geçirilen mukkades emanetler arasında ona izafe olunan bir sarık ve bıçaktan da söz edilmektedir. (TDVİA 2013; 1-5)

7.1.2 Yakûb: Hz. İshak'ın oğludur. Dedesi Hz. İbrahimdir. Hz. Yakûb'un ikizi vardır adı da Ays'dır. Ama Ays Hz. Yakûb'dan önce dünyaya gelmiştir. Hz. İshak Ays'ı çok severdi. Hz. Yakûb'un annesi ise Yakûb'u çok severdi. Hz. İshak kör olur ve artık çocuklarını ayırt edemez hale gelir. Tevrat'taki rivayete göre Hz. İshak büyük çocuğunu peygamber olması için takdis etmek ister. Hz. İshak, Ays'ı takdis etmeden önce ondan büryan ister. Bu arada annesi bunu duyar ve hemen Hz. Yakûb'a söyler. Daha sonra Hz. Yakûb Ays gelmeden önce yemeği getirir ve Hz. İshak'a verir. Hz. İshak, onu Ays sanarak takdis eder ve Hz. Yakûb, annesinin hilesi ile peygamber olur.

Bu olaydan dolayı Ays Hz. Yakûb'ou kıskanır ve babaları Ays'ın Hz. Yakûb'u öldürmesinden korkar. Onu dayısının yanına gönderir. Dayısının kızlarından birisiyle evlenmesi isterler. Hz. Yakûb iki kızla da evlenir ve her biri için yedi yıl çobanlık yapar. Hz. Yakûb'un Lea'dan yedi çocuğu olur. Rahil'eden Yûsuf ve Bünyamin olur, diğer cariyelerinden iki çocuğu olur. Bir süre sonra Hz. Yakûb diyar-ı Kenan'a dönüp orada kalır.

Hz. Yakûb, oğulları arasında en çok Yûsuf'u sever ve Hz. Yûsuf'un gördüğü rüyadan onun peygamber olduğunu anlar ve bunu diğer kardeşlerine anlatmaması gerektiğini söyler. Daha sonra Yûsuf'u kaybedince üzüntüsünden gözleri kör olur. Bu yönüyle hüznün timsali olarak onun evine telmihen Külbe-i Ahzan ifadesi divan şiirinde sıkça yer almaktadır. Koşulsuz sevginin sembolüdür.

Kur'ân'da Yakûbla ilgili bazı bilgiler Yûsuf sûresinde yer almıştır. Bu sûrede Yakûb'un adı üç defa geçmektedir. Yirmi beş yerde de kendisine atıfta bulunmaktadır. Hadislerde de Yakûb nebi ve kerim olarak zikredilmektedir. İslâm kaynaklarda Hz. Yakûb kılız vücutlu, zayıf yapılı, ağır başlı, uzun boylu, güzel yüzlü bir kişi olarak tasvir edilir. Türk Edebiyatında Hz. Yakûb Müslüman milletlerin kültür ve edebiyatında, halk inanışlarında adı çokça geçen ve hayatına dair bilgi verilen peygamberlerden biridir. Kaynaklarda duasının bereketiyle bir koyunun tek batında dört kuzu doğurması, sesinin üç konak mesafeden duyulacak kadar gür olması, attığı okun çok uzaklara gitmesi, duasıyla dağları yerinden oynatması, oğlu Yûsuf hakkında kurtlarla konuşması, çok uzak mesafeden Yûsuf'un kokusunu alması gibi mucizeleri nakledilir. Hz. Yakûb divan edebiyatında gam ve hüznün sembolü haline gelmiş ve aşıkların kendilerini benzettiği kişilerin başında yer almış, ayrıca şairler Yakûb'un sabrını örnek almıştır. Kur'ân-ı Kerim'de Yakûb'dan hem bu isimle hem de İsrail diye bahsedilmektedir. Dedesi İbrahim ve babası İshak gibi Yakûb da güçlü bir iradeye, keskin bir zekaya sahiptir; kendisi ve zürriyeti seçkin ve hayırlı insanlarıdır. (TDVİA 2013; 274-277)

7.1.3. Züleyhâ: *Yûsuf kıssasının kadın kahramanıdır. Kur'ân'da Yûsuf suresinde Mısır azizinin eşi ve Yûsuf'a âşık olan kadın olarak yer almasını rağmen Züleyhâ'nın (Zeliha) adı geçmez. Tevrat'ta da Mısır azizinden Potifar adıyla söz edilirken eşinin adı verilmez, sadece İslâm sonrası bir Yahudi literatüründe (Yashar wa-yesheb) Züleyhâ veya Rail / Raila adıyla bahsedilmiştir. (TDVİA 2013; C. 43; 552-553)*

Züleyhâ, Mağribi hükümdarının kızıdır. Çok güzel olduğu söylenir. Nazlı bir şekilde büyütülmüştür. Züleyhâ küçükken rüyasında Hz. Yûsuf'u görür ve ona âşık olur. Rüyasında Hz. Yûsuf'u Mısır azizi olarak görür ve bu arada hiç kimse ile evlenemez. Daha sonra Yûsuf olduğunu sanarak Mısır azizi ile evlenir. Ama karşısına rüyasında gördüğü kişi çıkmaz. Bundan dolayı Züleyhâ hayal kırıklığını uğramış ve her gününü kendine zindan etmiştir. Bir müddet sonra Aziz-i Mısır Hz. Yûsuf'u satın alır. Züleyhâ onu görür görmez rüyasında gördüğü kişi olduğunu anlar. Sonra Züleyhâ ona kavuşmak için her şeyi yapar.

7.2. Yardımcı Kahramanlar

7.2.1. Kardeşler: Babasının Yûsuf'a karşı olan sevgi ve alakasını kıskanan kardeşlerinin düşmanlığı Hz. Yûsuf'un görmüş olduğu rüyadan sonra daha artmıştır. Hz. Yûsuf'un kardeşlerinin isimleri: Yehuda, Rubil, Şemun, Lavi, Zebulun, Yasaker, Dan, Neftal, Haz, İstarkaka ve kız kardeşi Dina'dır. Öz kardeşi ise Bünyamin'dir. Fakat Tevrat'ota anlatılan kıssada isimlerde farklılık görülmektedir. Hikâyeyi şekillendiren konu olan Hz. Yûsuf ile Hz. Yakûb'un ayrı düşmesi ve Züleyhâ ile Hz. Yûsuf'un tanışmasına sebep olacak olan olaylar silsilesi Hz. Yûsuf'un kardeşlerinin ona yapmış olduğu kötülükle başlayacaktır. Hz. Yakûb'un kurt ile söyleşmesinden sonra yalanları ortaya çıkar ve yaptıklarına pişman olurlar.

7.2.2 Bünyamin: Hz. Yûsuf'un öz olan küçük kardeşidir. Annesi Rahil'dir ve onu doğururken ölmüştür. Hz. Yakûb onu çok severdi. Hz. Yakûb Hz. Yûsuf'u kaybettikten sonra onunla çok ilgilenir. Hikâyenin başında rolü yoktur.

Kur'ân-ı Kerim'in dışındaki kaynaklarda ve özellikle Yahudi kutsal kitabında Bünyamin hakkında ayrıntılı bilgi mevcuttur. Ahd-i Atik'öte Bünyamin, Binyamin olarak geçmekte ve Yakûb'un Rahel adlı karısından doğduğu belirtilmektedir. Yakûb'un diğer çocukları o Haran'da dayısının yanında bulunduğu sürede doğmuş. Bünyamin ise Haran'dan Kenan'a döndükten sonra dünyaya gelmiştir. Bünyamin kelimesi Ahd-i Atik'te İsrailoğulları'nın on iki sıbtından birinin yani Bünyamin neslinden gelenlerin de adıdır. (TDVİA 1992; 490)

7.2.3 Kurt: Kurt zeki bir hayvandır. Hikâyedeki kurt Allah tarafından dile gelmiş ve doğruları Hz. Yakûb'a söylemiştir. Kurt, Hz. Yûsuf'u yemediğini ve buraya kardeşini aramak için geldiğini söylemiştir böylece Hz. Yakûb oğullarının hile yaptıklarını anlamıştır.

7.2.4 Malik: Hz. Yûsuf'u kuyudan çıkarıp Mısır'a getiren kervancıdır. Hikâyede Malik adıyla geçer. Hz. Yûsuf'un kaldığı kuyunun olduğu yerden geçtiği zaman ordan su çıkartmak istemiş ve kovayı kuyuya atmış, kovayı çıkarınca Hz. Yûsuf'u bulmuştur. Hz. Yûsuf'un güzelliğinden dolayı onu alıp Mısır'a getirir ve Mısır'da bir pazarda önce onun güzelliğini sergileyerek para kazanır. Daha sonra ise onu satar. Hz. Yûsuf'un

kaderini belirleyici noktada özel bir yere sahiptir. Yûsuf'u kuyudan çıkardıktan sonra onda bir takım özel hallerin bulunduğunu anlar. Onu Mısır'a getirerek macerasının başlamasını sağlar.

7.3 Geçici Kahramanlar

7.3.1 Hz. Yûsuf'un Annesi ve Halası: Yûsuf'un annesinin adı Rahil idi. Yûsuf iki yaşındayken ölmüştür, hikâyeye yön veren nokta olarak annesiz bir çocuğun sahipsizliği vurgulanmak istenmektedir. Halası ise İnas idi, yedi yaşına kadar Yûsuf ile ilgilenerek bir nevi anne rolü üstlenmiştir. Yakûb oğlunu geri almak istediğinde ona zorluk çıkartıp Yûsuf'u vermek istememiştir ancak daha sonra çocuğu babasına vermek zorunda kalmıştır. Yûsuf'un ihtiyacı olan sevgi ve şefkat annesinden sonra halasında ortaya çıkar.

7.3.2 Aziz-i Mısır/Kıtfir: Kur'ân-ı Kerim'de, Hz. Yûsuf'ou Mısır'ıda satın alan kişidir. Züleyhâ'ın kocasıdır. Tefsirlerde bu kişinin adı Kıtfir veya Itfir şeklinde geçmektedir. (TDVİA 1991; 343-344)

Çocuğu olmayan bir kişidir. Bu sebeple Hz. Yûsuf'ou aldıktan sonra Züleyhâ'dan ona iyice bakmasını ister. İleride makamını ve servtini Yûsuf'oa bırakma niyetindedir.

7.4 İlahi Kahramanlar:

7.4.1 Cebrail: Vahiy meleğidir. Allah'ın emriyle peygamberlere iner. Hikâyede Hz. Yûsuf kuyuda kaldığı sürede ona Hz. Yakûb'un suretiyle gelmiştir. Kardeşler Hz. Yûsuf'u kuyuya atarken o ölsün diye ipi kesmişlerdir. Ama Allah onu kurtarmak için Cebrail'öi gönderir. Cebrail onu kuyunun dibindeki bir taşa oturtur. Cebrail Hz. Yûsuf'a susuzluğunu gidermek için cennetten su getirmiştir. Kardeşlerinin Yûsuf'otan aldığı gömleği ona tekrar giydirir. Hz. Yûsuf'un yardımcısı, Allah ile arasındaki elçidir. Ne zaman başı sıkışsa Cebrail gelir ve onu zor durumdan kurtarır veyahut sabrı sonunda Allah tarafından müjdeleneceğini haber vererek Yûsuf'un sabrını kavileştirir.

Cebrail Kur'ân-ı Kerim'de Cibril, Ruhulkudus, Ruhulemin, Ruh ve Resul şeklinde beş değişik isimle ifade edilir. İlgili ayetlerde belirtildiğine göre Cebrail karşı

konulamayan müthiş bir güce, üstün bir akla ve kesin bilgilere sahipti; "arşın sahibi" nezdinde çok itibarlıdır ve meleklerin kendisine mutlaka itaat ettiği şerefli bir elçidir İslâmi kaynaklara göre Cebrail, arşı taşıyan ve "mukarrebin" adı verilen meleklerdendir. Emrinde arşın çevresinde bulunana meleklerden bir ordu vardır. Mükemmel bilgilere ve tasavvur edilemeyecek derecede üstün güce sahiptir. Nurdan yaratılmış olup görünüşü son derece güzeldir. Manevi bir varlık olmasına rağmen Cebrail'i cismanî varlık şeklinde tasvir eden bir kült oluşmuştur. Buna göre onun yüzü beyaz, saçı mercan gibidir. İnci ve yakutlarla süslenmiş olan yeşil renkli 600 kanadı vardır. Her bir kanadı arasındaki mesafe doğu ile batı arasındaki ile mesafe kadardır. Başında beyaz sarık vardır. Bedir Gazvesi'ne sarı renkli bir sarıkla katıldığı görülmüştür. Makamı yedinci kat gökteki sidretü'l-müntehadır. (TDVİA 2013;203-204)

8. AYETLER:

1- elif lâm râ tilke âyatu'k-kitabi'l- mubin.

- Elif, Lâm, Râ. Bunlar apaçık kitabın ayetleridir.

2- innâ enzalnâhuḳuróânen Óarabiyyen laÓallakum taÓkilûn

- Biz onu, akıl erdiresiniz diye Arapça bir Kuróan olarak indirdik.

3- naḫnu naḳuşşu Óaleyke aḫsane'l-ḳaşaş bima evḫayna ileyke haza'l-ḳuróan ve en kunte ⁽⁵⁾ min ḳablihi lemîne'l-gâfilîn

- Sana bu Kuróan'ı vahyetmekle kıssaların en güzelini anlatıyoruz. Halbuki daha önce sen bunlardan habersiz idin.

4- izḳale Yusuf li ebihi ya ebeti innîraóeytu aḫade Óaşara kevkeban ve'ş-şemse veól-ḳamere raóaytuhum lî sâcidîn.

- Hani bir vakit Yûsuf, babasına şöyle demişti: Babacığım! Ben (rüyada) onbir yıkızla, güneşi ve ayı bana secde ederlerken gördüm idüb

5- ḳala ya buneyye lâ taḳsuş ruóyâke Óala ihvetike fe-yakîdû leke keyden inna'ş-şeytâne lil-insâni Óaduvvun mubînun.

- Babası, şöyle dedi: "oğlum! Rüyanı kardeşlerine anlatma. Yoksa, sanatuzakkurarlar. Çünkü şeytan, insanın apaçık düşmanıdır."

6- ve kezalika yectabîke Rabbuke ve yuÓallimuke min teóvîli'l-eḫadişi ve yutimmu niÓmetehu Óaleykeve Óala âli YaÓḳûbe kemâ etemmehâÓalâebeveyke min ḳablu İbrahim ve İshâḳ inna RabbekeÓalîmun ḫakîm

- İşte böyle, Rabbim seni seçecek ve sana rüyaların yorumuna dair ilimler öğretecek; hem sana, hem Yakûb soyuna nimetini bundan önce ataların İbrahim ve İshak'a tamamladığı gibi tamamlayacak! Şüphe yok ki Rabbin Alimódir (bilendir), Hakimódir.

7- leḳad kâne fî Yûsufe ve ihvetihi âyâtun lis-saóilîn.

- Andolsun, Yûsuf ve kardeşlerinde (hakikatı arayıp) soranları için ibretler vardır.

8- izḳâlû leYûsuf ve aḫuhu aḫabbu ilâ ebînâ minnâ ve naḫnu Óuşbatun innâ ebânâ le fi zalâlin mubîn.

- Zira dediler ki: "kesinlikle Yûsuf ve kardeşi (Bünyamin) babamıza bizden daha sevgili, biz ise birbirimize düşkün bir kuvvetiz! Doğrusu babamız, belli ki yanılıyor.

9- uktulû Yûsufe ev iṭraḥûhu arzan yeḥlu lekum vechu ebîkum ve tekûnû min ba'ðihî kavmen şaliḥin

- Yûsuf'u öldürün veya onu bir yere atın ki babanız sadece size yönelsin. Ondan sonra (tövbe edip) salih kimseler olursunuz."

10- kâla ka'îlun minhum lâ tektulû Yûsufe ve elķûhu fi ğayâbatî'l-cubbi yeltaķiṭhu ba'ðu's-seyyâreti in kuntum fâ'îlîn.

- Onlardan bir söz sahibi şöyle dedi: "Yûsuf'u öldürmeyin de bir kuyunun içine atın ki oradan geçen kabilelerin biri onu sahipsiz bulup alsın! Eğer yaparsanız böyle yapın!"

11- kâlû yâ abânâ mâ leke lâ teómennâ Óalâ Yûsufe ve innâ lehu le-nâşihun.

- Babalarına şöyle dediler: "Ey babamız! Sen niye bize Yûsuf'u emanet etmiyorsun? Oysa biz onun iyiliğini isteriz.

12- ersilhu ma'ânâ ğaden yerta'ðve yel'ðab ve innâ lehu le-ḥâfizûn

Yarın bizimle beraber gönder, gezsin oynasın; şüphesiz biz onu koruruz.

13- kâla innâ le-yahzununî en tezḥabû bihi ve eḥâfu en ya'ókulehu 'z-zî'ðbu ve entum Óanhu ğâfîlûn.

- Babaları: "Onu götürmeniz beni üzer ve korkarım ki onu bir kurt yer de haberiniz olmaz!" dedi.

14- kâlû le'oin ekelehu 'z-zî'ðbu ve naḥnu Óuşbatun innâ izen la-ḥâsirûn

- "Vallahî biz güçlü kuvvetli bir topluluk iken onu kurt yerse, biz o halde kesinlikle hüsrana uğrarız!" dediler.

15- fe-lemmâ zehebû bihive ecme'û en yec'âlûhu fî ğayâbetî'l-cubb ve evḥaynâ ileyhi letunebbi'ennehum bi-emrihim hazâ ve hum lâ yeş'ûrûn.

- Yûsuf'u götürüp kuyunun dibine bırakmaya karar verdikleri zaman biz de Ona, "Andolsun, (senin Yûsuf olduğunun) farkında değillerken onların bu işlerini sen kendilerine haber vereceksin" diye vahyettik.

16- ve cā'û ebāhum Óişā'oen yebkûn.

- Yatsı vakti ağlayarak babalarına geldiler ve şöyle dediler:

17) kâlû yâ ebânâ innâ zehebnâ nestebiķu ve tereknâ Yûsufe'inde metâ' Óinâ fe óekelehu 'z-zî'ðbu ve mâ ente bimuo'minin lenâ ve lev kunnâ şâdiķîn.

- "Ey babamız! Biz gittik yarış ediyorduk, Yûsuf'u eşyamızın yanında bırakmıştık. Döndüğümüzde bir de baktık ki onu bir kurt yemiş! Şimdi biz doğru da söylesek, sen bize inanmazsın!"

18- oldı ve câôû Óalā kıamîşihî bî demin kezibin kıāle bel sevvelet lekum enfusukum fe-şabrun cemîlun va'llāhu'l-musteÓānu Óalā mâ taşîfûn.

- Bir de gömleğinin üzerine yalandan bir kan (bulaştırıp) getirdiler. Babaları: "Yok nefisleriniz sizi aldatmış, bir işe sevketmiş! Artık bana düşen güzel bir sabır göstermektir. Söylediklerinize karşı yardımına sığınılacak ancak Allah'tır!" dedi.

19- Ve câóet seyyāratun fe-erselū vāridehum fe-edlā delvehu kıāla yā Buşrā hāzā ğulāmun ve eserrūhu bîzāÓaten va'llahu Óalîmun bîmā yaÓmelûn.

- Öteden bir kabile gelmiş, suçularını göndermişlerdi; vardı kovasını saldı: "Âmüjde, bu bir çocuk!" dedi ve tuttular onu ticaret için gizlediler. Allah ise ne yapacaklarını biliyordu.

20- ve şaravhu bîşemenin baħsin derāhime maÓdüdetin ve kânū fihî mine'z-zāhidîn

- Ve onu ucuz bir bedelle bir kaç dirheme sattılar; yanlarından tutmakta isteksizdiler.

21- ve kıale'illezi'şterāhu min mîşralî'imraóatihi ekrimî meşvāhuÓasā en yenfevanā ev netteħîzehu veledenve kezalike mekkannā li-Yūsufe fi'l-arzî ve linuÓallimehu min teóvġlî'l-eħādîşî va'llahu ğālibunÓala emrihi ve lâkıñne ekşera'n-nāsilâ-yaÓlemûn.

- Onu satın alan Mısır'lı, hanımına dedi ki: "Buna güzel bak! Belki bize faydası olur, Yahut evlat ediniz!" Bu suretle Yûsuf'u orada yerleştirdik; hem de ona olayları (rüyaları) yorumlamaya dair ilimler öğretilim diye ...öyle ya, Allah, yaptığı işte üstün bir güce sahiptir, ancak insanların çoğu bilmezler!

22- Ve lemmābeleġaeşuddehûâteynāhuhukmen ve Óilmân ve kezâlikenecci'l-muhsinîn.

- Olgunluk çağına erişince Ona hikmet ve ilim verdik. İşte biz, iyi davrananları böyle mükâfatlandırırız.

7. NÜSHA TAVSİFİ:

Bu nüsha Süleymaniye Kütüphanesi O. H. Öztürkler 74 numarada kayıtlıdır. Ölçü: 200x155 mm; varak sayısı: 100, her sayfada ortalama 19 satır. Cilt: kahverengi meşin, köşebentli; kağıt: aharlı kağıt, şiirler siyah, başlıklar ve ayetler surh (kırmızı) mürekkeple yazılmış; yazı: nesih. istinsah tarihi: H. 994. Eksik varak yok.

II.BÖLÜM

1. METİNİN TRANSKRİPSYONU

[2A] ⁽¹⁾ Hazā kitāb Yūsuf u Züleyhā benām aḥsen-i ⁽²⁾ kıssaş-ı şerife. ⁽³⁾ Meḥāmid-i ferāvān ve medāih-i bî-pāyān ol kâdir [ü] kadīm ⁽⁴⁾ ve nāşır ḥakīm üzerine olsun ki vücūd-ı insanî bir avuç türāb ⁽⁵⁾ ve bir kaṭre āb iken (**leḳad ḥalaḳne'l- insāna fi-aḥseni taḳvîmin**) ^{(2) (6)} ta'Özimiyle mevcūd kılub erḥām kāffe-i enāmda (**huve-llezi yuşavvirukum** ⁽⁷⁾ fi'l-erḥami keyfe yeşâûu) ⁽³⁾ muḳtezāsınca ḳudret eliyle ⁽⁸⁾ taşvîr u ḥikmet kılmayla taḥrîr kıldı (**subḥanahu te'Öālā şānuhu**) ^{(4) (9)} ve şalavat-ı bî-gāyet ve taḥiyyāt-ı bî-nihāyet ol ḥabîb-i ekrem ve resul-i ⁽¹⁰⁾ mufahḥam a'Önî Hādî-i her kim rāh-ı Muḥammed resûl'l- 'llah şala'l-llah 'Öaleyhi's-selām ⁽¹¹⁾ üzerine olsunki (**şumme ḥalaḳa'l-eşya'oe min nûri**) ^{(5) (12)} feḥvāsınca rūḥ-ı şerîf ve nûr-ı laṭîfin cemi'Öihakāyık-ı ekvāna maşdar ⁽¹³⁾ eylemegin nazm-ı Ḳur'ân-ı mu'Öciz nizāmıyla ḳāyil olub ehl-i İslāmı ḥazîz-i ⁽¹⁴⁾ tedenniden üç taḳaddüse çıkardı. Ve selām Maḥmidet ve ta'Özîm ⁽¹⁵⁾ midḥat ol āl-i evladiñızın ve bâḳî eşḫāb-ı tâbi'Öîn ḥuşuşā ⁽¹⁶⁾ cümle-i eşḫābîñ efzālî Ebū Bekr ve 'ÖÖmer ve 'ÖÖsmān ve 'ÖAlî'odir anlar cānibine [2B] ^{(1) (6)} olsunki şırāt-ı mustaḳîmüñ muhtedā ve müftedālarıdır. ⁽²⁾ Rızvānu'l-llāhi te'Öālā 'Öaleyhim ecma'Öîn.

Ammā ba'Öd, bu 'Öabd-i faḳîr ⁽³⁾ ü'l-mu'Öterif bi-z-zenbi ve't-taḳşîr Muḥammed bin İbrāhîmi'l-mutevellî ⁽⁴⁾ 'Öalā evḳāf-ı Āḥî 'ÖArab ğafara'l-llāhuzunūbehu ve setere 'Öuyūbehu diledi ki ⁽⁵⁾ bir risāle tesvîd eyleye ya'Önî (**naḥnu naḳuşû 'Öaleyke aḥşane'l-ḳaşaşi**) ^{(7) (6)} feḥvāsınca menāḳıb-ı enbiyādan tefsîr-i sûre-i Yūsuf 'Öaleyhi's-selām. ⁽⁷⁾

Bir kıssa-i zîbā ve ḥikāyet-i ğarrādur ki nazm uneşr üzere büleġā-yı 'ÖArab ⁽⁸⁾ ve fuşehā-yı 'ÖAcem. Envā'Ö-i funūnimüştemilṭavr-ı 'Öacıb kitāblar taşnîf ⁽⁹⁾ ve uslûb-ı ğarîb üzere siḥr ü i'Öcāza ve lā-muḥāle ḳarîb risāleler ⁽¹⁰⁾ te'Ölîf idüb gerçi funūn-ı belāġat ve funūn-ı feşāḥat üzere ⁽¹¹⁾ mü'öellefāta ġāyet ve muşannefāta nihāyet yokdur.

²Biz gerçekten insanı en güzel bir biçimde yarattık. (Tin süresi.4)

³ Rahimlerde sizi dilediği keyfiyette tasvir eden o. Başka tanrı yok, ancak Aziz o. Hakim o. (Al-i İmran Süresi.6).

⁴ Yüce Allah olur.

⁵Dahasonra her şeyi ışıktan oluşturdu.

⁶ {cānibine}diğer sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiştir.

⁷Sana bu Kur'an'ı vahiyetmekle kıssaların en güzelini anlatıyoruz. Halbuki daha önce sen bunlardan habersiz idin. (Yusuf süresi.3).

Not: Metinde geçen bütün Yusuf süresinin ayetleri çevirleri Elmalı Hamdi Yazır'ınKur'n-ı Kerim ve Meali eserinden alınmıştır.

Bā-ḥuşūş Kemāl ⁽¹²⁾ Paşa-zāde ve Hamdî ve Yahyâ rahimehumâllâhu teŖâlâ, Türkî Ŗibâretle birer ⁽¹³⁾ risâle-i dil-pezir ve maķâl-e-i lâ-naẓır nazm idüb bî- ḥadd meŖânî-i bedîŖe ⁽¹⁴⁾ ilḥāk ve bî-Ŗad şanâîŖ-iŖaçibe ilşāk etmişlerdür ki kemal-i ⁽¹⁵⁾ belâgat ve istiŖādâtunuñ ḥallinde Ŗuķûl-ı muzmaḥıll olur. Ammâ neşr ⁽¹⁶⁾ üzere olan Türkî nüşhalarda bu ḥaķır anı dürüst bulmaduğuma ⁽¹⁷⁾ binâen dîl-i dâŖi ve cānum sâŖi oldu ki ol ḥikâyet-i bâdirâyeti Türkî ⁽¹⁸⁾ Ŗibâretle neşr idem. Türkî Ŗibârethod ğariḇ olub zarâfetden ⁽¹⁹⁾ dür ve letâfetden mehcür ve erbâb-ı kemâl katında menfûrdur. Ve ben [3A]⁽¹⁾ bende-i ser-efkende bu fende ḳalılu'l-bezâŖa ve zelîl-i bî-istiŖâŖayem. ⁽²⁾ Ve mişâl-i ḥâme şikeste-zebân ve manend-i devât beste-dehānam ⁽³⁾ maŖlûmdur ki piyâde-i bî-pervâ her ne deñlü ziyâde pûyân olsa fâris-i ⁽⁴⁾ meydânla hemŖinân ve tûṭî-i gûyâ. Ne ḳadar faşîḥu'l-lisân ise ⁽⁵⁾ bü'l-fevâris devrânla hem beyan. Ḥuşûşâ zürefâ-yı ⁽⁶⁾ zamân ve Ŗurefâ-yı cihân siyâķat-ı Ŗibâretde ve ḥarf-i istiŖâretde ⁽⁷⁾ kişi her ne ḳadar zû-funûn olsa ḥarf atub taŖn u levme sebeb ⁽⁸⁾ olur. Bu cümle ile ben bende nice risâle tesvîd ve ne gûne nüşḥa ⁽⁹⁾ temḥîd idmege memdûḥ-ı enâm ve maķbûl-i ḥâş u Ŗâm evvelâ. Ammâ her ⁽¹⁰⁾ şerbetiñ ḥelâvetinde bir lezzet ve her kâsedede bir melâḥet olub ve mubtedîler ⁽¹¹⁾ istimâŖından temettüŖ bulmağa ḳâbil olmağın bu ḥizmeti maḥz-ı saŖâdet ⁽¹²⁾ Ŗadd idüb Ŗadem-i istiŖâŖat ve ḳillet-i bedâŖatından ihtirâr u ictinâb ⁽¹³⁾ itmeyüb fazl-ı ḥaķķa tevessül ve luṭf-ı Ḥudâyâ tevekkül idüb edâ-yı merâm ⁽¹⁴⁾ ve sevķ-i kelâmda mevlânâ Ḥamdî rahimehu'l-llah eşerince gidüb ol kitâb-ı müşķin-⁽¹⁵⁾ nikâbıñ elfâz-ı durer-bârın vesîle idüb Ŗalâ vechi'l-iḥtişâr ⁽¹⁶⁾ encâmına iķdâm olındı. Ümmiddür ki esrâr-i kerâmât-ı evliyâ ve himmet-i şüleḥâ-i ⁽¹⁷⁾ etķiyâ itmâmına muŖâvenet ḳıla pesbu nüşḥaya nâzir ve istimâŖına ḥâzır ⁽¹⁸⁾ olan iḥvân-ı keremden mutevaķķıŖ ve ḥullân-ı pür hümemden mutaẓarrıŖdur ki eltâf-ı ⁽¹⁹⁾ Ŗümmime ve aŖṭâf-ı kerîmelerin mebzûl buyurub bu Ŗabd-i muḥtâcı duŖâ-yı [3B] ⁽¹⁾ ⁸ḥayr birle yâd ve rûḥ-ı revānum şâd buyurub sehvât-ı kelâm vâķıŖ olan ⁽²⁾ yerlerin kalem-i Ŗafv birle islâḥ idüb Ŗaybını zeyl-i luṭf-ıla mestür ve niḳ-i kerem ⁽³⁾ ile maŖzûr tütalar. (Allahumme erzuķna edŖiyyetes-şalihîn inneke ente ⁽⁴⁾ mucıbu's- saŖilîn)⁹ Ve bu kitâb-ı ferḥunde-i mâbek ism-i mubâreki aḥsen-i ⁽⁵⁾ ḳaşaş-ı şerîfe virilüb ümizdürki muḥıbb ü muḥıķlaruñ nihâdı bu ḳışşâ⁽⁶⁾nuñ semâŖıyla alâ âḫiriŖd-devrân mesrür u ḥandân ola (innehu veliyyu't-⁽⁷⁾ tevfiķ)¹⁰.

⁸ {duŖâ-yı} diğeri sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiştir.

⁹ Tanrı bize salihduallarını nasip et. Sen dua edenlere Mucibsin.

¹⁰ Allah bize doğru yolu gösterir.

Ammā ba'ód sûre-i Yûsufuñ sebab-i nuzûline mufesirîn bir kaç rivāyet ⁽⁸⁾ beyān idüb. Meşelā, Yehūd Óulemāsından biri resûl (Óaleyhi's-selām) huzûrunda tura ⁽⁹⁾ ndan sûre-i Yûsufi oqurken Cebraójl (Óaleyhi's-selām) sûre-i Yûsufi inzāl idüb. ⁽¹⁰⁾ Resûl (Óaleyhi's-selām) dađı sûre-i Yûsufi oquyub Tevrāt içinde yazılmıř ⁽¹¹⁾ olan sûre-i Yûsuf Óaleyhi's-selām a muvāfiq ve muţābıq geldi. Ol ⁽¹²⁾ Yehūd Óālimi eytdi:

- Yā Muĥammed bu sûreyi saña kim ta'ólım itdi? Resûl ⁽¹³⁾ Óaleyhi's-selām buyurdi ki:

- Bu sûreyi baña şimdi Rabbum bildürdi.

Pes ⁽¹⁴⁾ ol Yehūd Óālimi faĥr-ı Óālemden bu cevābı iřidüb kılqub Yehūd ta'óife ⁽¹⁵⁾ sine geldi ve anlara eytdi:

- Ey kavm-i Yehūd bilüñ ve āgāh olun ki ĥaĥıkat ⁽¹⁶⁾ vallāĥ Muĥammed Ķuróān oqur řöyle muţābıq, gūyā ki Tevrātdan ihrāc ⁽¹⁷⁾ olunmıřdur, ařlā ĥilāf yokdur, diyü. Bir ālāy Yehūd cemā'óatini yanına ⁽¹⁸⁾ alub bile resul-i ekremüñ huzûr-ı řerifine girdiler. cümlesi Ĥazret-i Muĥammedüñ ⁽¹⁹⁾ kırā'óat-i laţifin istimā'ó idüb mutaĥayyir ve muta'óaccib oldılar.

Bir sebab-i nüzül [4A] ⁽¹⁾ dađı budur ki Ĥazret-i ÓÖmer rażi'-llahu Óanhu kendünüñ ĥane-i mubāreki ⁽²⁾ ĥapusunda otururken cuĥudlar mubāĥaře-i dĥn idüb eytdiler ki: ⁽³⁾

- Yā ÓÖmer senüñ dĥnüñden bizüm dĥnimüz evlā ve mu'óteberdür zıřā ĥikāyetlerüñ ⁽⁴⁾ zübdesi ki kıřřa-i Ĥazret-i Yûsufdur bizüm Tevrātımızda meřtūr ve mersüm ⁽⁵⁾ amma sizüñ kitābıñızda ma'ódüñ ve nā-ma'ólūmdur.

Ķün ÓÖmer rażiye'l-llahu ⁽⁶⁾ Óanhu ol kavm-i Yehüddan bu kelāmı işitdi fi'l-ĥal resûl (Óaleyhi's-selām) huzûrına ⁽⁷⁾ gelüb aĥvāli i'ólam itdi. Resûl Óaleyhi's-selām işidüb ĥalb-i ⁽⁸⁾ şerifine melālet tarı olduĥda hemĥin Ĥaĥ te'óālā emryile Cıbrıl-i emĥin ⁽⁹⁾ bu sûreyi inzāl kıldı. Bir sebab-i nüzül dağı budur ki İmām Rukne'd-dĥn ⁽¹⁰⁾ raĥmetu'l-llāhi Óaleyh tercüme-i sûre-i Yûsufda beyān kıılır ki.

Bir gün ⁽¹¹⁾ resûl-i ekrem şalla'-llahu Óaleyhi vesellem řaĥ yanına Ĥazret-i İmām-ı Ĥasan'ı, ⁽¹²⁾ ve sol yanına Ĥazret-i imām-ı Ĥüseyn'i alub oturub. Anlaruñ cemāl-ı şerifleri ⁽¹³⁾ muřāhadesinde iken Cıbrıl-i emĥin nāzil olub Rabb-i Celil'den ⁽¹⁴⁾ selām getürdi, ve Ĥasan ve Ĥüseyn'e iřāret kılıub bunları sever misiz? ⁽¹⁵⁾ dedi. Resûl Óaleyhi's-selām buyurdi ki:

- Na'Am.

Cebra'ül eytdi:

- Yâ resûluó⁽¹⁶⁾ llâh ikisine bile muhabetiñüz berâber midür yoğsa mutefâvet midür? Resûl⁽¹⁷⁾ Óaleyhi's-selâm buyurđı ki:

- Lâ-farğ beynehümâ. Cebra'ül eytdi:

- Āgâh ol⁽¹⁸⁾ yâ resûluó-llâh birini zehir-ile helâk ve birinüñ tiğ-ile bağrın çâk⁽¹⁹⁾ ideler, dedi. Resûl Óaleyhi's-selâm eytdi:

- Yâ ağı bunlara anı kim idiserdür. [4B]⁽¹¹⁾ Pes Cebrâ'ül eytdi:

- Yâ resûlu'-llâh ümmetüñ büyü falları⁽²⁾ ideceklerdür. Pes Hâzret-i resûl bu belâyı hemñin kendüye mağşüş⁽³⁾ taşavvur kılub mute'állim olduğda ol hâzretüñ tesellî-i hâtır¹² için⁽⁴⁾ kabl-i Hâk'odan Cebrâ'ül (Óaleyhi's-selâm) sûre-i Yûsufı inzâl kıldı.

Bir sebab-i nüzül⁽⁵⁾ dağı budur ki çün Hâzret-i resûl Óaleyhi's-selâm muhâcirin ile Ka'obe-i⁽⁶⁾ şerifden Medîne-i münevvereye riğlet itdiler. Resul Óaleyhi's-selâm-ıla⁽⁷⁾ bile gelen kavm malların ve tavarların anda koyub gitmişlerdi. Ol sebebden⁽⁸⁾ hâtırları¹³ perişân olmağın server-i enbiyâya gelüb eytdiler:

- Yâ resûluó⁽⁹⁾ lâh n'olaydı Ķur'ân-ı mucib'ode bir hikâyet-i óacıb olaydı tâ ki okuyub⁽¹⁰⁾ hâtırımız anuñla hoş ideydük. Pes resûl Óaleyhi's-selâm el kal⁽¹¹⁾ dirub du'â itdükte derhâl Cebrâ'ül Óaleyhi's-selâm sûre-i Yûsufı⁽¹²⁾ resul-i ekreme getürdi.

Bir sebab-i nüzül dağı budur ki çün resul-i⁽¹³⁾ ekrem şallallahu'Óaleyhi vesellem Hâzretlerinüñ nübüvvet ü risâleti şâyi'ó⁽¹⁴⁾ üzâhir oldu râhibleriñ re'óisi katına sâ'oir râhibler cem'olub⁽¹⁵⁾ Hâzret-i Muhammedinüñ evşâf-ı latifin ve mu'ócize-i şerifin zıkr idüb⁽¹⁶⁾ izhâr-ı meyl itdiler. Ol re'óis, râhiblere eytdi:

- Varıñ Muhammed'oe⁽¹⁷⁾ üç mes'oele şoruñ eger cevâb virürse bilüñ ki ol hâk⁽¹⁸⁾ peygamberdür. Pes ol gice Cibril-i emñin nâzil olub eytdi:⁽¹⁹⁾

- Yâ Muhammed fulân râhibler gelüb senden üç su'âl ideceklerdür. [5A]⁽¹⁾ Biri kışsa-i Hâzret-i Yûsuf ve biri kışsa-i Kehf diyi bu iki sûreyi⁽²⁾ inzâl itdi ve üçünci su'âlleri rûh. Olsa gerek anlara bu âyetle⁽³⁾ cevâb viresin ki (yes'óluneke Óani'r-rûhîkuli'r-rûh min emri rabbî)¹⁴⁽⁴⁾ çün Cebrâ'ül Hâzret-i resûluóllâha gelüb böyle haber

¹¹ {idiserdür}diğer sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiştir.

¹² Metinde bu kelime hâtır şeklinde yazılmıştır.

¹³ Metinde bu kelime hâtır şeklinde yazılmıştır.

¹⁴“Bir de sana Ruhtan soruyorlar. De ki: Ruh rabbimin emrindedir ve size ilimden ancak az bir şey verilmiştir”.

(İsrâ, 85)

virdi. ⁽⁵⁾ ertesı rāhibler gelüb bu üç suóali resül Óaleyhi's-selāmdanşordılar. ⁽⁶⁾ sūre-i Yūsuf'ı sūre-i el-kehf'i ve mezkūr āyet-i kerīmeyi okudı.

Bir sebep-i nüzül ⁽⁷⁾ dađı budur ki ÓĀiše-i şiddiķa raziyellāhu Óanhā bir vaķt resül ⁽⁸⁾ Óaleyhi's-selāmla sefere gitdi. Pes ÓĀiše'nün gönli ıarılıb ⁽¹⁰⁾ hātırı perişān oldı. Hāzret-i resūlullāha mutevvecih olub eytdi: ⁽¹¹⁾

- Yā resūlullāh Hāķ teÓālā celle ve Óalā bizeKuróān-ı Óaziminde bir hikāyet ⁽¹²⁾ veyā bir kışsa Óināyet buyursa ki anuñla gönümüz pür-nūr ve ķalb-i hāzirimüz ⁽¹³⁾ mesrūr olaydı. Hemñin Cibriļ-i emñ bióiznillāh sūre-i Yūsuf'ı getürdi. ⁽¹⁴⁾

Bir sebep-i nüzül dađı budur ki ķavm-i Yehūd aşhāb-ı resūlullāha eytdiler: ⁽¹⁵⁾ - Siz Muħammed'e suóāl idiñüz ki YaÓķüb ođlanları arz-ı KenÓān'dan ⁽¹⁶⁾ diyar-ı Mışr'a niçün intikāl itdiler, ve sebep-i ķaziyye nedür? Pes Hāzret-i ⁽¹⁷⁾ Cibriļ-i emñ ÓArab dili üzere Kuróān-ı mübñnde Yūsuf sūresin ⁽¹⁷⁾ inzāl idüb YaÓķübla Yūsufuñkışşasından hāberdār itdi.

Bir sebep-i nüzül ⁽¹⁸⁾ dađı budur ki aşhāb-ı resül Óaleyhi's-selām ārzü ķıldılar ki anlara ⁽¹⁹⁾ bir sūre ine ki anuñ içinde emr ü nehy ve aħķām-ı ĥudūd olmaya [5B] ⁽¹⁾ ¹⁵ Pes Hāķ teÓālā sūre-i Yūsuf'ı peygamber Óaleyhi's-selām Hāzretlerine ⁽²⁾ gönderüb buyurdı ki elif lām rāó tilke āyātu'l-kitabi'l- mubñinnā ⁽³⁾ enzelnāhuķuróānen Óarabiyyen laÓalleķum taÓķilunnāhnu naķuşşu Óalayķa ⁽⁴⁾ aħsene'l-ķaşāşı bimā evħaynā ileyķe haza'l-ķuróāne ve in kunte ⁽⁵⁾ min ķablihi le mine'l-ġafilñ. ¹⁶ YaÓni yā Muħammed ben ol Allāhum ki ķitāb-ı ⁽⁶⁾ mübñni inzāl itmegi ÓArab dili üzere resūlüme vaÓde ķıldum ki ol hikā ⁽⁷⁾ yetlerüñ zübdesi ve muħkemidür. Be-dürüstġ senķişşā-ı Yūsufódan ġāfil ⁽⁸⁾ idüñ Kuróān saña vaħy olmazdan muķaddem.

Āġāz-ı kışşā-ı Yūsuf u Züleyhā ⁽⁹⁾ rāvġ-yi dasitan-ı devr-i ķadimden rivāyet ve nāķil-i kışāş-ı enbjyā-ı ġüzñnden ⁽¹⁰⁾ şöyle hikāyet olunur ki. Ćün Hāzret-i Bārġ teÓālā Óazze şānuhu Ādem ⁽¹¹⁾ peygamber Óaleyhi's-selāmı hāķ idüb cenneti aña mesken ü meóvā ķıldı. ⁽¹²⁾ Niçe müddetden soñra nāġāh Hāķ teÓālānuñ emr-i şerifin şıyub cennetden ⁽¹³⁾ iħrāc olunduğdan soñra evladından nice enbjyā vücūda geldi. Murūr-ı ⁽¹⁴⁾ eyyāmla nübüvvet Hāzret-i İbrāhñm Óaleyhi's-selāma gelüb dünyāya ķadem başdı. ⁽¹⁵⁾ Giderek İbrāhñm'üñ dağı iki oğlı zuhūra gelüb birine İsmāÓil ⁽¹⁶⁾ ve birine İşhāķ ad

¹⁵ { olmaya } diğer sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiştir.

¹⁶ Elif, Lām, Rā. Bunlar apaķık kitabın āyetleridir! Biz onu, akıl erdiresiniz diye Arapça bir Kur'an olarak indirdik. Sana bu Kur'an'ı vahyetmekle kıssaların en ġuzelini anlatıyoruz. Halbuki daha önce sen bunlardan habersiz idin.

(Yusuf. 1-3).

viridi. Pes İbrâhîm peygamber Óaleyhi's-selâm dünyâdan ⁽¹⁷⁾ âhirete intikâl itdükdên soñra nübüvvet bu iki oğlana müyesser oldı. ⁽¹⁸⁾ İsmâóil Óaleyhi's-selâmkarındaşı İshâk'dan ayrılıb Kaóbetullâh'da ⁽¹⁹⁾ karar kıldı ve İshâk nebî Óaleyhi's-selâm Şâm tarafına Óazm idüb diyâr-ı [6A] ⁽¹⁾ Kenóân'ı ihtiyâr itdi. Ve andan Lût peygamber Óaleyhi's-selâmuñkızını tezvîc ⁽²⁾ idübŞâm halkını imâna daóvet itmege meşgûl oldı. Ve ol ⁽³⁾ hatun hâmile olub çün müddet-i haml tamâm oldı bi-emrillâh iki ⁽⁴⁾ mañbûb toğırub evvelâ ÓAys Şâniyen Yaóqûb zuhûra geldi. Pes ⁽⁵⁾ bu hâl üzere birinci sâl geçüb çün ol iki nihâl büyüyb ser-ğadd ⁽⁶⁾ mişâl oldılar. İshâk nebî Óaleyhi's-selâmÓAys'ı kendüye yâr ve şayd u şikârı ⁽⁷⁾ aña kâr kıldı ve Yaóqûb'a çübânlık hizmetin işmarladı. Bunuñ üzerine⁽⁸⁾ çünkim niçe müddet geçdi. Pes İshâk nebî Óaleyhi's-selâm pîr-i nâtüvân ⁽⁹⁾ ve gözleri aómâ oldı gâh gâh oğulları anuñ hużûrına gelüb ⁽¹⁰⁾ hâtır-ı şerîfin ele alub ahvâlin şorarlardı. Lâkin gelen çankı oğı ⁽¹¹⁾ idüginteşhîş idemezdi çün fenâdan bâkiye irticâli yakın ⁽¹²⁾ oldı. Bir gün oğı ÓAys'ı yanına daóvet kılub eytdi:

- Ey oğlum ⁽¹³⁾ benüm goñlüm şikâr-ı ahûsınuñ büryânıñ arzû ider dilerem ki tedârik ⁽¹⁴⁾ idüb getüresin tâ ki yiyüb hâtırım hoş olduğda saña ecdâdum ⁽¹⁵⁾ duóâsın kılayın ki Hâk teóâlâ saña dağı nübüvvet naşîb idüb benden ⁽¹⁶⁾ soñra yirime peygamberolasın dedi zîkr olunur ki her peygambere Hâk teóâlâ ⁽¹⁶⁾ bir mucîb duóâ luţf etmişdür. Çün bu kelâmı Yaóqûb'ıñ vâlidesi işitdi ⁽¹⁷⁾ fiól-hâl hîle kaydına düşdi ve Yaóqûb'a haber virüb eytdi:

- Şikâr ⁽¹⁸⁾ etinüñ büryanın tîz sen tedârik idüb getür ki risâlet duóâsı saña [6B] ⁽¹⁾¹⁷ naşîb ola. Zîrâ atanuñ meyl ü muñabbeti Yaóqûb'a ve atanuñ ÓAys'a ⁽²⁾ ziyâde idi. Pes Yaóqûb Óale'l-fevr varub büryân tedârikin idüb ⁽³⁾ getirüb atası İshâk nebînuñ öninde kódı çün İshâk büryân ⁽⁴⁾ geldügin duyub "bu nedür" diyü hatunına şordı. Hatun cevâb ⁽⁵⁾ virüb:

- Büryân özelmişsin ođluñ varub getürdi, dedi. ⁽⁶⁾ İshâkbüryân getüreni ÓAysşanub ekl itdükdên soñra munâcâta el ⁽⁷⁾ kıldırub Óarz-ı hâcâta başladı ki;

- "Yâ Rabb baña vaóde kılmış⁽⁸⁾ dun kim bir ođluñı resûlidem işbu büryân getüren oğluma ⁽⁹⁾ risâlet muyyesser eyle" diyü duóâ kıldıkda. Hâk teóâlâ duóâsın mustecâb ⁽¹⁰⁾ idüb Yaóqûbóa peygamberlik Óatâ kılduđınuñ beşâreti İshâk⁽¹¹⁾ nebîye

¹⁷{saña}diğer sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiştir.

ma'Ölüm oldu. Çün ertesi öbür oğlu ÓAyš gelub büryānı ⁽¹²⁾ İşhak öñünde qodı Óavratınuñ hilesini ol hinde İşhak duyub ⁽¹³⁾ taħayyüre vardı.

Nazm:

Eriseñ Óavrata inanma aħı
Óavrat ⁽¹⁴⁾ āl itdi enbiyāya daħı

Neşr: Nāçār ol büryāndan daħı yiyüb ve mācerāyı ⁽¹⁴⁾ ÓAyš'a diyüb el duÓāya qaldurdı ve eytdi:

- Ey kerim ğaffār bunuñ ⁽¹⁵⁾ nesline berekāt virüb řāh-ı cihāndār qıl tā rüz-ı kıyāmet ⁽¹⁶⁾ hūkm ü hūkūmet kılsunlar. Rabbu'l-Óİzze bu duÓāsını daħı fi'l-hāl ⁽¹⁷⁾ qabül itdügi İřhāk'a işaret oldu zıkr olunur ki cümle Rümjilerüñ ⁽¹⁸⁾ aşlı ÓAyš'ıñ neslinden üremişdir çün nübüvvet YaÓķüb'a hile [7A] ⁽¹⁾ ile müyyeser olduğuñ. ÓAyš istimāÓ itdi qarındaşı YaÓķüb'ı qatlı ⁽²⁾ itmege ğāyet ħariř olub Óadāvetle qın-i becjd.

Nazm:

⁽³⁾ Ol duÓā için aña qın itdi
Anı qatlı itmege yemjın itdi

Neşr: ⁽⁴⁾ Pes ÓAyš'dan aña ziyān irişe diyü ħavfindan YaÓķüb dāimā pinhān ⁽⁵⁾ olurdu. Çün İřhāk nebıye mürt eşeri irdi Cenāb-ı Ĥak ⁽⁶⁾ seferi lāzım oldu. Ĥatunına eytdi:

- Vaşıyyetüm budur ki YaÓķüb ⁽⁷⁾ eger ÓAyš mekrinden ħazer iderse cānib-i řāmōa sefer qılıub dayısı ⁽⁸⁾ qatında qalsun ve kıızlarınıñ birisin alsun, dedi.

Yaküb bubası ⁽⁹⁾ İřhāk'ıñ vefātından soñra gördi ki günden güne ÓAyš'ıñ yaramaz qaşdı ⁽¹⁰⁾ ziyāde olub dürlü dürlü fesāda başladı. Pes YaÓķüb anıñ ⁽¹¹⁾ bu cüróetin gördükde babasınıñ vaşıyyetin dutub pinhān diyār-ı řām'a ⁽¹²⁾ teveccüh kıldı ve dayısı yanına varub mācerāsın zıkr itdi ol daħı ⁽¹³⁾ anıñ ğamın defÓ idüb muqaddemin hoş gördi. Cemālūñe muřtāķdem biħamdi ⁽¹⁴⁾ llāh viřālūñe irdüm diyü aña bı-ħad taÓzım ü tekrijm kıldı. Pes ⁽¹⁵⁾ dayısınıñ iki kıızı var idi. Büyüğine Leyyān ve küçüğine Rāħil ⁽¹⁶⁾ dirlerdi. YaÓķüb dayısından diledi ki kıızlarınıñ birin aña tezvıç ⁽¹⁷⁾ eyleye. Dayısı YaÓķüb'a eytdi:

- Hıç mālūñ var mıdur ki viresin. YaÓķüb ⁽¹⁸⁾ eytdi:

- Mālum yoķdur. Amma her ne iş buyurursañ senüñ-çün işleyeyim. ⁽¹⁹⁾ Dayısı eytdi:

- Yā Ya'Ūkūb senüñ mihrüñ bu olsun ki yedi yıl [7B] ⁽¹⁾ ¹⁸ koyunlaruma çübānlıq hizmetin idesin. Ya'Ūkūb ol hizmete ⁽²⁾ rāzı olub şol şartla ki Rāhil'i baña tezvıç idesin, dedi. ⁽³⁾ Dayısı ol kavle rāzı olduğdan soñra Ya'Ūkūb çübānlıqhizmetin ⁽⁴⁾ iderdi ve İbrāhım peygamberüñ şuhufin tilāvet idüb sennetin ⁽⁵⁾ dutardı müddet tamām olduğda dayısı Ya'Ūkūb'a ol kıızı Leyyān'ı ⁽⁶⁾ tezvıç itdi. Ya'Ūkūb münāza'a idüb:

- Ey dayı sen benümle muhāda'a ⁽⁷⁾ kılduñ ki bizüm şartımız hod Rāhil üzere idi, dedi. Hāli eytdi: ⁽⁸⁾

- Ey Ya'Ūkūb kebır tırurken şağiri tezvıç itmek munāsib degildir, ammā yedi ⁽⁹⁾ yıl dağı hizmet iderseñ bu def'Ōa Rāhil'i dağı saña nikāhlunduram. ⁽¹⁰⁾ Zırā ol Ōaşrda cem'Ō ahtın itmek meşrū'Ō idi. Tā Mūsā peygamber ⁽¹¹⁾ zamānına gelince ki Tevrāt nāzil olub hārām oldı. Pes Ya'Ūkūb ⁽¹²⁾ yedi yıl dağı hizmet idüb müddet tamām olduğda Rāhil'i dağı ⁽¹³⁾ tezvıç idüb iki hemşireleri bir yere cem'Ō itdi ve hāli her bir kıız ⁽¹⁴⁾ ile hizmet için Zülfe ve Belhe nām birer cāriye virmiş idi. ⁽¹⁵⁾ Ol iki hatun cāriyelerini nesl için Ya'Ūkūb'a hikbe itdiler. ⁽¹⁶⁾ Hāzret-i Ya'Ūkūb'ıñ Leyyā[n]'dan altı oğı ve bir kıızı oldı ki ŌŪmrān ⁽¹⁷⁾ dilince adları budur: Şem'ün, Rübıl, Yehūdā, Lāvı, Zebālün, ⁽¹⁸⁾ Yestācer ve Dīnā nām duhter ve ol iki cāriyelerden dört ⁽¹⁹⁾ oğı oldı ŌArabca adları budur: Dān, Neftāl, Hāz, İstirkafā. [8A] ⁽¹⁾ Ammā Rāhil nām hatun Ōākır olub birince yıl toğurmadı. Ya'Ūkūb'ıñ ⁽²⁾ on nefer evlādı vücūda geldükden soñra nāgāh Rāhil bi-emrillāh hāmile ⁽³⁾ olub sa'Ōd-ı sā'Ōatde Yūsuf-ı Ken'Ōān gün gibi zuhūra geldi. Gerçi ⁽⁴⁾ cümle evlādı birbirinden hūb idi lākın Hāzret-i Hāq Yūsuf'ı şöyle ⁽⁵⁾ maħbūb halk itdi ki başdan ayağa dek muṭlak nūr idi. Şöyle kim ⁽⁶⁾ hāndān, halıl cemāli nūr-ile māl-ā-māl oldı.

Rivāyetdür ki; Çün ⁽⁷⁾ Ya'Ūkūb hālisi katında birince yıl sākin oldı. Gerçi ŌAys'dan ⁽⁸⁾ hāzer iderdi. Amma vaṭan ārzüsiyle göñli ṭoldı. Hemñin hālini ⁽⁹⁾ hālesine i'Ōlām idüb irtihāline destūr istedi. Ol dağı anı ⁽¹⁰⁾ maşlahat görüb niçe esbāb u eşķāl virüb andan Ya'Ūkūb ⁽¹¹⁾ bunca māl u ni'Ōmetle ve bunca cem'Ōiyyet ücemā'Ōatle mülk-i Ken'Ōān'a göçdi. ⁽¹²⁾ Ammā Ya'Ūkūb ŌAys'dan hayr ummayub ŌAys'ıñ Ya'Ūkūb'ı ārzü ⁽¹³⁾ idüb kaşd-ı āşūbı terk itmişdi. Çün vaṭan diyārına irüb ⁽¹⁴⁾ ŌAys'ıñ şikārına uğradılar. Ya'Ūkūb ŌAys'a nigāh idüb havfindan ⁽¹⁵⁾ kendüyi pinhān itdi ve etbā'Ōine tenbıh idüb şol ādem eger ⁽¹⁶⁾ bu hil ü hışm kimüñdür diyü şorarşa bu cemā'Ōate server olan ⁽¹⁷⁾ ezelden ŌAys'a hem-ser imiş diyesiz, dedi. ŌAys'ıñ bu haberi ⁽¹⁸⁾ bildükde

¹⁸{yıl}diğer sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiştir.

başarı yaş-ıla tolub āh itdi. Çün Ya'Ŗkūb aña nigāh ⁽¹⁹⁾ itdi. Vaşlına iştıyākın bilüb bî-ihtıyār perdeden çıkub āşikār [8b] ⁽¹⁾ olduğda ağlayub şarmaşub görüsdiler ve birbiriyle barışub ⁽²⁾ sergüd[eşt]lerin soruşdılar. Pes ol iki birāderler hūn-ı vuşlatdan ⁽³⁾ behre alub zevk ü şevkle şehre geldiler ve birbirinūñ hātırın ⁽⁴⁾ ri'Ŗāyet idüb teselliler virdiler.

Rivāyetdür ki: Ya'Ŗkūb diyar-ı Ken'Ŗān'a ⁽⁵⁾ riħlet itdükte Yūsuf Ŗaleyhi's-selām iki yaşına girüb anası Rāħil ibn-i ⁽⁶⁾ Yāmin'e hāmile oldı. Çün müddet tamām olub hamlin vaz'Ŗ itdükte ⁽⁷⁾ Rāħil vefāt idüb, Yūsuf iki yaşında iken yetim kaldı. Pes ⁽⁸⁾ İnāsın nām'Ŗammusı Yūsuf'Ŗa şefakat idüb ve yanına alub küllü ri'Ŗāyet ⁽⁹⁾ itdi. Tā yedi yaşına degin besleyüb bir mertebe Yūsuf'a muħabbet-i tām ⁽¹⁰⁾ itmişdi ki ansız bir nefsi-ārām itmezdi. Gerçi Ŗammesinūñ yarı idi. ⁽¹²⁾ Ammā pederinūñ dahı ziyāde gam-kūsarı idi. Ol ecelden Ya'Ŗkūb Yūsuf'uñ ⁽¹¹⁾ firākına tākāt getürmeyüb İnās'dan almak istedikde nāçār Yūsufı ⁽¹³⁾ Ya'Ŗkūb'a teslim itdi. Lākın melālet-i ħalbini pür-küdüret ve cānına ħasret ⁽¹⁵⁾ kār idüb haylî şürū'Ŗ kıldı. Pes Yūsufı geydürüb kuşadurken ⁽¹⁵⁾ ħafyetenallāh biline bir kemer kuşakkuşatdı. Çün Ya'Ŗkūb Yūsufı alub ⁽¹⁶⁾ gitmege şürū'Ŗ itdi. Nāgāh İnās, feryāda başlayub enbiyā-yı ħadimden baña ırşla ⁽¹⁷⁾ intiķāl iden bir kemer kuşak zāyi'Ŗ oldı, diyü anda olan kimesnelerūñ ⁽¹⁸⁾ miyānın bir bir yoklayub nübüvvet Yūsuf'a geliçek kemer-i miyān Yūsuf'da bulunub ⁽¹⁹⁾ ħecālet vākı'Ŗ oldı. Ol zamānda şer'Ŗ-i resül bu idi ki uğrı [9A] ⁽¹⁾ esbāb ıssına ħul olurdu. Pes şer'Ŗile Yūsuf İnās'a ħul olub ⁽²⁾ kemer bahānesine vaşla irüb Yūsufı hānesine alub gitdi. Dār-ı ⁽³⁾ ħamdān tā āzād olunca hātırın Yūsuf-la şād iylerdi. Bir müdetden soñra ⁽⁴⁾ İnās vefāt idüb girü Yūsufı Ya'Ŗkūb aldı. Dājmā birbiriyle rāz-ı ħaħdan ⁽⁵⁾ kelām söyleşüb sāoir ihvānı anlaruñ ħil [ü] kālın anlamayub ırakdan baħarlardı. ⁽⁶⁾ Gerçi Ya'Ŗkūb'uñ cümle evlādı Ŗilm okumaġa meşġul idi. Lākın cümlesinden ⁽⁷⁾ Yūsuf'uñķabiliyetini ziyāde olmaġın ħazret-i Ya'Ŗkūb diledi ki kendüden ⁽⁸⁾ soñra nübüvvet Yūsuf'a müyesser ola. Ol ecelden varduķca ħazret-i Ya'Ŗkūb'uñ ⁽⁹⁾ meyl ü muħabbeti Yūsuf üzerine ġalib ve rüz [u] şeb muşāħib olub ⁽¹⁰⁾ nazārın bir dem cemālinden ayırmazdı, ve bi'l-cümle cemal-i bā-kemāl **Yūsuf'a** dide-i ⁽¹¹⁾ başiret Ya'Ŗkūb bir ġāyetde ve ele oldı ki bākı evlādıñ ferāmūş itdi, ⁽¹²⁾ ve Yūsuf'uñķademi mübārek olub. Ya'Ŗkūb'ouñ mālı ve koyunları gün geldüķce ⁽¹³⁾ mübālaġa olmaġın her bir oġlı niyyetine biñ koyun ta'Ŗyin idüb. Ammā ⁽¹⁴⁾ Yūsuf'a altı biñ koyun taķdīr itdi. Ve Yūsuf'a muħabbeti şöyle idi ki ⁽¹⁵⁾ her ne yerde evlādın añsa Yūsuf'uñ adın cān u dilden añardı ve kaçan ⁽¹⁶⁾ anlara nazāritse bî-ihtıyār Yūsuf'a cān

¹⁹ Bu kelime metinde ħatır şeklinde geġti.

göziyle bakardı. Çün ol ⁽¹⁷⁾ mäh-peyker yedi yaşına irdi. Hüsni zibâsı ayıñ on dördü ⁽¹⁸⁾ gibi pür-nür ve kıdd ü bālâsı güyâ bâğ-ı serv oldı.

Rivāyetdür ki: ⁽¹⁹⁾ Evlād-ı YaŖküb Yūsuf'a mekr ü āşüb itmege Ŗillet ü dilleri pür-kın. [9B] ⁽¹⁾ ⁽²⁰⁾ olub ħased ü Ŗadāvetlerine birkaç dürlü māde sebep-i ħikmet ⁽²⁾ vākıŖ olmuşdur. Ol cümleden biri budur ki: Ŗabd-i ŧerif irdükde ⁽³⁾ Ĥazret-i YaŖküb Yūsufı zeyn idüb kelam-ı misk-i tābla sünbülün ⁽⁴⁾ tarayub nergis-i ŧehlāsın mükeħhel itdi ve Ĥazret-i İbrāħim'e nār-ı ⁽⁵⁾ Ŗazım gülŧen olduħda Rabb-i Ŗizzetden emr-ile Cıbril-i emin getürdüħü ⁽⁶⁾ kāmıŧı giderüb ve İŧħāk nebınün kemerin kuŧatdı. Pes Yūsufun ⁽⁷⁾ iħvānı pür-ħased olub birbirine eytdiler: Çünki aŧl u neslimüz ⁽⁸⁾ belki fazlımız birdür. Pes bu yetim ne ħadde yetiŧdi ki atamız kıatında kerim ⁽⁹⁾ olub hemin bizi kıoyub anı seve ve pür-ħasedlerine daħı bahāne budur ki ⁽¹⁰⁾ ŧaħn-ı serāy-ı YaŖküb'da Tübā-veŧ bir aħaç zāhir olmuşdı ki Rabb-i ħaħım ⁽¹¹⁾ ol ŧecere bir keramet-i Ŗazım Ŗatā kıılmışdı ki her kıaçan YaŖküb'un bir oħlı ⁽¹²⁾ vücūda gelse ol ŧecerün daħı bir budaħı zuhūr idüb ve neŧv ü nümāda ⁽¹³⁾ hem-ser olub Ŗākibet kıaddine berāber yatub ħadd-i bulūgiyyete yitdiklerinde her birine ⁽¹⁴⁾ Ŗaŧāolurdu. Ammā kıadd-i Yūsuf vücūda geldükde küstā[h] ħalk itmeyüb ⁽¹⁵⁾ Yūsuf'a manend-i ŧāħ virmedi. Pes Yūsuf nihānı atasına eytdi: ⁽¹⁶⁾

- N'ola Rabb-i Ŗizzetden dileseñ ki bâğ-ı cennetden baña bir Ŗaŧā Ŗatā ⁽¹⁷⁾ kılsa ki dem-i muħannetde yār ve ħuŧŧa vaktinde Ŗāmik-sār olub her işde ⁽¹⁸⁾ çāre-sāz ve iħvatum üzerine ser-firāz olam.

El-kıŧŧa: YaŖküb Yūsufun ⁽¹⁹⁾ sözin tutub Ĥaħħ'a tazarruŖ itdi. Hemin Cıbril-i Emin nāzil olub [10A] ⁽¹⁾ zır[ā] ħüccetden Ŗaŧā getirüb bu tuħfe-i ilāħı ve bendeye fazl-ı padiŧāħı ⁽²⁾ dür, dedi. Pes bu Ŗaŧā iħvet-i Yūsufun çigerlerine tır ü nazarlarına ⁽³⁾ deħin olub ol Ŗaŧāya göz dikdiler ve Yūsufı kinüleyüb gündün güne ⁽⁴⁾ ħasedleri ziyāde oldı. **izkāle Yusuf li ebihı yā ebeti ⁽⁵⁾ innı raŧeytu aħadeŖaŧāra kevkeben ve'ŧ-ŧemse ve'l-kamere raŧeytuhum li sâcidîn** ⁽⁶⁾ Çün Ĥazret-i Yūsuf on iki yaşına girdi bir gice düŧ ⁽⁷⁾ görüb eytdi:

- Ey ata ħābumda on bir yıldız ve ay ve gün inüb ⁽⁸⁾ baña bende gibi secde eylediler. Çünki Yūsuf Ŗaleyhi's-selām gördüħü ⁽⁹⁾ düŧini babası YaŖküb'a ħaber virdi. YaŖküb Ŗaleyhi's-selām nūr-ı ⁽¹⁰⁾ ferāset ve kuvvet-i nübüvvet ile bildi ki Yūsuf

²⁰{Pür-kın}diħer sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiştir.

²¹ Hani bir vakit Yusuf , babasına şöyle demiŧti: 'Babacıħım! Ben (rüyada)onbir yıldızla, güneŧi ve ayı bana secde ederlerken gördüm. Yusuf : 4.

Óaleyhi's-selām merātib-i ⁽¹¹⁾ Óalıye vāşıl olacaqdur. Lākın kardeşleri işidicek Yūsuf'a ⁽¹²⁾ buğz u hased idiserler diyü ziyāde hıvaf idüb. **qāle ya buneyye⁽¹³⁾ lâ taqsuş ruóyâke Óalaihvetike fe-yekîdû leke keyden inne'ş-şeytâne⁽¹⁴⁾ lil-insâni Óaduvun mubînun.**²² YaÓqûb Yūsufóa ⁽¹⁵⁾ eytdi:

- Ey oğlancuğum, zinhār bu gördüğüñ düşüñi ihvetüñe izhār itme ⁽¹⁶⁾ cāóiz ki hvābdan fitne bî-dār olub saña kayd u mekr idüb helāküñe ⁽¹⁷⁾ kaçd ideler. Zırā tahkîk şeytân-ı laÓın bu ādem oğlanlarına āşikāre ⁽¹⁸⁾ Óadüvv-i mubîndür. Daóımā Óadāveti hafı degildür **ve kezalika yectebîke⁽¹⁹⁾ Rabbuke ve yuÓalimuke min teóvili'l-eħadiş ve yutimmu niÓmatuhuÓaleyke[10B]⁽¹⁾ ²³ ve Óala ali YaÓqûb'a kema etemmehâÓala ebeveyke min qablu İbrahime⁽²⁾ ve İşhak inne Rebbeke Óalîmun ħakîm.**²⁴ ve bu gördüğüñ vākıÓanuñ taÓbiri ⁽³⁾ budur ki:

- Ey oğul Rabb'üñ seni intihāb idüb nübüvvet ü risālet birle ⁽⁴⁾ ihtiyār kıla ve saña hüsn ü cemāl müyyeser kılub maħbübü'l-kulüb evvelā sen ⁽⁵⁾ ve Ĥak teÓālā Óilm-i taÓbiri saña Óatā eyleyüb her işüñ Óākibeti niye müncer ⁽⁶⁾ olacaqdur bilesin. İslām ü nübüvvet üzere seni şābit-ķadem ü rāsiħ⁽⁷⁾ dem-i ħalb-i niÓmet-i imāñ saña iħsān kılā. Nitekim bundan esbak senüñ ecdā⁽⁸⁾duñ İbrāħim ve İşhak Óaleyhimā's- selāmı ħilÓat-i risālet ve kisvet-i ⁽⁹⁾ nübüvvet birle mükrim-i ħalb-i dîn-i mübîn üzere muħkem ve daóım eyledi. Be-dürüstj ⁽¹⁰⁾ senüñ Rabb'üñħakîmdür. Ĥükm ider ve Óalîmdür bilürüm, dedi. **Lekadkâne⁽¹¹⁾ fı-Yūsufve ihvatihîâyatunli's-sāóilîn**²⁵ Çün YaÓqûb Óaleyhi's-selām ⁽¹²⁾ Yūsufuñ vākıÓasını bu nevÓle teóvîl ve taÓbir eyledi. Ĥarındaşları ⁽¹³⁾ bu ħaberi işidüb Yūsuf ħaħķında buğz u hasedleri mübālağa ⁽¹⁴⁾ oldı. Pes Yūsufı ħatlı itmek kaçdıyla bir yere cemÓ oldılar ve mekre bil ⁽¹⁵⁾ bağlayub birbiriyle müşāvere kıldılar. **iz kālū le-Yūsuf ve ehūhuahabbu (16) ilāebînâminnâ ve nahnuuşbetuninnebānā le-**

²² Babası, şöyle dedi: "oğlum! Rüyanı kardeşlerine anlatma. Yoksa, sana tuzak kururlar. Çünkü şeytan, insanın apaçık düşmanıdır."Yusuf: 5.

²³{Óaleyka}diğer sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiştir.

²⁴ İşte böyle, Rabbim seni seçecek ve sana hadiselerin (rüyaların)yorumuna dair ilimler öğretecek ; hem sana ,hem Yakub soyuna nimetini bundan önce atalarınİbrahim ve İshak'a tamamladığı gibi tamamlayacak! Şüphe yok ki. Rabbin alim'dir (bilendir) , hakim'dir. Yusuf: 6.

²⁵Andolsun, Yūsuf ve kardeşlerinde (hakikati arayıp) soranlar için ibretler vardır.Yusuf: 7.

fjzalālnmubjn (17) uktulūYūsufevioītrahūhwarzanyahlulekumvechuebikum vetekūnū mim baŌdihikavmensālihin.²⁶⁽¹⁹⁾ ve taŌn idüb eytdiler:

- Bu Yūsuf qarındaşı İbn-i Yāmin ile atamız katında [11A] ⁽¹⁾ mergüb u maħbüb olub anları bizüm üzerimüze atamız ihtyār kıldı. ⁽²⁾ ZaŌmı oldur ki ol refiŌü'l-kadr ü āsmān kemāle bedr ola ve vücūdı ⁽³⁾ ehl-i Ōizzet olub anuñ sücūdı bize lāzım gele. Biz ne yüz-ile ki maderle peder ⁽⁴⁾ anuñ pāye-i seririne ser koyalar. Hālā ki biz bir cemāŌat-i muqarebüz ki her vechile ⁽⁵⁾ aña muŌin ü zahır iken niçün bize anlar gibi iŌtibār itmeye. Tahkikā bu bizüm atamız ⁽⁶⁾ zāhir ihtā içindedür ki on nefer oğlanuñ üzerine iki oğlın terciħ ⁽⁷⁾ ü ihtyār idüb anlara kılduğı nazarı bize atmaz. Biz ħod atamıza ħādım ve her ⁽⁸⁾ ħizmetine mülāzım olub düşmene kaşd iderse leşkeriyüz ve dostlar ⁽⁹⁾ arasında mefĥareyüz anlar degillerdür. Pes niçün bizi anlardan terciħ itmeye. ⁽¹⁰⁾ Gelün anuñ işini bitirüb aramızdan yitürelüm, diyü. BaŌzısı baŌzına eytdi: ⁽¹¹⁾

- Yūsufı katl idelüm. BaŌzısı eytdi:

- Bir yırağ yere altub anda bırağalum, ⁽¹²⁾ helāk olsun. Tā ki babamız bize müteveccih olub Yūsufı ferāmuş ide. ⁽¹³⁾ Pes Yūsuf helāk olduĥda soñra biz daħı tevbe ve istiğfār kılub ⁽¹⁴⁾ şalāhiyyete meşğül olavuz ki Ĥağ teŌālā tāŌyib ü şālihķullarına mağfiret ider.

⁽¹⁵⁾) **kālekaŌil minhum lâ tektulū Yūsufe ve elkūhu fi ġayābatı'l-cubbi⁽¹⁶⁾ yeltaķitħu baŌzu's-seyyāreti in kuntum fāŌiljn.** ⁽¹⁷⁾ Yūsufuñ Yehūdā nām qarındaşıña cümlesinden Ōāķil ve dānā idi. Anlardan ⁽¹⁸⁾ bu ħavli ġuş idicek dilde şefaķati baħri cūş idüb eytdi: ⁽¹⁹⁾

- Yūsufı katl itmeñüz ki ādem katl itmek ġunah-i kebırdür. Bā-ħuşuş ki maķtül [11B] ⁽¹⁾ ⁽²⁸⁾ olan qarındaşımız ola. Eger elbette katl iderüz diyü Yūsuf'a kaşdıñuz ⁽²⁾ şaħiħ ise bāri dirile. Bir kıyuya bıraġuñ. Ola ki yolcılardan ⁽³⁾ bir misāfir gelüb anı ħayātda bula ve kıyudan çıkarub bir vilāyete alub ⁽⁴⁾ ġide. Ol daħımuķadder olanı ġöre ve Yūsuf babamuzuñ ġözünden dūr ⁽⁵⁾ olıcağ şefaķatini bizüm üzerimüze düşüb biz daħı atamıza bir mertebe ħizmet ⁽⁶⁾ idevüz ki bizden rāżi ve şāķir ola, diyü. Cümlesi Ōahd u qarār ve

²⁶ Zira dedilerki: 'kesinlikle Yusuf ve kardeşi (Bünyamin)babamıza bizden daha sevgili, biz ise birbirimize düşkün bir kuvvetiz! Doğrusu babamız, belli ki yanılıyor. Yusufu öldürün veya bir yere atın ki babanızın yüzü size kalsın ve ondan sonra dürüst bir kavim olasınız. Yusuf: 8-9.

²⁷ onlardan bir söz sahibi şöyle dedi:'Yusuf'u öldürmeyin de bir kuyunun içine atın ki oradan geçen kafilelerin biri onu sahipsiz bulup alsın! Eğer yapacaksanız böyle yapın. Yusuf: 10.

²⁸ {maķtül} diğer sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiştir.

bu işi ⁽⁷⁾ ihtyār idüb sözlerüñ bir araya getürdiler ki teferrüc bahānesiyle ⁽⁸⁾ varub Yūsufı atalarından dileyüb fikr itdükleri tedbirlerin zühūra ⁽⁹⁾ getüreler. **kalū yā ebānā mā leke lâ tōmennā** **Ōala Yūsuf ve innā lehu le-nāşihun** ⁽¹⁰⁾ ersilhu maŌanā ğaden yertaŌ ve yelŌab ve innā lehu le-ĥāfizūn²⁹ Pes cümle Yūsufuñ⁽¹¹⁾ ħarındaşları ħin-i seĥer bir yere cemŌ olub dilleri pür-Ōadāvet atalarına ⁽¹²⁾ geldiler, ve pāy-ı ĥizmetle ħarşusunda turub pelāğatla söz ħapusın ⁽¹³⁾ açdılar, ve ĥişma ĥilmi libās idüb sevħ-ı kelāmla Ōarz-ı şevħ itdiler, ⁽¹⁴⁾ ve muşāĥabete şurūŌ idüb munāsebetle eytdiler ki:

- Hālā bahar-ı gül ve feryād-ı ⁽¹⁵⁾ Ōandelīb ü bülbül zamānıdır. Şaĥn şaĥrā nazār ehline Ōibret-ĥün ⁽¹⁶⁾ ser-ā-ser seyr ü temāşā olmuşdur. N'ola Yūsufı bizümle teferrüce ğitmege ⁽¹⁷⁾ icāzet virsüñ ki etrāf u eknāfı seyr idüb ĥiçek gibi anuñ ⁽¹⁸⁾ daĥı ğöñli ve ğozi açılson nice bir ğonce gibi mestūr olub ĥalave⁽¹⁹⁾ tūñde otursun. Hāne ĥabsinden āzād eyle ki bizümle ĥātırı şād [12A] ⁽¹⁾ Olsun, dediler. Ĥazret-i YaŌħub bir dem sükūt idüb rızā şüretin ⁽²⁾ ğoştermedükde cümlesi Yūsuf'a mürācaŌat idüb biz bu ğün ⁽³⁾ seyr ü şikāra niyyet itdüñ sen daĥı bizümle bile ğel ki āĥūlar şayd ⁽⁴⁾ idelüm ve şaĥrā ve mişce-zāra ğidelüm ki cihānuñ ĥaylı raŌnālğı ve ğülistānuñ ⁽⁵⁾ Ōacāyib zıbālğı vardır, diyü. Ol ħadar öğdiler ki biŌz-zarūrğ sözleri ⁽⁶⁾ Yūsuf'a teŌşir idüb cümlesi Cenāb-ı Ĥazret-i Pır'e geldiler. Yūsuf ⁽⁷⁾ YaŌħub'a bğ-ĥadd tazarrūŌ ve niyāz idüb destūr diledi. YaŌħub nāĥār ⁽⁸⁾ olub dil uçıyle anlara vaŌde viridi. Ĥün evlādı YaŌħub'uñ⁽⁹⁾ meylin ğördiler. Bir yere cemŌ olub eytdiler:

- Ey ata n'oldı siz ki Yūsufı ⁽¹⁰⁾ bize inanub seyrāna ğöndermezsin. Hāl budur ki biz anuñ ĥayr-ĥvāĥıyuz ⁽¹¹⁾ ve ol ĥod bizümle ğitmege ziyāde meyl itmişdür. Ricā iderüz ki anı bizümle ⁽¹²⁾ ğönderesiz. Yiyüb içüb ve birbirimüzi ğörüb aĥşām ğirü ĥuzūr-ı ⁽¹³⁾ şerĥifñüze gelevüz, dediler **ħāle innĥ le-yāĥzununĥ en tezĥebū bihi ve eĥāfu** ⁽¹⁴⁾ **en yeŌkulehu' z-zıŌbu ve entum Ōanhu ğāfilün.**³⁰ Ĥün ittifāħla bu kelāmı ⁽¹⁵⁾

babalarımadediler. Anlara cevāb virüb eytdi:

- Ey oğlanlarım bilür ⁽¹⁶⁾ siz ki Yūsuf benüm ğözümüñ nūrı ve ğöñlümüñ sürürıdır. Muĥbetinde beni ⁽¹⁷⁾ maŌzūr tutuñ ki ihtyārumla degildür, ħorħarım ki alub ğidüb ⁽¹⁸⁾ yazıda yalnız bırağasuñız ve ğafletle ol anda ħalub siz ğidesiz, ⁽¹⁹⁾ ħurt ğelüb Yūsufı yiye beni bir onulmaz ğuşşaya şala, dedi. Yūsufuñ[12B] ⁽¹⁾ ħarındaşları ol vaħte

²⁹Babalarına vardılar ve şöyle dediler:'Ey babamız! Sen niye bize Yusuf'u emanet etmiyorsun? Oysa biz onun iyiliğini isteriz. Yarın bizimle beraber gönder, gezsin oynasın; şüphesiz biz onu gözetiriz. Yusuf: 11-12.

³⁰Babaları:'Onu götürmeniz beni üzer ve korkarım ki onu bir kurt yer de haberiniz olmaz!'dedi. Yusuf:

degin kırt ādem yidügin bilmezlerdi. YaŖküb ⁽²⁾ çün kim kırt sözün anlaruñ kılağına bırağdı. Ŗanasın uğrıya taş ⁽³⁾ ağdurdı. YaŖküb'ün kırd ağduğına hikmet meger ħvāba varub dūşinde ⁽⁴⁾ bu ğāyet kırkulu vākı'a görüb Ŗaynı vākıŖa olaçağın bilürdi ki ol ⁽⁵⁾ yerde bir ulu tađ var ıdı. YaŖküb ol tağda seyr iderken görđi ki ⁽⁶⁾ bir bölük kırd Yūsufı ortaya alub helāk kaşdın itdüklerinde ⁽⁷⁾ içlerinden bir kırd anları menŖ iyledi ve ol ešnāda yer yarılıb Yūsuf ⁽⁸⁾ ğāyib oldı. YaŖküb bu ħavf-ile uyĖusından bıđār olub çünki ⁽⁹⁾ vākıŖa imiş bildi. Ĥaqq'a yüz biñ şükür ü minnet kıldı. İbn-i ŖAbbās razı ⁽¹⁰⁾ allāhu Ŗanhümā ider. YaŖküb gerçi vākıŖa senüñ teŖvıl ve taŖbırin bilüb ⁽¹¹⁾ niye müncer olacağına Ŗilmi var idi. Lākın Ĥaqq teŖālā tarafından ādeme bilā-⁽¹²⁾ nāzil olmalu olsa gözleri aŖmā olur. **kalū aliŖan akalahu 'z-zıŖbu ⁽¹³⁾ ve nahnu Ŗuşbatan innā ezan la-ħāsirün**³¹ YaŖnı çün YaŖküb Ŗaleyhi's-selām ⁽¹⁴⁾ ol ħalde kırdı anlara telkıñ itdi. Anlar eytdiler:

- Ey ata iñende ⁽¹⁵⁾ ğam-ğın olma kim Yūsuf bizümle olıçaqça bizüm kıvvet ü şecāŖatimüzi ⁽¹⁶⁾ ve heybet ü şelābetimüzi sen bilürsin ki đarbımız şır-i jiyān ve diyü cihān ⁽¹⁷⁾ tākāt getürmez. Eger bizüm aramızdan kırd anı alub yiyecek olur-ise ⁽¹⁸⁾ tahkıq biz bu kıvvetle cümlemüz Ŗācizlerden ve ziyan-kārlardan oluruz, diyü. ⁽¹⁹⁾

Bu resme niçe efsāneler söyleyüb āĥir-kār Ĥazret-i YaŖküb Yūsuf'a [13A]⁽¹⁾ nāçār icāzet virdi ammā ol ğiçe Ĥazret-i YaŖküb Yūsuf ile ⁽²⁾ bile yatub itdügi vaŖdeye pişmān oldı ve şabāħa degin ⁽³⁾ gözlerin yummayub yüzün yüzine urub āħ vāħ iylerdi ve ğāħ ⁽⁴⁾ duŖā ve şenā kılub Ĥazret-i Mevlā dest-ğırin ve ħavf u ħaťarlarda yolda⁽⁵⁾ şun olsun, dirdi. Ve ğāħ naşıĥat idüb eger nāğāħ başuñna bir belā ⁽⁶⁾ gelür-ise zikrullāħ[a] meşĖül olub ğöñlüñi Ĥazret-i Ĥaqqodan ve faŖŖāl-i ⁽⁷⁾ muťlakdan ayırma ve dāŖimā münācāt u Ŗarż-ı ĥacāt ile dir idi. Bu yaña ⁽⁸⁾ birāderleri bir yere cemŖ olub şādlıqdan şabāħa degin uyĖu yüzün ⁽⁹⁾ görmediler. Çün vakt-i seĥer irişdi. Ĥazret-i YaŖküb cāme-ħābından āħ ⁽¹⁰⁾ iderek kılkub Yūsufı kıcub biraz ađladı ve zınetine meşĖül olub ⁽¹¹⁾ ğül-ābla şačların yudı.

Rivāyetdür ki: Ĥazret-i İbrāħim Ŗaleyhi's-selāmŖa oğlı ⁽¹²⁾ İsmāŖıl'i kırbān iylemek emr-i Ĥazret-i Raħmān olduqda CebrāŖil Ŗaleyhi's-selām ol zamānda ⁽¹³⁾ cennetden bir legen getürüb İsmāŖıl yerine fedā olan fevcüñ kınını Ĥazret-i ⁽¹⁴⁾ İbrāħim ol legen içine akıtdı. Pes āl-i İbrāħim ol legene ĥürmet-i Ŗazım ⁽¹⁵⁾ idüb ĥıfz iderlerdi.

³¹ Vallahi biz ğüçlü kıvvetli bir topluluk iken onu kırt yerse , biz o halde kesinlikle ĥüsrana uğrız!'dediler. Yusuf: 14.

Kaçan ki Ya'ûkûb Öaleyhi's-selâm Yûsuf'uñ mübârek saçlarıñ ⁽¹⁶⁾ ol legen içinde yudı. Legeni yere kuduğda nâgâh hâzân yaprağı gibi ol legen ⁽¹⁷⁾ ditredi. Ya'ûkûb anı görüb bu lerze Öalâmet-i hayr degildür, diyü âh idüb ⁽¹⁸⁾ havfindan cân u tenin lerze tutdı ve gözlerinden yaş revân olub eytdi: ⁽¹⁹⁾

- Ey gözlerüme ziyâ ve yüregüm derdine devâ Yûsuf ol zamân ki Cibrîl İbrâhîm [13B] ⁽¹⁾³² fedâ-yı Rabb-i Celîl getürdi anuñla bile cennetden bir pîrâhen getürüb yaşda ⁽²⁾ sen deñlü iken İsmâ'îl'e geydürmişdi ve ben dağı geymiş idem, dilerem ki ⁽³⁾ sen dağı geyesin, dedi.

Bir rivâyetde bir heykel içine koyub hafıyyeten Yûsuf'uñ ⁽⁴⁾ sağ bâzûsına dağdı. Çün envâ'ı-zînetle Yûsuf'ı müzzeyen itdi. ⁽⁵⁾ Yine yüzini gül yüzine urub ihtiyârsız bağına başub naşîhat iyledi ki: ⁽⁶⁾

- Ey çiger-küşem Öâkil oldur ki kâlbini bir nefes gâfil kılmaya eger gafletle saña ⁽⁷⁾ bir belâ satılı olursa hasbîallâh diyesin ki ceddüñ bunı vird-i ⁽⁸⁾ zebân idüb aña âteş gülistân oldı. Her demde Hakk'a i'ötîmâd eyle ki ⁽⁹⁾ gam deminde şâd ve guşşadan âzâd olasın dedi. Ve dönüb oğullarına ⁽¹⁰⁾ vaşıyyet kılub zinhâr emânetüme emîn olub katumda Öahd-i yemîn eyleñüz ki ⁽¹¹⁾ Yûsuf'umdan nazarıñuz ayırmayub yanıñuzdan ayırmayasız. Şöyle ki anı katuma ⁽¹²⁾ girü selâmet getüresiz, benüm du'â ve himmetüme irişesiz, dedi. Ebnâsı eytdiler: ⁽¹³⁾

- Ey ata Yûsuf'uñ mihr ü muhabeti sizde gâlib ise bize dağı anı derun-ı dilden ⁽¹⁴⁾ sevmek vâcibdür, diyü. Ya'ûkûb'uñ vaşıyyetin kabûl kıldılar. **fa-lamâ zahabû bihi ⁽¹⁵⁾ ve acma'û an yac'âlûhu fî gayâbatî 'c-cub ve avhaynâ ilîhi litunabi'ânahum ⁽¹⁶⁾ bi-amrihm hazâ ve hum la yaş'ûrûn³³**. Ve pederlerine karşı birbirinden kâpışdılar. ⁽¹⁷⁾ Gerçi zâhirleri şadâkat velî bâtınları şadâfet idi.

Rivâyetdür ki: ⁽¹⁸⁾ Diyâr-ı Ken'ân'da bir dıraht-ı Öazîm var idi ki her kaçan ehl-i Ken'ân'uñ akrabâsından ⁽¹⁹⁾ biri sefere Öazm itse cümle akrabâsı ol ağaca degin bile gelüb ol arada [14A] ⁽¹⁾ vedâ'îderlerdi. Pes Ya'ûkûb dağı cümle evlâd-ı ensâbiyle ol dırahta ⁽²⁾ degin gelüb elvedâ' diyü Yûsuf'ı karındaşlarıyla gönderdi.

Rivâyetdür ki: ⁽³⁾ Yûsuf'uñ Dîna nâm bir hemşiresi vardı. Yûsuf müteveccih-i şahrâ olduğda ⁽⁴⁾ uyhuda bulunub vâkı'asında gördi ki Yûsuf birince gök hün-hâre ⁽⁵⁾

³²{İbrâhîm}diğer sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiştir.

³³Yûsuf'u götürüp kuyunun dibine bırakmaya karar verdikleri zaman biz de O'na, "Andolsun, (senin Yûsuf olduğunun) farkında değillerken onların bu işlerini sen kendilerine haber vereceksin" diye vahyettik. Yusuf: 15.

giriştār olmuş bî-dār olub Yūsufı tefahhüş idüb feryād u fiğānla şehirden ⁽⁶⁾ çıkdıkdā gördi ki Yūsuf YaŖkūb-ıla vedāŖ itmekdedür. Ayağına düşüb ⁽⁷⁾ tazarruŖ itdi ki periştān vākıŖa gördüm. ŖAzîmetine ruştat virme ki müfārekatına ⁽⁸⁾ tākātüm yokdur.

El-kıştā: İktitā-yı hükm-i kādā fetḥ-i Ŗazîmetine rızā virmeyüb ⁽⁹⁾ Yūsuf hemştire ve kâdarla vedāŖ idüb ihvān-ı cefā-kār-ile revān ⁽¹⁰⁾ oldukdā YaŖkūb Rub-ile eytdi:

- Sen kebîr evlādumsın Yūsufı saña ⁽¹¹⁾ teslîm itdüm, yine senden isterem. Ğālibullāha ışmarladum dimedüğine bināŖen ⁽¹²⁾ bunca firāka seza-vār oldı.

El-kıştā: Anlar revān olub ve kendüsi ⁽¹³⁾ hicrle nālān Yūsuf ardınca nigerān oldı. Tā ol māh ṭolunca baķub ⁽¹⁴⁾ kaldı ve ihvān-ı Yūsuf'a ikrām idüb omuzlarında götürürlerdi ⁽¹⁵⁾ ve luṭfla kelām idüb rağbet eylerlerdi. Çün iki fersah miqdārı ⁽¹⁶⁾ bir taşra kadem başdılar. Ataları gözinden dūr olub hemjın cevır ile ⁽¹⁷⁾ uzatdılar ve arķalarında götürürken sāye-veř yere şaldılar ve dilde ⁽¹⁸⁾ olan kınelerin fiŖle getirüb ve perde-i müdürātı aradan götürüb dostlığı ⁽¹⁹⁾ Ŗadāvete ve muḥabbeti miḥnete tebdil kıldılar. Yūsuf oğlanacak olmağın gezmege [14B] ⁽¹⁾³⁴ ve oynamağā ṭoymayub ve bunların giz[li] niyyetlerin duymayub ⁽²⁾ āḥir bî-çāre yol yürimekten tākati tāk olub bir pāre oturmak ⁽³⁾ diledi kimi tabānca ile ve kimi meşiyyetle ururlardı. Çün girü kalduğın ⁽⁴⁾ görürlerdi. Cevr-ile anı sürerlerdi eger ilerü geçe kafasına birisi ⁽⁵⁾ urub birine sığınırdı, kaçardı, ağlıyub her birinüñ dizin öpdükce ⁽⁶⁾ kahr-ile yüzün yere deperdi. Gül yüzi ğarıķ-i ḥūn oldı ve mecāli ⁽⁷⁾ kalmayub zebūn oldı her ne deñlü Yūsuf anlara müdürā itdise anlar ⁽⁸⁾ ol deñlü zülme māŖil oldılar. Ağlayub her kimüñ dizin öpdise kahrı ⁽⁹⁾ yüzün yere depdiler. Lāle kaddi ğarıķ-i ḥūn ve mecāli kalmayub zebūn ⁽¹⁰⁾ oldı. Arada hiç birini kendüye müşfik bulmadı. řol kâdar zarb itdiler ki ⁽¹¹⁾ yakın oldı kim helāk ola. Pes Yūsuf gördi ki cevır ü cefāları ⁽¹²⁾ ḥâdden bîrün oldı gözlerinden kanlu yař akıdub eytdi:

- Ey ⁽¹³⁾ birāderlerin ne günāh itdüm ki zulmle katl itmek dilersiz ve Tañrı teŖālādan ⁽¹⁴⁾ ḥavf itmeyüb bubamuzdan utanmazsız. Anlar eytdiler:

- Sen degil misin ki? ⁽¹⁵⁾ atamuzı ḥile ile aldayub ben düşümde gördüm ki ay ve gün yıldızlar ⁽¹⁶⁾ baña secde itdiler diyü yalan söyledüñ. YaŖnj atamuz katında bizden maķbūl ⁽¹⁷⁾ mı olmaķ diledüñ, imidi biz seni ḥālā katl iderüz, görelüm bizüm elü ⁽¹⁸⁾

³⁴{gezmege}diğer sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiştir.

müzden seni kim kırtarur, dediler. Yūsuf anlaruñ bu cevābın işidüb ⁽¹⁹⁾ beni öldürmeñ diyü Yehūdā'nuñ ayağına düşdi. Yehūdā anlara eytdi:

Bu sayfanın sonunda haşiyede şöyle bir ifade var: Bu nişānlara Óamel olunmayub doğrıça kıráóat olına[15A] ⁽¹⁾

- Ey birāderler siz benümle ittifāk eyledüñüz idüğe Yūsuf'ı kıatl itmeyesiz.

⁽²⁾ Pes içlerinden biri ğazaba gelüb eline bir büyük taş aldı, diledi ki ⁽³⁾ ol taş-ıla urub Yūsuf'ı helāk eyleye. Hemñin bili iki bükülüb ⁽⁴⁾ ol taş eline yapışdı ve birisi Yūsuf'a dil-āzārlıķ idüb ⁽⁵⁾ anasına ve atasına Őetm iderken dili dutulub ağız yumuldu ⁽⁶⁾ ve biri ħançerine el urub Yūsuf'ı kıatl itmek kaçdın itdükde ⁽⁷⁾ ħanceri kınına yapışub ašla kışarmağa cüróeti kıalmadı. Pes ⁽⁸⁾ bu kıadar muÓcizāt görüb itdükleri işlerine peŐimān oldılar ⁽⁹⁾ ve Yūsuf'ı tenhā bir yerde kıodılar.

Beıt:

MeŐeldür Őoñ peŐimān isŐı itmez ⁽¹⁰⁾

Yürekden acısı ólünce gitmez

Neşr:

Pes Yūsuf ğāh āh idüb ağlardı, ⁽¹¹⁾ ve ğāh atasın añub cigerin tağlardı. Čün kendüzin ğarıb ⁽¹²⁾ ve bı-kes bildi ve mağlüb-ı aÓdā olduğın fehm kıldı. Hemñin ⁽¹³⁾ Cenāb-ı Ħaķķ'a müteveccih olub zıkrullāh meŐğül oldu ve eytdi: ⁽¹⁴⁾

- İlähı! Nemrüd'dan İbrāhım'e necād virdüñ ve tūfān-ı iztırābda Nūh'a ⁽¹⁵⁾ meded yitirdüñ baña dağı bu ħādiŐeden necāt vir.

Hemñin bu münācāt ⁽¹⁶⁾ Yehūdā'ya eŐer idüb Yūsuf'a eytdi:

- Ey birāder tevehhüm itme ki benüm beķā-yı ⁽¹⁷⁾ ħayātumda eŐer olduķça saña zarar-ı fenā yitmez. Sāóir ihvān-ı Yehūdā'nuñ ħamālin ⁽¹⁸⁾ fehm idüb bir ğayrı tedbır dağı itdiler. KıarındaŐları bir araya cemÓ olub ⁽¹⁹⁾ birbirine eytdiler:

- Őimdengirü bu tıfla taÓzım ve girü atamıza teslim idelüm [15B] ⁽¹⁾ ³⁵ ve tevbe istiğfāra meŐğül olalım olaki ħuzür Ħaķda Óuzrumız ⁽²⁾ maķbül ola ve Yūsuf'a yemñin virelim ki bu razi kimseye açmaya dediler. ⁽³⁾ Čün bu rāóiyi muķarar gördiler hemñin Őeytān Óaleyhil-laÓna tebdıl Őoratla ⁽⁴⁾ gelub onlara eytdi:

- Ey kıavm Óāciz bu eytdiğiñiz işle siz hemen kıavm ⁽⁵⁾ Nūħa dönersiz eger YaÓķüb siziñ bu ihvaliñize vaķıÓ olursa ⁽⁶⁾ muķarar derki cümleñizi merdūd idüb kıyāmitdiğin ħuru maÓyüb ⁽⁷⁾ olursız bu ğavğā Őulħ olur ğavğā deguldur niyetiñizden

³⁵{idelüm}diğer sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiştir.

rucūŖ⁽⁸⁾ etmek sefasıdır ve Yūsuf'a amān virmek Ŗayın kabāhatıdır⁽⁹⁾ dedi. Çün eblis laŖın Yūsufuñkatlına bu tarikle igvā verdi⁽¹⁰⁾ hemin hevada raŖd ve barķ peyda olub cümlesine Haķ teŖāla korķu⁽¹¹⁾ verdi hemin sāŖat birbirine girdiler farāgata imkān kalmıyub⁽¹²⁾ ĥatır³⁶ perişān oldılar. Pes ulu yolda bir Ŗazım kıyu var idi ki⁽¹³⁾ aşığı giñ ve ağızı tar idi. Cümlesi bunı rāŖy gördiler ki⁽¹⁴⁾ ol kıyuya Yūsuf'ı birağalar cāŖiz ki bir kārban gelüb çıkarub bir āhir⁽¹⁵⁾ vilāyetine alub gide. Bu ittifaķ-ıla çün kıyu ağzına geldiler, dilediler ki⁽¹⁶⁾ Yūsuf'ı kıyu içine atalar. Hemin iki elleriyle kıyu ağzına yapışdı⁽¹⁷⁾ ve feryād u fiđān idüb eytdi:

- Ey karındaşlarum bu baña itdüğünüz⁽¹⁸⁾ zulm-i şariĥe Rabbi'l-Ŗālemın ve enbiyā-yı güzın rāżi degildir. Hāşā ki;⁽¹⁹⁾ bu zulmün neticesi size rāciŖ olmaya karındaşlıķhaķķın zāyiŖ [16A]⁽¹⁾ itmek ve neslimüz Ŗārzını zāŖil kılmañ, dedi. Anlar Yūsuf sözine iltifāt⁽²⁾ itmeyüb ellerin bağladılar ve teninden cāmelerin berāber şoyub ĥattā⁽³⁾ gömleğin dağı çıkardılar. Yūsuf eytdi:

- Ey karındaşlarum gömlegümi⁽⁴⁾ bārı virün ki bu kıyu içinde anuñla kendüzümi setr edeyim. Karındaşlarına⁽⁵⁾ tazarruŖ fāŖide kılmayub beden-i laţifin ğonce-vārı pirāhenden iħrāc⁽⁶⁾ kıldılar ve aña serzeniş idüb eytdiler. Ol düşinde gördüğün ayla gün⁽⁷⁾ gelüb saña münis ü yār olsunlar diyü üşüb biline ip dağdılar.⁽⁸⁾ Yūsuf anlara yalvarub ağlardı. Anlar ipi perk bağlardı. Pes⁽⁹⁾ ĥışmla Yūsuf'ı ol kıyuya şalub çün kıyu ortasına irişdi.⁽¹⁰⁾ Hemin Şem'un gelüb silsile-i rābıta-i muĥabbetleri gibi ipün kesdi⁽¹¹⁾ tā ki düşüb helāk ola. Yūsuf ğayrıdan emiz-i kaţŖ idüb kendüsin⁽¹²⁾ ol vācibü'l-vücūda teslim itdi. Pes yirde bu resme fesād olıcaķ⁽¹³⁾ göklerde melāŖik feryād idüb dergāh-ı Haķķ'a yüz urdılar. Yā Rab⁽¹⁴⁾ Yūsuf'a ziyān u belā irmesün diyü duŖā kıldılar. Fi'l-ĥālĤüdā-yi müteŖāl⁽¹⁵⁾ Cibrił-i Emın'i irsāl buyurub irişdi ve Yūsufuñ ayağı altına kanad⁽¹⁶⁾ların döşeyüb nazüklük-ile kaŖr-ı çāha deĝin indürdi ve kanādiyle⁽¹⁷⁾ kıyu etrāfına urub birince fersenk vāsiŖ iyledi ve şuyu sükker⁽¹⁸⁾ ve toprağı Ŗanber ve rüşen olub nūr-ile toldı. Nidā geldi ki yā⁽¹⁹⁾ yā CebrāŖil Yūsuf'a bir nice gün müvasenet iħtiyār it ki ĝariĝbdür ve aña [16B]⁽¹⁾³⁷benüm selāmum yitirüb müjde-i necāt vir. CebrāŖil eytdi:

- İlahi baña icāzet⁽²⁾ vir kendümi aña YaŖķüb şüretinde gösterem ki ĝāyet muştāķdur. Pes⁽³⁾ Yūsuf ol ĥvāb dehşetinden bıdār ve ol şükr-i miĥnetden ĥuşyār⁽⁴⁾ olduķda CebrāŖil'i ĝörüb YaŖķüb şanub feryāda geldi ki;

³⁶ Bu kelime metinde ĥatır şeklinde ĝeçti.

³⁷ {ve aña} diğer sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiştir.

- Yā ata gör ⁽⁵⁾ düñ mi ihvān-ı bî-vefālar baña ne cefālar kıldılar ve ne Óuķūbetle beni bu zindāna ⁽⁶⁾ şaldılar. Cebrāóil ol ıztırāba tākāt getürmeyüb eytdi:

- Ey Yūsuf ⁽⁷⁾ ben YaÓķūb degülem. Cibriļ-i emiñ ve Resül-i Rabbüó-ÓĀlemiñem, diyü. Ĥazret-i ⁽⁸⁾ Yūsufuñ bu burusındaki heykeli açub içinden gömlegi çıkardı ⁽⁹⁾ ve Yūsuf'a geydürüb envāÓ-ı kerāmet ve beşāretle aña dedi ki:

- Ey nūr-ı ⁽¹⁰⁾ ĥāndān Ĥalıļ selām idüb saña Rabb-ı Celil dir ki; ĥükmüme ⁽¹¹⁾ inķyād ve cediti yolına ictihād itsün, varınca şabr idüb ⁽¹²⁾ gence irsün. Óİzzetüm ĥaķķı-çün eger belālaruma şabr idüb kıśşa⁽¹³⁾laruma rızā gösterürse bu belālardan anı ĥalāş idüb mülk-i⁽¹⁴⁾ Mıśr'ı aña musaĥĥar ve nice seyyidleri aña bende ü çāker idem, şöyle ki; ⁽¹⁵⁾ nice şāhib-i tāk anuñ niÓmetine muĥtāc olub düşmānları zebün ve aç ⁽¹⁶⁾ ķapusına geleler.

Çün Yūsuf Cebrāóil'den bu beşāret ĥaberin işitdi ⁽¹⁷⁾ göñli gözi açılıb cān u dilden Allāh'a tevekkül itdi.

Rivāyetdür ki: ⁽¹⁸⁾ Yūsuf'ı atduķları ķuyuyu şeddād ķazmış idi ki Erden diyārını ⁽¹⁹⁾ ol ķuyu ile maÓmūr kılmışdı. Pes ol zamānda bir Óālim var idi ki zāhid [17A]⁽¹⁾ ve Óābid ü mustacābü'd-daÓva idi. Bir gün şuĥuf-ı Şit'i Óa.m. okurken ⁽²⁾ Yūsufuñķıśşasına ve ihvatıyla vāķiÓ olan ĥuşasına rāst ⁽³⁾ gelüb **min evvelihî ilā āĥire** okuduķda görmeden cemāl-i Yūsuf'a Óāşık⁽⁴⁾ oldu ve el duÓāya ķaldırub Rabb-i Óizzete niyāz itdi ki Yūsufuñ⁽⁵⁾ zamānına irişüb mübārek cemālini göre. Pes Ĥaķ teÓālā duÓāsın müstecāb ⁽⁶⁾ idüb ĥātif-i ĥaybdan nidā irişdi ki;

- Ey cemāl-i Yūsuf'ı ārzü kılan yar, ⁽⁷⁾ çāh-ı şeddād içinde ķıyām u ķarār eyle ki baÓd-ı zamānen vuşlat-ı Yūsuf-ıla behre-dār olasın, ⁽⁸⁾ dedi. Pes varub ol ķuyu içinde maķām tutdı ve rüz u şeb ⁽⁹⁾ Óibādet ve tāÓate şürüÓ ve ķıyām kıldı. Her ĥiçe ĥaybdan bir dāne enār ⁽¹⁰⁾ nāzil olub ve kevşer-mişāl bir biñar zāhir oldu ve üzerinde bir ķandil-i ⁽¹¹⁾ ilāhi peydā oldu. Çün taķdir-i Rabbāni ile Yūsufuñ ihvāni cevri-ile ⁽¹²⁾ ol ķuyuya atdılar. Ol Óāşık-ı pāk Yūsuf'ı gül gibi tutdı ve şānına ⁽¹³⁾ lāyıkĥürmet ve Óizzetler itdi ve eytdi:

- Ey Óömrüm ĥāşılı bunca ⁽¹⁴⁾ müddetdür ki cemāl-i şerifüñe müştāķdum, biĥamdillāh vuşlat müyyeser oldu. ⁽¹⁵⁾ Zinhār ihvetüñe incinüb ķalbüñi pür-melāl itme ki anlar bu vişāle emri ⁽¹⁶⁾ Ĥaķķ-ıla bahāne idi, diyü cān-ı şerifi Ĥaķķ'a teslim kıldı ve gökden ⁽¹⁷⁾ bir melek nāzil olub beşer şeklinde Yūsufuñ başı ucında ķandil yaķub ⁽¹⁸⁾ müşāhib oldu.

Rivāyetdür ki: Çün Yūsufı kuyuya bıraktılar Şem'un⁽¹⁹⁾ nām bir qarındaşı ol kuyu ağızına geldi eytdi:

- Ey kāzib-i minnetullāha [17B] ⁽¹⁾ Allāh ki biz saña gālib olduk. Fetḥ ü zafer bize müyyeser oldı ki çeşm-i pederestî ⁽²⁾ görmez oldı. Qandadur ol yalan düşüñ ki saña meded irişe, dedi. ⁽³⁾ Yūsuf bu ḥiṭābı işidüb eytdi:

- El-ḥükmülillāh, ey Şem'un ki yüziñize ⁽⁴⁾ bakmaqdan Rabbüm beni fāriğ eyledi ki Óadū yüzüne bakmaqdan kuyuyu içinde belā-yı ⁽⁵⁾ vaḥdet çekmek yigdür, dedi. Bu cevābı Şem'un işidüb buğz-ı ḥasedi ⁽⁶⁾ ziyāde oldı. Pes Rubīl nām bir qarındaşı daḥı kuyı ağızına gelüb ⁽⁷⁾ eytdi:

- Ey Yūsuf ol yalan düşüñi gördün mi ki senüñ işüñi ⁽⁸⁾ niçe müşkil eyledi. Sözinde kāzib olan kişiye dāóimā belā ve zillet ⁽⁹⁾ gālib olur. Ben ki Rubīlem yemīn iderem ki sen kāzibsen. Sende ⁽¹⁰⁾ ne vücūd ola ki ay ve gün saña sücūd kıla, dedi. Yūsuf sükūt ⁽¹¹⁾ idüb aña cevāb virmege muqayyed olmaduḡda Rubīl eytdi:

- Bilürüz ki ⁽¹²⁾ cevāb virmege sözüñ ve yüzümüze bakmaḡa yüzüñ yokdur. Yūsuf ⁽¹³⁾ eytdi:

- Aḥmaḡ olana cevāb sükütdur ki; baÓz-ı zāta olmaḡın Óināyet ⁽¹⁴⁾ idiçek tıflken anı ehl-i yaqīn eyler. Sen bu maÓnādan nesne añlamaduñ ⁽¹⁵⁾ ey miskīn, dedi. Pes Lāvī nām qarındaşı Yūsuf'a Óitāb idüb ⁽¹⁶⁾ eytdi:

- ÓAceb ol yalan düşüñe sebep ne idi ki ⁽¹⁷⁾ yaÓñı Haḡ seni emīr-i şāḥib-i baḡt ve burc-ı şevketde ehl-i taḡt idüb ⁽¹⁸⁾ biz saña bende gibi secde idevüz mi şanurdiñ biḡamdillāh murāduña ⁽¹⁹⁾ irmedüñ ki menzilüñ çāḡ oldı, dedi. Yūsuf aña daḥı cevāb [18A] ⁽¹⁾ virüb:

- Ey Lavī! Eger senüñ zerre kadar ḡalbüñde merḡamet olaydı ⁽²⁾ beni bu āb içine şalmazduñ maÓlūmdur ki ḡalbüñ ḡacerden ⁽³⁾ eşedd ve tobtolu mekr ü ḡaseddür ki seni İblīs yoldan çıkarub ⁽⁴⁾ ḡavl-i taḡḡıki telbīs egletdi. Rabb-i müntaqimden ḡazeri ve vaşiyet-i ⁽⁵⁾ pederi unutdıñuz, şükr ü minnet ol Ḥālīḡ'a ki size mekr ü ḡased ⁽⁶⁾ ve baña zıkr-i aḡad naşib oldı. Rabbi'lÓālemīn ile ünsiyet ⁽⁷⁾ taḡşil itdüm, dedi. Pes Yehūdā nām qarındaşında nevÓen şefaḡat ⁽⁸⁾ vardı. Ḥalvet Yūsuf'a izḡār-i muḡabbet idüb eytdi:

- Ey peder ⁽⁹⁾ şöḡbetinden ırāḡ olan birāder pāk-i münkesir ḡalbiñüñ ḡālī ve mecrūḡ ⁽¹⁰⁾ çeşminüñ aḡvālī nicedür. ÓAcabā taşa doḡundu mı yaşcaḡazuñ ⁽¹¹⁾ gözlerinden akar mı, yaşcaḡazuñ bu taş baḡırlu ḡardaşların bı-günāḡına ⁽¹²⁾ itdükleri cevr ü sitem baña ḡāyetle ḡuşşa ve ḡam virdi. Yūsuf aña ⁽¹³⁾ daḥı cevāb virüb eytdi:

- Ey birāder-i pāk benüm ecelümden sen ğam-nāk ⁽¹⁴⁾ olma ki Hüdā-yı kerīm lutf-ıla kaŖr-ı çāhı baña dār-ı naŖım kıldı. Ğuśsam hemān ⁽¹⁵⁾ oldur ki babam pır ü zaŖıf hasretümden nahıf olub ağlamakdan gözlerin ⁽¹⁶⁾ nürü qalmaya. Ümizdür ki ben ğaribi tenhāca añub aĥvālümü iŖlām ⁽¹⁷⁾ idesin, dedi.

Rivāyetdür ki: Hāzret-i Yūsuf kuyuya atıldıĥda ol kuyu ⁽¹⁸⁾ dibinde bir Ŗazım taş vardı, kudretullāh ile ol taş şuyın ⁽¹⁹⁾ üzerine gelüb CebrāŖil Yūsufı ol taş üzerine kıdı ve cennetden [18B] ⁽¹⁾ ³⁸taŖām getirüb yidürdi ve aña münis olub yedi ğün ⁽²⁾ Yūsuf ol kuyu içinde durdı.

Rivāyetdür ki: Hāzret-i Yūsufuñ ⁽³⁾ bu taŖab u zilletine sebep bu idi ki bir ğün Yūsuf eline āyine ⁽⁴⁾ alub cemāline nazār itdükde ĥodbın olub Ŗacabā ĥüsn içinde ⁽⁵⁾ baña hem-tā var mıdur ki eger kul olub mezād olsam bahāma māl-ı Kārün ⁽⁶⁾ yitişmezdi, dedi. Bu söz Yūsufuñzilletine sebep olub ⁽⁷⁾ ĥarındaşlarından bunca taŖab çekdi. Zırā Yūsuf ol ĥadar ĥüb ⁽⁸⁾ idi ki her ĥaçan taŖām yise taşradan içerüsü ğörünürdi. Hāĥ teŖālā ⁽⁹⁾ **Yūsufuñ** bu ulu sözinden ötüri Ŗitāb idüb eytdi:

- Ya Yūsuf ⁽¹⁰⁾ cemālün ğoriçek baña şükr itmeyüb kendüni bahāya ĥıĥarduñ Ŗizzetüm ĥaĥkı-çün ⁽¹¹⁾ seni kul diyü şatdırub ĥadr ü kıymetüni saña bildürem tā ki cümle-yi ⁽¹²⁾ benı Ādem bileler ki her kim kendüzin Ŗālĭ ğöre benüm ĥatumda bı- kıymetdür. Kıymet ⁽¹³⁾ oldur ki anı ben taĥdİR eyleyem.

Rivāyet-i diĝer budur ki: Çün Rāĥil vefāt ⁽¹⁴⁾ idüb YaŖĥüb Yūsuf'a bir tāye şatun aldı. ol tāyenün bir oĝlı ⁽¹⁵⁾ vardı. Hem Yūsufı ve hem oĝlanı emzirürdi. Pes Yūsuf'a süd ⁽¹⁶⁾ ĥoĥ olsun diyü YaŖĥüb oĝlanı tāyeden ayırub şatdı. ⁽¹⁷⁾ Ol tāye çiger- küşesi-çün ĥan ağlayub fiĝān u zārı kılub ⁽¹⁸⁾ Hāzret-i Hāĥĥ'a yüz urdı ve YaŖĥüb'a bed duŖā idüb eytdi: ⁽¹⁹⁾

- Ey cümle Ŗāleme Ŗadl iden sultān baña YaŖĥüb zulum ü ziyān [19A] ⁽¹⁾ ĥalb-i nür-ı diĝemden beni dūr u ĥasretle meĥcür eyledi. Dilerem ki anı ⁽²⁾ daĥı sevdüğünden dūr idüb ağlamakdan gözlerinde nür qalmaya, dedi. ⁽³⁾ Hāĥ teŖālā duŖāsın müstecāb idüb YaŖĥüb'dan Yūsufı ayırdı. Āĥir ⁽⁴⁾ Yūsufuñ beşāretini YaŖĥüb'a ol oĝlan getirüb cāriye ĥasretine ⁽⁵⁾ ĥavuşmayınca YaŖĥüb Yūsuf'a vāşıl olmadı.

Rivāyetdür ki: ⁽⁶⁾ YaŖĥüb'uñ evlādı çün Yūsufı kuyuya bıraĥdılar. Hāyrān u pāmāl ⁽⁷⁾ ve perişān u mazmümü'l-ĥāl olub cümlesi noĥsānını bildiler ne deñlü ⁽⁸⁾ taş baĝırlu ise her biri firāĥ-ı Yūsuf için ĥan ağlayub ⁽⁹⁾ birbirine eytdiler:

³⁸{ve cennetden}diĝer sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiştir.

- Eger babamız kanı oğlum diyü bize hitâb iderse biz aña ⁽¹⁰⁾ ne cevâb virelim meger gömlegine kan sürüb Yūsufı kurd aldı diyü ⁽¹¹⁾ efgan idelim ola ki Özrimüz katında maqbül ola diyü bir oğlanımı ⁽¹²⁾ bu oğlanımı boğazlayub kana bulaşdurdılar. ve cāou abāhum Óaşāóan yabkūn⁽¹³⁾ **ķālu yā abānā innā zāhbnā nastabīķ ve terekna Yūsuf Óında metā** ⁽¹⁴⁾ **Óina fa-akalahuz-zióbu ve ma anta bimuómin lanā ve lu kunā** ⁽¹⁵⁾ **şādīķin**³⁹ Hazret-i YaÓķūb Yūsufı ol gün ki seyrāna gönderdi ⁽¹⁶⁾ kendüsi mest ü hayrāna dönüb kalbi deryā-yı fikre taldı, ⁽¹⁷⁾ ve cānı hasret odına yanub kaldı. Gāh hānesine girüb ⁽¹⁸⁾ āh iderdi gāh çıkub yollara nigāh iderdi. Çeşm-i intizārla ⁽¹⁹⁾ etrāfa nazar kılub zar-ıla ağlardı Óacaba ciger-küşeme çeker n'oldı ki tiz gelem [19B] ⁽¹⁾⁴⁰diyü vaÓde itmiş iken Óahd u qarāra tırmayub eglendi diyü ⁽²⁾ derd-i iştiyāk-ıla bağırın tağlardı. Meger oğullarınıñ müdām Óādetleri ⁽³⁾ bu idi ki aķşam olmadın eve gelürlerdi. Ol giçe yatsu katı ⁽⁴⁾ olduķda YaÓķūb'ın cismini firķat odi mumı ve yavuz endişeler ⁽⁵⁾ hücüm idüb şabra tākātı kalmayub bir taģa çıkub gözlerin ⁽⁶⁾ yola dikdi, çünkü ināsı aña yakın geldiler. Dīnā nām duħter-i bülend⁽⁷⁾ aħter gördi ki evlād-ı YaÓķūb geldiler. Ammā Yūsuf aralarında yok aÓzāsına ⁽⁸⁾ lerze düşüb mużtarib olduķda YaÓķūb eytdi:

- Ey hafıfe bu ne ⁽⁹⁾ raÓşedür, ol mazlüm. eytdi:

- Ey bedr, evlāduñ görindi ammā Yūsuf ⁽¹⁰⁾ görünmez bilmezem ne hikmetdür. Pes bu hāle muķarin evlād-ı YaÓķūb bildiler ki ⁽¹¹⁾ pederleri şol şecerü'l-vedāÓkurbındadır. Hıle ile girībānların çāk ⁽¹²⁾ ve fikr-ile dıdelerin nem-nāk idüb vaķt-i hıledür diyü cümlesi ⁽¹³⁾ şol resme figān itdiler ki āvāzlarıyla zemīn ü zamān tıldı. ⁽¹⁴⁾ Ve ellerine birer taş alub şınelerin dögüb şadā-yı vāveylā ile ⁽¹⁵⁾ naÓraları göklere ağdı. Hazret-i YaÓķūb anlaruñ bu figānın gūş idiçek ⁽¹⁶⁾ muşibet şadāsı idügin bilüb korkuya düşdi ve derūndan ⁽¹⁷⁾ bir āh idüb kendüyi yavi kıldı. Ebnāsı anı görüb yaşın yerine ⁽¹⁸⁾ gözlerinden kan aķıtdılar, herbiri kendüzin yere urub yüzlerin ⁽¹⁹⁾ yırttdılar ve cāmelerin cāk idüb başlarından Óimāmelerin [20A] ⁽¹⁾ yere urdılar. Pes YaÓķūb anlara guşşaların aşlın şordukda ⁽²⁾ yalan kışşaların söyleyüb eytdiler:

- Ey bizüm atamız, çün biz seyrān ⁽³⁾ idüb oķ yarışdurduk ve baÓzımız şayd-ı şikāra gidüb ⁽⁴⁾ kaftānlarumuza Yūsufı bekçi ķoduk, biz gelince Yūsufı kurd yemiş⁽⁵⁾ egerçi bu sözde biz şādīķlaruz ammā bilürüz ki sen bize inanmazsın, ⁽⁶⁾ diyü.

³⁹ Biraktılar , yatsı vakti ağlayarak babalarına geldiler ve şöyle dediler: 'Ey babamız! Biz gittik yarış ediyorduk, Yusuflu eşyamızın yanında bırakmıştık.Döndüğümüzde bir de baktık ki onu bir kurt yemiş! Şimdi biz doğru da söylesek, sen bize inanmazsın.Yusuf: 16-17.

⁴⁰{tiz gelem}diğer sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiştir.

Ol kanlu gönlegi pederleri önünde qodılar. Çün Ya'Öküb bu kıssayı ⁽⁷⁾ güş itdi güşadan bî-hüş olub yere düşdi. Dem-i nefesi ⁽⁸⁾ bağlanub mürde gibi gözlerin göge dikdi. Ya'Öküb'ü bu hâletde görenler ⁽⁹⁾ vefât itdi şanub cümlesi işlerinden uşanub feryâd figâna ⁽¹⁰⁾ âgâz itdiler. Ken'Öân elinde kim var-ısa ol gün bir meretebe efgân u zârî ⁽¹¹⁾ kıldılar ki güyâ kıyâmet qopdı, bir iki sa'Öâtden soñra çün ⁽¹²⁾ Ya'Öküb'ün Öaqlı başına geldi, gözlerinden kanlu yaş akıdub ⁽¹³⁾ rıqqatle kanı ol gönlegi getürün göreyüm, dedi. Pes ol kanlu göm ⁽¹⁴⁾ legi Ya'Öküb'ün eline virdiler. Hemîn görüb cân ağzına geldi ⁽¹⁵⁾ ve na'Öra urub girü yıkıldı. Şabâha degin dem-beste ve hayrân ⁽¹⁶⁾ yatdı. Cümle oğulları qatına gelüb anuñ bu hâletine kan ağladılar ⁽¹⁷⁾ ve öldi şanub birbirine çok itdiler ve eytdiler:

- Kendü ⁽¹⁸⁾ müze ziyân ve dürlü dürlü kan itdük. Şem'Öün eytdi:

- Ey birâderler ⁽¹⁹⁾ babamuz bizi bu sözde kâzib anlar gelün bārô Yüsufı kıyudan [20B] ⁽¹⁾ ⁴¹ çıkarub päre päre idelüm ve ba'Öz-ı a'Özâsını alub ⁽²⁾ pedere getürelüm. Anuñ endâmın görîçek zâhir sözümüze inanub. ⁽³⁾ qalbi arâm ide, çün Yehüdâ bu re'öyi güş itdi, hışma gelüb ⁽⁴⁾ eytdi:

- Niçün zulme mâ'öil olursuz nesliñiz enbiyâ ola, siz kendü ⁽⁵⁾ hazzu kerre cefâ itmek revâ mıdur. Ceddüm Halîl hâqqı-çün her kim Yüsuf'ün ⁽⁶⁾ bir kılin kese ben anuñ başın keserem, dedi. Çün Yehüdâ'dan ⁽⁷⁾ bu sözi iştdiler havfdan cümlesi mebhût oldılar.

Rivâyetdür ki: ⁽⁸⁾ Yehüdâ'nuñhiddeti bir mertebede idi ki her kaçan gâzaba gelse gözlerin ⁽⁹⁾ kan-ıla tılardı ve iki omuzında yedi dâne kıllı vardı. Qaqqıduqda ⁽¹⁰⁾ neşter gibi qaftânların delüb taşra çıkardı ve bir kaç kan ⁽¹¹⁾ itmeyince hışmı def'Ö olmağa imkân yoğ-ıdı. Yahüd âl-i Ya'Öküb'dan ⁽¹²⁾ biri elini aña degirmek ile hışmı teskıñ olurdu.

Rivâyetdür ki: ⁽¹³⁾ Çün seer irişüb gözlerinden akan kanlu yaşı Hazret-i Ya'Öküb ⁽¹⁴⁾ sildi. Evlâdına eytdi:

- Qanı ol gönlegi getürün göreyim. Çün ⁽¹⁵⁾ gönlegi Ya'Öküb'ün eline virdiler, kanını görüb rıqqatle yine âh itdi ⁽¹⁶⁾ ve zârî ile eytdi:

- ÖAcabâ qanda qalduñ ey Yüsuf ki beni odlara ⁽¹⁷⁾ şalduñ gümânlarımı gerçek ve yavuz nişânlarımı izhâr idüb ⁽¹⁸⁾ qorkulu düşlerüm âşikâr oldu. Havf itdügüm belâ başuma gelüb ⁽¹⁹⁾ ağıyı aşuma kendü elümle qatdum, gam-küsârum senün cemâlün ve

⁴¹{kıyudan}diğer sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiştir.

cānumuñ [21A] ⁽¹⁾ rāḥatı vişālūñ iken düşmenler seni benden ayırub murādlarına irdiler.⁽²⁾ Vuşlatuñdan beni maḥrūm ve ḥasretūñle yaqub mūm itdiler, diyü.

Ol gömlegi ⁽³⁾ açub baqub gerçi üstüne qan bulaşmış idi lākın zarb-ı ⁽⁴⁾ pençe ve dendān yoğdı. Pes YaŖkūb nūr-ı ferāsetle bildi ki ol ⁽⁵⁾ gömlekdeki qan yalandur. Hemñin tebessūm idüb ebnāsına eytdi: ⁽⁶⁾

- Baña teraḥḥūm idüb çok aqlatmañ ki eger Yūsufuñ bedeniñ qurd yemiş ⁽⁷⁾ olaydı evvelā gömlegin pāre pāre idüb yırtıdı ne Ŗāqıl qurd ⁽⁸⁾ imiş ki ol nāzūk tene zūlm idüb meger pirāhene şefakat eylemiş ⁽⁹⁾ kāşki gönleğe olan iḥsān gönlek issine olaydı. Ya Ŗalimallāh ⁽¹⁰⁾ siz cümleñüz Ŗişyān idüb qurda qurı bühtān idersiz kızbi ⁽¹¹⁾ koñ Ḥālīk-ı kevn ü mekānı yād ve beni togru sözle şad eyleñ ⁽¹²⁾ Yūsufı n'itdiñüz beyān ve gizlemeyüb ḥālını Ŗayan idüñ, dedi.

Çün ⁽¹³⁾ YaŖkūb'uñ bu ḥüccetini diñleyüb ferāsetini gördiler. Cümlesi mülhazım olub ⁽¹⁴⁾ ḥecāletden dilleri şarmaşub cevāba kudretleri qalmadı. ⁽¹⁵⁾ Yüzleri kızarub delüler gibi bu resme beyāna söyleyüb eytdiler: ⁽¹⁶⁾ - Çün biz şoyunub şikāra gitdik, Yūsuf bizüm esbābımız qatında yalnız ⁽¹⁷⁾ qalmış idi hemñin ḥarāmiler ḥālī bulub Yūsufı şehid itmişler. ⁽¹⁸⁾ Gelüb gördük ki ve ḥodı ḥūna müstağraq olmuş.

Beit:

⁽¹⁹⁾ Ḥalāş olmaz ecelden bende vü şāh

Ölüme çāre yok el-ḥükmilillāh [21B]

Neşr: Çün YaŖkūb anlardan bu ḥaberi işitdi kızb itdiklerine ⁽²⁾ hiç şüphesi qalmayub eytdi:

- Bu söz daḥı maqbūl-i idrāk degildür, ⁽³⁾ Ŗāqıl olan bunu qabūl ider mi ki ḥarāmī ḥod ādemüñ esbāb ⁽⁴⁾ ve qumāşın alur eger ceng idüb virmezse başın alur, sizüñ ⁽⁵⁾ cümle esbābıñız yerlü yerinde dururken yalan söz ile beni aldamaq⁽⁶⁾ istersiz. Ben sizüñ bu söziñüze inanmazam belki nefse itāŖat ⁽⁷⁾ idüb kim bilür ne şenāŖat kıldıñuz. Ḥüdā-yı müsteŖāndan umaram ki ⁽⁸⁾ sizüñ gizlü şenāŖatiñüzi Ŗayān eyleye, dedi. Pes bu sözler ⁽⁹⁾ anları maqlüb ü maḥcüb kılub girü evvelki sözi bünyād u günāhı ⁽¹⁰⁾ qurda isnād itdiler ve ağız bir idüb ḥ^vāh u nâ-ḥ^vāh Yūsufı ⁽¹¹⁾ qurd aldı diyü yemñin billāh eylediler. Pes yemñinlerinden YaŖkūb'a ⁽¹²⁾ bir ḥāl gelüb biraz fāriğü'l-bāl oldu **ve caŖū Ŗalā kamişihı bi damen ⁽¹³⁾ kazibin qāla bal sevelet lakum anfusakum fa-şabrun cemilun**

ve Allahu'l-⁽¹⁴⁾ musta'Ŗān Ŗalā ma tařifūn⁴² Ya'Ŗnĭ ölümlü ĥaste ⁽¹⁵⁾ gibi Ya'Ŗkūb bĭ-
ĥuzūr olub evlādına eytdi:

- Sizüñ düzme ⁽¹⁶⁾ yalan sözleriñüze Ĥaĥ te'Ŗālā baña şabr-ı cemĭl müyyeser
kĭla ki Allāh ⁽¹⁷⁾ müste'Ŗāndur. İsti'Ŗāneti ben andan şaleb iderem diyü rāĥatı ⁽¹⁸⁾ miĥnete
ve řafāyı belāya tebdĭl kĭlub enĭn ü ĥazĭn ile deşt-i⁽¹⁹⁾ geşt iderdi ve bir yerde řarār
itmeyüb derd-i ĥasretle Yūsufı [22A] ⁽¹⁾ arardı řabr ve ārām iři tamām ve řazlık göñline
ĥarām olub.

⁽²⁾ Tamām yedi gün ve giçe ta'Ŗām yemeyüb řu içmeyüb Yūsufa çağırub ⁽³⁾
fiġān iderdi. Ana görüb çarĥ-ı felek ve gökde melek bile aġladı. ⁽⁴⁾ ŖĀķibet nevmĭz olub
Yūsufuñ nām u řānı nā-bedĭd oldı. ⁽⁵⁾ Āĥir Cebrā'Ŗil nāzil olub Ya'Ŗkūb'a eytdi:

- Yā nebiyyullāh yir ⁽⁶⁾ ü gök mihr-ile māh āhıñ odına yanub cümle melekler
senüñ fiġānıñ ⁽⁷⁾ için aġlaşır. Ya'Ŗkūb eytdi:

- Yā resül-i emĭn niçe fiġān-ı enĭn itmeyem ⁽⁸⁾ ki ĥasret ü firāķla şalub nār-ı
iřtiyāķla tölmişam. Eger derdüme ⁽⁹⁾ dermān var ise ta'Ŗlĭm eyle ki fiġān itmeyem, dedi.

Pes şabr ile diyü ⁽¹⁰⁾ Cebrā'Ŗil telķin idüb ol daĥı Ŗazm-i şabr-ı cemĭl itdi. Yāre
irmediġin ⁽¹¹⁾ bilüb dil ü cānıñ şad pāre yāre kĭldı. Ĥaĥdan özge peřt ü penāh⁽¹²⁾
bulmayub peşte üzere menzil-gāh tıtdı ve āh u fiġāndan ferāġat kĭldı. ⁽¹³⁾ Her kaçan
ġuřřa vü ġam nā-gāh çuřa gelseĥasbiاللāh lā-ilāhe sivāh⁴³ diyüb ⁽¹⁴⁾ artık Yūsufı
añmayub ĥayātı olduķça anı kimseden řormamaġa Ŗāhd ⁽¹⁵⁾ itdi ve ĥalkdan Ŗuzlet idüb
giçe ve gündüz ta'Ŗate meřġül ⁽¹⁶⁾ oldı.

Rivāyetdür ki: Yūsufuñ ihvānı pederlerin aldamaķ için ⁽¹⁷⁾ ol kiżb ĥaberi
düzdüklerinde Ĥazret-i Ya'Ŗkūb anlaruñ belālarına ina⁽¹⁸⁾ nmayaçaķ āteř-i ġam cānlarına
kār idüb yine bir āĥir tedbĭre meřġül ⁽¹⁹⁾ oldılar ki Ĥazret-i pĭr anlara i'Ŗtikād eyleye. Pes
gelüb eytdiler:

- Ey ata [22B] ⁽¹⁾⁴⁴sen bizüm řavlimüzi rāst řanmazsın Yūsufı ķurd yidü dirüz
⁽²⁾ inanmazsın gördüġiñe dā'Ŗim āh idüb aġlarsın ve cānuñı āteř-i ⁽³⁾ ĥasret-i Yūsufı
taġlarsın. Ol ecelden tŖġrı sözi ķoyub ⁽⁴⁾ egri sözlere bünyād urduķ. Ammā eger

⁴² Bir de gömleġinin üzerine yalandan bir kan (bulaştırıp) getirdiler. Babaları:'Yok nefisleriniz sizi aldatmış, bir işe
sevketmiş! Artık bana dūřen güzel bir sabır göstermektir. Söylediklerinize karşı yardımına sġımlı olacak ancak
Allah'tır!'dedi. Yusuf:18.

⁴³ Tanrı yeterli. Ondan başka kimse yok.

⁴⁴{ey ata}diġer sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiştir.

buyurursañız ol hūnñn ıurdu ⁽⁵⁾ Őikār idüb getürüb giz hāli āŐikār idelüm. YaŐküb eytdi:

- Varub ⁽⁶⁾ anı getürüñ ki halvetümde bağlayub müdām hem-demüm ola Őāyed ki anuñ ⁽⁷⁾ yüzüne nazār itdükce yüregim derdi bir miķdār eksile, dedi. Çünkim ⁽⁸⁾ anlar bu Őahd üzere qarār idüb babalarına tuŐan uyķusın virdiler ⁽⁹⁾ cümlesi kırd Őaydına Őazm-i Őahrā kıldılar ve beyābālara gördiler ki bir kırd ⁽¹⁰⁾ yüzün göge diküb nāle vü feryād iderdi. Hemññ Őaydına kaŐd idüb ⁽¹¹⁾ dönüb muħkem bağladılar ve ol zaŐifüñ cümle dendānuñ Őikest idüb ⁽¹²⁾ ķahr-ıla sürüyüb YaŐküb huzūrına getürdiler. İŐde Yūsufı alan ⁽¹³⁾ kırd bu idi, dediler. Hemññ YaŐküb duŐāya el kıldırub eytdi: ⁽¹⁴⁾

- Ey cemādāta cān ve kıru taŐa ve toprağa zebān virici Subhān dilerem ki ⁽¹⁵⁾ bu kırdā nuķ-ı lisān viresin ki Yūsufuñhālını Őāyān u beyān ⁽¹⁶⁾ eyleye diyüb kırdā nazār itdi ve Őefaķatle arķasın Őıęıyub nūr-ı ⁽¹⁷⁾ nübüvvet ile vaħŐetin giderdi. Ey cānaver Hālķ'uñ emriyle nātıķ ⁽¹⁸⁾ ve baña muvāfiķ ol, dedi. YaŐküb'uñ buyruğın kırd iŐidiķek ⁽¹⁹⁾ fiŐl-hāl kıyruğı üstine gelüb oturdu, faŐıh dil ile söze [23A] ⁽¹⁾ gelüb **lā ilāhe illallāh⁴⁵**, dedi. BaŐde,

- Ey resül-i emññ baña her ne istifsār ⁽²⁾ iderseñ sözüñ baş üstine ki mübārek yüzün görmek baña ⁽³⁾ Őāyn-ı saŐādetdür, dedi. YaŐküb eytdi:

- Evlādum senden Őikāyet ⁽⁴⁾ idüb Yūsufı alub yidi, dediler, Hāķķ'uñ Őazābından ve rüz-ı hāŐr ⁽⁵⁾ hēsaē u Őiķābından hāvfuñ yok mı??? idi ki anı helāk itmege cürŐet ⁽⁶⁾ eyledüñ, dedi. Çün ol kırd Hāzret-i YaŐküb'dan bu Őitābı gūŐ ⁽⁷⁾ itdi. Hīcābından gözleri yaŐ-ıla toľub bu resme cevāb virdi ki; ⁽⁸⁾

- Yā nebiyallāh ben bu kıŐŐadan āęāh değilem, hāŐā ve kellā ki aŐlımuzdan ⁽⁹⁾ bunuñ gibi günāh Őādır ola. Evlāduñ sözine uyub bu fesādı ⁽¹⁰⁾ baña isnād itmege lahm-ı enbiyā yimek bize hārāmdur. Ben bu yere misāfir gelüb ⁽¹¹⁾ vādĳ-yi hāyretde sergerdān iken evlāduñ beni dutub bühtān ⁽¹²⁾ itdiler, ve ben anlardan çāre umarken anlar yārem üstine yāre urub ⁽¹³⁾ diŐlerümi bir bir çekdiler, ve döge söge sürüyüb uŐ ķatuña getürdiler, ⁽¹⁴⁾ dedi. YaŐküb bu sözleri işidüb kırdın ahvāline özi ⁽¹⁵⁾ göyüñdi ve cümle ebnāsiñun kızb ü hĳleleri āŐikār olmağın maħcüb ⁽¹⁶⁾ ve Őerm-sār oldılar. Girü YaŐküb ol kırdā Şordı ki;

⁴⁵ Allahtan başka tanrı yoktur.

- Ey miskîn⁽¹⁷⁾ meskenüñ kanda idi, bu diyâra ne işe geldüñ ve bu memleketde Óaceb⁽¹⁸⁾ ne taleb kılurduñ, dedi. Kurd eytdi:

- Vaţanum şahrâ-yı Mısr idi,⁽¹⁹⁾ anda bir kardaşum var idi; anuñla zindegâñi olub her yerde hem-demüm idi [23B]⁽¹⁾ 46⁽¹⁾ aħir Mısr iqlimin terk idüb Şâm tarafına geçüb gitdi ve niçe⁽²⁾ müddet bu yerlerde qarâr tutdı. Ben anuñ vişâlin ârzü kılub cemâlüñ⁽³⁾ görmege bu cânibe sefer kıldum. Çün diyâr-ı KenÓân'ı görüb aħvâlini istiğsâr⁽⁴⁾ itdüm. İtlerine pâreletmek için pâdişâh şayd itdi, dediler. Gönder ki⁽⁵⁾ anuñ ħasretinden yanub uyumadum ve ğuşşasın çeküb yemek yimedüm.⁽⁶⁾ Gözlerüme cihân zulumât olub her tarafda âh u fiğân kılurdum,⁽⁷⁾ dedi. Çün YaÓküb bu ħaberi işitdi, cerâĥati tâzelenüb derd-i ħasretle⁽⁸⁾ âh itdi ve naÓra urub eytdi:

- Ayrılık miĥneti ne müşkil belâdur ki bir cânaver⁽⁹⁾ böyle ağlayub karındaşına bu resme gönül bağlayıcağ ben Yūsufuñ⁽¹⁰⁾ firākına nice şabr ideyim ve nâr-ı iştiyākına nice katlanayım, dedi⁽¹¹⁾ ve dönüb ebnâsına ĥiţâb idüb Óitâb u serzenişler kıldı⁽¹²⁾ ki bu kurdada niçü[n] iftirâ ve bî-günâha cefâ kıldıñuz ki bu ĥod Yūsufı⁽¹³⁾ yimemiş, dedi. Anlar eytdiler:

- Ey ata deşt-i KenÓânóda gerçi bir nice cânaver⁽¹⁴⁾ çoğdur, lâkin Yūsufı kurd yedi şüphemüz yoğdur. Yine YaÓküb⁽¹⁵⁾ kurdada nazâr kılub ĥâl-i Yūsufdan ĥaber şorduğda kurd eytdi:⁽¹⁶⁾

- Yâ nebiyullâh, eger bilsem de bu râzı açmazam ki günâh-ı ğammâzı bilürsüz, dedi.⁽¹⁷⁾ YaÓküb aħvâle vâkıf olub ol kurdıñ kardaşını buldurub⁽¹⁸⁾ âzâd itdi. Çün ol ĥayvân murâdına irişdi. Dergâh-ı Ĥağğ'a yüz⁽¹⁹⁾ urub niyâz itdi ki ey Ĥüdâ-yı bî-niyâz nitekim baña rahm idüb [24A]⁽¹⁾ YaÓküb murâdum ĥâşıl itdi, dilerem ki aña Yūsufuñ vâşıl idüb⁽²⁾ mağşüdına irgüresen, dedi. Ve bir tağ üzerine çıkub⁽³⁾ bülendî âvâz-ıla çağırdı kim;

- Ey ĥayvân mağara-i KenÓân resül⁽⁴⁾ bizden sizden ĥâtırı perişân oldı. Çün bu şadâyı⁽⁵⁾ ğuş itdiler hep cânavârlar ol kurdıñ başına üşdiler kurd⁽⁶⁾ anlara eytdi:

- Āğâh oluñ ki nebiyullâhuñ bir oğlını kurd aldı, diyü⁽⁷⁾ ebnâsı ĥaber virüb ĥâtırı maĥzün olmış korğaram ki size bed-duÓâ⁽⁸⁾ idüb nesliñiz münkatiÓ ola, çäre budur ki anuñ katına varub⁽⁹⁾ cümleñüz ĥâliñüzi ĥâzretine Óarz idesiz, dedi. Çün anuñ sözini⁽¹⁰⁾ işitdiler cümlesi cânib-i şehre müteveccih oldılar ve şehrin içine⁽¹¹⁾ girüb ĥalkı

46 {idi}diğer sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiştir.

koyun gibi tağıtdılar. Ammā kimseye zarar kaşdıñ ⁽¹²⁾ itmeyüb huzūr-ı YaÓķūb'a gelüb öñinde baş koyub yüzlerin ⁽¹³⁾ yere sürdiler ve çağrışub eytdiler:

- Yā nebiyullāh hāşā ki bu zulm ⁽¹⁴⁾ bizden şadır ola. Evladiñ sözine uyub bize bed-duÓā itmege be-hākķ-ı ⁽¹⁵⁾ Hūdā ol söz bize iftirādur. Pes YaÓķūb bu cumhūrdan cevābın ⁽¹⁶⁾ alub anlara eytdi:

- Size bühtān itdükleri maÓlüm olub hemān şabr ⁽¹⁷⁾ idüb meóālin gözlerem, dedi. Çün YaÓķūb'uñ bu sözüñ işitdiler ⁽¹⁸⁾ ol hayvānların her biri meskenlerine gıtdiler. Pes YaÓķūb cümle āşinā ⁽¹⁹⁾ ihtilātıñdan kesilüb iÓtikāfa girdi bir gün Cibrīl-i Emīñ nāzil olub [24B] ⁽¹⁾47 YaÓķūb aña eytdi:

- Yā Cebrāóil Yūsuf kãdadur. Cebrāóil ⁽²⁾ eytdi:

- Hāk teÓālā Óalĩmdür. Pes YaÓķūb eytdi:

- Yā Cebrāóil Rabb-i Celīl ⁽³⁾ Yūsufı hıfz idüb beni guşşaya bıraķmasa idi. Cebrāóil eytdi: ⁽⁴⁾

- Yā YaÓķūb Hāk subhāne ve teÓālā buyurur ki; Yūsufı kime işmarladıysa ⁽⁵⁾ andan istesün. Hemīñ YaÓķūb bildi ki Rabbü'l-Óālemīñ aña iÓtāb ⁽⁶⁾ itmiş. Pes zārılığın arturdi.

Rivāyetdür ki: Hãzet-i Yūsuf ⁽⁷⁾ kuyuya atılıb içinde kalduķda Yehūdā nām karındaşınıñ şefaķat ⁽⁸⁾ ve marħameti cūş idüb nihāñi Yūsufı göre gelüb hālını şorardı ⁽⁹⁾ ve aña taÓām getürüb mahfı anuñla kelām iderdi ve görürdi ki ⁽¹⁰⁾ Yūsuf Óizz ü nāz ile bir serīr üzere oturub ve bir şāhib-i cemāl ⁽¹¹⁾ kimesne aña müsāhib olub Óilm ü hikmet taÓlĩm iderdi. Çün ⁽¹²⁾ Yehūdā bu hālenazar itdi, varub karındaşlarına haber idüb ⁽¹³⁾ eytdi:

- Yūsufı ol kuyu içinde hoş hāl üzere gördüm, zannum oldur ki ⁽¹⁴⁾ devleti pāyidār ve gördügi düşi āşikār ola varın anı ol ⁽¹⁵⁾ kuyudan çıkarub murādıñ hāşıl ve peder-i pĩre anı vāşıl idin ki ⁽¹⁶⁾ zıkr her-dem dilinde nām-ı Yūsuf olub göz yaşların revān ve rüz ⁽¹⁷⁾ u şeb figān eyler şāyed ki ağlamaķdan ol pĩrũñ gözlerine zarar ⁽¹⁸⁾ irişe, dedi. Çün Yehūdā'dan bu sözi guş itdiler; Yūsufı ⁽¹⁹⁾ hulaş içün cümlesi Óazm-i rāh itdiler. Hemīñ şeytān-ı melÓũn [25A] ⁽¹⁾ şeyhşüretinde anlara karşu gelüb eytdi:

- Ey evlād-ı YaÓķūb Yūsufı ⁽²⁾ n'itdüğüñüzi beyān ve hālını gizlemeyüb Óayān eyleñ tã ki ben daħı ⁽³⁾ naşĩhatümi harc ve esrār-ı hikmetümi derc eyleyem, dedi. Anlar İblis'i bir rāhib ⁽⁴⁾ ehl-i deyr şer işini hayr añlayub Yūsufı çāha atduķlarını ve

⁴⁷{nāzil olub}diğer sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiştir.

babalarına ⁽⁵⁾ kurd yidi didüklerini ve hālā hidāyet-i Haḳ iriṣüb ol ⁽⁶⁾ haṭāya nedāmet ve anı hālāş için niyyet itdüklerini bir bir naḳl ⁽⁷⁾ itdiler. İblīs-i pür-telbīs anlara eytdi:

- ÓAḳlıñuz ḳandadır ki size YaÓḳüb ⁽⁸⁾ hod inanub Yūsufı kurd yidi şanmışdur. Şimden soñra artıḳ ⁽⁹⁾ ağlamayub göñlüni size bağlamak muḳarrerdür ve cümle Óālem ḳışşañuzı ⁽¹⁰⁾ işidüb ğuşşañuzı gerçek şanmış iken ğāflet idüb ⁽¹¹⁾ eger Yūsufı Óayān idecek olursañuz kızbiñüz ḳalka dāstān ⁽¹²⁾ olub artıḳ atañuz size inanmaya ve cümle aḥbāb u ensāb size ḥāñ ⁽¹³⁾ ve kezzāb diyüb tā ḳıyāmete deĝin il içinde ḥür u zelil olasız. ⁽¹⁴⁾ Yūsufuñ faḥri iÓtibāriyle ziyāde olub atañuz sizi merdūd u maĝzūb ⁽¹⁵⁾ ve Yūsufı maḥbūb u maṭlūb eyleye, dedi. Pes ebnāya YaÓḳüb ⁽¹⁶⁾ ol laÓinūñ egri sözini doĝru şanub inandılar ve niyetlerinden ⁽¹⁷⁾ ferāĝat idüb girü döndiler. **Ve cāóat sayāratun fa-arsalū ⁽¹⁸⁾ vāridahum fa-adlā dalvahu ḳāla yā Buşra hazā ğulāmun ve asarūhu ⁽¹⁹⁾ bizāÓatan ve allahu Óalĝmun bimā yaÓmelūn..⁴⁸**

Rāviler rivāyet iderler ki; [25B] ⁽¹⁾⁴⁹ meger bir bāzırgān var idi. Adına Mālik bin Daĝr dirlerdi. ⁽²⁾ Şabı iken bir ĝiçe bir Óaceb düş görür ki diyār-ı KenÓān'a irüb anda yeñi ⁽³⁾ içine güneş girdi ve ḳoyunu içinde ol güneş bir ḳıse altun ⁽⁴⁾ oldu ve yeñiden girü zuhūr idüb ādem şeklinde anuñ öñünde tur ⁽⁵⁾ dı ve daḥı gördi ki bir pāre aḳ bulut ğaybdan zāhir oldu ve başı ⁽⁶⁾ üstünde ḳarār ve dürr-i cevher nişār idüb ol nişārı Mālik bir ḥoḳḳa ⁽⁷⁾ içine cemÓ eyledi. Çün kim Mālik ol uyḥudan uyandı şinesi ⁽⁸⁾ pür-şafā olub hemñ bir muÓabber vardı ve düşinde gördüĝi vāḳıÓayı ⁽⁹⁾ bir bir beyān ḳıldı. Ol muÓabber eytdi:

- Ey Mālik sen bir ğulāma mālĝ ⁽¹⁰⁾ olasın ki beḳā-yı devletüñe Óillet ve devām Óizzetüñe sebep olub ⁽¹¹⁾ bir mertebe māl-ı bĝ-ḥadd bulasın ki mülk-i dünyāda berekāt ve dār-ı Óuḳbāda ⁽¹²⁾ derecāta bāÓiş ola ve ḳaçan kim diyār-ı KenÓān'a sefer idesin bu murāda anda ⁽¹³⁾ taĝar bulasın, dedi. Çün Mālik ol muÓabberden bu taÓbiri işitdi ⁽¹⁴⁾ Óale't-teÓcil sefer-i KenÓān'a gitdi. Hemñ hātif-i ğaybdan ḥiṭāb irişdi ki;

- Ey ⁽¹⁵⁾ ṭālib netiçe-i ḥvāb saña fetḥ-i bāb olmaĝa elli yıl gerekdür, şimdi ⁽¹⁶⁾ ol murāda vāşıl olamazsın, dedi. Bu nidāyı Mālik işidüb şabr ⁽¹⁷⁾ itdi. Çün elli yıl tamām oldu, Mālik yine Óazm-i diyār-ı Şām ḳıldı. ⁽¹⁸⁾ Büşrā nām anuñ bir ğulāmı var idi. Aña eytdi:

⁴⁸ Óteden bir kafile gelmiş, suçularını göndermişlerdi; vardı kovasını saldı: 'Ámüjde, bu bir çocuk!'dedi ve tuttular onu ticaret için gizlediler.Allah ise ne yapacaklarını biliyordu. Yusuf: 19.

⁴⁹{iderler ki}diĝer sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiştir.

- Yā Büşrā Tañrı teŖālā⁽¹⁹⁾ vaŖde kılduğı vaqt irişmişdür. Umaram ki bu yıl murāduma vāşıl [26A]⁽¹⁾ olam ve seni āzād idüb kızumı saña virem, dedi. Çün Şām'dan⁽²⁾ dönüb yolu diyār-ı KenŖān'a uğradı kārübān halkı çāh-ı Yūsuf'a⁽³⁾ karjib geldüklerinde cümle develer ol kıyudan yaña Ŗāzm itdiler. Meger ol⁽⁴⁾ kıyu üzerinde kıuş şüretinde melāŖike tavāf iderlerdi. Mālik⁽⁵⁾ ol kıyudan yaña nazār idüb gördi ki kıuşlar üşmiş řuya niřāndur,⁽⁶⁾ diyü kārübān halkı anda kondılar. Pes Mālik'ün ŖAnķūd nām bir siyāh⁽⁷⁾ Hābeři bendesi var ıdı. Mālik, Büşrā, ŖAnķūd bu üç ol⁽⁸⁾ kıyuya geldiler. Mālik ol çāha nazār idüb gördi ki içinde āb-ı⁽⁹⁾ zülāl akar. Qalbi rüşen olub derhāl iple koğayı ol kıyuya⁽¹⁰⁾ sarķıtdılar. Hemjın Cibriļ-i Emjın Yūsuf'a eytdi:

- Kıođa içine gir ki⁽¹¹⁾ vaqt-i hāliř iriřmiřdür. Yūsuf sengden řıçrayub āb-i zülāl gibi⁽¹²⁾ ol kođaya girdükde kıyāslarından ağır gelüb Büşrā ile ŖAnķūd zor idüb⁽¹³⁾ çekdiler. Mālik nazār idüb Yūsufı māh-veř dolu içre gördükde;

- Beřāret⁽¹⁴⁾ olsun yā Büşrā ki bu ğulāmı buldum, dedi. Çün Yūsufı kođadan⁽¹⁵⁾ tařra çıkarub cemāline nazār itdiler, hayrān olub mā-hāzā beřer, dediler.⁽¹⁶⁾ YaŖñi bu ādem degildür, perj diyü hayrete vardılar. Yūsuf anlara cevāb virüb:⁽¹⁷⁾

- Ben ādem oğlanıyam perj degilem didükde anlar birbiriyle sır-ıla söyleşdiler ki⁽¹⁸⁾ zinhār bu aĥvāli kimseye demeyesiz ki bu bizüm ortamuzda bezāŖatimüz ve esbāb-ı⁽¹⁹⁾ metaŖımız olsun, kıavm-ı kıāfile tuymasınlar ki bizümle şerik olmaķ isteyeler [26B]⁽¹⁾⁵⁰ eger buna aşıl ğulāmdur diyü istifsār iderler ise iřbu⁽²⁾ kıyu řāhibleri bunu bize bezāŖa virdiler ki anlaruñ için Mışr'da⁽³⁾ beyŖ idüb yerine āĥir metāŖalıvire diyü cevāb virelim, dediler. Çün⁽⁴⁾ dil murādını bulub bu kıavl-ile kārübāna geldiler. Cümlesi Yūsuf'a nazār idüb⁽⁵⁾ ğökden māh yere indi şanub bu ferişteyi kıanda bulduñ, dediler. Mālik ĥile⁽⁶⁾ idüb bu bendeyi bir dost virmişdür, anuñ-içün şatavuz, dedi.⁽⁷⁾ H'āceler eytdiler ki:

- Ey Mālik beşer mülke mālik olmaķ mümkün degildür. Bizüm ğümānımız⁽⁸⁾ oldur ki bu řehzādeyi sen tenhā bulub uğurladuñ. Pes Mālik gördi ki⁽⁹⁾ kārübān halkı anıñ sözine inanmadılar. Fitne kıopa diyü ĥavfindan Yūsufı⁽¹⁰⁾ kıumāřı içinde gizledi. Çün ol arada bu ğavĝā zāhir olub Yūsuf'ün⁽¹¹⁾ şıyt u řadāısıyla etrāf tŖldı. Yūsuf'ün iĥvānı ğüş itdüklerinde⁽¹²⁾ vehm idüb ol kıyuya cān atdılar ve Yūsuf nihāñi nidā idüb⁽¹³⁾ ol kıyuda ğāyr-ı řadā bulmadıklarından şiddetle ol kārübāna geldiler ve ĥıřm⁽¹⁴⁾ u Ŗunf u ĥiddetle itdiler ki üç ğün üç ğicedür bizüm bir ğulāmımız kıaçub⁽¹⁵⁾ kendi her kim gizledise başı

⁵⁰{olmaķ isteyeler}diğer sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiştir.

gitmeden çıkarsun. Pes Mālik havfından ⁽¹⁶⁾ Yūsufı izhār idüb qarındaşları Yūsufı gördüklerinde bu bizüm kulumuzdur ⁽¹⁷⁾ bizden firār idüb gelmiş sizün yanınızda qarār itmiş, dediler. ⁽¹⁸⁾ Çün Yūsuf qarındaşların gördi havf idüb berg-i hazān ⁽¹⁹⁾ gibi lertzān oldu ve diledi ki ben kul degilem diye, Yehūdā ÓArabî dilince [27A] ⁽¹⁾ Yūsuf'a şefaķat idüb eytdi:

- Eger seni kuldur didüğimizi inkār idicek ⁽²⁾ olursañ bunlar seni ķatl iderler şanma ki şimden girü seni atañ ⁽³⁾ YaÓķüb'a iledeler. Zırā seni ķurd yidi diyü haber virmişlerdür, kızblerin ⁽⁴⁾ izhār idecek degillerdür. Yūsuf eytdi:

- Ey qarındaşlarum beni atam YaÓķüb'a ⁽⁵⁾ alub gidün ben mütekeffel olayım ki atam sizden hoşnüd olub ⁽⁶⁾ baña kılduğınuz Óazāb için size Óitāb itmeye, dedi. Anlar ašlā rāzî ⁽⁷⁾ olmadılar. Kārbān halkı anlara eytdi:

- Bu ğulām kula beñzemez şeklā size beñzer. ⁽⁸⁾ Eydiler:

- Kūçükden elümüzde büyümişdür, atamızıñ cāryesi oğlıdur. ⁽⁹⁾ Bize buyurmuşdur ki anuñ-çün beyÓ idevüz. Zırā şüretā tāze ⁽¹⁰⁾ ķatı serkeşdür. ÓAybını iÓtirāf idüb şatarız ki kaçğandur, yalancıdur ⁽¹¹⁾ uğrıdur. Çün Yūsuf-ı şiddiķ anların bu kelimātların istimāÓ idüb ⁽¹²⁾ taşdıķ virüb şabr iderdi. Çün kārbān halkı uğrı nāmın ⁽¹³⁾ işidiček cümlesi nefret idüb ferāğat itdiler. Ammā Mālik ⁽¹⁴⁾ eytdi:

- Őamu Óayb-ıla baña şatun illā hāzır aķçem yoķdur, ķumāş ve metāÓum ⁽¹⁵⁾ çoķdur. Anlar eytdiler:

- Her yine bulursavuz virürüz.

Beyt: ⁽¹⁶⁾

Degme hayvān ne bilür insānı

Heze şor ķader āb-ı hayvānı ⁽¹⁷⁾

Eyle hūb idi ol melek-şimā

Bir bākımı degerdi biñ dinārı

⁽¹⁸⁾ **ve şarauhu bişamanen baħisen derāhem maÓdüde ve kanū fħi mina 'z-** ⁽¹⁹⁾ **zāhidin** ⁵¹ Mālik eytdi:

- Bende on yedi Mışr aķçesinden[27B] ⁽¹⁾ ⁵² artık meblağ yoķdur, eger virirseñiz. Pes beyÓ itmek haramken zulm ⁽²⁾ ile bir kaç ķalıb aķçeye Yūsufı beyÓ itmege rāzî oldılar. Őalub ikişer ⁽³⁾ aķçe hişşeleşdiler ve Yūsufı kul diyü Mālik'e teslim

⁵¹ Ve onu ucuz bir bedelle bir kaç dirheme sattılar; yanlarından tutmakta isteksizdiler. Yusuf: 19.

⁵² {sinden} diğerk sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiştir.

kıldılar. Mālik⁽⁴⁾ anlardan beyŌ nāme diledi. Pes Yehūdā beyŌ u şerā üzerine Mālik'e hüccet⁽⁵⁾ yazub ve mühürleyüb eline virdiler ve ışmarladılar ki zinhār bu kaçkun⁽⁶⁾ kıldur sözine uyub bend urmadan hālī olmañuz ki sizi aldayub⁽⁷⁾ firār itmeye, dediler. Kıorkuları bu idi ki şāyed Yūsuf kaçub bunca⁽⁸⁾ mestūr işleri açub anları sevāy olalar. Ol ecelden Mālik Yūsufuñ⁽⁹⁾ boynuna ve ayağına timür bend urub ol giçe anda kıaldılar. Yūsuf⁽¹⁰⁾ bend ü zencire girdükde bı-ihtiyār fiğāna gelüb Mālik eytdi:

- Ey ğulām⁽¹¹⁾ bendeye zencir lāzımdur ne fiğān idersin. Yūsuf eytdi:

- Ben bend ü⁽¹²⁾ zencirden ağlamazam ammā yāreme ol ğün geldi ki ol Mālikü'l-mülk⁽¹³⁾ cehennem mālikine hükmi ide ki itāŌatüden hürüc idenleri zencire⁽¹⁴⁾ oraya bu cefākārların hālleri ol ğün ne olur, diyü ağlaram Mālik⁽¹⁵⁾ eytdi:

- Ey ğulām kelimātuñda eşer vardur, sen bu belāya müsteħāk degilsin ammā⁽¹⁶⁾ hocalaruñ hātır ğün bir dem muķayyed olduğan soñra seni itlāk⁽¹⁷⁾ idem ve kıarındaşları dañı Yūsuf kaçā diyü anda yatub gözetdiler.⁽¹⁸⁾ Çün şabāh olub kıarbān halkı Ōazm-i rāh itmek dilediler. Yūsuf⁽¹⁹⁾ kıarındaşlaruma vedāŌ ideyin, diyü Mālik'den destūr aldı, eger [28A]⁽¹⁾ iŌtimādın yođ-ısa bir çākerin benümle bile gönder, dedi. Mālik⁽²⁾ taŌaccüb idüb eytdi:

- Anlaruñ işleri hemişe saña cefāsınuñ işüñ⁽³⁾ anlara luř vefā. Pes Eflāhnām bir kıara şüretlü ğulām kıoşub Yūsuf⁽⁴⁾ zencirüñ sürüyüb kıarındaşlarına mülħāk olduğa kıarındaşları⁽⁵⁾ anı görüb kaçdılar. Yūsuf anlara and virüb beni sizden cüdā iden⁽⁶⁾ Hüdā hāķķı-çün bir nefis kıatlinüñ ğurbete giderem. Sizüñle vedāŌ ideyim,⁽⁷⁾ kim bilür bir dañı yüzüñüz görmek ve vuşlatıñuz Ōıydına irmek müyesser ola mı⁽⁸⁾ ki bunca yıl sizüñle şöħbet ve bir yerde ikāmet eylemişem. Üstümde⁽⁹⁾ hāķ nān u nemek çokdur ki terbiyyetde baña emek çekdiñüz, dedi. Anlar⁽¹⁰⁾ Yūsufuñ bu sözleri ğüş idiçek merħamet odı özlerini⁽¹¹⁾ yaķdı. Cümlesi rikķat-ile dönüb aña eytdiler:

- N'olaydı bu iş saña olmamış⁽¹²⁾ olaydı ki seni aramızdan ihşac ideli ğöñlümüzden huzūr⁽¹³⁾ ğitmişdür, gerçi bu işe nedāmetimiz vardur. İllā hecāletimiz bize māniŌdür.⁽¹⁴⁾ DuŌāmuz budur ki her kıanda ğitseñ refiķiñ Hüdā olub luşfunı senden⁽¹⁵⁾ cüdā kıılmaya, diyü kıamusı ağlaşdı ve Yūsufuñ mübārek ğözlerinden⁽¹⁶⁾ yaş yerine kıan revān olub anlarla esenleşdi. Babasınuñ⁽¹⁷⁾ hāseti ve kıarındaşlarınuñ firāķi ve vaşan ayrılığı Yūsufuñ⁽¹⁸⁾ çigerin delüb şabr u kıararı ğitdi. Hemñin Yehūdā'ya şarmaşub elin⁽¹⁹⁾ öpdü ve çok vaşıyyetler ışmarlayub kırabasına selām gönderdi[28B]⁽¹⁾

⁵³nā-çār āh u fiğānla yola revāne olub gözlerinin⁽²⁾ yaşı aqardı. Tā görünmez olunca dem-be-dem qarındaşlarının⁽³⁾ ardınca baqardı. Biñ belā ile mehmele yetüb Mālik Yūsufı bir deveye bindürdi⁽⁴⁾ ve Eflāh nām bir siyāh çehre çākerini Yūsuf üzerine müekkel kıldı.⁽⁵⁾ Pes Eflāh Mālik'e eytdi:

- Ey mührullāhı bildür ki Dımışk'a sefer idüb⁽⁶⁾ Óarzuñ bu çākeri bulmaq ve dāóim ehl-i saÓādet olmaq idi. İmdi⁽⁷⁾ umuduğın kıymatte bu gulāmı kim alur ve bu neclāñ metāÓdan ne aşsı⁽⁸⁾ gelür. Mālik eytdi:

- Ben dañı bu fikirdeyem, bunu baña hod muÓabber ve remmāl⁽⁹⁾ medñ idüb ehl-i kemāl ola ve hāñk şiretde bñ-halel ve hüsn ü şüretde⁽¹⁰⁾ bñ-bedel ola dimişdi. Āñir bilmez ki ben bu nañıfı neylerem, dedi. Yūsuf⁽¹¹⁾ anlarıñ bu sözlerin işidüb nihāñı geldi ve cemāli anlara Óayān⁽¹²⁾ olmaduğın bildi. Zıñā Hāñ teÓālā Yūsufuñhüsn ü bñ-hemtāsını⁽¹³⁾ baÓz-ı insāna mestür kıldı. Tā ki baÓz-ı merdini idrāk aña nezzāre-i⁽¹⁴⁾ nā-pāk itmeyeler. Ol ecelden Yūsuf bedr iken anlarıñ gözlerine hilāl-i⁽¹⁵⁾ nañıf ve serv iken nihāl-i zaÓıf göründi.

Rivāyetdür ki: Bir gün YaÓküb⁽¹⁶⁾ Cebrāóil'e eytdi:

- Dilerem ki ÓAzrāóil'e şorasın Yūsufuñ rüñını⁽¹⁷⁾ qabz itdi mi itmedi mi? Cebrāóil bir gün YaÓküb huzūrına gelüb⁽¹⁸⁾ eytdi:

- Yā YaÓküb ÓAzrāóile şordum Yūsufuñ rüñını qabz itmemiş,⁽¹⁹⁾ dedi. YaÓküb işidüb bu ümüdle qaldı.

Rivāyetdür ki: [29A]⁽¹⁾ Ĥazret-i YaÓküb bir dañı Yūsufuñ ismini añmayayın diyü qasem itmişdi.⁽²⁾ Bir gün ġam dizine yasdanub biraz ımızğandı h^vābda Yūsufı gördi ki⁽³⁾ sebze-püş ve hāli āh u nāle ve cüş olmuş. YaÓküb'ün kenārına⁽⁴⁾ geliçek yüregi nārına şu saçılıb ĥasret ü firqatla yaqasın⁽⁵⁾ çāk itdi ve girye ile eytdi:

- Ey cān u cihānum ve ĥatır-ı ārāmum,⁽⁶⁾ senden ayru düşeli çok dem ve ĥasretüñle gözlerüm pür-nemdür ki cemālünü⁽⁷⁾ görmez ve ĥalünü bilmez oldum. Şükr ü minnet ol Zülcelāl'e ki beni rüz-ı⁽⁸⁾ vişāle irgürdi, diyü nāz-ı niyāzda iken Ĥüdā-yı Celil'den Ĥazret-i⁽⁹⁾ Cibriñ nāzil olub Óitāb-āmiz sözler-ile eytdi:

- Yā YaÓküb⁽¹⁰⁾ qanı Allāh-ıla Óahd qarāruña ġöñül ġamın izhār itmeyüb artık tām Yūsufı⁽¹¹⁾ añmayayın dimiş idüñ şimdi aña lezzetle söyleyüb şikāyetle⁽¹²⁾ ĥalüñ Óarz idersen zul YaÓküb'a bu Óitāb geliçek h^vāb yerine⁽¹³⁾ gözleri āb tolub **tebbet**

⁵³{gönderdi}diğer sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiştir.

ileyke yā tevvāb⁵⁴, diyü cismi yaprak gibi⁽¹⁴⁾ ditreyüb ağzına bir avuç toprak koydu ve ol sehvā çün Hüdā'ya⁽¹⁵⁾ sücüd ve taleb Óafv-i Hazret-i cüd itdi. Emr-i Haqq-ıla hemin ol dem içere⁽¹⁶⁾ rüh-ı emin gelüb eytdi:

- Ey güzün, ehl-i belā saña Hüdā selām ve šenāy⁽¹⁷⁾ eyleyüb buyurur ki başını sücüddan götürsün ammā gözleri yaşını⁽¹⁸⁾ silmesün ve Yūsufuñ nāmin terk itmeyüb eyyāmin miñnetle geçirsün.⁽¹⁹⁾ Aña anuñ-çün şekl-i Yūsufda bir melek gönderib hayālüne h^vāb göster [29B]⁽¹⁾⁵⁵ mişem tā ki bünyād-ı Óahdı şanub harāb olmağa sebep ola. İmdi⁽²⁾ YaÓküb h^vābını fitne şanmasun ki belki anuñ işi bu h^vābla hüb⁽³⁾ oldu. Yā YaÓküb Haqq teÓālā saña icāzet virmişdür ki dāóimā nām-ı⁽⁴⁾ Yūsufı zıkr idüb āh u fiğān idesin, dedi.

Rivāyetdür ki: Yūsuf çünkim⁽⁵⁾ ol kārban ile yola revāne oldu, yaş yerine gözleri kan ile⁽⁶⁾ tıldı ve eşk-i ceşmi yolları lāle-zār ve her yeri berke bınar itdi.⁽⁷⁾ Biraz gitdiklerinden soñra nāgāh Muķābir El-İshāķķarbanda atası kabrine⁽⁸⁾ uğrayub Yūsuf kendüzin bı-ih̄tiyār deveden aşığa bıraktı⁽⁹⁾ ve atası mezārın kuçub kâfileden ayrıldı ve yavuz derdle zār⁽¹⁰⁾ kılub bu güftarı dedi ki;

- Ey ata karındaşlarum baña zulm idüb beni⁽¹¹⁾ kaÓr-ı çāha atdılar ve pederümden ayırub Óākibet kul diyü diyār-ı ğurbete⁽¹²⁾ şatdılar kākşı ben dañı vefāt idüb yanında yatmış olaydım,⁽¹³⁾ dedi. Hemin ol mezārdan şadā geldi ki;

- Ey gözüm nūrı ağlama, benden⁽¹⁴⁾ saña beşāret olsun ki başuña devlet konub tapuñ şehri Mısr'a⁽¹⁵⁾ şāh ve kapuñ kardaşlarına secde-gāh ola hāk-i pāyüñ anlara tāc⁽¹⁶⁾ u cenābuña muhtāc gelüb senden suóāl ve şadaķatüñ için⁽¹⁷⁾ Óarz-ı hāl eyleyeler. Bu hiṭābı Yūsuf ğuş idüb derd ü⁽¹⁸⁾ firākla medhüş yatub anda kaldı. Çün kārban halkı hayli⁽¹⁹⁾ menzil aldı nā-gāh Eflāḥ deve üzerine nazar idüb Yūsufı görmeyiçek [30A]⁽¹⁾ āh itdi ve şabrı koyub ÓArabı bende kaçmış, diyü Mālik'e çağırdı.⁽²⁾ Mālik eytdiler:

- Ol civānlar sözlerinde kāzib degiller imiş. Pes kārban⁽³⁾ halkı anda kalub her yaña bir kaç ādem şaldılar .Óākibet Eflāḥ-ı siyāh-manzara⁽⁴⁾ Yūsufı bulub melek-ruḥsarına bir kaç tabanca urdu ve eytdi:⁽⁵⁾

- Ey bende-i Óāşi hocalaruñ senüñ huşuşıñda şādık oldukları⁽⁶⁾ maÓlüm oldu. Yūsuf aña cevāb virmeyüb ol dem Yūsuf zemine⁽⁷⁾ baş urub dedi ki;

⁵⁴ sana tövbe ettim.

⁵⁵ {göster} diğeri sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiştir.

- Ey ğariĭbin niyāzın ğuş iden Ğayy-ı ŐAlĭm⁽⁸⁾ eger bu bende de ğunāh-ı Őazĭm var ise ve bu cezā baĭna anuĭ-ĉün ise⁽⁹⁾ Őafv idüb ecdādum ħürmetine bu siyeh-rūdan benüm dādum alıvir.⁽¹⁰⁾

Beyt:

Yüz urdum ĩapuĭa Ğayyü'l-ĩayyüm
Ki ħālüm cümle dergāhında⁽¹¹⁾ maŐlüm

Neşr:

Pes ħākden Yūsuf yüz getürmeden semādan berāber⁽¹²⁾ siyāh zāhir olub zulmetle cihān ũoldı. RaŐd u berf ü řāŐiĩa⁽¹³⁾dan zemĭn [ü] zamān ditredi kārĭbān ħalkı üstine ũolular yağub⁽¹⁴⁾ ĩumāřlaruĭ siller getürdi. ŐĀķibet řu başıdan ařub yolları⁽¹⁵⁾ bitürdiler Mālik eytdi:

- Bu belāya sebep Őacabā ĩangĭmuзуĭ ğunāhdur kimesne⁽¹⁶⁾ cevāb virmeyüb Eflaĭ-ı nām ol araya ĩıĩa gelüb ğördiler ki⁽¹⁷⁾ bir ejderĭayı Őazĭm boynuna řarmařub aĭa ğazāb-ı elĭm eyler. Pes⁽¹⁸⁾ bu cefāyla anı ğörenler sebebin řordılar ol ħāletle cevāba⁽¹⁹⁾ ĩādir olmayub iřāretle Yūsufı ğösterdi bu belā bize Yūsufuĭ[30B]⁽¹⁾⁵⁶ bed duŐāsından iriřdi, diyü iĭlendi. Hemĭn Mālik⁽²⁾ Yūsuf ĩatına gelüb dilek itdi. Eger siyeh-rū saĭa zūlm itdise⁽³⁾ dilerem ki řuĩını baĭna bağıřlayasın, dedi. Yūsuf Mālek'ün dileĭin⁽⁴⁾ revā ĩılub dergāh-ı Ğaĩĩ'a yüz urub duŐā ĩıldı. Hemĭn ejderĭā Őazābından⁽⁵⁾ Eflaĭĭalāř buldı ve cihānuĭ zūlmını ĩidüb Őālem surūr-ile ũoldı⁽⁶⁾ ve Eflaĭ dile gelüb aĭvāl nice olduĭın söyledi. Mālik Yūsufuĭ⁽⁷⁾ ĩadr ü ĩıymetin bulub řānına lāyĭĩ riŐāyet ĩıldı ve dost u pāsından⁽⁸⁾ bendelerin alub ve öĭine nefĭs libāslar ğeydürüb kārĭbāna anı reŐis⁽⁹⁾ itdi kārĭbān ħalkı ol belādan āzād olduĭlarına cümlesi řād⁽¹⁰⁾ olub Yūsuf'a küllĭ taŐzĭm ü tekrĭm idüb yola revāne oldılar.⁽¹¹⁾ Bir müddetden řoĭra ĉün Nĭl-i Mıřrūuĭ kenārına iriřdiler ğubār-ı⁽¹²⁾ rāĭı bāk itmek-iĉün Mālik Yūsufı Nĭl'e ĩoydı. ĉün kārĭbān ħalkı⁽¹³⁾ bu aĭvāli duydı. Cümlesinüĭ řabr u ārāmı ĩalmayub o ğül endāmı⁽¹⁴⁾ ğörmeĭe ğeldiler. Yūsuf ol demde Ğaĩĩ'a niyāz idüb yā Settār⁽¹⁵⁾ beni setr eyle ki āĭyār ĩismümi ğörmesün, dedi. Bu duŐā pāyāna irmeden⁽¹⁶⁾ ol řudan bir ejderĭā peydā oldı ve mināre ĩibi uzanub maĭĭara⁽¹⁷⁾ ĩibi āĭzın aĩdı ve Yūsufuĭ bedenine ħāyil olub cümle ħalk ejderĭā⁽¹⁸⁾ temāřasına meřĭül olduĭlarında Yūsuf Nĭl ırmaĭında iřtirāĭatle⁽¹⁹⁾ yatub pāk u řinesi münevver ve tāb-nāk oldı ve ejderĭā ħāk-i pāy-i. [31A]
(1) Yūsuf'a yüzün sürüb ĭāyib oldı.

⁵⁶ {Yūsuf'ün} diĭer sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiřtir.

Rāvî ider: Yūsuf Nîl'den ⁽²⁾ çıķub t̄ac u d̄ibāya girdükde ol dem ile h̄üb idi ki yüzi ⁽³⁾ ayına nazar olsa m̄anend-i āyine yüzleri görünürdi ⁽⁴⁾ ve her yerde ki d̄idārın açsa nūr ile ol yeri şuŖle-dār iderdi. ⁽⁵⁾ Çün M̄alik bu h̄üsne Yūsufı gördi. Zevķ ü şafāyla c̄an u ⁽⁶⁾ teni ŗoldı. Pes M̄alik Yūsufı z̄ibā c̄ameler ve d̄ibā libāslar ile ⁽⁷⁾ müzeyyen kılub başına zerrin t̄ac girdi ve taħt-ı revāna bindirüb ⁽⁸⁾ k̄arbān öñince diyār-ı Mıřr'a revāne oldılar.

Rivāyetdür ki: Ol secer bir m̄unādi ⁽⁹⁾ Mışr'a girüb nidā itdi ki yā ehl-i Mışr āgāh olun kim bi-emrillāh M̄alik ⁽¹⁰⁾ c̄anib-i řām'a varub bir bende-i h̄üba m̄alik olmuşdur ki; cihān-ı h̄alk ⁽¹¹⁾ olalı aña beñzer řāhib-i cemāl gelmemişdür. Her kim bir kerre anuñ cemālını göre ⁽¹²⁾ iki Ŗālemüñ saŖādetine irmek muķarerdür, dedi. Cümle h̄alk bu nidāyı ⁽¹³⁾ istimāŖ idüb m̄unādi kim idügin bilmediler. Resül-i h̄akim şanub ⁽¹⁴⁾ cümlesi āsitān deyyāne gelüb ehl-i d̄ivāna anı şordılar. Anlar daħı ⁽¹⁵⁾ bu nidā bizden olmayub bunda daħı ol řadā gūş olınmışdur, diyü ⁽¹⁶⁾ cevāb virüb Ŗākibet ferāsetle gökden melek nāzil olduĝın bildiler. ⁽¹⁷⁾ Pes řaĝir ü kebīr ve ĝanī ve fakīr Ŗazm-i istiķbāl kıldılar. Çün bir iki ⁽¹⁸⁾ fersaħ yir gidüb k̄arbānuñ evveline irdiler. Gördiler ki bir taħt-ı revān ⁽¹⁹⁾ zāhir olub bir pāre aķ bulut aña sāye-bān durmuş ve öñince [31B] ⁽¹⁾ ⁵⁷M̄alik aña h̄acib ve cümle hiz̄metde rāĝib olmuş cümlesi ⁽²⁾ M̄alik'e Ŗizzetle selām virüb seferin tehniye itdiler baŖde cemāl-i ⁽³⁾ Yūsufı görmege h̄asretüz, diyü yalvardılar. M̄alik h̄alkıñ h̄atırın ⁽⁴⁾ teselli itmek için taħt-ı revān öñine gelüb Ŗizzetle perdeyi açdı. ⁽⁵⁾ Hemjın d̄idār-ı Yūsuf ĝün gibi zāhir olub Ŗālem z̄iyā-yıla ŗoldı. ⁽⁶⁾ Ol ĝün meger hevā bulutlu idi. Herkes ĝüneş ŗoĝdı şandılar. ⁽⁷⁾ Pes şuŖle-i cemāl-i Yūsuf idügin müşāhade kılduķlarında cümlesi ⁽⁸⁾ vecde gelüb h̄üsne karşı secde itdiler. **TeŖālā řānihu Allāhu ekber**⁵⁸, ⁽⁹⁾ diyü Ŗālem řadā-yı celle celāl ile ŗoldı. şehre varınca bi yerde ⁽¹⁰⁾ ol ferişte-h̄iřālñ h̄üsne her yerde nazar idüb görenler yüzünñ ⁽¹¹⁾ taħşin ve h̄alīķına hezār āferin, dediler. Pes M̄alik Yūsufı kendü ⁽¹²⁾ h̄anesine ķondurub başka bir hücre taŖyın eyledi ve setr ⁽¹³⁾ için Ŗizārına burķaŖ ve ķapusına perde aşdı. Cümle Mışr ehli ⁽¹⁴⁾ p̄ir ü civān üç ĝün üç gice h̄ayrān ķalub KaŖbe gibi ol ⁽¹⁵⁾ hücreyi ŗavāf iderlerdi. Bir gören bir daħı görmege c̄anı iverdi. ⁽¹⁶⁾ Dem-be-dem M̄alik'e gelüb ol nūr-cemālī görmege nemüz alursañ al, ⁽¹⁷⁾ diyü yalvarurlardı. M̄alik h̄alkıñ keşretin ĝörüb h̄anesi ķapusına ⁽¹⁸⁾ geld[i] urdı ve anlaruñ izdiħāmından kaçub ŗamından anlara hiķāb ⁽¹⁹⁾ idüb eytdi:

⁵⁷{ve öñince}diĝer sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiştir.

⁵⁸Yüce olur, Allahu Ekber.

- Çün anı görmege böyle t̄alib ũ r̄agibsiz her ki baña [32A] ⁽¹⁾ bir d̄in̄ar virürse ben de aña d̄id̄arın gösterem. M̄ala kıymayan viş̄ale ⁽²⁾ iremez, dedi. Eytdiler:

- Tek bir naz̄ar cem̄alini görelim, m̄al nedür baş u ⁽³⁾ c̄an virelim.

El-kışşa; M̄alik Yūsufı tezyin idüb izh̄ar ⁽⁴⁾ itdükde görenlerün Őaqlı t̄arm̄ar olub naŐra ururlardı ⁽⁵⁾ ve bir kerre naz̄ar iden evvel̄a M̄alik'e bir d̄in̄ar virürdi. Ol gün niçeler ⁽⁶⁾ müflis olub M̄alik m̄al-ı K̄arün cemŐ itdi.

Riv̄ayetd̄ür: İbn-i ŐAbb̄as'dan ⁽⁷⁾ ki H̄azret-i Yūsuf diȳar-ı Mışr'a k̄adem başdukd̄a kızlık oldı ⁽⁸⁾ ve ol ikl̄imi h̄ar̄ab idüb ah̄ali-yi memleketün h̄ali diḡer-gün ⁽⁹⁾ olmışdı ve N̄ıl ırmağı eksilüb biñde biri k̄almışdı ⁽¹⁰⁾ ve cümle b̄üst̄an k̄uruyub b̄ağ-ı m̄iye-i c̄an b̄i-kar̄ar olmışdı. ⁽¹¹⁾ İñen k̄ademi berek̄at-iyile niŐmet m̄al-ā-m̄al olub Mışr h̄alkınun̄ bel̄a ⁽¹²⁾ ve ğamı z̄āŕil oldı. Cümle Mışr ehli eytdiler:

- Yūsufuñk̄ademi Mışr'a ⁽¹³⁾ h̄aȳat virüb bu hoş berek̄at anıñ ker̄ametid̄ür, diyü Mışr ⁽¹⁴⁾ içinde mükerrem ve muht̄erem oldı ve bir naz̄ar d̄id̄arın görenler mest ũ ⁽¹⁵⁾ h̄ayr̄an olub Őaqlın yitürdi; görmeyenler görmege t̄alib ⁽¹⁶⁾ ve şoh̄bete r̄agib olub niçeler eşiği taşın yaşdanub ⁽¹⁷⁾ bir dağı z̄āhir olsa, diyü d̄id̄arın görmege muntazırlardı. ⁽¹⁸⁾ İttif̄ak ol zam̄anda Mışr içinde bir ulu meyd̄an vardı. ⁽¹⁹⁾ M̄alik, Yūsufı mez̄ad için ol meyd̄anuñ bir k̄üşesinde bir z̄ib̄a [32B] ⁽¹⁾ ⁵⁹ köşk bünyād ve içinde altun ç̄ar-k̄üşe bir taht-ābād ⁽²⁾ eyledi ve her k̄üşesinde zer-i h̄ālisd̄en bir dir̄aht var idi ki ⁽³⁾ üstinde birer muraşsaŐ t̄āv̄us k̄odurmuşdı. T̄a ki Yūsuf ol ⁽⁴⁾ tahta c̄ül̄s itdükde h̄arek̄at idüb k̄an̄at açaalar ve üstine ⁽⁵⁾ müşk-ile Őanber saçu saçaalar t̄a ki bu naqş-ı z̄inetle Yūsuf Őarz ⁽⁶⁾ olıcağ müşterīler b̄az̄arların kerem ideler. Pes ol meyd̄anı ⁽⁷⁾ h̄ākden p̄ak idüb gül-āb-ıla bile şuladılar. Her hoca ve her em̄ir ⁽⁸⁾ vezir bir bir dönüb Yūsufı teferr̄uc için serir döşeyüb otur ⁽⁹⁾ dılar. Ol zam̄anda şeh̄r-i Mışr'uñ Őazizi K̄atf̄ir n̄am bir em̄ir-i keb̄ir ⁽¹⁰⁾ vardı ki Şāh-ı Mısr'uñh̄az̄ine-d̄arı idi. Ş̄uret̄a gerçi Mışr'uñ ⁽¹¹⁾ p̄adiş̄ahı Reyȳan idi amm̄a maŐn̄ada K̄atf̄ir sult̄an idi. ⁽¹²⁾ Ol dağı ol meyd̄anda bir manzar-ḡah peyd̄a itdi. T̄a ki Z̄üleyh̄a n̄am ⁽¹³⁾ Őavretin anda getürüb Yūsufı seyr ideler. Meger s̄abıka Yūsufuñ ⁽¹⁴⁾ vaşfin Z̄üleyh̄a işidüb Őaşık-ı şeyd̄a olmışdı. Bu haberden ⁽¹⁵⁾ c̄an u dili mesr̄ur olub gitmek yarağın kıldı. Sebeb-i kışşa ⁽¹⁶⁾ budur ki; z̄ikr olunur.

MatlaŐ-ı d̄ast̄an: Z̄üleyh̄a meger diȳar-ı Mağrib'de Taym̄us n̄am ⁽¹⁷⁾ bir p̄adiş̄ah-ı ben̄am var idi ki; Mağrib-i zem̄ine h̄ükm idüb şevket [ü] ⁽¹⁸⁾ heybetle Őāleme t̄olmuş idi. Eb̄Ően ceddin şāh oğlı şāh ⁽¹⁹⁾ z̄āde ve seh̄āda H̄atem-i Tayy'dan ziȳade idi.

⁵⁹{bir z̄ib̄a}diğ̄er sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiştir.

Pes Hâk teŖālā aña [33A]⁽¹⁾ bir hūb duhter müŖterī ahter müyesser kılub gün gibi ol hurşid⁽²⁾ vücūda geldükde cesed-i pāki ser-ā-ser mānend-i ŖuŖle-i nūr ve teni⁽³⁾ gūyā ŖemŖ-i kāfūr ve yāhūd aq billūr idi. MeŖelā güzelikte Ŗöyle⁽⁴⁾ hūb nigār-ı dil-fikār idi ki rūzgār anuñ miŖlin cihāna getürmiŖ⁽⁵⁾ degildi. Pes ol dil-ārām serv-i hırāma Züleyhā nām virilüb büyü⁽⁶⁾ dükçe ol gül-endāmuñ hūsnı dağı ziyāde oldı. Yedi yaŖına⁽⁷⁾ irdükde ayuñ on dördü gibi gün yüzi münevver olub⁽⁸⁾ yedi iqlimi gūlgulesi tutdı ve kadd-i bālāsı serv gibi yücelüb⁽⁹⁾ silsilesi Ŗālemi bende itdi. Gāh mesned- niŖin-i Ŗızzet ve gāh dil ü⁽¹⁰⁾ cān gibi Ŗadr-ı zinet iken bir gün ol serv-i āzāda hem-ser olan⁽¹¹⁾ sultān-zāde duhterlerüñ bir niçesiyle bir büstān-ı cennet-⁽¹²⁾ āsāya varub ŖıyŖ-ı ŖıŖret ve bezm-i Ŗohbet itdiler. BaŖde ol giçe⁽¹³⁾ Züleyhā bir küŖede ferd ü tenhā hūāba varub yatdı. Düşinde⁽¹⁴⁾ bir göñül Ŗayd idici civān-ı Ŗāhib-cemāl gördü ki güzellikte Ŗacāyibden⁽¹⁵⁾ Ŗacāyib ve cemālinden celālî yüzi gālib idi. Ŗüretā āfitāb-ı Ŗālem⁽¹⁶⁾ nūr-ı hūsn ü zıbbāsı bāğ-ı sürür idi ve kāmeti gūyā naql-i ravza-i⁽¹⁷⁾ meleküt hıfesi luţf-ı Hāzret-i lāhūt idi. Çün Züleyhā⁽¹⁸⁾ alur göz ile bu cemāle nazār kıldı vücūdunda eŖer kalmayub yüz cānla⁽¹⁹⁾ varın fenāya virdi. Muhabbet müŖterisi göñlüñ alub cānı kılca [33B]⁽¹⁾⁶⁰ kaldı hāzān yaprağı gibi ditreyüb gözleri kanlu yaŖla tıldı.⁽²⁾ Gerçi gözleri hūāb içinde idi. Lākın göñli gözi bıdār ve Ŗaql⁽³⁾ cānı ser-mest-i bāde-i didār iken seheri dāyeler yüz sürüyü⁽⁴⁾ ayağına gelüb cemāl ü bāğına medh ü Ŗenā okıduklarında nergisi⁽⁵⁾ nāgehān gāflet uyhusından uyanub etrāfına nazār kıldı.⁽⁶⁾ Hāyālini taḥkıkŖanub cemāl-i yārını yanında görmeyicek Ŗitābından⁽⁷⁾ bir zamān dem-beste ve hāyrān kaldı. Derhāl diledi ki yaqasın⁽⁸⁾ çāk ve kendüyi helāk ide. Lākın dest-i gāyret māniŖ olub⁽⁹⁾ kendüyi gāyretle cemŖ itdi ve birince gün haste yatub āh u ḥasretle⁽¹⁰⁾ beñzi Ŗolub Ŗarardı. Günden güne bedeni zāŖif ve naḥif oldı⁽¹¹⁾ Ŗabāh olduqda kaçan aḥŖam ola, diyü iverdi umardı ki ol⁽¹²⁾ cemāl-i bā-kemālî düşinde göre. AḥŖam iriŖecek derdi⁽¹³⁾ artub anıñ sevdasıyla gözlerine uyhu girmezdi. MuttaŖıl⁽¹⁴⁾ lisān-ı hāl ile zıkr idüb serindeki sırrı fikr iderdi.⁽¹⁵⁾ Gice ve gündüz firāk u iŖtiyākın artırub dıvāne göñlüñ⁽¹⁶⁾ eglardi ve tenhā yārın añub aqlardı. Ŗöyle kim; gözlerinüñ⁽¹⁷⁾ yaŖı seyl olub çağlardı ve zārın gizleyüb cān u cigerüñ⁽¹⁸⁾ taqlardı. İl dilinden üŖenüb düşinde gördüğün kimesneye⁽¹⁹⁾ anmazdı ve aqar Ŗu gibi bu resme yabana söyleyüb iderdi. [34A]

⁽¹⁾ Nazm:

Eyā hūsn ilinüñ tāze civānı

⁶⁰{kılca}diğer sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiştir.

Eyā dil mülkinüñ genc-i nihānı ⁽²⁾
Ne şehrüñ mähısın bildür beyān it
Ne biriçek āfıtābısın Óayān it ⁽³⁾
Ne Óālemdesin ey sultān-ı hūbān
Ne kānuñ gevherisin kıılma pinhān
⁽⁴⁾ Neşr:

Nāmuñı bilmezem ki yād u zıkrüñle göñlümi şād ideydüm. Çün hayāli ⁽⁵⁾ āşıkār idüb beni bir luÓba şıkār itdüñ. Baña senden meded irmeyicek ⁽⁶⁾ bilürem baña benden ne çāre, diyü niçe bunuñ gibi efsāneler diyüb yüzün ⁽⁷⁾ göge dutub āh u feryād iderdi. Ayıñ on dördü iken hilāl ⁽⁸⁾ olub hūsn ü cemāl gitdi. Nefsini bir kılla bağlamak ve güneşi balçıkla ⁽⁹⁾ şaklamak isterdi. Sevgi āhır çöle ve mevc-i deryā saykale şıgmayub ⁽¹⁰⁾ anıñ gizlü zārı tıyulub aşhābı içinde hāli Óayān oldu. ⁽¹¹⁾ Her biri bir dürlü gümān idüb gayrı hayāl ve birbiriyle kııl u kāl ⁽¹²⁾ eylediler. Gerçi hāletini añlayub veli Óilletini bilmediler. BaÓzısı sihr eşeridür ⁽¹³⁾ ve yāhūd kimsenüñ bed nazarıdur, dedi. BaÓzısı bu peri hayālidür, diyü ⁽¹⁴⁾ ve yāhūd Óaşkhalidür, diyü tahkikini zāhir ve sözi bir yere āhır itmediler. ⁽¹⁵⁾ Meger dāyelerde bir dāye vardı ki efsünla aya sihr iderdi. Nice maÓşük ⁽¹⁶⁾ ve Óāşık u ÓaşkFūr'ındafāik olmışdı. Bir gün Züleyā'nuñ ol ⁽¹⁷⁾ dāyesi tedbire meşgöl olub Züleyhā'yı tenhā oldu. Dil-güşā ⁽¹⁸⁾ sözler ile anı şād ve eski hizmetlerini yād itdi ve ešnā-yi ⁽¹⁹⁾ kelāmla eytdi:

- Ey nigār-ı nāzenin ve ey gül-Óizāruma cebin niçün [34B] ⁽¹⁾ ⁶¹ bu hūsn ü cemāliñ zevāle ve kıadd-i nihāliñ hilāle dönmiş ⁽²⁾ beñzer ki kemend-i Óaşka girftār ve bir dilber-i fettāna Óāşık-ı zār olub ⁽³⁾ serv gibi hevāya uymışsın şüret-i rāzuñı benden nihān ⁽⁴⁾ ve baña egri gümān itme ki göñlüñ alan eger ferişte ise anı daÓvet ⁽⁵⁾ ile nūr-şıfat itdirüb saña musahhar iderem ve eger peri ise ⁽⁶⁾ Kūh-ı Kıāf'dananı sihrle getürdüb āsitānuñda çāker iderem ve eger ⁽⁷⁾ ādem-zād ise Mecnūn-şıfat leb-i şirñnüñe anı Ferhād kılam, dedi. ⁽⁸⁾ Çün Züleyhā dāyeden bu kelāmı işitdi, hezār nāz u niyāz ile dehenin ⁽⁹⁾ açub keşf-i rāz itdi ki;

- Ey dāye benüm bu genc-i nihānumdur ve tenümde cānum ⁽¹⁰⁾ gibi gizlüdür ki düşimde bir peri-ruhsār gördüm. Gaybdan zāhir olub ⁽¹¹⁾ göñül murgın şıkār itdi ve ol şehbāz beni girdāba şalub yine ⁽¹²⁾ pervāz kıldı.

Beyt:

⁶¹{niçün}diğer sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiştir.

Cānuma oq uruldu yāresi yoq

ÓAşkıñ⁽¹³⁾ ölmekden gayrı özge çāresi yoq

Neşr:

Çün dāye Züleyhā'dan bu vech-ile⁽¹⁴⁾ cevāb aldı. Ol dil-rübāya sözi teóşir itmedügin bilüb gam⁽¹⁵⁾ u guşşadan haste olub yā İlahi kankı mekkār bunu bu derde giriftār⁽¹⁶⁾ kıldı diyü yine tekrār itdi:

- Ey gözüm nūrı ve gönüm sürürü ol⁽¹⁷⁾ düşüñde gördüğüñüñ naqşa māóil olma ki muhāli taleb⁽¹⁸⁾ itmek zevāle sebebdür ve vücudı olmayın şuretā aldanmak Óākıller⁽¹⁹⁾ işi degildir. Dāye qaddini ham u siyāhlar giyüb hayli mātem kıldı. [35A]⁽¹⁾ ve Züleyhā'ya kim nazar degmişdür, diyü ol gice şabāha degin niçe taÓviz⁽²⁾ ve efsün idüb dürlü buhurlar yaqdı. Aşlā derdine dermān⁽³⁾ ve şihhatine imkān olmadı. Gün geldükçe Züleyhā Óaşkınuñ zebūni⁽⁴⁾ olub cünümü ziyāde oldu. Muhabbet deryāsı başdan aşub⁽⁵⁾ taşlarla döğünmege başladı. Bu sevdā-yıla Óaqlın şaşırub derü⁽⁶⁾ diyü erle söyleşir oldu. Çünkü dāye bunca pend ü efsünla Züleyhā'ya⁽⁷⁾ çāre bulmadı. ÓĀkıbet pādişāhı bu hāle vākıf itdiler. Taymūs'ın⁽⁸⁾ andan artıq evlādı olmamağın Züleyhā'ya gāyet-ile muhabbet idüb⁽⁹⁾ cemāli müşāhdesiyle gönlin eglardi. Çün anuñ bu hālini⁽¹⁰⁾ işitdi, cānı ağzına gelüb cihānuñ revnağı gözinden çıqdı.⁽¹¹⁾ Vāyūt mihr-ile cānı pür-āteş dil-fikār u dil-i müşevveş oldu.

Beyt-i Ĥamdj:⁽¹²⁾

Çeker kūşe ayağına batan hār

Ata cānına eyler oq gibi kār

⁽¹³⁾ Bir gün Züleyhāóya nihāñi eytdi:

- ÓÖmrümüñ varı bu āh [u] zārıye sebeb⁽¹⁴⁾ ve bunca belā ve taÓab saña kimden irişdi ve bu nergisüñ h^vābı⁽¹⁵⁾ gidüb şineñüñ tābı nice āteş idügin ben maÓşūquma Óayān⁽¹⁶⁾ ve derd-i dil ü cānıñı bir bir beyān idüb benden hazer itme, dedi. Hemjñ⁽¹⁷⁾ Züleyhā kendü dāstānın bülbül gibi oqımağa başlayub eytdi:

- Ey ata⁽¹⁸⁾ şanma ki benüm haberüm senden nihān ola işde başum işde tığüñ cevāb⁽¹⁹⁾ içinde bir zibā-şuret gördüm, şuÓle-i cemāli beni hayāl itdi ben [35B]⁽¹⁾ ⁶²dilerdüm ki bu hāli nihān kılam. İllā n'ideyüm ki şabrım döğünüb Óayān⁽²⁾ oldu. Óilletüme benüm Óillet budur, dedi. Çün Taymūs bu ahvāli diñledi,⁽³⁾ hemjñ āh idüb

⁶²{ben}diğer sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiştir.

cân u dilden aňladı ve Óarzın şaķınub bu hâli ⁽⁴⁾ halka ifşâ itmek çün buña tedbjr çäre itmeyçek göre taķdır ne ⁽⁵⁾ gösterür, dedi.

Rivâyetdür ki: Çün Züleyhâ'ya kimseden dermân ⁽⁶⁾ irişmeyüb nice zamân derdle hem-dem olub qaldı. Bir gice ağlayub ⁽⁷⁾ nâle iderken gözlerine h^vâb-ı gam hâvâle oldı. Çün nergislerin ⁽⁸⁾ h^vâb bağlayub nice h^vâb belki mest-i harâb yatub çün cihândan ⁽⁹⁾ göz yumudı. Hemñin cânân hüsni niķâbını açub girü ol nür evvelki ⁽¹⁰⁾şüretle zuhür idüb Züleyhâ'nıñ düşine girdi. Hemñin Züleyhâ ⁽¹¹⁾seyr-i didâr idiçek düşüb pâyına yüz urdı ve hazñin âvâz ⁽¹²⁾ ile yalvarub niyâz itdi ki;

QıtÓa:

Ey benüm haste göñlüm çäre ⁽¹³⁾ sâzi

Perişân-hâtır itdük ben faķiri

Hüdâ haķķı ki sen şâhı ⁽¹⁴⁾ yaratdı

Baña bildür ne şehrũñ sen emiri

Neşr:

Diyüb zârî ⁽¹⁵⁾ itdi. Hâzret-i Yüsuf Züleyhâ'nıñhâline terahhüm idüb teselli ⁽¹⁶⁾ şüretiyle eytdi:

- Ey Züleyhâ eger cânla cemâlüme Óaşık ve daÓvâ-yı ⁽¹⁷⁾ Óaşık içinde yâr-ı şadıķ iseñ ve benümle mahrem olub KaÓbe gibi ⁽¹⁸⁾ muhterem olmaķ dilerseñ genc-i nihânuñı Óaşkımla mühürleyüb dehânuñı ⁽¹⁹⁾ büse-i nâ-mahremdan mahfûz idesin ve hayâlümü hâtırũñdan çıkarmayub [36A] ⁽¹⁾ şabr u taħammül kılasın ki;

Beyt:

Benüm bâğ-ı cemâlũñ bâğbânı

Taħammül ⁽²⁾ eyle ki vardur zamânı

Neşr:

Çün bu zevķle Züleyhâ uyħudan uyandı. ⁽³⁾ Dilber hiķâbından mest ü hayrân olub bımâr iken daħı bımâr olub ⁽⁴⁾ ve gül gibi girıbânıñ çâķ idüb dili gâm-nâķ ve gözleri nem-nâķ ⁽⁵⁾ oldı. Dâyeler cümle üstine üşüb duÓâ ve efsünla çäre ⁽⁶⁾ idemediler. Babası Şâh-ı Mağrib bu mâcerâsına daħı vâķıf ⁽⁷⁾ olub Óilâc ü devâsın bulmadı. Pes nâçâr olub anı zencire ⁽⁸⁾ urdılar. Taymüs bu hâl-ile Züleyhâ'yı görüb nâle vü âh itdi. ⁽⁹⁾ Yine ne hâle düş olduñ ki, diyü ahvâliñ şordı. Züleyhâ eytdi: ⁽¹⁰⁾

- Dün gice ol hayâl zâhir olub cismüme zaÓf u melâl virdi. ⁽¹¹⁾ ve yârem üstine yâre urub ķalbümü şad yâre eyledi. Ey peder baña çäre ⁽¹²⁾ kılub zahmuma merħem

urmaz iseñ gonce-veş bağrumı çāk ve yār-ı gam ⁽¹³⁾ boynuña helāk oluram, dedi.
Taymūs eytdi:

- Ey Züleyhā şabr idüb ⁽¹⁴⁾ nāmuñi key şaķın görelüm rüzgār ne gösterür.

Züleyhā eytdi:

- Ey peder ⁽¹⁵⁾ o yegdür ki beni baña koyasın ve yüzüñ şu-yıla benden el yuyasın. ⁽¹⁶⁾ Pes Züleyhā'nıñ cününü ğālib olub sevdā-yı Óaşķı günden ⁽¹⁷⁾ güne teraķķı bulub Mecnün-şifat bir nice müddet yabana söyleyüb ⁽¹⁸⁾ ğāh rüzgār u eflāke ğāh mihr ü māh ve nücūma hiṭāb idüb ⁽¹⁹⁾ ḥālın ağlardı ve her birinden şikāyet ve cūdından hikāyet eylerdi. [36B] ⁽¹⁾ ⁶³ hiç birinden cevāb gelmeyüb derdine dermān bulmayıçaķ hemñin ⁽²⁾ dergāh-ı Ĥaķķ'a müteveccih olub münācāta ve derün-ı dilden Óarz-ı ⁽³⁾ hācāta başlayub eytdi:

Nazm:

İllā ey derde dermān ⁽⁴⁾ issi sultān
Fapuñdan özge yoķdur baña dermān
Ķapuñdan gice ⁽⁵⁾ gündüz çāre-sāzam
İşidürsen münācāt u niyāzum
Ķarīb ü ḥaste ⁽⁶⁾ ü zāram sensiz
Kime yalvarayım ḳaldum mededsiz

Neşr:

Pes dergāh-ı ⁽⁷⁾ Ĥaķķ'a murādın iÓlām ve tazarruÓ-ı tām iderken gözlerini uyḥu aldı. ⁽⁸⁾ Hemñin üçünci def'a yine ol sultān-ı ḥübānı vaķıÓasında görüb ⁽⁹⁾ evvel gördüğinden ḥüsni yüz mertebe efzün olmuş ve çehresinde ⁽¹⁰⁾ eşer-i muḥabbet peydā ve zātında nişān-ı şefķat hüveydā olub tevāzuÓ ⁽¹¹⁾ şüretin göstermiş, Züleyhā girü keşf-i rāz ve nāz u niyāzın Óarz ⁽¹²⁾ idüb Yūsufúñ kelām-ı laṭifin istimāÓ itdükte ḥāk-i pāyine ⁽¹³⁾ yüzün sürdi ve nām u nişānın şorub eytdi:

Nazm: ⁽¹⁴⁾

Nedür aduñ senüñ kimüñ nesisin
Seni zann eylerem nesl-i nebşin
⁽¹⁵⁾ Ḥüdā ḥaķķ-içün ey Ḥıżr-ı zamāne
Mekanuñdan baña vir bir nişāne

Neşr: ⁽¹⁶⁾

⁶³{eyledi}diğer sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiştir.

Çün Yūsuf Züleyhā'nuñ nāle vü fiğānın gūş itdi. Hemjñ hāline⁽¹⁷⁾ teraḥḥüm ve bu nev'Öle tekellüm idüb eytdi:

- Ben diyār-ı Ken'Öān'da ḥāşıl⁽¹⁸⁾ ve şehr-i Mışr'a nāzil olub Mışr'uñ Öazizî benüm isterseñ diyār-ı⁽¹⁹⁾ Mışr'a gelüb beni bulasın ve zamānla enjšüm ve şabr-ıla celjšüm [37A]⁽¹⁾ olasın, dedi. Züleyhā bu şevḳ-i zevḳle ḥ'ābından uyanup dilberî⁽²⁾ ḥiṭābından ḳalb-i ḥazini nūr-ı beşāsetle ṭoldı şanasın maḳşūdına⁽³⁾ vāşıl olub murādın buldı. Hemjñ nāz-ile yerinden ṭurub⁽⁴⁾ āvāze itdi. Dāyeler niyāzla ḥāk-i pāyine gelüb Züleyhā anlara ḥiṭāb⁽⁵⁾ itdi ki beni şāha şükr ü minnet olsun Allāh'a ki bî-nişān⁽⁶⁾ dostdan nişān aldum, dedi. Pes girü evvelki ljn ḡonce-veş⁽⁷⁾ firḳat libāsın giyüb derdinüñ devāsın bulmuş gibi müzzeyen oldı.⁽⁸⁾ Bu ḥaberdan atası Ṭaymūs şāh āḡāh olduḳda biñ cānla⁽⁹⁾ elḥamdulillāh, dedi.

Beyt:

Eyü olmış ciger-küşem mizācı

⁽¹⁰⁾ Lā yezāl itmiş Öilācı

diyüb fukrāya şükrāne içün bî-ḥadd ḥazine⁽¹¹⁾ ve bî-Öad define bezl itdi. Nice ḳanluları Öafv idüb medyün⁽¹²⁾ ve maḥbūsları āzād ḳıldı. Pes Züleyhā'nuñ hem-nişini olan kızlar⁽¹³⁾ māh-ı ḳameri çevre almış yıldızlar gibi seyr ü şafāya ve Öişret ü cān-fezāya⁽¹⁴⁾ başlayub ḡāh zeminden ḥikāyet ve ḡāh zamāndan şikāyet iderler⁽¹⁵⁾di. Her ne yir añılsa yüz döndürüb ḳaçardı. Ammā Mışr añıldıḳda⁽¹⁶⁾ aḡzından sükker şaçardı. Giçe ve gündüz dilinde nām-ı Öaziz ve esir-i dām-ı⁽¹⁷⁾ Öaziz olmuşdı. Bu ḥāletle bir niçe dem Züleyhā mükkerem ve muḥterem olub⁽¹⁸⁾ serv ḳaddi ḡamdan āzād ve ümjd-i vaşla ḥürrem şād ve ḥüsn ü cemāli⁽¹⁹⁾ günden güne ziyād olub leṭāfet ve melāḥetde bî-nazir olduḳı [37B]⁽¹⁾ 64 heft iḳlīmde meşhūr ve ma'Örūf oldı. Evşāf-ı⁽²⁾ ḥamidesin işidenler ḳulaḳdan Öāşık olub elṭāf u iḥsān-ıla⁽³⁾ Öālem ṭoldı. Ol sebebden heft iḳlīm-i pādişāhları elçiler⁽⁴⁾ gönderüb Şāh-ı Maḡrib'den ol şāhı ḥelāllıḡa temennā itdiler. Pes⁽⁵⁾ Ṭaymūs, Züleyhā'yı luṭf-ıla yanına da'Övet idüb eytdi:

- Ey⁽⁶⁾ gözüm nūrı, yedi ulu sultāndan elçiler gelüb ḥelāliñ olmaḡa⁽⁷⁾ taleb-kār oldılar. Biri pādişāh-ı Yemen ve biri pādişāh-ı Habeş⁽⁸⁾ ve biri pādişāh-ı Hind ve biri pādişāh-ı ÖIrāk ve biri pādişāh-ı Firenk⁽⁹⁾ ve biri pādişāh-ı Şām ve biri pādişāh-ı Rūm bu cümleñüñ temennāsı⁽¹⁰⁾ içāb-ı ḳabūldür. İçlerinden birine mā'öil olub varmaḡa ḳā'öil⁽¹¹⁾ iseñ seni nā-mezād idelüm, dedi. Çün Ṭaymūs kelāmını⁽¹²⁾ ḥatm idüb nām-ı

⁶⁴{olduḳı}diḡer sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiştir.

Óaziz anılmayıcağ Züleyhā bî-ḥuzūr olub ⁽¹³⁾ nevmiz atası ḥuzūrından tırdı. Bu haber endişesinden ⁽¹⁴⁾ Óağlı zir ü zeber oldı ve ḥayret idüb gönül mülkini yağmaya ⁽¹⁵⁾ virdi. Ey kâşki anamdan toğmamış olaydım, diyü qalbi deryā⁽¹⁶⁾veş mevc urdı. Taymūs aniñ bu sözün işidüb ⁽¹⁷⁾ leb-i luḥfla iki gözlerin öpüb ey nūr-ı dıde melül olma ki diyār-ı ⁽¹⁸⁾ Mısr'dan resül gelmedise ben Óaziz resül gönderüb senüñ aḥvāliñ ⁽¹⁹⁾ aña haber vireyim, diyü pes elçiler ağırlayub her birinden Óözrin diledi. [38A] ⁽¹⁾ Züleyhā Óaziz-i Mısr'a nā-mezād olmışdur, diyü bu cevāb virdi. Elçiler ol ⁽²⁾ temennādan fāriğ-i dil olub gitdiler. Taymūs, Züleyhā rahm idüb ⁽³⁾ Óahdine durdı ve Mısr'a elçi yarağın kayırub bî-kıyās tuḥfeler ⁽⁴⁾ ḥāzır itdürdi ve erkān-ı devletüñ bir müdebbir ve dānāsın elçi taÓyın ⁽⁵⁾ idüb nāme yazdı ki dār-ı dünyāda bir duḥter-i mülk-i aḥterüm vardur ki ⁽⁶⁾ mişlini felek getürmemişdür. Síyt u şadāsı cümle-i Óāleme şāyiÓ olub ⁽⁷⁾ her kişverden elçiler tapuma yağmur gibi yağub temennāya gelmişlerdür. ⁽⁸⁾ İllā bu cānib-i Mısr'a cānın sebıl ve Mısr için eşk-i dıdesin ⁽⁹⁾ Nıl itdi. Bilmezem şuyumı yā toprağımı çeker. Bārı ḥasretle ölmedin ⁽¹⁰⁾ Óarz-ı ḥāle şāfı cevāb buyurasız, dedi. Çün nāme Óaziz-i Mısr'a ⁽¹¹⁾ vāşıl oldı. Hemñin derünında derd-i Óaşkḥāşıl oldı. Tiz ⁽¹²⁾ şevkle cevāb nāme yazub cān u dilden qabül itdiğün bildürdi. ⁽¹³⁾ murādına vesile olsun diyü ve bunca Óatā ve ḥilÓatler gönderdi. ⁽¹⁴⁾ Bir seḥer beste-diller açılıb eḥrāf-ı Óāleme nūr saçıldı. O gün ⁽¹⁵⁾ resül-i ÓazizÓizzetle irişüb bu ḥāl Taymūs'a beşāret olunduğda ⁽¹⁶⁾ cümle erkān-ı devlet istiḳbāl itdi. Çünki resül bu Óizz ü şevket ⁽¹⁷⁾ ve biñ dürlü şöhretle şehre geldi. Züleyhā'nuñqalbine şu sepilüb ⁽¹⁸⁾ başına gün toğdı. Pederi anı feraḥ görüb hemñin ziyāfete ⁽¹⁹⁾ iḳdām olunub cümle ḥavāşş u Óām niçe eyyām Óale'd-devām Óıyş u [38B] ⁽¹⁾ ⁶⁵Óişret ve bezm-i şöḥbet kıldılar. ÓĀkıbet Taymūs riḥlet ⁽²⁾ esbābın düzüb bî-ḥadd ve bî-nihāye cihāz virdi ve envāÓ-ı şıb ü ⁽³⁾ ser-ā-ser ḳumāşlar ve zerd ü ḥıta muraşşāÓ ḥilÓatler ḥāzır itdi ve biñ ⁽⁴⁾ cāriye ve biñ ḳul ve elli ḥādım ve biñ at ve biñ deve ve biñ ḳatır ⁽⁵⁾ ve iki biñ ḥāne yüki ḥazıne ve iki yüz şandūḳ pür-cevāhir ve nice ⁽⁶⁾ yük nāfe-i misk ve iki yüz mefreş tolusı munaḳḳaş ḥalılar zer-veş ⁽⁷⁾ nihāliler virüb ve Züleyhā için bir muraşşāÓ taḥt-ı revān düzdiler. ⁽⁸⁾ Pes Züleyhā taḥt-ı revāna girüb cānib-ı Mısr'a revāne oldılar ⁽⁹⁾ ve yollarda ve ḳonaḳ yerlerinde dāyeler ve bî-bedel sāzende cāriyeler ⁽¹⁰⁾ ve güyende kızlarla zevḳ ü şevḳ idüb diyār-ı Mısr'a irişdiler. ÓAziz-i ⁽¹¹⁾ Mısr, Şām u seḥer yollara nazar idüb Óaceb ol şanem bunda ne vaḳt ⁽¹²⁾ irişe ve ne demde el virişe, diyü intizārda iken nāgehān Óazize ⁽¹³⁾ meşveretçi gelüb Züleyhā'nuñ maḳdeminden

⁶⁵{Óıyş u} diğeri sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiştir.

haber virdi. Fi'l-hāl⁽¹⁴⁾ Óaziz müteveccih-i istikbāl olub diyār-ı Mısr'uñ iÓvān u enšārın⁽¹⁵⁾ ve aÓyān u ekābiri karşı çıkub deryā gibi ādem Züleyhā'dan yaña⁽¹⁶⁾ aqđı. Cihāna Óazim velvele düşüb çün iki Óasker birbirine⁽¹⁷⁾ kavuşdı. ÓAziz ol bārgāhı seyr idüb külāhı göge atdı⁽¹⁸⁾ ve qalbi şafā-yıla tölub cümle ekābir dergāh aña karşı gelüb yāricek⁽¹⁹⁾ Allāh, dediler. Pes haber maqdem āvāzesi ve ehlen ve sehlen şadāsı [39A]⁽¹⁾ ile Óālem tldı. LaÓlın kāselerle cevāhir saçılmaqdan ve altun⁽²⁾ aqça bırağılmaqdan iller yoruldı. Bu Óizzet-ile çün Züleyhā Óazizüñ⁽³⁾ devlet-hānesine geldi. Meger ol zamānda diyār-ı Mısr'da Óādet⁽⁴⁾ bu idi ki Mısr'uñ aÓyānından bir kimesne bir hāne bünyād eylese tamām⁽⁵⁾ olduqda kendü taşvırını kapusı üzerinde yazdırub ve ol⁽⁶⁾ senenüñ tārīhini qazdıruvirdi. Çün Züleyhā nāgāh Óazizüñ⁽⁷⁾ kapusı üzerine nazār eyledi. Hemjñ taşvır-i Óazizi gördi ki şıfātı⁽⁸⁾ şinde ve bıyıqları bir qaruş, gözleri yanar oda ve qaşları qararmış⁽⁹⁾ dūda beñzer.

Bir rivāyetde; ol zamān kim Óaziz-ı Mısr Züleyhā'yı istikbāle⁽¹⁰⁾ çıkmışdı. Züleyhā Óaskeriyle bir şahrāda çadırların qurub qonmuşlardı.⁽¹¹⁾ Çün kim Óazizüñ istikbāle geldüğinden Züleyhā haber-dār oldı. Şuya⁽¹²⁾ irişmiş teşne gibi mużtarib olub Óazizüñ yüzün görmek⁽¹³⁾ diledi. Dāye Züleyhā'nuñ bu iztirābıñ görüb derdine dermān⁽¹⁴⁾ itmek için hemjñ haymenüñ bir yerin deldi. Çün Züleyhā fırça⁽¹⁵⁾ bulub hayme delüğinden Óazizüñ yüzine niğāh itdi. Qışşadan⁽¹⁶⁾ haber-dār olub dil-i ğam-dıdesinden bir āh itdi ve zārī zārī⁽¹⁷⁾ aqlayub eytdi:

- Ey dirigā ne müşkil derde giriftār oldum ki⁽¹⁸⁾ düşimde gördüğim ve Óaşqına cānla gönül virdigim dildār⁽¹⁹⁾ bu degil, hayf benüm çekdigüm bunca derd ü sere kim rüz-ı bahtum siyāh ve dün [39B]⁽¹⁾⁶⁶ü gün işüm āh oldı. Gül umarken naşibüm diken⁽²⁾ ve genc ararken anca belā ve rence tuş oldum, diyü çarh-ı bī-vefāya⁽³⁾ hiṭāb ve kendü tāliÓine sögüb Óitāb itdi. Ğazabdan⁽⁴⁾ hañçerine el urub diledi ki şinesin çāk ve kendüzin⁽⁵⁾ helāk ide. Hemjñ cāriyelerin biri yetişüb elin dutdı.⁽⁶⁾ Fi'l-hāl hātifden kulağına bir āvāz irişdi ki;

- Ey Züleyhā⁽⁷⁾ aqlama firāk u iştiyākşabr ile ki bu ol şemsiñ sāyesi⁽⁸⁾ ve metāÓı vaşlınuñ sermāyesidür.

Beyt:

Bu degil gerçi ol⁽⁹⁾ Óaziz-i cemāl

Budur da kilid-i bāb-ı vişāl

⁶⁶{ve dün}diğer sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiştir.

Züleyhâ bu şadâyı güş⁽¹⁰⁾ idüb nâçâr şabra bil bağladı ve rüy-ı zemîne şükr yüzün urub⁽¹¹⁾ Hâkk'uña emrine muntazır oldu. El-kışşa; Óaziz hâlvet serâyına geçüb⁽¹²⁾ Züleyhâ'yı dahı heşt behişt mişâl bir sarâya iletdiler. Çün⁽¹³⁾ Óaziz maqdem-i Züleyhâ ile mesrûr ve hâlvet-i hâşına girmege⁽¹⁴⁾ destûr aldı. Bunca dârât u Óizzetle içerü girüb vaşlına⁽¹⁵⁾ irdi ve aña yüz cânla gönül viridi. Eger bir nazâr Züleyhâ yüzün⁽¹⁶⁾ görmese güşsadan kendüzün helâk iderdi. Ammâ Züleyhâ'nun⁽¹⁷⁾ hicâbı ref'û olmayub bir ay maşlahat Óazâbı çekerdi. Çün bu hâl-ile⁽¹⁸⁾ bir nice eyyâm geçdi. Bir giçe vuşlat Óâlemine şurû' idüb her ne kadar⁽¹⁹⁾ cür'et itdise mücâme'at müyesser olmadı. ÓAziz bu hâle mütehayyir olub [40A]⁽¹⁾ hikmete havale kıldı ve eytdi:

Niyyet:

Zuhûra gelmeyince emr-i takdîr⁽²⁾

İrişmez menzil-i maqşûdına tîr

Pes sâde pehlûya kanâ'at ve Züleyhâ⁽³⁾ Óazize bî-hadd hürmet ü Óizzet idüb hizmet ile anı utandırmışdı.⁽⁴⁾ Gerçi kim Züleyhâ'yı Óaziz tamâm sevmişdi. İllâ Óannın olmağın vuşlat⁽⁵⁾ tam bulmuş degildi. ÓĀkıbet Züleyhâ mihriyle kalub Óaziz sâde pehlû ile⁽⁶⁾ kanâ'et iderdi.

Rivâyet-i âhirâ: Kaçan Kaţfîr Züleyhâ'nun vaşlına dâmen⁽⁷⁾ gir olsa hemîn bir perî-şüret Züleyhâ'da hâzır olub Óaziz evvel⁽⁸⁾ perriyi Züleyhâ şanub anuñla mucâma'at iderdi. Züleyhâ Óaşk-ı pâkin⁽⁹⁾ nihân idüb Óayn-ı intizârın dâ'ímâ kapuya degmişdi ve giçeler tâ şubhâ⁽¹⁰⁾ degin nâle ile yâre hitâb idüb iderdi ki, ey vaţanumdan beni garîb⁽¹¹⁾ ve gül iken haste Óandelîb iden dil-ârâmum Şâh-ı Mışrum Óazizdür. Nâmum⁽¹²⁾ dir idüñ anuñ-çün ben diyâr-ı Mışr'a garîb gelüb vuşlatıñdan bî⁽¹³⁾ naşîb oldum. Gözlerüm hasretiñden târ u şeş cihet gözlemekden⁽¹⁴⁾ çâr oldı ve kandur gün yüzüñle hürrem olub gökde istedüğümi⁽¹⁵⁾ yerde bulam diyü dem-be-dem âh iderdi ve mâh-ı sâli bu devr ile geçerdı⁽¹⁶⁾ her kanda bir dil-ârâm işitse tâ görmeyince ârâm itmezdi. Çün⁽¹⁷⁾ Yûsuf diyâr-ı Mışr'a misâfir gelüb Züleyhâ anıñ hüsñ ü cemâli evşâfın⁽¹⁸⁾ ellerden işitdi, kulağı çekilüb gözleri segirdi ve kalbinüñ⁽¹⁹⁾ sürürü artub sebebi ne idügin bilmezdi ertesi dîdârı [40B]⁽¹⁾ 67 Yûsufı seyr itmek içün Züleyhâ hâş dâyesin yanına⁽²⁾ alub halk derledügi şahñ-ı meydâna geldi. Pes Óaziz Mâlik'e bir kimesne⁽³⁾ şalub tîz ol gulâmını Óarz eylesün, dedi. Mâlik, Yûsuf'ün⁽⁴⁾ katına gelüb eytdi:

⁶⁷{dîdârı}diğer sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiştir.

- Cümle Mısr'uñ aÓyānı belki mır ü sultānı Őimdi ⁽⁵⁾ meydān-ı Óarza gelüb baña ādem göndermişlerdür dilerem ki senüñ ⁽⁶⁾ bahāñı bulub Őāyed gulām-ı Őāh ve buñ deminde baña penāh olasıñ ⁽⁷⁾ ümızdür ki Őehr-i Mısr içre Óizzet ü devlete yitesin, zırā ebnāya YaÓķüb ⁽⁸⁾ seni baña beyÓ itdüklerinde ben seni ticāret ve bahāñla bezāÓat itmek-çün ⁽⁹⁾ almıŐdum, dedi. Çün Yūsuf Mālik'üñ bu sözin iŐitdi, ⁽¹⁰⁾ eŐk-i haşretle gözlerin pür idüb eytdi:

- Ey h^vāce-i kerem ⁽¹¹⁾ nihād baña YaÓķub'üñ adını yād eyleme, vaķtümde ebnāsın añub ğam pasın ⁽¹²⁾ ğöñlüme tāze kılma, ol yeter ki anıñ ebnāsı baña zulm idüb bu Őiddet-i ⁽¹³⁾ ğurbet ve belā-yı rıķķat anlardan irişdi. Ben kendümi bende-i Hüdā ⁽¹⁴⁾ bilürken anlarını halka ķul itdiler. Mālik eytdi:

- Dilerem ki hālüñi ⁽¹⁵⁾ benden nihān itmeyüb kim idügin baña Óayān idesin. Yūsuf ⁽¹⁶⁾ eytdi:

- Ey h^vāce çün ziyāde bahā ile beni Őatub murādıña yetesin ⁽¹⁷⁾ ol demde ben kim idügimi ve ne belā-yıla ķul olub ķapuña düŐdüğümü ⁽¹⁸⁾ saña diyem. Pes Mālik, Yūsufı ğammāma koyub gül gibi cāmeler geydürdi ⁽¹⁹⁾ ve bir ata bindürüb Óizzet-ile Óarz-ı ğāhda Óan kaŐd-ı Yūsuf için [41A] ⁽¹⁾ bunyād olunan köŐke getürdi ve altundan ve ğümüŐden kürŐj getür ⁽²⁾ düb dilerki oturmayı Óizzet-i tām Hāzret-i Yūsuf'a müyesser olıcaķ hemın ⁽³⁾ Cibriļ-i Emın semādan nāzil olub Rabbü'l-ÓĀlemın'denselām getürdi ⁽⁴⁾ ve eytdi:

- Luťf-ı Hüdā'yi ve mübtelāya cezāyı ğördüñ mi yā Yūsuf. Hāķķ teÓālā ⁽⁵⁾ buyurur ki; eger belālarına Őabr iderseñ eŐfiyā Őafālarına irersin. ⁽⁶⁾ Yūsuf bu sözi ğüŐ idüb **Őadaķallāhu'lÓali'l-Óazım** ⁽⁷⁾, dedi. ⁽⁷⁾

El-ķıŐŐa: Bu ferr ü Őevketle ve biñ dürlü Óizzetle ķubbe-i Óarza irdükde ⁽⁸⁾ h^vāceler kābına yapıŐub ķubbe yanına değin yüğrüşüb ķoltuğına ⁽⁹⁾ girdiler. Pes māh-ı KenÓān ol taht-ı zerrıne ğeçüb oturdı, çün ⁽¹⁰⁾ bulut gibi perde ğötürilüb Óarz-ı hüsn eyledi. Cümle āfāķ naÓra-i ⁽¹¹⁾ “yā Hū” ile tıldı. Züleyhā cemāl-i Yūsuf'a nazār itdükde hemān yıķılıb ⁽¹²⁾ cān u dilden āh itdi ve ğazān yaprağı gibi cümle aÓzāları lertzān ⁽¹³⁾ oldu. Dāyesi yalvarub;

- Ey ğözüm nūrı yine saña ne oldu, ⁽¹⁴⁾ diyü hālin Őordı. Züleyhā derd-ile ağlamağa baŐlayub eytdi: ⁽¹⁵⁾

68Yüce Allah sadıķtır.

- Ey dāye h^vāb içinde baña cemālin gösterüb ol elā gözler-ile al u⁽¹⁶⁾ teni kaşı gibi hilāl idüb mülk-i Mağrib'den o āvāre eyleyen ve Mışra⁽¹⁷⁾ Őahd ü şāl idüb bağruma yāre uran dildār budur, durmaz⁽¹⁸⁾ başumda ğavgāası artub sevdāsı beni dıvāne itdi. Haqq'a yüz⁽¹⁹⁾ biñ şükr ü minnet ki anuñ didārını gördim. dilegüm senden budur ki;[41B]⁽¹⁾⁶⁹ benüm haberüm aña irgüresin. Seni Őaziz-i Mışr'uñhatunı alub⁽²⁾ oğul idinmek diler, diyesin. Eger aġyār aña müşterî olur ise zinhār⁽³⁾ rāzî olmasun. Cevher heykelini dāyesine ücret-i kadem virdi ki bahāsı⁽⁴⁾ yigirmi biñ altun idi ve hüsn vaŐdeler eyledi ki eger varub cevābını⁽⁵⁾ baña getüreçek olursañ bir kelāmına biñ güher ne güher bil ki cān-ıla sır⁽⁶⁾ vireyim, dedi. Hemñin dāye tebdil-i şüretle Yūsuf'a varub Züleyhā'nıñ⁽⁷⁾ cevābın vāşıl itdükde Yūsuf eytdi:

- Benden Züleyhā'ya selām eyleñ ki ben⁽⁸⁾ anuñ hālını tamām bilürem. Ol yedi yaşında iken vākıŐasında beni görüb⁽⁹⁾ naqş-i hayālümle hilāl olmuşdı. Ben dañı anuñ cemāliñ görüb şıneme⁽¹⁰⁾ daġın urmuş idüm. Lākın bir nice sāl çok belā çekmeyince bize mecāl-i⁽¹¹⁾ vişāl yokdur, dedi. Çün dāye bu kelāmı işitdi, gelüb Züleyhā'ya⁽¹²⁾ haber itdi. Hemñin Züleyhā ol haberden bi-ğayr olub kendüden kendi⁽¹³⁾ vāh idüb ol cānān yire öyle düşdi şanki teninde⁽¹⁴⁾ cān kalmadı. Dāyesi gül yüzine şişe-i dıdeden gül-āb saçub⁽¹⁵⁾ mest [ü] harāb gibi yerinden durdı ve ol habere taŐaccüb idüb seng-i⁽¹⁶⁾ đarb-ıla şinesin ururdı ve Yūsuf'uñ didārın görmekle⁽¹⁷⁾ Őaşk bāzārın kerem idüb gönül tesellşin belürdi. Pes Mālik⁽¹⁸⁾ cümle Mışr kavmine Yūsuf'ı medħ idüb Őarz-ı bahā kıldı. Yūsuf⁽¹⁹⁾ anı istimāŐ idüb h^vācem beni qarındaşlarumdan on yedi aqçeye[42A]⁽¹⁾ almış iken şimdi ğod bir ġariybem on yedi aqçeye dañı kimse almaya,⁽²⁾ diyü fikr iderken hātif-i ġaybdan nidā geldi ki;

- Yā Yūsuf! Çün⁽³⁾ sen kıymetüñi ğod gördüñ, Őizzetüm haqq-ıçün bu gün senüñ⁽⁴⁾ kıymetüñi bir bahāya çıkaram tā bileler ki her kim kendüzin ğod göre ben anı⁽⁵⁾ Őaziz dutaram. Pes Yūsuf'uñ pāzārı kerem olub cümle Őālem anuñ harıdār⁽⁶⁾ oldu. İki cānibden iki ehl-i nidā çağırub mezād itdükde evvelā biri⁽⁷⁾ işbu habıbi ve şükr-i lebıbi kim ister ve bu cān u dil şafāsını kim alur,⁽⁸⁾ diyü nidā itdi. Yūsuf aña eytdi:

- Ey dellāl bu maqūle kıl ü kāl itme,⁽⁹⁾ belki bu ġariybi kim isterdi. Dellāl eytdi:

- Anı nice diyeyin ve āşikāre⁽¹⁰⁾ yalan mı söyleyeyin ki bu resme hüsn-i Őacıb zāhir iken saña nice⁽¹¹⁾ ġariyb diyem, Yūsuf eytdi:

69{budur ki;}diğer sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiştir.

- Taşımı gözleyüb gözümdeki yaşımı gör ⁽¹²⁾ mezsın. Evvelā gönflümdeki belālarımı görüb nidālarını aña göre kıl ki bu derd-i ⁽¹³⁾ nihān āşikāre olsa nidā yerine fiğān ideydün ve bir münādi dağı ⁽¹⁴⁾ medh ü ſenā ile nidā kıldı ki cemāl-i ſarīh ve Óandelīb-i faſīh kim alur. Yūsuf ⁽¹⁵⁾ aña dağı eytdi:

- Ey yār, baña bu hayfi zinhār eyleme belki mübtelā-yı belā-yı ⁽¹⁶⁾ zulm-i ſarīhi kim alurdi.

El-kıſſa: Tālibiñ biri kapu açub ağızı ⁽¹⁷⁾ altun diledi. Birisi on ol kadara istedi ve biri yüz ⁽¹⁸⁾ biñ altun ve ağırınca dürr-i meknūn çıkardı. Āhīr-kār Yūsuf ⁽¹⁹⁾ kıymete çıkub biñ vaqıyye altun ve biñ vaqıyye gümüş ve biñ [42B] ⁽¹⁾ ⁷⁰ vaqıyye incü ve biñ vaqıyye cevāhir ve biñ vaqıyye nāfe-i misk ⁽²⁾ ve biñ kıtā sefīne ve biñ reós at ve biñ deve ve biñ katır ⁽³⁾ ve biñ ſıgır ve biñ koyun ve biñ nefer kul ve biñ nefer cāriyelere ⁽⁴⁾ çıkub Óākıbet Yūsufuñkıymetine bunca māl virilüb harāc ⁽⁵⁾ olduĸda āhīr mezād Züleyhā'da karar itdi. Pes dāyesin Óaziz-i Mıſrāa ⁽⁶⁾ gönderüb çün bizden evlād zuhūra gelmedi, vech odur ki bu ğulāmı ⁽⁷⁾ ſatun alavuz sulţānuma kul ve ben kemīneye oĸul olsun, diyesin, ⁽⁸⁾ dedi. Dāyesi gelüb Óazize haber virdükde Züleyhā katında Óazizün söze ⁽⁹⁾ yüzi olmamaĸın bahāneye yer kalmadı. Ammā hazīnem vefā itmez, dedi. Züleyhā ⁽¹⁰⁾ Óazizün meylini göricek hemīn cevāhir ile memlū bir ſandūk açub ⁽¹¹⁾ her bir cevāhiri Rūm harācına deĸerdi. ÓAziz anı görüb direm ki ⁽¹²⁾ kıyamaduĸundan niye bir bahāne idüb sulţān-ı Mıſr ol ğulāmı almak ⁽¹³⁾ diler imiſ, ol ğulāma çünki ſāh harīdār ola. ÓAybdur ki biz aña ⁽¹⁴⁾ müſterī olavuz, dedi. Züleyhā eytdi:

- Var ol cihān-dāra minnet ⁽¹⁵⁾ eyle ve oĸul idinmek dilerem. Pes bu sözi ÓAziz ſāha ⁽¹⁶⁾ diyüb icāzet aldı, mezādda Yūsuf her ne bahāya çıkdıysa Óaziz ⁽¹⁷⁾ on ol kadar māl virüb Yūsuf'ı iſtirā itdi ve götürüb Züleyhā'ya ⁽¹⁸⁾ teslim kıldı ve yüz luţfla aña iſmarladı ki bu māl-ı nūr-çeſmüñdür; eger ⁽¹⁹⁾ mey-i ſevāhuña umaram hānedānımuza oĸul olub cānımuza nefi hāſıl [43A] ⁽¹⁾ ola dedi.

Beyit:

Ĥelālin gösterin bir nev-civāna

ÓAceb mi döner ise ⁽²⁾ gergedāna.

Rivāyetdür ki: Yūsuf mezād olunurken araya bir üftāde ⁽³⁾ karıçık ſoĸılub ol civāna ben dağı müſteriyem, baña tanışmayınca ſatmañ ⁽⁴⁾ ki zirā benüm dağı bir kelb

⁷⁰{ve biñ}diĸer sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiſtir.

ipligüm vardır. Yūsuf'a deyişürem, diyü bir kelb ipligi ⁽⁵⁾ gösterüb Yūsuf'a harîdâr oldu. Çün Mısr halkı anuñ sözün ⁽⁶⁾ işitdiler, yazık saña bunamışsın, dediler. Qarıçık eytdi:

Beyt: ⁽⁷⁾

Benüm bu dünyâda budur murâdum

Yazılsun defter-i Őuşşâka adum.

Rivâyetdür ki: ⁽⁸⁾ Şeddâd İbn-i ŐĀd neslinden Mısr ilinde Bâzga nâm bir nigâr-i serv-ı hırâm vardı ki ⁽⁹⁾ leţâfetde pür-şive vü nâz ve ĥadden ziyâde ĥüsn içinde mümtâz oldu ⁽¹⁰⁾ ğından ğayrı bî-ĥad ü bî-ĥisâb mâla mâlik idi ki; pederi ŐAmalıka kavmine ⁽¹¹⁾ şâh idi ve adına Mülk-i Tâbür dirlerdi. Ol Őaşırda Bâzga şöyle ⁽¹²⁾ güzel idi ki; nice şehirler anuñ eşiri olmuşdı. Pes Yūsuf'ın cemâl-i ⁽¹³⁾ bā-kemâlinüñ leţâfetin istimâŐ idüb kulağdan Őâşık oldu ve didârın ⁽¹⁴⁾ görmege cānı kılça kaldı. Nâgâh eline āyine alub cemâl-i bî-hemtāsına ⁽¹⁵⁾ nazar kılduğda leţâfet ve melâĥetine mağrūr olub daŐva-yı ĥüsn ⁽¹⁶⁾ itdi ve eytdi:

- Yarın varub didârımı Yūsuf'a temâşâ itdüreyim, ⁽¹⁷⁾ Őâlemde güzellik nice olur görüb ĥayrân u zâr olub ümizdür ki ⁽¹⁸⁾ Őaşkımdan qaddi lâl ve biŐz-zarûri baña meyyâl ola. Pes cümle varum ⁽¹⁹⁾ yoluna fedâ idüb anı iştirâ ideyim, diyü oñine ĥilŐat-i ŐĀd'ı ve başına [43B] ⁽¹⁾ ⁷¹ tâc-i Şeddâd'ı giyüb kendüzin zer ü ziverre ğark itdi ⁽²⁾ ve bir at üzre süvâr olub yanınca bile yüz cemîle cāriye uydurdu ⁽³⁾ ve hezâr yük laŐl ve yâkût, dürr-i güher götürdi. Pes ol ğünkü Yūsuf'ın ⁽⁴⁾ nūr-ı ĥüsniyle arz-ı ve semâyı tolub mezâd olunurken bunca ĥayl ü ⁽⁵⁾ ĥışm ile Bâzga hemân Őazm-i cānib-i meydân eyledi. Ol ğün ⁽⁶⁾ Yūsuf'ın cemâl-i nūrunuñ şavkı cümle Őâlemi bir mertebe medĥuş ve ĥayrân ⁽⁷⁾ itmiş idi ki Bâzga bu kadar zinet ü şevket ve māl ü menâlle ⁽⁸⁾ meydâna gelüb aşlâ cemâline ve bunca mālına ĥiç kimesne nazar kılmadı. ⁽⁹⁾ Bâzga ol mâhı ğoriçek şerminden kızarub bî-tekellüf hemĥin Yūsuf'ın ⁽¹⁰⁾ qarşısına varub yüzün açdı. Çün ol bunı ve bu anı temâşâ ⁽¹¹⁾ kıldı Yūsuf'ın cemâli Bâzga'yı mest ü ĥayrân ve şeydâ idüb ĥayretinden ⁽¹²⁾ âh itdi. Anıñ ğibi Őâlemde kimesne ĥayâlin ğörmüş ve ne mişâliñ ğüş ⁽¹³⁾ itmiş idi. Hemĥin mebhût olub kendü miqdârın bildi. ⁽¹⁴⁾ Yūsuf aşlâ aña meyl meĥabâ itmedi. Pes Bâzga şevke gelüb ⁽¹⁵⁾ Őizzetle Yūsuf'a ĥitâb kıldı ki;

- Ey âftâb Őâlem-tâb bu ĥüsn ü ĥulqı ⁽¹⁶⁾ saña kim virdi ve bu leţâfat [ü] melâĥat saña neden irdi, senüñ ⁽¹⁷⁾ ĥâlîkıñ kimdür ve qankı mülke ĥakımdür, dedi. Yūsuf ĥikmet-i dürçin ⁽¹⁸⁾ açub eytdi:

⁷¹{ve başına}diğer sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiştir.

- Hâlıkum Hüdâ-yı cihândur ki kevn ü mekân anıñ ⁽¹⁹⁾ şunÓıdır ve Óarş ve ferş, levh ü kalem ve bunca biñ Óālemiñ [44A]⁽¹⁾ hâkmidür ki; cümle mañlûkāt ü mevcūdāt aña bende ve boyunları bağlu ⁽²⁾ efkende olmışlardır. Mağrūr olub zinhār göñlüni Óaksa virme ⁽³⁾ ki Óākibet bî-nūr olur eger şafā vü bađādılarsañ aslā saÓy eyle, dedi. ⁽⁴⁾ Bāzğa bu sırı gūş idüb Óaşk-ı Hüdâ-yıla qalbi rüşen oldı. ⁽⁵⁾ Cümle varını yağma idüb istiğfār kıldı. Hemñin göñlünden Óaşk-ı ⁽⁶⁾ Yūsuf zāyil olub vara haqıqata vāşıl olub velāyete qadem ⁽⁷⁾ başdı ve berü yarāna da bir hücre bünyād kılub ve berrāniñ tevñid ile ⁽⁸⁾ ābād idüb baqıyye-i Óömrini Óibādete ve ruz [u] şeb tãÓate şarf kıldı. ⁽⁹⁾

Rivāyetdür ki: Çünki Mālik, Yūsufı Óaziz-i Mısr'a beyÓ idüb bunca ⁽¹⁰⁾ māla mālîk oldı. Pes mesrūr u handān ol māl ü menāli ⁽¹¹⁾ nigerān iderken nāğāh nazarı Yūsuf'a düşdi. Hemñin şabr u ārāmı ⁽¹²⁾ döğünüb naÓra urub yıkıldı ve teninde cānı qalmayub mürde ⁽¹³⁾ gibi bî-hūş olub yatdı. Bir zamāndan soñra Óaqlı başına ⁽¹⁴⁾ gelüb yüz āh vāh ile Óazize nigāh idüb eytdi ki:

- Ey şāh eger ⁽¹⁵⁾ ol gün bu cemāli ben göreydüm bunca māla degil cāna virmezdüm. ⁽¹⁶⁾ Hāzretinden dilerem ki; mestūr aña bir iki söz dimege destūr viresiz. ⁽¹⁷⁾ Çün firqat muqaderdür. Bārî tadrîç-ile olsun, dedi. Pes ⁽¹⁸⁾ Óaziz aña destūr virüb Mālik, Yūsuf'a eytdi:

- Ey şāh-ı hūbān, ⁽¹⁹⁾ eger hizmetüñde noqşān itdüm ise baña helāl eyle ve kendüñi baña [44B] ⁽¹⁾⁷²iÓlām itmege Óahd itmiş idüñ vaÓde vaqti irişdi, Óahde ⁽²⁾ vefā eyle, dedi. Yūsuf aña rāz-ı pinhānın Óayān idüb Mālik bu hāle ⁽³⁾ āğāh olıçaq ağlayub eytdi:

- Yā nebiyullāh ben cemāl-i YaÓkūb'ı görmişem, ⁽⁴⁾ dilerem senden ki benüm her kuşurumı maÓzūr tutasın ki cehl-ile vākıÓ ⁽⁵⁾ olan hiťābı ehl-i şıđk u meğā Óafv ider. Pes Yūsuf aña duÓā ⁽⁶⁾ idüb eytdi:

- şol dem ki ihvānum beni saña beyÓ idüb bir dest-i ⁽⁷⁾ hať virmişlerdi. Luťf idüb anı baña ihsān eyle. Pes ⁽⁸⁾ Mālik getürüb nihāñ ol dest-i haťtı Yūsuf'a virüb, seni Hüdāóya ⁽⁹⁾ ışmarladum, diyü Şām'a riñlet itdi. Bir aydan soñra mevt irişüb ⁽¹⁰⁾ Şām'da vefāt eyledi. Bir rivāyetde Yūsuf ahvālini Mālik'e ⁽¹¹⁾ Óayān itdükde Yūsuf'uñ bahāsını qabül itmeyüb girü Óazize ⁽¹²⁾ red itdi:

- Ben buña yigirmi dirhem virmişem, anı baña virüñ qalanı ⁽¹³⁾ gerekmez ,dedi.

⁷²{baña}diğer sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiştir.

Rivāyetdür ki: Çün Züleyhā Yūsuf'a mālîk olub murādı⁽¹⁴⁾ hāşıl oldı. Şād u handān Yūsufı kaşırna alub gidüb⁽¹⁵⁾ hîzmetine bil bağladı. Mübārek cemāline gāhî nazar idüb “Yā İlāhî⁽¹⁶⁾ Óaceb bu dem āşîkäre mi ki yoḥsa bu Óālem düşüm mi ki Hāḫḫ'a⁽¹⁷⁾ minnet ki gönlüm şād oldı ve Mışr-ı cānda Óaziziñ buldı,⁽¹⁸⁾ diyü, bu şükrāne içün ḫurbānlar ve Óaṭiyye vü iḥsānlar kıldı ve Yūsuf'a⁽¹⁹⁾ dürlü libās u hilÓatler geydürüb bir gün geydüdügin tekrār [45A]⁽¹⁾ bir dahı geydürmezdi. Zînet emrin tamām idüb madām dest-i⁽²⁾ luṭf-ile Yūsuf'a taÓām yidürirdi ve ḫuş südinden berşi⁽³⁾ envāÓ-i niÓmetleri iḫzār idüb giçe ve gündüz kārı Yūsufuñ⁽⁴⁾ temāşā-yı didārı idi. Ammā ḫicābından Óaşkıñı Yūsuf'a izhār idemeyüb perde-i Óārdan yırtmamışdı. Pes Züleyhā'nıñ ziyāde⁽⁶⁾ iltifātından melül olub bir gün Yūsuf Óazizile otururken ḡurbetin⁽⁷⁾ añub deryāya fikre ḫaldı. Cenāb-ı Ḥazret'e yüz urub niyāz u⁽⁸⁾ ḫālîḫına keşf-i rāz itdi ki;

- Ey pādişāh-ı ḫayy-ı ḫayyum, cümle serḡuzeştim⁽⁹⁾ cenābıña maÓlūmdur. Ḥazretinden dilerem ki benüm ḫaberümi peder-i pîre vāşıl⁽¹⁰⁾ idesin ki ḫasretinden çekdügüm derd ü serümi bile, dedi. Fi'l-ḫāl⁽¹¹⁾ duÓāsı müstecāb olub bir AÓrābî meger ol zamānda KenÓān ilinden⁽¹²⁾ diyār-ı Mışróa sefer eylemişdi. CemîÓ muşāliḫin görüb girü KenÓān'a Óazm⁽¹³⁾ itdükde devesi gerden-keşlik idüb yürimek istemedi. Dögmekle⁽¹⁴⁾ ve çekmekle çäre idemeyüb āḫir ihtiyārı zimāmin taḫa boynuna⁽¹⁵⁾ şaldı. Çün taḫa bu ḫadar fırsat aldı. Hemjñ bāb-ı Óazize degin⁽¹⁶⁾ cān atdı ve didārı Yūsufı görüb köçegin bulmuş māye gibi⁽¹⁷⁾ ol miskjñ enjñ ü ḫanjñ itdi ve Yūsufuñ dāmān-ı pākine⁽¹⁸⁾ yüzün sürüb vech-i Yūsuf'dan gözin ayırmadı. Yūsuf anı ḡoriçek⁽¹⁹⁾ şabr u ḫarārı ḫalmayub ḫasret odına yanub zār zār ağladı. Nereden [45B]⁽¹⁾⁷³ gelürsin, diyü ol AÓrābî'ye şordı. AÓrābî eytdi:

- Menzilgāhum diyār-ı⁽²⁾ KenÓān'dur. Yūsuf eytdi:

- Ey birāder, ol bāriyede bir dıraḫt gördüñ mi ki⁽³⁾ on iki budaḫı olub birin şarşar-ı āfet ḫoparub nice müddetdür ki⁽⁴⁾ aşıl dıraḫt-ı ārzüyı ḫarÓla pejmurde vü işṭiyāk-ı şāḫsārla efsürde⁽⁵⁾ olmışdur. AÓrābî eytdi:

- Bu nükte aḫvāl-i YaÓḫüb'dan kināyedür ki on⁽⁶⁾ iki oḫlından birin yitürmişdür. Bu ḫışşaya ḫatḫir nazar idüb Yūsufóa⁽⁷⁾ eytdi:

- Bu nākenüñ nālesine sebep nedür Óaceb. Senüñle āşinā mıdur, dedi.⁽⁸⁾

Yūsuf eytdi:

⁷³{nerden} diğér sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiştir.

- Belî, pederüm baña şefaqlatla nazâr itdükdde bu nâqa beni görmışdi, ⁽⁹⁾ anuñ için böyle hazîndür, dedi. Pes ol A'Örâbî, cemâl-i Yûsuf'a nazâr idüb ⁽¹⁰⁾ bu kadar zîr ü zîverle müzeyyen görüb eytdi:

- Ey civân perderüñ buncılayım ⁽¹¹⁾ sultân ve sen Özzet ü sa'âdetle böyle kâmrân iken âh u rikqatle niçün ⁽¹²⁾ giryânsın, Qatfîr eytdi:

- Bu peser benüm, şatun alınmış gulâmumdur. A'Örâbî ⁽¹³⁾ eytdi:

- Kâşkı ben dağı bu qapuya bende olaydum ki kişi bî-devlete ⁽¹⁴⁾ emîr olmakdan devlet issine esîr olmak yegdür. Pes devlet ü Özzet ⁽¹⁵⁾ buña râm iken bu hâlde niçün ağlar bu gulâm, dedi. Yûsuf eytdi: ⁽¹⁶⁾

- Zâhirümdeki zer ü zîverümü gözleme. Bađnumdaki derd ü serümi gör ki ⁽¹⁷⁾ bağrum lâle-veş şerha şerha olmışdur. Eger ol şerhalaruñ birin ⁽¹⁸⁾ saña şerh itsem sende nâkıñ gibi enin ü hunin idüb mülk-i ⁽¹⁹⁾ Ken'Öân'a degin hazin gide idüñ.

El-kışsa: ol A'Örâbî fırsat [46A] ⁽¹⁾ gözleyüb halvet-i Yûsuf'uñhâlin şordi. Kimsin ve kimüñ ⁽²⁾ oğlısın, vađanuñ ne yerededür, bu ğurbete neden düşdüñ? Yûsuf ⁽³⁾ eytdi:

- Benüm adum Yûsuf ve babam adı Ya'Öküb'dur, qarındaşlarum baña çok ⁽⁴⁾ cefâlar idüb beni ğurbete şaldılar, âdem-i seyyid iken gulâm ve kuşca ⁽⁵⁾ cânım esîr-i dâm oldı. Mülk-i Ken'Öân'dan âvâre olub ğariyb ⁽⁶⁾ ve bî-çâre diyâr-ı Mışr'a düşdüm. Kimsem yok, bu ğurbetdeki baña hem-dem olub ⁽⁷⁾ aña hâlüm ağlayım, dedi. Çünkü A'Örâbî Yûsuf'ı bildi qalbine merhamet düşüb ⁽⁸⁾ ağlayu eytdi:

- Ey habîb-i resül Öözrüm qabul eyle ki; sülâle-i Hazret-i ⁽⁹⁾ Ya'Öküb idügin bildüm. Seni yitüreldeñ İsrâ'îl'üñhâli diger- ğün olub ⁽¹⁰⁾ ğünden ğüne za'Öif ve Öalîl oldı ve qanlı gömleğüñ ğöreldeñ ağlama ⁽¹¹⁾ ğ-ıla dîdede nür ve dilde sürürü qalmadı. Hâsretüñden şehr-i Ken'Öân'ı ⁽¹²⁾ terk idüb yoluñda beytü'l-ağzâni yapub ümîdi luţf-ı âle ve hem-nişîni ⁽¹³⁾ nâle vü âh oldı, dedi. Yûsuf bu sözi ğuş idiçek hasret ⁽¹⁴⁾ odıyla qalbi cüş itdi ve zâr zâr ağlayub maħfî ol A'Örâbî'ye niyâz ⁽¹⁵⁾ itdi ki; çün diyâr-ı Ken'Öân'a varasın, ğiçe beytü'l-ağzâna Öazm idüb ⁽¹⁶⁾ benüm haberüm atam pîre vâşıl idüb diyesin ki; ey firâq u hasretle ⁽¹⁷⁾ şînesi maħrûr ve ey enbiyâ içre hüzle meşhûr yatub ğâyib olan ⁽¹⁸⁾ ğariybüñden saña haberüm vardur ki; diyâr-ı Mışr'da şatılıb gulâm olmış ⁽¹⁹⁾ ve sürürü ğama mübeddel olub sensiz uyku gözine harâm olmış ğâh [46B] ⁽¹⁾ ⁷⁴ dellâl elinde lâle ve şimdi hizmetinde hilâl olub nâz u ni'Öam ileper ⁽²⁾ veriş kılduğuñ çiger-küşeñ yüzini

⁷⁴{ğâh}diğer sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiştir.

işigüñe hâk ü Óarz-ı⁽³⁾ ahvâl-i derd-nâk itdi. Eger anuñ ahvâlin şorarsañ şehri-i Mısr içre⁽⁴⁾ şehd ü şükür aña zehr kâtildür ve sensiz her kand u semm helâ-heldür, dedi.⁽⁵⁾ Çün AÓrâbî Yûsufdan bu haberi alub edâ-yı hizmete Óazm itmek⁽⁶⁾ diledi. Naşesinüñ çeküb dögmekle revân olmadı. Belki aña⁽⁷⁾ Haq teÓâlâ nuḡ-ı fasiḡ virüb evvelâ **lâ illâhe illallâh**⁷⁵, dedi. BaÓde⁽⁸⁾ ol AÓrâbî'ye Óitâb-i şariḡ idüb eytdi:

- Ey kişi zinhâr zülme⁽⁹⁾ mâil olma ki ben seni hoş duÓāya ve bu neclâyın liḡāba irgürdüm.⁽¹⁰⁾ Haberüñ resüli ve kereminüñ kabüli olduñ, eger pîr-i KenÓān huzûrına⁽¹¹⁾ bu haberi vâşıl itmege saÓy iderseñ Hazret-i YaÓķüb bir duÓā ide ki⁽¹²⁾ iki Óālemde maḡlûbuñ bulasın. Ben daḡı senüñ keremüñle duÓā-yı hayra irüb⁽¹³⁾ ümîzdür ki cennet içre naḡe-i şālih hem-rāhum ola, dedi. AÓrâbî nâkeden⁽¹⁴⁾ bu verhemi gûş idüb ve medhûş oldu. Pes nâke hüccetin taşdıḡ⁽¹⁵⁾ idüb Hazret-i şiddiḡ aña duÓā eyledi. Hemñin nâke murādına vâşıl⁽¹⁶⁾ olub yil gibi mülk-i KenÓān'a revāne oldu. Bir şehir Hazret-i İsrâóil⁽¹⁷⁾ meşgûl-i zıkr-i Celîl iken ol AÓrâbî külbe-i ahzāna gelüb rûzın katında⁽¹⁸⁾ bülend āvâz-ıla selām virdi ya nebiyullâh saña sözüm vardur, diyü çağır⁽¹⁹⁾dı. YaÓķüb işidüb eytdi:

- Ey Óaçıb kimsin beni hâlümde ḡo [47A]⁽¹⁾ Óavḡ itme ki Cenâb-ı Hâḡ-ıla bir Óālemüm vardur ki şarâb-ı vaḡdet beni⁽²⁾ medhûş idüb Óaḡl u ḡarârum ḡalmamışdur, dedi. Ol AÓrâbî⁽³⁾ ḡazın āvâz-ile kelâma gelüb Yûsufuñhaberlerini söyledi.⁽⁴⁾ YaÓķüb o dem ki bunu gûş itdi, āh idüb kendüden⁽⁵⁾ gitdi. Bir zamāndan ki Óaḡlı başına gelüb çağırdı ki; ey gūyâ⁽⁶⁾ çün beni yād u ḡaber-i Yûsuf-ıla şad itdüñ, oḡ gibi ḡoḡrı⁽⁷⁾ söyle ne kişisin, ne yerlüsün Óaceb? Yûsufı görmege ne sebep⁽⁸⁾ oldu, eger anı gördünse nişānlarını söyle ki; göñlümde gümān⁽⁹⁾ ḡalmasun, dedi. AÓrâbî eytdi:

- Benüm yerüm KenÓānódur, lâkin diyār-ı Mısr'a⁽¹⁰⁾ sefer idüb ol cânibleri gezerken beni bir civân yoldan çağırub⁽¹¹⁾ hâlüm şordı ve senüñ ve oğullarınuñ ahvâlin bir bir teftiş⁽¹²⁾ ḡıldı. Sergüzeştiñi aña iÓlām itdüm, gözleri yaşıla bir olub⁽¹³⁾ Óaḡlı başından kendi melāḡet ü leḡāfetde hemān Yûsuf'a⁽¹⁴⁾ beñzer, diyü bir bir nişānların zıkr itdi. Hemñin YaÓķüb Yûsufuñ⁽¹⁵⁾ bu resme nişānların işidüb bî-hüd oldu. Tā şubḡ olunca⁽¹⁶⁾ bî-ārām olub yatdı. Sóñra AÓrâbî'ye nidā vü ḡayrla yād idüb⁽¹⁷⁾ ŗenā itdi ve anı huzûrına daÓvet ḡılub tekrâr söyletdi.⁽¹⁸⁾ Yine AÓrâbî ahvâl-i Yûsufı şerḡ idüb YaÓķüb'uñ çigerin od⁽¹⁹⁾lara yaḡdı ve naÓra urub “**Yā asafā ve a firakḡā**”, diyü ḡüznle

⁷⁵ Allahtan başka Tanrı yoktur.

āh kim [47B]⁽¹⁾ ⁷⁶dāma ve cevri-ı eyyāma düşdüñ, ey Yūsuf ben umardum ki ⁽²⁾ tapuñ cihān mülkine şāh ve kapuñ Óāleme secde-gāh olaydı. Ammā ki ⁽³⁾ hük-m-i kader seni bir şāha çāker eylemiş. Ümizüm ol hākım ü kadirden ⁽⁴⁾ budur ki; Óākıbet seni Mısr'a emir kıla, hālā çāre nedür, çün ne kadar ⁽⁵⁾ beni derde seni Óazize esir eyledi. ÓAcabā yadlar tabancasın ⁽⁶⁾ yuyub belā vü işkencesin çeker miyin ki ben seni cāna virmezdim ⁽⁷⁾ ve incine, diyü iş buyurmazdum, diyü feryād figān itdi. Çün naÓra⁽⁸⁾ sın ebnāsı işitdi, gelüb ol AÓrābı'yi yalanladılar ve gavgā⁽⁹⁾ larıyla her kişiyi gümānladılar. Ammā YaÓküb'ün AÓrāb'a hüsn ü iÓtikādı ⁽¹⁰⁾ oldı. Zırā bundan evvel bir vaqıÓa görmüş idi ki Nıl'ün ayağı ⁽¹¹⁾ YaÓküb'ün kabusu öñinden akub bir civān bir şandal-ile gelüb ⁽¹²⁾ YaÓküb'a bir kızıl gül virdi ve bir beşāret bu olmuş idi ki ⁽¹³⁾ külbe-i ahzāna oğlıncaqlar cemÓ olub içelerinden birisi eytdi:

- Ey ⁽¹⁴⁾ Hāzret-i pır işitdüm ki Yūsuf Mısr'a emir olmuş Óan-ķarıb ⁽¹⁵⁾ gelüb saña mülakāt ider. Hemñin YaÓküb yerinden durub ol ⁽¹⁶⁾ tıflıñ gözlerin öpdı ve eytdi:

- Bu kelām kimden işitdüñ ⁽¹⁷⁾ ol oğlancık eytdi:

- Baña ilhām olub bi'z-zarūrı dilüme cārı ⁽¹⁸⁾ oldı. Pes YaÓküb'ün düşi ve tıflıñ kelāmı ve AÓrābı'niñ ⁽¹⁹⁾ peyāmı bu üç dürlü beşāret Yūsuf'ün hayātını taşdıkkılab [48A]⁽¹⁾ şihhatini YaÓküb taħķık bildi ve arayub bulmağa gerçi niyyet ⁽²⁾ itmişdi, lākin Cenāb-ı Hāk'dan icāzet olmamağın rüz-ı vişāle ⁽³⁾ muntazır olub durdı ve kale'ilezi eştarahu min mısrı ⁽⁴⁾ li imraóatihi akrımı maşvāh Óasā an yanfaÓanā av natahızahu veledan ⁽⁵⁾ **ve kezalike makkanā li-Yūsuf fi'l-arzi ve linuÓalimahu min taóvli'l- ⁽⁶⁾ ahādış ve allahu gālibun Óala amrihi ve lākınne akšara'n-nās ⁽⁷⁾ la yaÓlmün.**⁷⁷ yaÓñi Óaziz-i Mısr olan Ķatfır Yūsufı iştirā itdükden ⁽⁸⁾ soñra Züleyhā'ya eytdi:

- Bunuñ mertebesini kerāmet üzere dönüb ⁽⁹⁾ maķāmını Óālį gör ola ki kadem-i mübārek olub hāşıllarımıza ⁽¹⁰⁾ bereket irişe ve anı oğul idinevüz, dedi. Pes Züleyhā Yūsufóa ⁽¹¹⁾ bir meretebe hizmet iderdi ki böyle bānū'yı cihān iken her kaçan ⁽¹²⁾ Yūsuf taÓāmdan soñra ellerin yumak dilese Züleyhā kendüsi legen ⁽¹³⁾ ibriķ getürüb Yūsuf'ün ellerine şu koyardı, cārıyelere itdürmezdi. ⁽¹⁴⁾ Yūsuf'ün hizmeti Züleyhā'nuñ cānına minnet olmuşdı.

⁷⁶{āh kim}diğer sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiştir.

⁷⁷ onu satın alan Mısr'lı, hanımına dedi ki: 'Buna güzel bak! Belki bize faydası olur, Yahut evlat ediniriz!'Bu suretle Yusuf'u orada yerleştirdik; hem de ona olayları (rüyaları) yorumlamaya dair ilimler öğretilim diye ...öyle ya, Allah, yaptığı işte üstün bir güce sahiptir, ancak insanların çoğu bilmezler. Yusuf: 21.

Rivāyetdür ki: ⁽¹⁵⁾ Çün ol A'Ŗrābj gelüb Yūsuf'a Ya'Ŗküb'ün aĥvālin i'Ŗlām itdi. ⁽¹⁶⁾ Maĥzūn ve muĥtarib tūrurken Züleyhā karşı gelüb Yūsuf'ün Ŗizā⁽¹⁷⁾ rındamelālet eŖerin göricek yemĭn virüb melāletiñ aŖl u ⁽¹⁸⁾ fer'Ŗin Ŗordı. Yūsuf daĥı serencāmın ya'Ŗnı nebı oĥlı nebı olduĥın ⁽¹⁹⁾ ve atası Ya'Ŗküb'ün aĥvālin ve ceddi İbraĥim Ĥalilullāh'ınmenākıbın [48B] ⁽¹⁾ ⁷⁸ ve ihvānı aña Ŗadāvet idüb çāha bıraĥduĥlarında Ŗināyet-i ⁽²⁾ Ĥaĥ ile Cebrā'Ŗil nāzil olub münezzel bir taŖ ve bir melek aña yoldaŖ ⁽³⁾ olduĥın andan yolcılar anı ol kıyudan taŖra çıĥarub ⁽⁴⁾ ĥarındaŖları duyub gelüb ĥulumuzdur, diyü Ŗatdıĥların ve diyār-ı ⁽⁵⁾ MıŖr'a gelüb anlara eŖir olduĥın ve ol A'Ŗrābj rāst gelüb ⁽⁶⁾ vilāyet-i Ken'Ŗān'dan atasınuñ āŖināsı olub atası ziyāde firĥat ⁽⁷⁾ ü ĥasret çekdüĥin ve aĥrabāsı firĥatin añub ĥurbet odı ⁽⁸⁾ cānına eŖer itdüĥin naĥır ü ĥatmır ĥikāyet idüb zār zār ağladı ⁽⁹⁾ ve eytdi:

Nazm:

YaraŖur baña ağlarsam ĥarıbem

Atamuñ ⁽¹⁰⁾ vuŖlatından bı-naŖıbem

Bu ĥün olmaĥdan ise MıŖr'āa sultān

⁽¹¹⁾ Yegidi kim olam dervıŖ-ı Ken'Ŗān

Çün Züleyhā Yūsuf'dan ⁽¹²⁾ bu serĥuzeŖti iŖitdi tazarru'Ŗ-ı zārı kılub eytdi. Çün ⁽¹³⁾ nebı oĥlı nebısin baña bir du'Ŗā kıll ki Ĥaĥ te'Ŗāla gönlüm murādın müyesser ⁽¹⁴⁾ kılla. Yūsuf fi'l-ĥāl Züleyhā'nıñ murādın fehm idüb nev'Ŗā du'Ŗāya ⁽¹⁵⁾ ihmāl itdi ve Züleyhā Yūsufı tesellı idüb eytdi:

- Ĥazret-i ⁽¹⁶⁾ Ya'Ŗküb'a nāme yazub bu maĥāma da'Ŗvet idelüm, tā ki sen anı ⁽¹⁷⁾ ve ol seni ziyāret idüb maĥŖūdına vāŖıl olasın, diyü ⁽¹⁸⁾ muĥaŖŖal Züleyhā bu ĥizmetiñ edāsına bir kimesne tedārik idüb ⁽¹⁹⁾ bir nice ĥün mūhlet vireçek oldı. Ya'Ŗnı Yūsufı aldamaĥ içün [49A] ⁽¹⁾ ĥıle idüb ĥirü ol kimesneyi döndürdi.

Bejt: ⁽²⁾

A niye kim egriden ĥalk itdi Mevlā

Ĥomaz egriligin aŖlā ve ĥat'Ŗā

Pes bir ĥice Züleyhā dāyesine tenhā eytdi:

- Ey dāye Yūsuf'ün gönlü ⁽⁴⁾ bu rāya yaĥıŖmayub ikide bir kendü diyārın yād ve ensābı ĥasretinden ⁽⁵⁾ āh u feryād ider. Bari aña bir ĥıle ü tezvır ve zārāfet ü tedbır ⁽⁶⁾ ĥuralım. Ya'Ŗküb dār-ı āĥirete intıĥāl itmiŖ olan ardınca ölmıŖ ⁽⁷⁾ yok, diyü bu nifāĥa

⁷⁸{menākıbın} diĥer sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiŖtir.

meşgûl olalum, ümizdür ki Yūsuf anlardan ⁽⁸⁾ Óalāka kaṭÓ idüb gam-ı YaÓküb'dan ḥalāş ve yalnız bize iḥtişāş⁽⁹⁾ ide.

Beyt:

ÓAceb olmaz bu deñlü re'yi tezvır

İder Óaşk⁽¹⁰⁾ ādemi çübān-ı ḥınzır

Pes dāye bir hecni toza ğark idüb ⁽¹¹⁾ bir mürd-i ḥaşni aña bindürdi ve ol KenÓān'a giden geldi, diyü şāyiÓ ⁽¹²⁾ idüb Yūsuf öñine getürdiler. Çün yakın geldi hemin ⁽¹³⁾ āh u eniñe başlayub pır-i KenÓān Óazm-i Firdevs-i Raḥmān itdi ⁽¹⁴⁾ ve ḥānımānu ḥarāb u pāymāl olub akrabāsınuñ her biri bir tarafa kendi ⁽¹⁵⁾ Yūsuf-ı Mısr-ı melāhet şağ olsun, dedi. Yūsuf bu ḥaberi ⁽¹⁶⁾ işidüb fiġān u mātem ideçek, Züleyhā tesellā virüb bahāne ⁽¹⁷⁾ ile gāh Yūsufuñ egin ü gāh Óizārın öperdi, varduqça sözlerini ⁽¹⁸⁾ azıdub meyān-ı Yūsufı kenāra çekmek istedikde ḥilesi tıyulub ⁽¹⁹⁾ celāli şüretle Yūsuf irakdan merḥabāya başladı. Ammā Yūsuf [49B] ⁽¹⁾⁷⁹ ziyāde şāhib ü hicāb ve ḥatāpüş olmağın Züleyhā'nıñ⁽²⁾ Óaybın yüzine urmayub bilmezlikden gelürdi **Ve lemmābeleġaeşuddehü ⁽³⁾ āteynāhuhukmen ve ılmman ve kezālikenecezilmuhsinin^{80 (4)}** Ḥazret-i Yūsuf ḥadd-i bulūga irişüb kemāl ü Óaql u fehm ve zekā ⁽⁵⁾ müyesser olduqda Ḥaḳ teÓālā bir mertebe ḥüsn ü cemāl Óatā kılmış ⁽⁶⁾ idi ki her kaçan gül şaydı, dişleri nür gibi şuÓle virürdi ⁽⁷⁾ ve her kaçan söz söylese ağızından nür çıkub ol eṭrafı ⁽⁸⁾ münevver kıldı. Anuñ şıfātını vaşf itmege kimesneniñ kudreti ⁽⁹⁾ yetmezdi. Pes Züleyhā didār-ı Yūsuf'a ḥayrān ve zār olub hiç bir ⁽¹⁰⁾ vech-ile hicābın refÓ itmege çāre bulmayıcaḳ dāye ile ittifāḳ idüb ⁽¹¹⁾ māh-ı KenÓān Óaceb müóeddebdür anı bāde-i gülrenge çeküb āl-ile ⁽¹²⁾ arşlanı ele getürelim, her ne deñlü serd ise şarāb-ı nāb-ıla mülāyim ⁽¹³⁾ olur, diyü dām-ı tezvır kırdılar. Ol giçe Züleyhā bāde şöḥbetin mühheyyā ⁽¹⁴⁾ vü zıbā sāzende vü güyende cāriyeleri ol meclise peydā itürdi. ⁽¹⁵⁾ Çün bezme şurüÓ itdiler. Züleyhā şarābı ḥayli taÓrif ve Yūsuf'a ⁽¹⁶⁾ cām teklif ideçek Yūsuf şarābı zamm idüb ḥün-ı ḥınzıra ⁽¹⁷⁾ dur, diyü bir mertebe taḥkır itdi ki Züleyhā'ya bi'z-zarürü ikrāh gelüb ⁽¹⁸⁾ şarāb içmekden ferāgat ve şöḥbet-i ilāhiye daÓvet kıldı ve Yūsuf'a ⁽¹⁹⁾ iltiyām idüb eytdi:

⁷⁹{Yūsuf}diġer sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiştir.

⁸⁰Olgunluk çağına erişince O'na hikmet ve ilim verdik. İşte biz, iyi davrananları böyle mükāfatlandırırız. Yusuf: 22.

- Ey yār-ı güzünüm şimden soñra senüñle bir yazım [50A] ⁽¹⁾ āhir itmek āyınım olsun, diyü hāl-i cihāndan rivāyet ve geçmiş ⁽²⁾ zamāndan bir hikāyete bu resme āgāz idüb eytdi.

Hikāyet ⁽³⁾ olunur ki; zamānla meger bir zibā duñter ÓAden şehrinde kemāl-i hüsnle ⁽⁴⁾ meşhūr ve maÓrūf ve zerāfet ü leñāfetle mergüb ve mevşūf ⁽⁵⁾ olub cemālin görenler ve hüsn-i evşāfin işidenler aña Óāşık-ı ⁽⁶⁾ şeydā olub ve ol duñter Óāşıklarından birin mañbūl-i Hāzret ⁽⁷⁾ idinüb uğurlayınca gāh gāh şöhet iderlerdi ve fırsat ⁽⁸⁾ el virdüince gice ile her bār yāsemen vārī birbirine şarılırlardı. ⁽⁹⁾ Atası bir ulu pādīşāh idi. Kızımñ bu ahvālin işidüb ⁽¹⁰⁾ Óarından terk-i diyār itmegi ihtiyār itdi ve saltanatın āhire ⁽¹¹⁾ ıñmarlayub nāçār evlād [u] ensābıyla bir gemiye binüb diyār-ı Hinde ⁽¹²⁾ revāne oldu. Kızuñ üftādesi dañı firqate şabr idemeyüb ⁽¹³⁾ ğayret itdi ve bir keştiye binüb kızımñ ardınca gitdi. ⁽¹⁴⁾ Çün bir kaç mīl-i deryā yüzende revān oldu. Qazāyıla bir bād-ı ⁽¹⁵⁾ Óāşif ve rüzgār-ı muñālif çıkub varduqça deñiz kaynayub ⁽¹⁶⁾ qumār oynadı. Āhir el-emr girdābdan hālāş olub nigāruñ ⁽¹⁷⁾ bindügi gemiyi rüzgār tā Mağrib-i zemīne ve Óāşık bindügi gemiyi ⁽¹⁸⁾ tā ser-hādd-i Çin'e serdi. Pes ol Óāşık pāk-i Çin ikliminde ⁽¹⁹⁾ iki yıl sākın olub naqqāşlık Óilmin tañşıl itdi ve şanÓatında[50B] ⁽¹⁾ ⁸¹ māhir olub āhir diyār-ı Çin'i koyub gitdi. Ser-ā-ser ⁽²⁾ milket-i dünyāyı gezüb der ü dīvāre kendüniñ ve yārınıñ taşvīrini ⁽³⁾ yazdı ve adını resm idüb kazıdı ve ol taşvīrlerin altına ⁽⁴⁾ bu beyti tañrīr itdi ki

Beyt:

Bu taşvīrin gelürse yār-ı cānı

⁽⁵⁾ Qosun gördügi gibi bir nişāni

Pes yedi iklimi tolanub ⁽⁶⁾ uğraduğı şehirde her yazduğın tekrār yoklardı. Āhir bir yerde qarārın ⁽⁷⁾ qalmayub diyār-ı Mağribe misāfir oldu kemākān anda dañı her yeri ⁽⁸⁾ seyrān idüb birer nişān kodı. İttifāq ol diyār-i cemīle diyār-ı ⁽⁹⁾ Mağrib'de kabīle olub bir gün temāşā yerlerin seyr iderken Leylā ⁽¹⁰⁾ ve Mecnūn-şıfat bir yerde iki şüret gör ve ol beyti okıyub ⁽¹¹⁾ mutahayyir olur. Hemñ kendü nişānıñ anda peydā idüb dāyesin nāzir ⁽¹²⁾ qor ve ıñmarlar ki her kim bunda misāfir geldükde nişānumı görüb efgān ⁽¹³⁾ iderse ol ān baña alub gelesiz ki kadīmī Óāşıkam ve yār-ı muvāfıqum ⁽¹⁴⁾ oldur bilesiz, dedi. Pes dāye muntazır olub tururken nāgāh ⁽¹⁵⁾ taşvīr şāhibi ol araya gelüb nişān-ı yārı görüb āh eyledi ⁽¹⁶⁾ ve Óaqlı başından gidüb nice gün sāye-veş yatub qaldı. ⁽¹⁷⁾ Muhaşşal her vechile maqşūd hāşıl ve cānānına vāşıl oldu. ⁽¹⁸⁾ Meger atası qut olub ol dildār-ı gül bī-

⁸¹{ve şanÓatında}diğer sayfanın son kelimesi burada tekrar edilmiştir.

neccār gibi bî-agyār ⁽¹⁹⁾ kalmışdı ve yalnızlık âteşi cānına kār kılmışdı hemİN Őāşığı [51a] ⁽¹⁾ yārına vāsıl ve birbirine nikāh idüb murādların hāsıl kıldılar.

III.BÖLÜM

1. ÖZEL İSİM İNDEKSİ

ĤasanMuşlihuŌd-din

1b/1.

Yūsuf

2a /1 , 2b/6 , 3b/7 , 2b/9 , 2b/10 ,2b/11 , 4a/4 , 4a/11 ,4b/4 , 4a/1 , 5a/1, 5a/6 , 5a/13 , 5a/16 , 5a/17 , 5b/1 , 5b/7 , 5b /8 , 8a/3 , 8a/4 , 8b/5 , 8b/7 , 8b/8 , 8b/9 , 8b/11 , 8b/12 , 8b/14 , 8b/15 , 8b/19 , 9a/1 ,9a/2 ,9a/3 , 9a/4 , 9a/7 , 9a/8 ,9a/9 , 9a/10 , 9a/12 , 9a/14 ,9a/15 ,9a/16 ,9a/19 , 9b/3 ,9b/6 , 9b/14 , 9b/15 , 9b/18 , 10a/2 , 10a/3 , 10a/6 , 10a/8 , 10a/10 , 10a/11 , 10a/14 , 10b/12 , 10b/13 , 10b/14 , 10b/19 , 11a/ 11 , 11a/12 , 11a/13 , 11a/19 , 11b /1 , 11b/4 , 11b/8 , 11b/9 , 11b/10 , 11b /16 , 12a/ 2 , 12a/6 , 12a/9 , 12a/16 , 12a/19 , 12b/6 , 12b/8 , 12b/14 , 12b/18 , 13a/1, 13a/10 , 13a/15 , 13a/19 , 13b/3 , 13b/4 , 13b/11 , 13b/13 , 14a/3 , 14a/4 , 14a/5 , 14a/6 , 14a/9 , 14a/10 , 14a/13 , 14a/14 , 14a/19 , 14b/7 , 14b/11 , 14b/18 , 15a/1 , 15a/3 , 15a/4 , 15a/6 , 15a/9 , 15a/10 , 15a/16 , 15b/2 , 15b/8 , 15b/9 , 15b/14 , 15b/16 , 16a/1 , 16a/3 , 16a/8 , 16a/9 , 16a/11 , 16a/14 , 16a/15 , 16a/19 , 16b/3 , 16b/6 , 16b/8 , 16b/9 , 16b/16 , 16b/18 , 17a/2 , 17a/3 , 17a/4 , 17a/6 , 17a/7 , 17a/11 , 17a/12 , 17a/17 , 17a/18 , 17b/3 , 17b/7 , 17b/10 , 17b/12 , 17b/15 , 17b/19 , 18a/8 , 18a/12 , 18a/17 , 18a/19 , 18b/2 , 18b/3 , 18b/6 , 18b/7 , 18b/9 , 18b/14 , 18b/15 , 19a/3 , 19a/4 , 19a/5 , 19a/6 , 19a/8 , 19a/10 , 19a/13 , 19a/15 , 19b/7 , 19b/9 , 20a/4 , 20a/19 , 20b/5 , 20b/16 , 21a/6 , 21a/12 , 21a/16 , 21a/17 , 21b/10 , 21b/19 ,

22a/2 , 22a/4 , 22a/16 , 22b/1 , 22b/3 , 22b/12 , 22b/15 , 23a/4 , 23b/9 , 23b/12 , 23b/14 , 23b/15 , 24a/1 , 24b/1 , 24b/3 , 24b/4 , 24b/6 , 24b/8 , 24b/10 , 24b/13 , 24b/18 , 25a/1 , 25a/4 , 25a/8 , 25a/11 , 25a/14 , 25a/15 , 26a/2 , 26a/10 , 26a/11 , 26a/13 , 26a/14 , 26b/16 , 26b/4 , 26b/9 , 26b/10 , 26b/11 , 26b/12 , 26b/16 , 26b/18 , 27a/1 , 27a/4 , 27a/11 , 27b/2 , 27b/3 , 27b/7 , 27b/8 , 27b/9 , 27b/11 , 27b/17 , 27b/18 , 28a/3 , 28a/5 , 28a/10 , 28a/15 , 28a/17 , 28b/3 , 28b/4 , 28b/10 , 28b/12 , 28b/14 , 28b/16 , 28b/18 , 29a/1 , 29a/2 , 29a/10 , 29a/18 , 29a/19 , 29b/4 , 29b/8 , 29b/17 , 29b/19 , 30a/4 , 30a/6 , 30a/11 , 30a/19 , 30b/1 , 30b/2 , 30b/3 , 30b/6 , 30b/10 , 30b/12 , 30b/14 , 30b/17 , 30b/18 , 31a/1 , 31a/6 , 31b/3 , 31b/5 , 31b/7 , 31b/11 , 32a/3 , 32a/7 , 32a/12 , 32a/19 , 32b/3 , 32b/5 , 32b/8 , 32b/13 , 35b/15 , 36b/12 , 36b/16 , 40a/17 , 40b/1 , 40b/3 , 40b/9 , 40b/15 , 40b/18 , 40/19 , 41a/2 , 41a/4 , 41a/6 , 41a/11 , 41b/6 , 41b/7 , 41b/16 , 41b/18 , 42a/2 , 42a/5 , 42a/5 , 42a/8 , 42a/11 , 42a/14 , 42a/18 , 42b/4 , 42b/16 , 42b/17 , 43a/2 , 43a/4 , 43a/5 , 43a/12 , 43a/16 , 43b/3 , 43b/6 , 43b/9 , 43b/11 , 43b/14 , 43b/15 , 43b/17 , 44a/6 , 44a/9 , 44a/11 , 44a/18 , 44b/2 , 44b/5 , 44b/8 , 44b/10 , 44b/11 , 44b/13 , 44b/14 , 44b/18 , 45a/2 , 45a/3 , 45a/4 , 45a/6 , 45a/17 , 45a/18 , 45b/2 , 45b/6 , 45b/8 , 45b/9 , 45b/15 , 46a/1 , 46a/2 , 46a/3 , 46/7 , 46/13 , 46b/5 , 47a/3 , 47a/6 , 47a/7 , 47a/13 , 47a/14 , 47a/18 , 47b/1 , 47b/14 , 47b/19 , 48a/5 , 48a/7 , 48a/10 , 48a/12 , 48a/13 , 48a/14 , 48a/15 , 48a/16 , 48a/18 , 48b/11 , 48b/14 , 48b/15 , 48b/19 , 49a/3 , 49a/7 , 49a/12 , 49a/15 , 49a/17 , 49a/18 , 49a/19 , 49b/1 , 49b/4 , 49b/9 , 49b/15 , 49b/16 , 49b/18.

Züleyhā

2a/1 , 5b/8 , 32b/12 , 32b/14 , 32b/16 , 33a/5 , 33a/13 , 33a/17 , 34b/8 , 34b/13 , 35a/1 , 35a/3 , 35a/6 , 35a/8 , 35a/13 , 35a/17 , 35b/5 , 35b/10 , 35b/15 , 35b/16 , 36a/2 , 36a/8 , 36a/9 , 36a/13 , 36a/14 , 36a/16 , 36b/2 , 36b/11 , 36b/16 , 37a/1 , 37a/4 , 37a/12 , 37a/17 , 37b/5 , 37b/12 , 38a/1 , 38a/2 , 38a/17 , 38b/7 , 38b/8 , 38b/13 , 38b/15 , 39a/2 , 39a/6 , 39a/9 , 39a/10 , 39a/11 , 39a/13 , 39a/14 , 39b/6 , 39b/9 , 39b/12 , 39b/13 , 39b/15 , 39b/16 , 40a/2 , 40a/ , 40a/4 , 40a/5 , 40a/6 , 40a/ , 40a/8 , 40a/17 , 40b/1 , 41a/11 , 41a/14 , 41b/6 , 41b/11 , 41b/12 , 42b/5 , 42b/8 , 42b/9 , 42b/14 , 42b/17 , 44b/13 , 45a/5 , 48a/8 , 48a/10 , 48a/14 , 48a/16 , 48b/11 , 48b/14 , 48b/15 , 48b/18 , 49a/3 , 49a/16 , 49b/1 , 49b/9 , 49b/13 , 49b/15 , 49b/17.

Ya'Ūkūb

5a/15 , 5a/17 , 6a/4 , 6a/7 , 6a/16 , 6a/17 , 6b/1 , 6b/2 , 6b/10 , 6b/18 , 7a/1 , 7a/4 , 7a/6 ,

7a/10,7a/16 , 7a/17 ,7a/19 ,7b/1 , 7b/3 ,7b/5 , 7b/6 , 7b/8 , 7b/11 , 7b/15 , 7b/16 , 8a/1 ,
8a/ 7 , 8a/ 10 , 8a/ 12 , 8a/ 14 , 8a/ 18 , 8b/ 4 , 8b/ 11 , 8b/ 13 , 8b/ 15 , 9a/4 , 9a/6 , 9a/7
, 9a/8 , 9a/11 , 9a/12 , 9a/19 , 9b/3 , 9b/10 , 9b/11 , 9b/18 , 10a/9 , 10a/14 , 10b/1 ,
10b/11 , 12a/1 , 12a/7 , 12a/8 , 12b/1 , 12b/3 , 12b/5 , 12b/8 , 12b/10 , 12b/13 , 12b/19 ,
13a/1 , 13a/9 , 13a/15 , 13a/17 , 13b/14 , 14a/1 , 14a/6 , 14a/10 , 15b/5 , 16b/2 ,16b/4
,16b/7 , 18b/14 , 18b/16 , 18b/18 , 18b/19 , 19a/3 , 19a/4 . 19a/5 , 19a/6 , 19a/15 , 19b/4
, 19b/7 , 19b/8 , 19b/10 , 19b/15 , 20a/1 , 20a/6 20a/8 , 20a/12 , 20a/14 , 20b/11 , 20b/13
, 20b/15 , 21a/4 , 21a/13 , 21b/1 , 21b/11 , 21b/15 , 22a/5 , 22a/7 , 22a/17 , 22b/5 ,
22b/12 , 22b/13 , 22b/18 , 23a/3 , 23a/6 , 23a/14 , 23a/16 , 23b/7 , 2b/14 , 23b/17 , 24a/1
, 24a/12 , 24a/15 , 24a/17 , 24a/18 , 24b/1 , 24b/2 , 24b/4 , 24b/5 , 25a/1 , 25a/7 ,25a/15 ,
27a/3 , 27a/4 , 28b/15 . 28b/17 , 28b/18 , 28b/19 , 29a/1 , 29a/3 , 29a/9 , 29a/12 , 29b/2
,29b/3 , 40b/7 , 40b/11 , 44b/3 , 45b/5 , 46a/3 , 46a/9 , 46b/11 , 46b/19 , 47a/4 , 47a/14 ,
47a/18 , 47b/9 , 47b/11 , 47b/12 , 47b/15 , 47b/18 , 48a/1 , 48a/15 , 48a/19 , 48b/16 ,
49a/6 , 49a/8.

Cibril

4a/8 , 4a/13, 4b/18, 5a/13 , 5a/17, 13a/19, 16a/15, 16b/7, 24a/19, 26a/10, 28a/9, 41a/3.

CebraÖil

3b/10 , 4a/15 , 4a/17 , 4a/13 , 4b/1 , 4b/4 , 4b/11 , 5a/4, 9b/5 , 9b/19 , 13a/12, 16a/19 ,
16b/1 , 16b/4 , 16b/6 , 16b/16 , 18a/19 , 22a/5 , 22a/10 , 23a/19 , 24b/1 ,24b/2 , 24b/3 ,
26a/20 , 28b/26, 28b/17 , 29a/9, 48b/2.

İslām

2a/13 , 10b/6.

Şah Magrib

36a/6 , 37b/4.

Şah-ı Mısır

32b/10 , 40a/11.

Firdevs

49a/13.

Tur

34a/16.

Halilullah

48a/19.

Arâbi

45a/11 , 45b/1 , 45b/5 , 45b/9 , 45b/12 , 45b/19 , 46a/7 , 46a/14 , 46b/5 , 46b/8 , 46b/ 13
, 46b/17 , 47a/2 , 47a/9 , 47a/16 , 47a/18 , 47b/8 , 47b/18 , 48a/15 , 48b/5.

Hatem-i Tayy

32b/19.

Ferhad

34b/7.

Kuh-i Kaf

34b/6.

Mukabir

29b/7.

Ebū Bekir

2a/16.

ÖÖmer

2a/16 , 4a/1 , 4a/3 , 4a/5.

ÖOsmān

2a/16.

ÖAlīdir

2a/16.

Türkī

2b/17, 2b/18.

Muḥammed

2a/10 , 2b/3 , 3b/12 , 3b/16 , 3b/18 , 4b/15 , 4b/16 , 4b/19 , 5a/15 , 5b/5.

İbrāhīm

2b/3 , 5b/14 , 5b/15 , 5b/16 , 7b/4 , 9b/4 , 10b/8 , 13a/11 , 13a/14 , 13a/19 , 13b/1 ,
15a/14.

Āḥī

2b/4.

Çelebi

2b/4.

ÖArab

2b/4, 2b/7 , 5a/17, 5b/6 , 7b/19, 26b/19, 30a/1.

ÓAcem

2b/8.

Kemāl Paşa

2b/11.

Hamđi

2b/12.

Yađyā

2b/12.

Turđi

2b/12 , 2b/16 , 2b/17 , 2b/19.

Yehūd

3b/8 , 3b/12 , 3b/14 , 3b/15 , 3b/17 , 4a/6,5a/14 ,7b/17 , 11a/17 , 14b/19 , 15a/16 , 15a/
17 , 18a/7 , 20b/3 , 20b/6 , 20b/8 , 24b/7 , 24b/12 , 24b/18 , 26b/19 , 27b/4 , 28a/ 18.

Tevrāt

3b/10 , 3b/16 , 4a/4 , 7b/11.

Ķuróān

2a/13 , 3b/16 , 4b/9 , 5a/11 , 5a/17 , 5b/8.

Rukne'd- dĵn

4a/9.

Ĥasan

4a/11 , 4a/ 14.

Ĥüseyn

4a/12 , 4a/14.

KaÓbe

4b/5 , 5b/18 , 31b/14 , 35b/17.

Medĵne

4b/6.

ÓĀiře

5a/7 , 5a/8.

Ādem

5b/10 , 18b/12.

İsmā'īl

5b/15 , 5b/18.

İshāk

5b/16 , 5b/18 , 5b/19 , 6b/3 , 5b/10 , 6b/17 , 7a/5 , 7a/9 , 9b/6 , 29b/7.

Şām

5b/19 , 6a/2 , 7a/7 , 7a/11 , 23b/1 , 25b/17 , 26a/1 , 31a/10 , 37b/9 , 38b/11 , 44b/9 ,
44b/10.

Ken'ān

5a/15 , 6a/1 , 8a/3 , 8a/11 , 8b/4 , 13b/18 , 20a/10 , 23b/3 , 23b/13 , 24a/3 , 25b/2 ,
25b/12 , 25b/14 , 26a/2 , 36b/17 , 41a/9 , 45a/11 , 45a/12 , 45b/2 , 45b/19 , 46a/5 ,
46a/11 , 46a/15 , 46b/10 , 46b/16 , 47a/9 , 48b/6 , 48b/11 , 49a/11 , 49a/12 , 49a/13 ,
49b/11.

Lūṭ

6a/1.

ŌAyş

6a/4 , 6a/6 , 6a/12 , 6b/1 , 6b/6 , 6b/11 , 6b/14 , 6b/18 , 7a/1 , 7a/4 , 7a/7 , 7a/9 , 8a/7 ,
8a/12 , 8a/14 , 8a/17.

Leyyān

7a/15 , 7b/5 , 7b/16.

Rāḥīl

7a/15 , 7b/2 , 7b/7 , 7b/9 , 7b/12 , 8a/1 , 8a/2 , 8b/5 , 8b/7 , 18b/13.

Mūsā

7b/10.

zūlfa

7b/15.

Belha

7b/15.

Şem'ūn

7b/17 , 16a/10 , 17a/18 , 17b/3 , 17b/5 , 20a/18.

Rūbīl

7b/17 , 17b/6 , 17b/9 , 17b/11.

Lavî

7b/17 , 17b/15 , 18a/1.

Zebālūn

7b/17.

Yestacer

7b/18.

Dān

7b/19.

Neftāl

7b/19.

Hāz

7b/19.

İstirḳafā

7b/19.

Yamin

8b/6 , 10b/19.

İnās

8b/8 , 8b/11 , 8b/16 , 9a/1 , 9a/4 , 19b/6.

Dīna

7b/18 , 14a/3 , 19b/ 6.

Nemrūd

15a/14.

Nūḥ

15a/14 , 15b/5.

Mıṣr

5a/16 , 16b/14 , 23a/18 , 23b/1 , 26b/2 , 27a/19 , 29b/14 , 30b/11 , 31a/8 , 31a/9 ,
31b/13 , 32a/7 , 32a/11 , 32a/12 , 32a/13 , 32a/18 , 32b/9 32b/10 , 36b/18 , 36b/19 ,
37a/15 , 37b/18 , 38a/1 , 38a/3 , 38a/8 , 38a/10 , 38b/8 , 38b/10 , 38b/11 , 38b/14 , 39a/3
, 39a/4 , 39a/9 , 40a/11 , 40a/12 , 40a/17 , 40b/4 , 40b/7 , 41a/16 , 41b/1 , 41b/18 , 42b/5
, 42b/12 , 43a/5 , 43a/8 , 44a/9 , 44b/17 , 45a/12 , 46a/6 , 46a/18 , 46b/3 , 47a/9 , 47b/4 ,

47b/14 , 48a/3 , 48a/7 , 48b/5 , 48b/10 , 49a/15.

Ḳarūn

18b/5 , 32a/6.

Buṣrā

25b/18 , 26a/7 , 26a/12 , 26a/14.

ÓAnḳūd

26a/6 , 26a/7 , 26a/12.

Mālik

25b/1 , 25b/6 , 25b/7 , 25b/9 , 25b/13 , 25b/16 , 25b/17 , 26a/4 , 26a/6 , 26a/7 , 26a/8 ,
26a/13 , 26b/5 , 26b/7 , 26b/8 , 26b/15 , 27a/13 , 27a/19 , 27b/3 , 27b/4 , 27b/8 , 27b/10 ,
27b/12 , 27b/13 , 27b/14 , 27b/19 , 28a/1 , 28b/3 , 28b/5 , 28b/8 , 30a/1 , 30a/2 , 30a/14 ,
30b/1 , 30b/3 , 30b/6 , 30b/12 , 31a/5 , 31a/6 , 31a/9 , 31a/10 , 31b/1 , 31b/2 , 31b/3 ,
31b/11 , 31b/16 , 31b/17 , 32a/3 , 32a/5 , 32a/6 , 32a/19 , 40b/2 , 40b/3 , 40b/9 , 40b/14
, 40b/18 , 41a/16 , 41b/17 , 43a/10 , 44a/9 , 44a/10 , 44a/18 , 44b/2 , 44b/8 , 44b/10 ,
44b/13.

Eflaḥ

28a/3 , 28b/4 , 28b/5 , 29b/3.

Dımıřḳ

28b/5.

ÓAzrāóil

28b/16 , 28b/18.

Nil

30b/11 , 30b/12 , 30b/18 , 31a/1 , 32a/9 , 38a/9 , 47b/10.

ÓAbbās

32a/6 , 12b/9.

Ḳatḫir

32b/9 , 32b/11.

Reyyan:

32b/9.

Maḡrib

32b/16 , 32b/17 , 36a/6 , 37b/4 , 41a/16 , 50a/17 , 50b/7 , 50b/9.

Ṭaymus

32b/16 , 35a/7 , 35b/2 , 36a/8 , 36a/13 , 37a/8 , 37b/5 , 37b/11 , 37b/16 , 38a/2 , 38a/15 ,
38b/1.

Ḥebeş

37b/7.

Yemen

37b/7.

Hind

37b/8 , 50a/11.

ØIrāk

37b/8.

Firenk

37b/8.

Rūm

6b/17 , 37b/9 , 42b/11.

Şeddādībn—

43a/8 , 43b/1.

ØĀd

43a/8 , 43a/19.

İsrāʾīl

46a/9 , 46b/16.

ØAden

50a/3.

Leylā

50b/9.

Mecnūn

50b/10 , 34b/7 , 36a/17 , 50b/10.

Bazga

43a/8 , 43a/11 , 43b/5 , 43b/7 , 43b/9 , 43b/11 , 43b/14 , 44a/4.

Ümran

7b/16.

Erden

16b/18.

Şit17a/1.

SONUÇ

Yûsuf u Züleyhâ kıssası, divan şiirinde birçok esere konu olmuştur. Özellikle Türk ve Fars edebiyatında birçok Yûsuf u Züleyhâ hikâyeleri kaleme alınmıştır.

Bu çalışmaya konu olan Yûsuf u Züleyhâ metni, Eski Anadolu Türkçesi yazım kurallarına uygun olarak günümüz Latin harflerine aktarılmıştır. Yûsuf u Züleyhâ metinlerine kaynaklık eden kutsal kitaplar incelenmiş ve konu hakkında ilgili bölümleri verilmiş vekutsal kitaplar, bu mevzu üzerinde mukayese edilmiştir. Bu karşılaştırma sonucunda metnin en çok Kur'ân-ı Kerim'den etkilendiği tespit edilmekle birlikte, Tevrat'ın da oldukça etkilendiği sonucuna ulaşılmıştır.

Yûsuf u Züleyhâ/Zelîhâ adıyla Türk edebiyatında kaleme alınan manzum ve mensur eserler belirtilmiştir. Elde edilen birçok veri; sıklıkla yazılan ve beğenilen bir konu olduğunu göstermiştir.

Eser, Eski Anadolu Türkçesi ile yazılmış ve döneminin özelliklerini göstermekle birlikte birkaç kelimedede ağız özellikleri dikkat çekmektedir. Yazarın Arapça ve Farsça'ya hakimiyeti de kendini göstermektedir. Yazarın bu iki dilden ziyadesi ile faydalanışı, iki, üç, zaman zaman dört kelimededen oluşan Farsça tamlama yapısını kullanması da bu iki dile vukufiyetinin ayrıca bir göstergesidir.

Yazar, metnin kuruluşunda oldukça fazla ayete göndermede bulunarak yazdığı hikâyeyi Kuran-ı Kerim'deki anlatıma en yakın ve doğru biçimde aktardığını sezdirmeye çalışmıştır. Ancak anlatılan bazı bölümlere yahut bir olayın sebep-sonuç ilişkisi bağlamında ele aldığı kısımlara ilgili atıflar Tevrat'tan alınmış ve bu kısımlar yazar tarafından rivayet olarak nitelendirilmiştir.

Günümüz harflerine aktarımı yapılarak Türk dili açısından bir metnin daha gün yüzüne çıkarılması edebiyat ve kültür tarihi açısından son derece önemli olduğundan yapılan bu çalışmanın da alandakiküçük bir boşluğu daha dolduracağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Şentürk, Ahmet Atilla-Kartal, Ahmet.2007. *Eski Türk Edebiyatı Tarihi* , İstanbul: Dergah yayınları.

Cin, Ali. *Yusuf ve Züleyhâ Hikayesi*. Akdeniz Üniversitesi Yayınları.

Genç, İlhan.2005.*Eski Türk Edebiyatı Tarihi*, Antalya: Kanyılmaz Matbaası.

İlhan, Hasan. 2015.*Tevrat*. Ankara: Andaç yayını.

Kutsal Kitap. 2007. İstanbul: Kitabı Mukaddes Şirketi ve Yeni Yaşam Yayınları.

Mengi, Mine.2013. Ankara: *Eski Türk Edebiyatı Tarihi*, Akçağ.

İslam Ansiklopedisi. 2004. İstanbul: Türk Diyanet Vakfı.c.4-6-7-43-44.

Üstün, Mehmet Cihat. 2014. *Hamdullah Hamdî'ninYûsuf u ZelîhâMesnevisi (Gramer-Metin–Dizin)*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.

Yazır, Elmalal Muhammede Hamdi. 1942. *Kuran-ı Kerim ve Meali*. İstanbul: Kervan yayın dağıtım,.

Yüksek öğretim kurumu, (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>).

TIPKIBASIM NUSHASI

جاننده و سونکه صراط مستقیمک مهتدا و مقصد الیدر
 رضوان الله تعالی علیهم اجمعین **اما بعد** بویضت
 المعترف بالذنب والتقصیر محبتدین ابراهیم الخوالی
 علی و قاف اخی چلی غفر الله ذنوبه و ستره بویه دایه که
 بر سهاله تسویب الیه یعنی **عنی نقص علیک اخی القصیر**
 فخریخته مناقب انبیادنی نفس بسور بویوسف علیهم السلام
 بر قصه زینب و ککایت غزواتی که نظم و نثر اوزه بلغای عرب
 و قصصای عجم انواع فنونی منخل طور عجیب کتابت بر تصنیف
 و اولوب غزب اوزه شعر و انجازه و ارجحاه فریب بر الی
 ثالثا ایضا ادوب که چه فنون باوغت و فنون فصاحت اوزه
 مؤلفان غزایب و مصنفان غزایب بوقدر با خصوص کمال
 باشنازه و حمدی و بحیا هم الله تعالی ترکی عبارتانه بر
 رساله دایوب و مقاله الاظفار نظم ادوب بی حد معالی بدیده
 الحاق و بی حد صنایع عجیبه الصفاق نخلد که کمال
 باوغت و استعداد انک حلدن و عقول منحل اولور اما نثر
 اوزه اولان ترکی نخلد لره بوحقیقتی مرست بویا و وعده
 بناء دلی داعی و جام ساعی اولدیکه اول ککایت با مرایتی ترکی
 عبارتانه بنوایم تو ترکی عبارت خود غزب اولوب نظر افزین
 دور و لاطافین مجبور و ارباب کمال قندک سفور هر روز

هنگام کتاب بویوسف و زلیخا بن ارمی
فصلی شریفه

محامد فراوان و مدح بی پایان اولواقه فرخندم
 و ناصر حکیم اوزرنه و سونکه وجود انسانی بر اوج زینب
 و بر طوله آب بکن **فقد خلقنا الانسان في احسن تقویم**
 تعظیمیه موجود فیلوب ارحام کافه اما الله هو الخیر **مؤمنکم**
في الاصلحکم کیف یستاء مفضضا سخته قدرت الیه
 تصویر حکمت قلیله غزب فریادی **سبحانک انک انت الیه**
 و سهولت بغایت و حکیمات فطانت اولوجیب کرم و رشید
 معنی اعنی هادی هر کراه **عند رسول الله صلی الله**
 اوزرنه و سونکه **عشقوا لانتی اتمین نور علی**
 فخریخته روح شریف و نور طبعین جمیع خلیق کوازه بصیرت
 الیکین نظم قرآن مجید نظامیه قابل و لوب اهل اسلام خلیف
 تدنیا اوج نفقه سه جزوی و سلام محبت و غضب
 میحت اولال اولاد کربن و باقی اصحاب نامعین خصوصا
 جهانه اصحاب افضل ابوبکر و عمر و عثمان و علی هر اهل جاننده

بنده سرافکند و فتنه قلبی البعضا و ذلیله استطاعه
 و مثا الخامه شکسته زبان و مانند دولت به دهانم
 معلومند که بیایه بی پروا هر نکلوزاده بودا اوله فارس
 سبلا نامهنان و طوطی گویندند ضعیف اللسان اوله
 بو الفوارس دورانه بیان خصوفا طرافای
 زمان و عرفای جهان سیاق عبارتند و حرفت غافران
 کنی نینده زرفون اوله حرف نوبطمن و ویر به سب
 اولور بجایه ایله بنده رساله نسوید و زکونر سخنه
 تمهید ایله که محمد روح انام و مقبول خاص و عام اوله اسامی
 شریک حلا و نده برانند و هو کاسه بر و راحت اولوب و سید
 استماعندت نتمع بولنه نایل اولمق بوخندم می سخن مسافت
 عذایدوب عدم استطاعت وقت بضاعتند اخترا و اختنا
 انبوی فضل خفته نوسل و لطف خدا به توکل ایوب دایم
 و سو فکلامن مولو احدی صده الله ازخنده کیدوب و کتابت کین
 نقابک الفاظ دربارین و سبیه ایوب علی وجه الاختصار
 انخامنه اقدم اولمق ایدنه که اسرار کرامات اولیا و عیلملاء
 انقبیا نامنه معاونت قلبی و فحینه نظر و استماعنه حاضر
 اولون اخوان کریمین متوقع و خازن بر عینک منصرفه که الطاف
 عمیمه و اعطاف کوبله لرین سب و ول بهر بوب و بعد بحث حاجی دعای

دعای خیر به باد و روح روان شاد بوبر سلهوات کلام و اف اولون
 برین قلم غفور له اصلاح ابد و عیبی زایل لطفا مبرور و سب کرم
 ایله معذ و طوبی نزل **الْقَهْرُ اَرْزُقْنَا دَعِيْمَةَ السَّالِحِيْنَ اِنَّكَ اَنَّكَ**
الْحَيُّ السَّمِيعُ الْبَصِيْرُ و بو کتاب فرخنده مابک اسم مبارک و احسن
 قصص بر وفه و بر ایوب اسید که محبت و حق لیک نهادی بو فتنه
 نیک سماعیه الی خالذ و دران مسرور و خندان اوله **اِنَّهٗ وَرَبُّ**
النَّوْفِيِّ اما بعد سورة بوسفک سب نزولنه مفسرین بر فاج و ذم
 بیان ایوب مثلا بود علی سبب بری رسول ام حضور نه نور
 نیشوره بوسفی و قور کین جبار بل ام سور بوسفی نزل ابدوب
 رسول عم دخی سور بوسفی و قوب نوبرة اجنده باز سنی
 اولون سورة بوسف علیه السلامه موافق و مطابق کلام اول
 بود عالی بنمق یا حمتد بود سورة سکا تم تسلیم ایجا رسول
 علیه السلام بوبره که بوسور بکلمه تم باله دمی بی
 اول بوب علی فرغانه بوجوب ایسیدوب قانصوب ببود طابئه
 سینه کلامی و انان ایجا ای قوم بوب ببولک و تکاه اولو که صفت
 و الله محمتد قرآن او قور سوبه مطابق کوبکم نور نزلت اعراج
 اولن سب اوله رسول اکرم حضور شریفه کوبه لاجه سب حضرت عمیمه
 قرآن طیفق استماع ایوب بخت و فحیه اولدی و **سب نزل**

تاریخ سنه
 ۹۹۴

دعوى بود که حضرت عمر رضی الله عنه کند و نیک خاتم مبرک
 قوسینه او در کین جهود و لو مبلخته دین بدوب ایندی که
 با عمر نیک دینک بزم دین اولی و معتبر در زینک نیک
 زین سیه که قصه حضرت یوسفم بنم نور آنم مسطور در
 اما نیک کتابکریه معدوم و نامعلومه چون عمر رضی الله
 عنه اول قوم بود و نیکو لای نیک فی الحال رسول حضور
 کلوب حوالی عالم نیک رسول علیه السلام ایندی و ب قلب
 نرینم ملات طاری ولد قد هین قنالی مر به جبریل ایندی
 بوسوره انزال فایدی **بر سبب نزول** دعوى بود که امام کریم الدین
 رحمه الله علیه ترجمه سوره یوسف در بیان فیالو که کون
 رسول اکرم صلی الله علیه و سلم تصارع یانه حضرت امام حسن
 و رسول یانه حضرت امام جعفر ابوب و زوب الیک حال نیک
 شاهه سنه ابی جبریل امین نازل اولوب رب خلیف
 سلام کنور و حسن حسین شاد قلب بو لای سوز
 ددی رسول علیه السلام بورد که هم جبریل نیک رسول
 الله ابیسی به مختصر بر او بوقسه متفا و عمر رسول
 علیه السلام بورد که لا فرفینها جبریل نیک الله اول
 با رسول الله نبی زهر به هلاک و برینک تبعه بجزین جاک
 ایندی ددی رسول علیه السلام نیک با نیک بون لای کیم بدی در

ایندی در سبب جبریل نیک با رسول الله اتک بسو فالوب
 ایندی کلور بس حضرت رسول بولای هین کند و به مخصوص
 تصور قبول مقام اولد قد اول حضرت خاتم انوار
 قبل حضرت جبریل امین سوره یوسفی انزال فایدی **بر سبب نزول**
 دعوى بود که حضرت رسول علیه السلام مهاجرین ایندی که
 نرینم مدینه نموده رحلت ایندی رسول علیه السلام
 به کلان قوم مالکین و حواری ایندی قنوب کتله و اول سید
 حاضر لوی برینان اولین سرور انیا به کلوب ایندی با رسول
 الله نولای نیک نیک ده برکات مجیب اولای تکم انور
 خاطر نونو که خوش ایندی بس رسول علیه السلام قال
 درود دعا ایندی که در حال جبریل علیه السلام سوره یوسفی
 رسول اکرم که کنور **بر سبب نزول** دعوى بود که چون رسول
 اکرم صلی الله علیه و سلم حضرت نیک نبوت و رسالت شایع
 و ظاهر اولی راهبریک رشی قنیه ساثر راهبر جمع اولوب
 حضرت محمد نیک اوصاف لطیف و معجزه سزین ذکر اولدی
 اظهار رسالت نیک اول رئیس راهبر ایندی و ایک لهفته
 اوج مسئله صورت کجواب و پرسه بولکاه اولجن
 بعبود بس اولکجه جبریل امین نازل اولوب ایندی
 با محمد فالان راهبر کلوب سنه اوج سوال ایندی کلور

بری قصه حضرت یوسف و بری قصه که گفت دیوبو کسور
 انزال اندی داو جیحی سبوا الهی روح اولسه ککنا انا و اولیه
 جواب و بر سسکه **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
 چون جبرائیل حضرت رسول الهی کلوب یو باه خبر و بر
 انسی راهبر کلوب یو روح سبوا الی رسول جلال الاله صوب
 سور یوسف سور الکهنی و هک کوربت کریمه **و اوقی**
 دخی بود که عایشه صدقه رضی الله عنه با بروفت رسول
 علیه السلام سفی کندی بس عایشه تک کو کلی طار یو بس
 خاطر بریشان اولدی حضرت رسول الهی متوجه اولون اندی
 یا رسول الله حی علی جل و علا نزه قرآن عظمت بدی کتابت
 و بار قصه عیانت یوسره که اکله کو کلون بر و فلب خرمین
 مسر و اولایک جیحی بر تل امین با دن الله سور یوسف نور
بِسبب زلف دخی بود که قوم یهودی اصحاب رسول الهی اندی
 ستر سخته سبوا الی بدی که یغوب او غلطی ارض کنشانی
 د بار مسر یغون انتقال اندی و سبب قصه ندر بس حضرت
 جبریل امین عرب دلی و ذره قرآن امین د یوسف سور
 انزال بدوب یغوب یوسف قصه سبب خبر را **و اوقی**
 دخی بود که اصحاب رسول علی السلام در وفادار که آناره
 یوسره اینه که انک اچینه ا مردی و حکام حد و اولیه

اولیه بس حی علی سور یوسف یغوب علی السلام حضرت یوسف
 کو ندر یوسف یوسف که **الَّذِينَ آمَنُوا بِالْكِتَابِ الْمُنِيِّ الْيَتِيمِ**
الَّذِينَ كَفَرُوا بِالْعَمَلِ الْعَمَلِ يُعْمَلُونَ عَنِ الْفَقْرِ وَالْكَفْرِ
أَخِي الْقَصَصِ يَا وَجِبْنَا إِلَيْكَ هَذَا الْقُرْآنَ وَانْتَدَبْنَا
مِنْ قَبْلِهِ لِيُنْفِخَ فِيهِ معنی با محمد بن اول اللهم که کتاب
 مبینی انزال امی عرب دلی و ذره رسوله و عد قلم که اول حکا
 نیک که زده سی و حکم بدر بدر سی سی قصه یوسف غافل
 ابد اول قرآن سکا و حی و اوازند مقم **أَمَّا زَقِيَّةُ يَوْسُفَ وَزُلَيْخَا**
 راوی داستان د و قدیم دن و رایت و ناقص بیگ زین
 سوله حکایت اولور که چون حضرت باری تعالی عز نشا در آدم
 یغوب علیه السلام خلقی بد و جیحی اسکن و ما وی فی ایدی
 نیجه مده نذر سکرو نامه حی تعالی که امر نرضی صوب جیحی
 اخرج اولند قد نذر و اوله نذر ججه انبیا وجود کل عمر و
 ایا امام نوب حضرت ابراهیم علیه السلام کلوب دنیا به قدم عهد
 کله زک ابراهیم دخی کی او غی ظهوره کلوب برینه اسماعیل
 و برینه اسحاق ا و بره بیس ابراهیم یغوب علی السلام دنیا دن
 آخر نر انتقال اند و که نذر نبوت یو اکی او غلنه مینس و اکی
 اسماعیل علی السلام قرین نخی اسحاق ا ابراهیم کعبه الله
 قر قلابی و اسحاق بی علی السلام شام طرفه نوزم ایدوب د بار

کما فی اخبار ائمه و اندک لوط و غیر علی اکبر و قتیله
ابدوب شام خانی ایاز دعوت آنکه مشغول اولاد و اول
خانقاه حاکمانه و لوی چون مدت حمل تمام اولاد با مرثله یکی
محبوب طو زویا اولاد صی نایا بمقوب ظهور کاه کی بس
بوحال او در ریخته سالگی چون او را یکی نژاد بویوب هر وقت
مشال ولدو استحق بی علی ازم عیسی کند و برار و صید و کار
طهارت و ای و مقوب به جویان خذ من امارادی بونک او زین
چون که چیده مدت کندی پس استحق بی علی ازم پر نا توان
کوز لوی علی اولاد سازه اولاد آتوک صورتی که طلب
خاطر برین اهل الوی احوال صورت روی کنی کلوزن فتنه فنی
ایدکی تخفیف این مزی چون فاندن باقره از کالی بیدت
اولاد بر کون اولاد صی بانه دعوت قاپ ایدکی ای اولاد
بیم کولم شکار هوسند بر نیک از اولاد دلم که تدا کت
ابدوب کتور کنی تاکه بویوب خاطر خوش اولاد و دستا اجدام
دعاش قلاتن که حق تعالی بکافی بنیقت نصیب ایدوب بنف
مسکن و به بهیمبر و اسن ددی گرا و نوز که هر بهیمبر خوشی
برنجیب دعا لطف انشمن چون بولکوی مقوب اولاد بی نسی
فی ظلال جبهه قید نه در شکر و مقوب بهیمبر و بویوب ایگیا شکار
ائمه بر این بنویسن ندادند ایدوب کتور که رسالت دعاشی بکما

کما نصیب اولاد انا که سبیل رحمتی مقوب و انا که عیسه
زاده ای بس مقوب علی الغور اولاد برین نندار کن ایدوب
کیزوب اتاسی استحق نیک او کتده قودی چون استحق بریان
کله کنی دویوب بونم دیو خانقاه صورتی خانقین جواب
و بویوب بریان اولاد سن او عا که واروب کتور روی ددی
استحق بریان کتور غیص صانقیا کما اندک نصراک مناجارال
قاله و ب عرض حاجانه با سنادیکه یارب کما وعده قلش
دوت کم برا و غلو که رسول ایم استیو بریان کتورین او غلوه
رسالت مسترا ایه دیو عا قله قد حق تعالی دعاش منجاب
ایدوب مقوب به بهیمبر اله عطا فاد و غنک بنسار فی استحقاق
بی به معلوم اولاد چون ازسی او بر او غی عیص کلوب بریان
استحق او کتده قودی عوز نیک جبهه سنی او احید استحق دویوب
نخاوه و اری **نظم** ایدیکه عورتی نه انا نه حق عورت
آل اندی انبیا بر دمی **نظم** ناچار اول بر یاندن صفی بویوب و سلجیه
عصمه دویوب ال دعاه قله روی و ایدکی اکرم غنار بونیک
نارله بر کتات و بویوب شاه جهان ندر فضل ناز و قیامت
کم و حکومت فلسولر رت المیز و دعاشی دخی فی الحال
قبول اندکی استحق قله اشارت اولاد کتور و نوز که جبهه روسی که
اصل عیسه نسلند اوه شمر چون بنیقت مقوب بر جبهه

ایا مسرور و لذت بخش استماع آندک قریبانی بمقتوی قتل
 آنکه غایت حرمتی اولوب عدل و آهنگین بجد **نقطه**
 اولدعا ایچین آهنگین آندکی آقی قتل آنگاه بیف آندکی **نقطه**
 بیع صندن آهنگین آرشه دیو خوفن بمقوب دا آنگاه بیف
 اولور یی چون ایچنی نیی بی صورت آری اربدی خابجی
 سفی لزم اولدی خاوندنه آندی و ستم بودر که مقوب
 آلبی میگزین خندرا بدرسه جانب شاهه سفوب دایی
 قنده قالسین و قرآنین السون ددی مقوب یوبایی
 اعجابکله فاندند نصک کورم که کوند کورم عیصکله یوزده
 زیاده اولوب دوردود و لوشاهه باشادی بی مقوب آندک
 یوزمانی کورد که با اسنک و ستمند و توب نهان و شاهه
 توچه قلدی و دایی یانه واروب ماحراسین کازندی اولدی
 آنگه عن دفع ایدوب مقدم خوز کوردی جا آنگه شنا قدم چند
 الله و صراکه ابروم و کولایید تعظیم و کرم قیادی بی
 دایسینک آکی قوی داریدی بیکنه آتان و کونجوتیه راحل
 دیر لردی مقوب دایسینک داید که قریبانه قریبانه تازویج
 ایلله دایی مقوب ایچیک صیح مالک و ارمه که و کونجوتیه
 آندکی مالم بوددر اما هزارین یوزدر سکر سونجی نایلیم
 دایی آندی یا مقوب سزله مکریم یوا سونکاه بی بیل

بیل یوق بلور و مده جو با بق خدمت آید ستم مقوب اول خدمته
 راحی اولوب شول شرطه که اخلی کجا تزویج آید ستم ددی
 دایی اول قوله راضی اولد قند صقوب مقوب جو با بق خدمت
 آیدر یی و ابراهیم بیچر ایچین تاروت ایدوب ستمین
 دوردی ممت تمام اولد قده دایی مقوب اول قوی آتای
 تزویج آندی مقوب مناره ایدوب ای دایسین خاوندنه
 فاد و کاه بن شطر خود راحل و زور ایدی ددی خالی بیف
 ای مقوب کبوتر طرک صغری تزویج آنگه مناسب ککلمر آتایک
 بیل هنی خدمت آیدر سکر بود قده راحل هنی سکا کجام نهم
 زبنا و اعصره جمع آخین آنگه شروع ایدی تا موسی عفر
 زمانه که کلچکه که تورات نازا اولوب حرام اولدی بی مقوب
 بی بیل هنی خدمت ایدوب ممت تمام اولد قده راحل هنی
 تزویج ایدوب آکی شونه بی بیروج آندی و خالی بیف
 ایا خدمت ایچین زلفه و بدینه نام برجاره و برین بی
 اول آکی خاوند جاره لری بیف ایچین مقوب هکله آندکی
 حضرت مقوبک لیا دانی اوغلی و بر قرف اولدی که عمارت
 دلجه اولدی بودر **شعیت** **دوبیل** **چلهوتا** **اوتی** **زاتنا**
بیتاچی **دوبتکه** نام دختر و اول آکی جاره لری بیف
 اوغلی اولدی بیچله اولدی بودر **کات** **فتال** **خاتل** **استغفا**

اما احل نام خانقاه قاف و لوب برنجه بیل طرخ رنگ یعقوب
 اوف نش اولادی وجوه کله کدینکن نامه راحل با مر الله حمله
 اولوب سعد ساعده یوسف کفان کون کچی ظهور و کله کله
 جه اولادی بریند خوب ایدی اکین حرفت حی یوسنی سوبه
 محروم خاق ایند که یا نیند آینه دک مطلق نور ایدی سوبکم
 خاندن خلیل جالی نوز ماه مال اولدی **روانده که** چون
 یعقوب خالی قسنده برنجه بیل ساکن اولدی کچه عیصه
 خذرا بدیدی اما وطن آرزو سباه کوکل طولی هین خالی
 خاله سله اعلام ایدوب ارتحالند دستور استدی اولدی
 مصطف کوردوب نجه اسباب و انقال و بروب اندن یعقوب
 بو نجه مال و ثمنه و بونجه جمعیت و جماعه مال کفانه بود
 اما یعقوب عیصه خذرا و لوب عیصه چون یعقوب از رو
 ایدوب هفتاد سوبی ترک انندی چون وطن دیار ایدوب
 عیصه کنگار و اغزا دیلر یعقوب عیصه نگاه ایدوب چون
 کندوبی بهان اندی و تابعه تنبیه ایدوب سول ام کس
 بو حیل و حتم کیکرد و بوضو رسد و جماعه سرور اولان
 از اندن عیصه هسارین دیر سزدی عیصه صوب بو خدی
 بلدی که بصری باشاه طلوب ه اندی چون یعقوب کماله
 اندی وصله استیاق بیلوب فی اختیار بودی جعفر انکار

آنگار اولدقه اغلب صوب کوریندی و برینده بارشوب
 سر کدینلری صورتشد بل پس اولدی کبرادر خون وصله
 بهی لوب ذوق و شوقه شهنه کایلو و بریند کارین
 رعاینا ایدوب تسلی لرو بریدیلر **روانده که** یعقوب دیار کفانه
 رحلت اندکه یوسف علی نام ایدی باشه کوردی ناسی راحل بن
 یا منه حاهما اولدی چون هفت تمام اولوب حلق وضع اندوکه
 راحل وفات ایدوب یوسف ایدی باشه ایدی قالدی پس
 ایاسی نام عده سی یوسفه تنقذت ایدوب و بانه لوب کلمی عایت
 اندی بادی باشه دکن بیلوب بر مرینه یوسفه محبت نام
 نیند که آنسر بر نفس آرام از دی کچه عه سک باری ایدی
 اما بدینک هنی زیاده عکساری ایدی اول احادن یعقوب یوسفه
 فرقه طافت کور بروب ایاسی الما سنده و ک ناچار یوسنی
 یعقوب نسیم اندی کن ملات قلبی بر کد نرت و خانه حسرت
 عمار ایدوب حبلیب شروع قیادی پس یوسنی کمد و رب قوشا کن
 خضیه آله بینه کور قوشندی چون یعقوب یوسنی لوب
 کنه که شروع اندی نگاه ایاسی فریاده بیلوب انباء قدیمک انما نگاه
 انتقال دین کور قوشی منابع اولدی دیوانه اولان کسه لوب
 میان بر یوسنیوب نوبت یوسف کچلیک کربان یوسنی بیلوب
 حجاب واق اولدی اول زمانده شروع رسول بولدی که او نرک

اسباب استه قوا و اوروری پس شریعیه بوسفا باسم قول اولو
گرجهان سینه و صباه ایروب بوسفی خانه سینه لوب کنده دار
عذن تا آزاد و بجه خاطرین بوسفله شا و یاروی برده نذصر
اینا س وفات ایدوب کرد بوسفی یعقوب آدی دایره بره راه راضفند
کلام سولینوب ساجی حرفی انلورق قبل قالی کعبوب ابرافند نوز
کرجه یعقوب جبه اولادی علم وقعه مشغول ایدی اکی جبه سینه
بوسفک فالبتی زیاده اولموق حضرت یعقوب داد که کند وون
صکر بوقت بوسفله مینر اولو اول جلد و ارفجه حضرت یعقوب
میل و حجتی بوسفا و در زبانه غالب و در نشب مصاحب اولوب
نظیرین بوم عالینا بریزدی و یلجه جبال تکال بوسفله دیدار
بصیوف یعقوب برغانه واه اولد که باقی اولد که فراموش ایدی
و بوسفک قدیمی مبارک اولوب یعقوب مالی و قوتونلوق و کله
مباحا اولموق هر بر و غلی بنینه بیک بیرون تعیین ایدوب اما
بوسفله الی بیک قون تقدیر اندی و بوسفله حجتی شویاه ایله
هر بره اولوبن اکنسه بوسفک آید جان و داید اگوری و حتی
آلر نظر نشه فاختیار بوسفله جان کوزاه نفری چون اول
ماه بگریدی باشنده ابروی حسن زینبسی ایلک اون دوری
کچی برنور و قدی لاسی کوی باغ سرور اولدی **روایت کرده**
اولاد یعقوب بوسفله مکر و استیبا آنگاه غلبت و دلایر بکین

بکین اولوب حد و عدل و لرینه بر فاج در یو ماه سبک کادت
واضع اولمش اول جبه دهن بودی عبد شریف ابرو کده
حضرت یعقوب بوسفی رن ایدوب کلام مسک تا به سنایف
طوبوب کرسی شلا سن مکتل اندی و حضرت ابراهیمه نار
عظیم کلن اولد قدوب قوتند امر جبه ابراهیم کلور بکی
قبضی کیدوب و استغنی بیک کرین فوشندی بس بوسفک
اخرفی بر حسدا ولوب بر برینه اندی لو چو که اصل اولمش
با که قضایر بومر بس بوینم نه حله بنشد که انا فرقتند کریم
اولوب همین بزنی قیوب انی سوه و بر حسدا لرینه دخی پلانه بود
صحن سراسی یعقوب طوبوشی باغ ظاهر اولمشند که رب کیم
اولموق بر کرامت عظیم فلشند که هر چی یعقوب برباعلی
و چون کلسه اولموق دخی بر بدلی ظهور ایدوب و نشوناده
هر اولوب قوت قدر بر برنوب حد بلوغینه بنگال نه هر برینه
عصا اولدی انا قد بوسف و چون کاد و کده کسانا خلق نیوب
بوسفله مانند شاخ و بریدی بس بوسفه انی آینه ایگ
نور لب هر تیند و لسه که باغ جنتند بجا بر عصا عطا
فلسم که دم محنتد باه و رخصه و قنده عکسار اولموق لرینه
چا ساز و اخونم و در زبانه سر فرار اولم الفصه یعقوب بک
سوزن طوب حقیقه نضرت اندی همین جابل امانی نار اولو

در چندین بر عصا کوب بود خطاطی و بنده به فضل پادشاهی
 در دهی پس بعضا خوف و سستگاری به تو و نظری به
 کنی او یوسا اول عصا کوب و ذکاوی یوسنی کنونی کتبت کون
 حسد لری زیاده اولدی **أَفْأَلُ وَوَسْتُ أَوْ بِهَ يَأْتِ**
وَأَسَا حَمَلُكَ كَرِيمًا وَالْحَمْدُ وَالْمَعْرُوفُ كَرِيمًا كَرِيمًا
 چمن خنرب و سفا اون کی باشت کوبدی بر چینه دست
 کورد با نیدی ای انا خواجه اون بر باد زوی و کون انوب
 بکام بنده کی سجده ایله چو که یوسف علیا کلمه کوردی
 دوشی باسی معفور و خور و بری معفور علیا کلمه نور
 فرست زوق نبوت باه بادیا که یوسف علیا کلمه مراتب
 عالی بر واصل اولجدر اگر فو شرای ایشدی چو یوسف
 بعضی وحید بر سر رود و زیاده خوف ایوب **قَالَ يَا بَنِي**
لَا تَقْصِبْ رُءُوسَكُمْ عَلَى خُزُرِي فَيَكِيدُوا لَكُمْ كَيْدًا فَانْقَبُوا
لَاؤُرْسُكَ انْ عَن تُوْسُكَ بَرَكَةُ معفور یوسفه
 ابتدای او غنی تر زینهار و کوردی که اخو که اظهار تمه
 جا که خور ای ذنبه بیدا را اولوب سکا کلمه کوردی بد و جلا که
 قصدا یله زینا خنرب سلطان معین بودم اولغان زینا خواره
 عد و سبب زور دایم عد و خنرب کلام **رَكَدَاكَ مَجْمُودُكَ**
رَكَدَاكَ وَرَكَدَاكَ نَبِيٌّ تَأْوِيلُ لَأَكْأَدِيْتُ وَرَكَدَاكَ عَدَاكَ

و علیک و علی آل یوسف کما آتاهم علی ابویکم من قبل ابراهیم
 و یعقوب آتاهم علیکم حکیم ربکم و یومرود و کلام و اقم لکم معیوب
 بود که ای اوغل رتک سنی انتخاب ایوب نبوت و رسالت برله
 اختیار قلا و سکا حسی و حال سیر قلب محبوب الغلوب اولسن
 و حق تعالی علم معبری سکا عصا ایوب هر ایشک فانی بنیخ
 اولجدر با حسن و اسلام نبوت او در زمینی ثابت قدم و تیخ
 دم قلب غمت ایاتی سکا اخلا قلا تنگ بویشا اسبق سکا اجا
 دانا ابراهیم و سخی علم احوال او خصلت رسالت و کسوت
 نبوت برله کلمه قلب دین معین او در حکم و دایم ایوب پیچی
 سکا رتک حکیم حکم ایبر و علم بر یومروددی **فَلَمَّا كَانَتْ**
فِي يَوْمِئِذٍ نُّجُوزًا يَأْتِيَانِي جَنًّا مَعْفُوبًا يَجْعَلُ الْكِلَابَ
 یوسفک و اقم سنی یومروده تاویل و صبر ایوبی قنڈا ساری
 یومرودی ایشدی و برست حقیقه بعضی وحید لری بیاهه
 اولدی پس یوسفی قتل ایشک قصدا به بر جمع اولدی و کوریل
 غلبه بر بر به شاد و در ظاهر ای ذفا که یوسف کرمی
أَلَيْسَ إِنَّا نَعْلَمُ وَعَلَى رَبِّنَا إِنَّا نَأْتِي صُلَّانٍ مُّبِينٍ
أَفَلَا يَتُوبُونَ سَمَاءً وَأَرْضًا لِمَا جَعَلُوا لَكُمْ آيَةً مِنْ أَنْبِئِكُمْ
وَكَمْ تَوَلَّوْا مِنْ قَبْلِهِ قَوْمًا مُّسَاحِكِينَ
 و طعن ایوبی بنی یوسف قنڈا ساری باسن ایله اقم سنده

محبوب و محبوب و لوب انلی بنم او زینم اختیار طای
 زعی اولدر که اول شمع اندر و آسمان کاه بهر اول و وجودی
 اهل عزت و لوب آنک معبودی بز اولم کلیم بزین بزین که مادر بل بد
 انک با بر سر برینه سر قور بر حاله که بز جماعت مقرر بز که هر چه
 ۴۳ معین و ظهر ایکن بخون بز انکی اعتبارتیه تحقیق فایونیم انتر
 ظاهر انخطا بچند مرکه اولدناظر اولنگ و درینه آنکی وغان بزج
 و اختیار ایدوب اولی خلدی نظری بز انتر بزخودانه خاتم وهر
 خذ منته ملازم اولوب دشمته قصد ایدر سه لکن کور و در و سنلر
 ارا سید معنی یوز اولر کلا مرس بس بخون بزین اولدین بزج انتمه
 کلونیم انک انلی بزوزب ارا زیند یوزولم دویمینیم ای حصنه ایدک
 یوسفی نقل ایدم معنی بی اندی بر اوقه بز لوب انلی و غلام
 هلاکت اولسون تا که با نرزه سوجه اولوب یوسفی فر اوش اید
 پس یوسف هلاکت اولدند صکر بزین توبه واستغفار قلب
 صلاحیتیه مستغفر اولدند که حق تعالی نایب وصال اولر و غفور
قال تعالی ان یوسف یوسف کل ان فی عیالک لیس
یکسطة یعنی السنا ان کسنگ قاع بزین
 یوسف که بنو نام فرزندش که جمله سید غافل و دانا ایدک اولدین
 یوسفی کوش ایدمک دانه مستغفری چیزی چیزی ایدوب اندی
 یوسفی نقل انکر که غافل انک خاک ایدر بر سر بلصهری که مقبول

مستغفر انک فرزندش اولر انکی ایت قتل ایدر یوسفی مستغفر
 صحیح ایسه باری مر به برقیو به بر عورت اولر که بیچ اولدین
 برسا فکولوب انی حیاتیه یوز اولدین و چون بزجرب بر اولر به لوب
 کید اولدنی مقصد اولدی کوره یوسف با برک که کوزندن دور
 اولدین شفق بنم اولدند و در شوق بزین نامر بر بر به خند
 اید و در که بزین راضی و شکر اولدین و جمله عهد و قرار و یوانی
 اختیار ایدوب سوزلرک بر ایدر کوزر که فرج بهر سیه
 واروب یوسفی نالیندن دلوب فکر ایدر کلر تد بولرین ظهور
 کوزولوب انک انک انک انک انک انک انک انک انک انک انک انک
ارسله مقصد انک بزین و انک انک انک انک انک انک انک انک انک
 تر شکر چیزی چون حق بر وجه اولوب دلبری بر عداوت انا لری به
 کلایس و پای خذ منته فریوسدن طر به بلوغه سوزن یوسن
 آیدر و خنده حلی لیس ایدب سوزی کلامه عرض شوق ایدر
 و مصاحبه شروع ایدوب مناسبه ایدکی کلا بهر کل اولر
 عندلیب و لیل زده بندر سخن نظر اهلین به عید بخند
 سراسر سوز و نانا اولددر نولر یوسفی بزینه تحقیق که کاه
 اجازت و برسد که اطراف و آفتاب سراسر ایدر و چچک کی انک
 دخی کولکی کوزی چلسون نجه بزین که کوزور لوب خلوه
 تکا و توسون حاضر جسته انک ایدر که بزماه خاطر شاد

الوسناد دل حضرت معقوب برده سکون ابد و رضای مویز
کوست و در کده صلاه سی بوسه مراجعت ابد و بزکوف
سور و شکر و نیت اندک سنجی بزبانه بیهک آهوار رسید
ایدم ره و میشه از او کینه کم جها نیک جلی رعنا غی کا ناک
عجیب زیبا کی دارد و پو و لشکر و کدی کم با ضروری سوزی
بوسه تا بولید چه سی خبا حضرت بره کابل بوسه
معقوب بچید نفع و ناز ابد و دستور ابدی معقوب آچار
اولوب دل و جباه الله و عده و پو و جین اولدی معقوب
میلن کوره بلور پر جمع اولوب انیدلی تا مولی سیکه و غی
بزیا نایوب سیرانه کوندن سن حلال بود که بر آنک خیر و هیوز
واول و خوز به که کما که زبانه میل تشمر رحابه و رکرتی رحابه
کوندن سیر بویب ایوب و بر بری کوب خشم کوم حضور
شرفی که و زرد دل **فَالَّذِي يَنْتَظِرُ أَنْ يُصَافِحَهُ وَكَانَ**
أَنْ يَأْتِيَهُ أَذْيَبٌ وَأَنْ عَسَى أَنْ يَأْتِيَهُ چون اتفاقا به بولای
با لرینه و دل آمل جواب دروب بند ای او غلام بولور
سور که بوسه هم کونک نوری و کولک سره رده چینه بی
معقوب و خط که اشیا رحابه و کله فر فرمه که لوب کید و ب
بازده بالکی بوسه سکن و عشقشاه اولانده فالوب سکر بیا سن
فوت کوب بوسه بی بر او کل غصه بر صله ابدی بوسه

کونک

قوندا شلای اول و فله و کن فرته اتم بدکن بلور بی معقوب
چونم فوت سوزی آملک فرغند بر قدی منه سن او غی کمال
اگر دهی معقوب فریه اکر و غنه کمت کمر خرابه و ارب و شنده
بوغای فرقه و اتم کور عینی واق اولجن بلور به که اول
بریه بر اولوطاغ و اربدی معقوب اول طاعه سولایه کنی کورد که
برایک فریه بوسه و نایه لوب ها که قصه دین اذ کل نده
اچلر بی فریه آملی مع ابدی و اول نشانه بر بار لوب بوسه
غایب اولدی معقوب بو خورشاه او چوسته بید را اولو چو که
واقعا بش ابدی حقه بو زبیک شکر و دست فادی ابرعاس صف
ادته عنر ابدی معقوب کجه و اتم سسک تا اول نسی بون بلوب
نیه بخیر و آخانه علی و اربدی کنی حق خالی طرفنا ادمه بلا
نازل اوللو اولسه کوزلی غی اولور **فَأُولَئِكَ نَكُحُ الذَّبِي**
وَعَنْ غَضَبٍ أَمَّا كَأَنَّكَ سُرْتُكَ یعنی چون معقوب ایللام
اول حاله فرقه ای انار نلقین ابدی انار انیدلی تا اکیده
عنکس اولم بوسه بزبانه او چو چو پاک نیم وقت کتجه نری
وهبت و صلا نری سن بلور سکه عنتر شوز زبانه و دیو چله
طاف کتور کوزیم ارمون فروانی لوب بچیک اولور ایسه
حقیقی بر تو ناه جمله من غا جز لولون زیا نکلر و ناولور و زو
بور جمله چله انسا نه سولوب احراب حضرت معقوب بوسه

۱۲

ناجارا جارت ویره ای اما اولیچیه حضرت یعقوب یوسف باه
 باه با نوب بندگی و دینه بر بنان اولدی و مساجحه کایون
 کوزین یوسوب بو زین یوزینه اوروب آه و آه ایلدی و کلاه
 دعا و نانا فلج حضرت مولای دستگیرین و خوف و خطر لوه بولما
 تنگ اولسون دیره ای و کلاه صحت ادوب آک باه بانو ک بر لای
 مخلوسیه ذکر کتله مشغول اولوب و کلاه حضرت حقدن و قتال
 مطلقا آیره و دانا مناجات و عرض حاجت باه بر ایدی بو کلاه
 برادر لری بر بر جمع اولوب شادانقا مساجحه کایون اوچون یوزین
 کور می یوسوب وقت بخت بر بند حضرت یعقوب جاهله خا بنی آه
 ایله کتله نالیوب یوسفی قویوب رازا غایب و زینتله مشغول اولوب
 کلاه ایچین یودی **روانده ک** حضرت ابراهیم علیا سلامه اعلی
 استغلی فر با ن ملک ام حضرت رحمان اولدقه چول لایم اول خانه
 جنتدن برکی کنور بیا سخیل برینه فنا اولون قیله فانی حضرت
 ابراهیم اولکی ایچله آتدی پس آل ابراهیم اولکنه صریح عظیم
 ایدوب حفظ اید لر و عرفیه که یعقوب علیا سلام یوسک کتله کتله
 اولکن ایچیه یودی لکی بره قوه فکاهه خزان برین کی اولکن
 دیزی یعقوب اکی کور ب بولور و علامت حضرت کلاه بولما ایدوب
 خوزنی خان زین لرونه طوبی و کور زیندن باش رولون اولوب نیک
 ای کور زینه ضیا یورور کم دیره یینه و اوست اولدور و کلاه حضرت ابراهیم

ابراهیم فدای رتیه بل کور دیره ای خطابه خند بر پله کور بیا شنه
 سن مکلو ایکنی اسمیه کله کله شدک و دی دخی کئی ایم دله کله
 سده کی کیرس ددی بر و زینده بره کلاه ایچله قوب خنده یوسکله
 صلاه بار و سینه دافدی چون انواع زینتله یوسفی برین تک
 بیه یوزین کور زین اورب اختیار سزیم بیه بصوب صحیح ایلدیکه
 ایچک کورشم عاقل اولدیم کله کله برنی غافل قلبه آکر غلط استی
 بر لاسون اولورسه حسی الله دیرسن که جکله یونی وید
 زان ایدوب کلاه آتی کستان اولدی هر دهمه حقه اعتقاد ایلکه
 غم دمنده شاد و غصه دن آزاد اولسون ددی و دویوب اوغلان
 وصیت خلوب زینار امانت بیه امین اولوب قنده عهدین ایلکر که
 یوسفی نظر کن بر یوسوب یا کور دن آریب سز سوله که آتی قیله
 کور سلامت کور سز نیم دعا قیله بر نه سز ددی ایله ای نیل
 ای نا یوسکله مهر و سختی سز نه غالب ایله زین دخی آیه بر و دایه
 سوله ک واجبه دوی و صوب ک وصیت قیلن قلبیل **قُلْ دَهْ هُوَ بَر**
و اِجْعَلْ اَنْ اِجْعَلُو فِی غَیْبِ بَرِ عَلَیْکُمْ وَاَوْحِنَا لَکُمُ الْاَنْبِیَاءُ
بِاَمْرِ هَمَّ وَ هُمُ اَوْتِیْ حُورٌ وَ وید بر لری زین یوسوب بریندن بختدر
 کرجه ظاهر لری صداقت ولی با شلای صدق ایدی زینده که
 دبا کس نه بر خشم عظیم و ارب کله هر چن اهل کتله اندا اویله
 بری سز معتم الله جهله اقراسی اول غاچه دایون اهل کلوب اولد

وداع ایلریری بیما بیغوب حتی خجابه اولدانا ایلریره اولم خسته
 دکن کلوب لوب لونج دیوروسنی فریبا شلبله کوندریری **رواندرکه**
 بوسکلک دینه نام بره شیبی بی واردی بوسف متوجه صحر اولدک
 اویغونه بولوب واقه سندن کوربه بکه بوسف برغبه کورک خوخور
 کزخارا لاشی بیدارا لوب بوسنی نطق ایدوب فریاد وضا لاه شریف
 چند قدا کوربه بکه بوسف بصوب یله وواع انکاه مرا یغنه دوش
 فرغز ایدیکه بریاند واقه کورهم عزیزنه رخصت ویرمه گمغا رفیق
 طاقم بو قدر انصاف اقلای حکم قنا فخر عزیزنه رضا ویریبوب
 بوسف همشیره وفادار له وواع ایدوب خا خا کارا راه روات
 اولد قده بصوب روپناه ایندی کسی کیور لورام سین بوسنی سخط
 شام تدم یله سننا اسیم غالب الله اصلا لام دیک کزده بنا
 بوغله فرقه سزا و اولدی لفتقه انورون اولوب کندهی
 عیار کلا کون بوسف دیکه کزانا اولک ناول اما اطولونجه نوب
 قالدی واخرن بوسفه کلام ایدوب اوموز نیکه کور لورعی
 ولطنه کلام ایدوب رغبت ایلریری چون اکثر شیخ متدای
 برطره قدم صیدیل اناری کور زنده وور لوبوبین جودا یله
 اولدایلی وارقه لیکه کور کوی ساروشی بره صالده اولدده
 اولدی کینیلرین فکله کوروب ویرطه مدارائی ارا کون کوزوب دوش
 عدله ره رحمتی غنیمت نبله قالدی بوسف و غنیمت لاشی بر کیمکه

کزیکه اوغنه طوع ایدوب وبولور کزیکه نیشلرین دوعا بصوب
 امر بچا دیول بوبور کیمک طاقنی طاق اولوب بریان اوغورون
 دایلی کئی نایخه ایه وکج ششینه اوردردی چون کور وفادار
 کوردردی جور یله آتی سریردی آک ایلر وکجه فتاب چیری
 اوروب برینه سفزه عجزدی اعلیوب هر بریکه دیزین اویچکه
 قهر یله بوزین بوه دیودی کل یوز غزین خندا اولدی وعلی
 غلیوب زبون اولدی هر ایکه بوسف ایزه مدارا اندای آتیر
 اولکله کولوظمه مایل اولدک انغلیوب هر ییکه دزین اویسیه قهرله
 بوزین بوه دیکر کاله صدق غزین خوی وعلی قالیوب زوب
 اولدی ایزه هیچ بریگانه بوسنی بولادی سوزنده هر خراب دینله
 یقیق اولدیم هلاک اولد بوس کور کور بکه چور و خدارک
 حددن برون اولدی کوز زنده قتلو یا نشی اقدوب اینکام
 برادر لرین بچا ه اندامکه طمله قتل دلسر وکئی صالحین
 خوف انیبوب یور خردن وانا زمره انار ایدیلر سیکلسین
 اناری حیله ایه ایلر بوب بن دوش کور کور مکله ای کون بادلر
 کله عجبه اندیلر بولان سوبالک یعنی نافرقتنه زنده مستول
 می ولق دلد وک ایدیم زسی کلا قتل ایزه کور کوریم بولو
 مردن حتی کیم کور تر به دل بوسف ایلرک بوجوان ایندوب
 بنی اولدیمک دیوبور داکله باغنه دوشندی بهو دا آنگله ایدیا

بنی ایلر عمل ایدیلر
 و کجکله قتل بوسن ایزه

ای برادر من منزهه اتفاق اید و کز اید با که بوسی قتل تیره سن
 پس ایچین تی بر غصبه کلوب الین بیرون طاش ایک دایکه
 اول طاشیه اوروب بوسی هلاک الیه همین بلی بوی کلوب
 اول طاش الین بایشای وری بوسی بوسنه دارا رانی ادوب
 اناسنه و اناسنه شتم ایترکن دلی و دیوب غی بود ایچ
 وری تخمزه ال اوروب بوسی قتل نکل تصدین اندوکه
 خجری قننه بایشوب اصل خجری خجری قنلی
 بوقدر تخم کت کورب اندوکه ای نلر نه پیمان اولدیر
 و بوسی تها بیرون فودیر **بیرت** منله صو کت بمانا غنی تره
 بوز کندن آجی اولجه کت نلیس بوسنه آه ایدوب غلری
 و کاه نرس کوب کچین طعلری چون کند وین غریب
 و کس بایک و مطلوب علما اولد وین هم قلی همین
 جناب حقه موجه اولوب ذکر اللهه استغور اولدی و انیک
 الی مردون ارا هیله بخاد و بره کک و طوفان اضطرار بونه
 آمد بورد ک کادتی بوچار نردن خافت ویر همین بوسناختا
 یهون ارا ایدوب بوسنه ایتدی ای اولد تر هم نکر هم قلی
 حیا عذرا اولد بیک سکا ضررنا بنو سارا خوان بیون لک همین
 هم ایدوب بوی غریب تیر خجری اندیل فرینا شلی بار ای جمع قوز
 برینه ایدیلر شکر بوسنه قطعیم و کونا نامر تیر ایدیم

ایدیم و توبر استغفار استغفر اولام اولک حضور حقه عذر
 مقبول اول و بوسنه عین و یونکم بورا زکی بیه ایچیم دلد
 چون بورا زکی فرود بر همین سلطان عبد الصمد تیر ایدوب
 کلوب اولی ایتدی ای قوم عاجی و ایدیکلر شاه سزهان قوم
 نوجه دوزنسر کریموب سیرک بواحو الیک و اقلد و رسنه
 مترودر کجک فرود ایدوب قانند کین خور و محبوب
 اولور سر بوغوغا صلح اولور غوغا کاکاد نینکوردن رجوع
 اتمک سفاهندر و بوسنه امان و برهک عین قیاحندر
 ددی چون ایس امین بوسنه قننه بو طریضه اغوا و برک
 همین هواد و عد و برق بهرا اولوب جاهه سخر ختمای فرود
 و بردی همین ساعت برینه کور بر فراغه امکان قالیق
 حاضر برینسان اولدیر پس اولوب اولد بوسنه قیو و ایدیکه
 اشاعه کی یک و غری طار ایدیم چه سی بوی زکی کور دیکه
 اول قوم بوسی بر اغر کجک بیکه بیکه کلوب خجری بر اغر
 ولایت اوب کیرک بواتقا قیاه چون قیوانینه کاکادیل دایر کک
 بوسی قویا ایچله انر همین آکی الله قیوانینه ایدیک
 و فراد و فغان ایدوب ایتدی اعترافنا شلی بوی کاک
 ظلم صریحه رب العالمین و انیس اکثرین راضی و کاکه حاشاکه
 بو ظلم نتیجه سی نه راجع اولیم قرینا شلی حقیق صنایع

اتفاقا انما ازاج سبیل مطالع
 چاه بجهل العذر و راجع

آنک و سلمه عرضی زانک فلک د دی انور یوسف سوزیه انشا
 انبواب الی بنی یوسف و تندن جاهه لوبه بر یوسف حتی
 کوهلکن حتی چهار دربار یوسف ایضا عفر نیا شلم کوهلکوی
 باری ویرنگه یوسف ایچده انوکله کند و روزی ستر لیدم قزلباشان
 قطع فایده قیوم بدن لطیف نخچه واری پراهنه اخراج
 فایده واکام سزنی ایدوت اول دوشده کوره وکی ایله کون
 کایب سکا اونس واران ولسونز دوا و سوب بلینه اب د قایل
 یوسف آله بلور اوب انلوی انلوی برک یملاری بی
 خشمه یوسفی اول قیوم صالحوب چون قیوا و ناس ابرینک
 همین نخعون کایب سله زار بطاعت لیکن ایکنه کسک
 تاکه د سوب هلاک اوله یوسف خربا ابرینک ایدوب کاندک
 اول واجب الوجوه تسلیم ایدک بی پوره پوره فساد الی
 کوهلکه ملائکه فرایدوب کراه حقه یوزا هر بار بارب
 یوسفه زان و بلا برین دورد عا قایل فی الحال خدای تعالی
 جبریل بنی رسال بوروب ابرینک و یوسف ایلی الله تعالی
 لوبن دوشوب ناکه کویله قهر جاهه کنی اندر می و قایله
 قیوا طرا اوب برینک فرسنگ واسع ایدی و صوفی سکر
 و طبرانی غیری و روشن اولوب نوبه طولک نده کایله
 اچولگی یوسفه برینک کون مواسفت اخیلار آنکه غریبه کراه

وکام سلام یوسف فریجات و جبریل ایلی ایلی ایلی ایلی
 ویرنگه و کایم یوسف سوزیه کوهلک کوهلک کوهلک
 یوسف اول خواب دهشتنند بدار اول کوهلک کوهلک
 اولد قه جبریل ایلی کورب معقوب صانوب فریجات کایله
 کوی اوان بی و قال کایله حقال قایلین و نغمه نغمه بی یوز نام
 صالیدی جبریل ایلی و انظر به طاقت کوهلک یوسف ایلی یوسف
 بر معقوب کوهلک جبریل ایلی و رسول رب العالمین دوشوب
 یوسفک یوروسه کوی صیقلی اچنک کوهلک کوهلک
 و یوسفه کیه رب اناج کرامت و نثاره کاه کاه ایلی یوسف
 خاندان غنیل سلام ایدوب سکارب جلیل دیکه کوهلک
 انقیاد و جدی بونده اجهها دانسون و رنجه صبر ایدوب
 کوهلک کوهلک کوهلک کوهلک کوهلک کوهلک کوهلک
 لرومه و صاک کوهلک کوهلک کوهلک کوهلک کوهلک کوهلک
 مصری کاه کوهلک کوهلک کوهلک کوهلک کوهلک کوهلک
 کوهلک صاحب ناه آنکه نغمه نغمه اوب و نغمه نغمه نغمه
 قیوم کاه کوهلک کوهلک کوهلک کوهلک کوهلک کوهلک
 کوهلک کوهلک کوهلک کوهلک کوهلک کوهلک کوهلک
 یوسفی اندر قوی قیومی سنده قازمش ایلی کاه ارون دایف
 اول قیوم ایله معقوب کوهلک کوهلک کوهلک کوهلک کوهلک

وعابد و سحاب الخوف ايدي بركون صحف نيتي عم اوكون
 بوسنگ نصه سينه واخوته واغ اولون غصه سدر راست
 كلوب من ازاله الخوف قد تور بره جال بوسنه عاشق
 اولدي وال دعا به فاله رب رب عرق نيزان ايد كه بوسنگ
 زمانه اير شوپ مبار بجاني كوره بس جن ناله عاشق
 ايدوب هانف غيب نذا ايرند كه ايجال عوني اروز قزان بار
 چه شتاد اچنده قام و خرار ايكه بعد زمان بوسنه بهر اوز
 ددي بس واروب اوليقو اچنده قام طوندي و روزوشب
 عبادت و طاعنه شروع و قيام قلدي هر چه غيب بر انا نار
 نال اولوب كوزون نال بر كا ظاهر اولدي واروزده قديبل
 الهی بيدا اولدي چون نصير بر نال باه بوسنگ اخي جوي به
 اوليقو بر آتير اول عاشق باك بوسني كل كي طوندي و شانه
 لاي حرمت و عزت نالدي و ايدعاي عمر حاصل بوخيه
 مدت كرجال نري كه مشافهم چهدانته وصلت مستر اولدي
 زهار اخو كه انجوب قلوبكي بر ملا ناله كه ايزو رساله امر
 حقه بها نريدي دروجان شري حقه تسليم قلدي و كو كوت
 بر ملا نال اولوب ايرنك نكند بوسنگ باشي اوجنه قديبل باق
 مصاحب اولدي **روايه ك** چون بوسني قوب بر قديبل شعوب
 نام قر نال شي اوليقو افر به كاي ايدعاي كا ذيب منت الله

الله كه بوسنگ نال اولدي فتح و ظفر به دست اولدي جنم بختي
 كورم اولدي قده اول بلان دوشكاه كاه مدد ارب ددي
 بوسف و خطاي ايدوب ايدعاي كلك الله اي شعوب ايزون
 بقفت دم نري فاغ ايديكه عددوزن قديبل قوب اچيه باوي
 و صحت كلك كاه ددي بوجولي شعوب ايدوب بعضي
 زياره اولدي بس دروس نام برقر نال شي حتى قديبل اغن كلوب
 ايدعاي بوسف اول بلان دوشكاه كور و نمي كلك ايدوك
 بجه منكال ايدعي سوزده كاذب اولان كذبه بايلا روزنت
 غالب اولور بلكه دويلم بين ايدو كه سن كا ذيب سنه
 نوجو ار كم آي كوون سا سجين قار ددي بوسف سكوت
 ايدوب كا جواب و بره كه عقيد اولد قده روپل ايدعي بيلور كه
 جواب و بره كه سوزك و روزنه حقه بوزلوق قدر بوسف
 ايدعاي اولان جواب سكوند كه بعضي نال اولدي غناي
 ايدجك طلكن انا هل يقين ابر بس بومعني دانسه كلك
 ايدعاي كين ددي بس لوي نام قر نال شي بوسنه عتاب ايدوب
 ايدعي بجه كند و ريكه اول بلان دوشكاه سب نريدي
 معني حتى ابر صاحب جنت و برح شوكتا هل نخت ايدوب
 بر كا بنه كچي ايدو نري صانور برك جهل الله امر ايديكه
 ايرد ريكه نال جاه اولدي ددي بوسف كا دعي جواب

ویرب ای اوری اگر سگ ذره قدر طلبه هجرت و ارایدی
بی بوی آب چینه ممالا زودک معلومید که قلبت بجزودن
اشد و طوطو مگر و حشره که سنی ابیسی بولدت چتر و ب
فراختنی نیسی کلندی رب استغفرت خندت و وصیت
بهری و نندیکو سگ و وقت اول خالق که سیره مگر و حسد
و کذا که احد نصیب اولی رب اعمالین ایله استیت
خصیلا نام ددی بس بهود نام فریادند و ما شفقت
و ادری ظوبت بوسفه اظهار حجت ایدوب اینف ای بد
صعبتند ارا فا اولن ارام باک منکر و تکلم حال و جرم
چشمک احوالی بجهامر عجا طاشنه دو قدر و می بختنزل
کوزلن آقوی یا بختنک بو طاشن خرو فر و شانس بکتاشنه
اینکایم جور و رسم بکاشانه عصبه و غم و روی بوسف نظر
دعی خوب و ویرب ایدعی باره باک نم اجلاک س غناک
اوله که خدایم لطیفه فر جاهی بجا دا رعبم قلبه عظم جان
اوله که باام بیوسف حضرت خدایم اولوب غلغلی کوزلن
فوز قالیله امید که بر غریب تنها چه کوب احوالی عالم
ایستدنی ددی **روایت** که حضرت بوسف قوی اولدنده اولدو
دبره بر غلغلی طاشن و ادری قدرت اندک ایله اولدانی بیوهیون
اورزیم کلوجب جبر ای بوسفی اولدانی و وزیر و قوی و بختنی

و بختنک طلم کتور بید روی و کاشا سوس اولوب بیکون
بوسف اولدانی و چینه دوروی **روایت** که حضرت بوسف
بوسف و دلشنه سب بولدی که بکون بوسف الدارینه
الوی جان نظر اند که خود بین اولوب عجا حلی بچینه
کجا همتا اورد که اگوز اولوب مراد و اسم بهامه مال فارون
بختنوی ددی بوسوز بوسفک ذلشنه سب اولوب
قرندلشندن بوجه نصیب کجای زرا بوسف اولغه خوب
ایدی که هر جی طعام بیسم طش و ده نا اجرووی کوزی و عیوض
بوسفک بوا و بوسوزندن اوزی عناب ایدوب اینف ای بوی
جاک کورچیک بکاشنک ایوب کند و قی باه چهره و کت و بختن
سنی قول دو صاندوب قدر و فتنکی سکا باله م تا که چاه
بی آدم بله که هر کیم کند و زین عالی کوره نم قنده بختن
اوله که آتی نصیب ایلم **روایت** دگر اود که چون راحل و نش
ایدوب یعقوب بوسفه برنا به صافها آدی اول تا تک بارغلی
و ادری هم بوسی و هم اولدانه اوز روی بس بوسف سوس
چون اولسون دیو یعقوب اولغاری باره دنا اربوب صانک
اولا به جگر کوشنه سچون فان غلیوب صفا و زلف
حضرت حقه بوز اوردی و یعقوب بدد باله ایدوب ایدک
عجابه عالمه عدل ایدن سلطان بکه یعقوب ظلم و زاری

بزرگم دو وعده اشکی کن عهد و قرار طوری بود که کندید بود
 درویشی قله بعین طفلدی مکل و غالی بک مدام عام نامی
 بودید که اخنام اولدین و هکله رری اول کچه نسیو قوی
 اولدند معقوب کج می فرقت و دی نوم ویا وزاندیشیر
 عجم ایدوب صبر طافنی فالابوب بر طافه جتوب کوزلری
 بوله دکدی چیکاه ایناسی کتایقین کابل دینا نام مختار لید
 اختر کوزر کاه اولد معقوب کلایا انا یوسف ارا لید یوقا عصا
 لرزه دوشوب مضطرب اولدند معقوب ایندی ای خضیم بونه
 رسته مرا اول مظلوم ایندی ای بدرا اولد کوزر ندیا انا یوسف
 کوزر من یلیم نه کنگدیرین بو حاه مقارین اولد معقوب باد کله
 پسر ای سنل شجر الواع فریزه درختیاه ایله تریا لونی چاک
 و کله یاه دینلری نمانک ایدوب وقت حاه دره یو چاه سی
 شول رسته فغان ایندی کله اولر یاه زمین وزمان طولدی
 والی بنه بر طانی لوب سینه لریین دوشوب صمدی اولد ایلله
 نمر لری و کله آغدی حضرت معقوب اولک یوقا ن کوزلری چیکه
 مصیبت صداسی ایدکن بیلوب قورقیده دستک و درور و دین
 بره ایدوب کند ووی یاری قادی ایناسی کوز کوب باش بونه
 کوزلردن فانا آغدی ل هر یی کند و زنی بر اورد بوز زنی
 برتد بلر و جالمه لری چاک ایدوب باشلن غامه لری برب

قلب زود دیدنایه دور و حشر تله بجه ایددی دله که آغی
 منی سو و کتیک دور ایدوب غلغلتا کوزلری نوز قلم دور دی
 حقیقا دما سنج ایدوب معقوب یاسی یوسفی ایدی آخر
 یوسفک یاشانی معقوب اول و غلغل کوزر جابر جسر تله
 فاونایچه معقوب یوسفه واصل اولدیدی **روایت کرده**
 معقوب اولدیدی چون یوسفی قوی بر رفتن جبران ویا مال
 و بریشان و مذموم الحال و لوب جگنی فضا نی بلد زنه کله
 طاق بیرو ایدسه هر یی فرزان یوسف ایچون فانا اغلیوب
 بر برینه ایندی لکر بالی فرنی و غلم دیو و خطایا بدیره بزله
 نه جواب و نه مکر و ملکیت فانا سر یوب یوسفی فرمز ایددی
 اخنام ایلام اولدند فرشته معقوب اولدیدی و اولدیدی
 یوسفی یوب کوزلری فانه بولنده بر **بل و کله انا م عیسا و یکنی**
قالو یا انا انا دعنا و یکنی و یکنی یوسف عند مکا
عنا فانه کله الذریب و ما انت یوسف لک و کوزلری
صدا فونک حضرت معقوب یوسفی اولد که سهر لک کندید
 کند و می است و حشر تله و نوب قلمی در یای قلم طالع
 و جانی حسرت اولد بوز قادی کله خانه ستر یوب
 آه ایددی کله جتوب یولله نگاه ایددی چشم انتظار
 اطراف نظر قلب داره اغلیدی عجب کله کوزله نوله بولکم

بود چو ببار باره ایلم و بعضی غصائی او ب
 بدتر کونم آنک اندام کو بچک ظاهر سوزونان او ب
 فلی آرم ایه چو نه یوزای کوش ایدک خسته کلوب
 ایندی بچون ظلمه مائل اولور سس تلیکرا نیا اولاسکدور
 عز کو حجاب آنک ر و امیدر حتم طیل جفتین همیم و سیک
 برفن کسه بن آنک باشی کسرم ددی چو نه یوزاد دت
 بوسوزی اشته یوز خولت سی جهله سی بهیوت اولد بوز و ایتیم
 یوزاد نیک حقی بریز نه ده ایدیکه هر چی غضبه کسه کوزون
 فایله طوبی و ای او یوز نه بدی دان فیل وارری تصدقه
 نیت کی نفسا لری دلوب طش جقاروی و رفام فالت
 ایتجه خشی دفع اولمه اکلان یوقعی چو نه لیمو بدین
 برجا ای انا کد کماله خشی سکون اولوروی **روایت کرکه**
 چو نه سخی برینوب کوز نیتا فان قتلو باشی خضه معنوب
 سبها ی اولد نه ایدقشی ول کوکلی کوزیک کورم چو نه
 کوکلی معنوب الینه و بریزل فانی کوز برشته نیا اینک
 وزاری ایا ای عیبا قندیه قالدک ای بو سگه سی و ملاره
 صالدک کار لوروی کچک ویا وز نیتا لوروی اظهار ایدوب
 قوز قلد و شام آنکارا اولدی خفا نید کم ایلایه کلوب
 آغوی آشفه کند و اومه قائم غکام سلیه چک و کک

آب بری

بره ادر بیلر پس معنوب اهل غصه لری اصل صورت قدیه
 بلان غصه لری سولیب ایدیلری نیم آنمز چون بر سران
 ایدوب اوقا بار سدر بق و بعضی صیدنکا و ایدوب
 قناتلر و سوز بوسی بچی قودق بکلیه بوسی قوریش
 اگر چه بوسوز نه برصا د فلوز انا بیلور که سن بره آنمز سن
 دیوا اولنلو کوکلی بدر لری اوکته قوبلر چو نه معنوب قویزه
 کوش ایدک غصه دن بیلون اولوب بره و در شقی دم نفسی
 بظنوب مریدی کوز نری کوکه دیکلی معنوب بوسا اید کوز نری
 وفات ایدی صانوق جهله سی ایشل نیا او صانوب فرخا نه
 اغاز اید کسان اذیم و اریس او کون بر نه افغان وزاری
 فادیر کم کویا قامت قوبدی بزکی ساختن صکره چو نه
 بعضی عقی باشه کلای کوز نیتا قناتلر ایش ایدوب
 رفته فانی ول کوکلی کوز ن کورم ددی پس اولنلو کوم
 اکی معنوب الینه و بریزل عین کوز چان اغز نه کلایک
 و غره اورب کوز یغالی صبا حله دکی دمیسته و خیران
 باتدی جمله او غاری قندیه کلوب آنک بو حاشنه فانی اغایلر
 و اولدی ساهوب بریزله عقی غریب ایدیلر و ایدیک کوز نری
 موز نری و در موبود و بوقان اذک شمعین ایتکی ایدر لور
 با ایز بری بوسوز نه کوز ن کلایک بار بوسی قوبد

راحی و مساکین و در منزل سنی بنی آبروب مراد بل به ابروی
 و مساکینند یعنی مردم گرسنگان که یقین موم اند و در اول و اول و اول
 آنچه یقین کجا داشته فان بولشش ایدی کنی ضرب
 بجه و دندان یوغدی بی معقوب نور فرشته باشد اول
 کوما که کی فان بلاندر عین بنسم ایدوب انباشته از یک
 بکاریم ایدوب جوق اندک که کویوسف بد نیک قوریمش
 اولدی ایا که ماکن باه با ایدوب برتریک بر عاقل قوریم
 ایش که اول نازوک نه ظلم ایدوب مگر پورهفته شفته با این
 مانگی و کما که اولان احسان کولک استیله اولدی بیلم الله
 سرجه که ترا عصبان ایدوب قوریه قوری بنان ایدر سر کدی
 فوک خالی کون و تکالی باد و بی جوقی سوزله شادان باک
 یوسفی نیکو بنان کویوسف خالی بیان ایدوک ددی چون
 معقوب بجهتی کویوسف فرستنی کورده جله سی مله من اول
 شد بر وجه الله دالی صر با سقوب جوبه قدر نری قالادی
 قورلی قاروب دلو کوی بوسه بیله سولیبوب انیدیر
 چون بوسوبوب تکاه کتدک یوسف بزم اسباب نیتد باکو
 فالش ایدی همین خراسیل خالی بولوب یوسفی شهید نشل
 کلوب کورده و کاه و خدی جوبه سخرقا اولش **پیت**
 خلاصی اولان چلند نیده و شاه اولومه جا و یوق لکم الله

الله **ترجمه** یعنی اولدی بوجوبی ایشیک کتد انیکان به
 هیچ شیمه سی قایوب ایدی بوسوز خدی قبول ادرک کمالد
 عاقل اولان بوی قبول ایدر هر کاه خدی ادرک اسباب
 و فالش اولر که جیک ایدوب و برتریکه باشن اولر سر کت
 جهله اسباب کوی بوزیده و دور کون بلان سوزا به بی الله
 استوسری سوزوک بوسوزکی اینان مرم با که نفسه طاعت
 ایدوب کم بلورنه شاعت فله و کن خلدی سعادندان اولر
 سوزوک کویوشنا عتکری عیان ایلد ددی بی بوسوزلی
 اولدی معلوب و جوب طلب کوی اولدی سوزوی بنیا دیکناه
 قورده اسناد اولدی و آخر بول ایدوب خاه و ناخه بوجی
 قورم ایدی دیوبین بادنه ایلدی بی بولشش یعقوبه
 برخال کلوب و آذ فایغ البال اولدی **و جاعا علی وجهه**
کتب قال بل سولت کم انکم فیصیر جیل والله
الستعان علی ما فیصیرکم یعنی اولوبولخته
 کی معقوب بجهت ایدوب اولان ایشیک سوزوک دوزره
 بلان سوزلر کوی حق قالی بکامبر جیل میسر قارک الله
 مستعاندر استعانتی بنانک طلب ایدوم دیور اخی
 مخنه و صفلی بلایه تبدیل قلب این و خرن ایلد وشت
 کشت ایدر هر کورده قور ایدوب در کورله یوسف

الوردی مہرورام اشیر نام و شانزلیق کوکلیت حرام اولوب
 نام بری کون و کچہ طعام بیوب صوابجوب یوسفہ جاغریب
 فغان ایدری آنکوریب جرج فک و کونک ملک بلہ اغای
 عاقبت نویندا اولوب یوسفک نام و شانی نایدیدا اولدی
 اخیر جبرائیل نارین اولوب یعقوبه ایدی یانی الله بر
 و کونک مرغانه ماه اھیک و دینه بانوب جمہا مکلر سک فغانین
 اجمنا اعلیتر یعقوب ایدی یا رسول اھین بیخہ فغان این ایم
 کہ حسرت و فرخاہ قلب ناراشنا فخانہ طولشم کردرد و ہد
 مرغان واریسہ تعلیم باہا کہ فغان اتمیم ددی بہ صبر باہ دیو
 جبرائیل تلیق ایدوب اولدی خرم مہر جبرائیل ایدی یا ابراہیم کون
 بلوب دل و جان صمد پورہ قادی حلقا اوز کہ نشت و بناہ
 یوسوب بر پشمنہ اوزہ منزکا ہ طویدی و کہ فغاندن فرغت قادی
 مہر جی غصہ و غم ناہ جو شہ کلسہ جی الله لا اہ سواہ دوب
 ازی یوسفی کا یوب حیاتی اولدی قہ اکی کسدن صورت غم عھد
 اندی و خلدن غزلت ایدوب کچہ و کوند و طاعتہ منزل
 اولدی **روایتہ کہ** یوسفک اخانی بہر برین آلامی اجمن
 اول کرخبری دوز کلیندہ حضرت یعقوب ایلک بلالین انا
 تاچی آشی عم جانلینہ کار ایدوب بنہ بر آکر بندہ و مشغول
 اولدی کہ حضرت پوزانہ اغفا دا ایلہ بس کلوب ایدیل اعلی

ای ناسن بوزم قورلی راست صغیر سن یوسفی قوری بہدورز
 ایناغز سن کورہ وگاہ داہ آہ ایدوب اغز سن و جانوکی آسن
 حسرت یوسفہ طفل سن اول اجاہن طوغری سوزی قوب
 اکر ہی سوزلہ نبی ادا و عرف اتاکر یوردر سگزا و لغوین قوری
 شکار ایدوب کتوب نوحالی آشکار ایدم یعقوب ایدی وارب
 اکی کوک کہ خدمتہ بعلیوب مدام محمد ام اول شایدا کہ آنک
 یوزوزہ نظر نیکہ بوزم مہر بری بر مقدار کساہ ددی جیم کم
 آنک یوریدا ووزہ قرا ایدوب بالینہ طوشان و تقوسن وریز
 جہا سی فرورد صید بہر عم جھلی اقلدی ویا بانہ کوریلر کہ فرود
 بوزین کوکہ دکوب ناہ و فر باد ایدری مین صید نہ قصد اید
 دوقوب حکم بنادیلر اول وضعیت جہا دنلک شکست اید
 قہل سوز یوب یعقوب حضور بہ کورم بلر اشد یوسفی الارث
 قورم یوزی ددی مین یعقوب دعا بہر اقا ایدوب ایدک
 اعجاز ادر جان قور و طاشنہ و طراغہ زبان و بیچی سگزا دیلہا کہ
 بوقورہ نظر لسان و بر سن کہ یوسفک خانگی عیان و دیارن
 ایلہ دوب قورہ نظر ایدی و شفقناہ ارض سن یعقوب قور
 بہت ایلہ و حقی کردی اعجاز نور خالق ایلہ ناطق
 و کما موافق اول ددی یعقوبیکہ بوقور و غنی قور ایدیلک
 قیال قور و غنی اوستنہ کلوب اتردی فصیح دیل ایلہ سوزہ

کلوب لاله الاله دده بعد ای رسول امین کجا هر زلفه
الیرک سوزک باشی وستنه که میا کوب بوزی کوریک کجا
عین سعادت در ددی معقوب اندی اولدم شنبه شتاب
ایدوب بوسی کوب بیج دریل حقه عنایت و خوش
حساب و عفا نین خوک یوقی ای که آقا کارک انکه جوت
البد کده ددی جونا اول ورز حضرت معقوبت بویت کوش
اندی ججا نین کوزی یا شباه طروب بورعه جواب ویریکه
بانی الله بن بوضه دن آناه کلم خاشا و کارکه اصل نین
بو نیک کی گناه صاه مار کلا اولاد ک سوزینه او یوب و فساد
کجا اسناد انکه لم انیا نیک بز عراد بن یورو مساکوب
وادنی خیزه سر کدان اکی اولاد ک بی دوتوب بنات
اندیل و بن آلودن جانا و ما کین آل یام وستنه باره اوب
دشلمی بریکه برود که سوک سوزی و ش کوریک بر
ددی معقوب بوسوزی ایدوب فرین اوانا زوی
کوزیک و جاله اناسک کرب و خبیه ای آشکارا ایلین نجیب
و نرسارا اولدی کور معقوب اول فرقه صورتی که ای کابن
مسکک فدا ای بود یانه اینه کله و بو محکمت و نجیب
نطلب قیوریک ددی فرزا نیک وطم عجزی مصر ای
آند فرقه ستم و ارایدی آناه زنگانی و لوب هر یوه عیم ای

ای خردم خلمن ترک ایدوب شام طر ز کوب کنگ و نجه
میت بویر لره قرطون دی بن آیک وصال ایز و قرط جاک
کور که یوجانه سفر قام جوت دیک کفانی کورب ایلان سفار
اتم انارینه بارانک اچون باد شاه صد اندی دردی کونه که
آیک حسه تندی با نوب ویم و فضه سن کوب یک بدم
کوزی به جهان طلبات اولوب هر طرفه آه و فغان قیلور هم
ددی جوت معقوب بوضه اندی جی جی ایلوب در کور
آه اندی و نه اورب ایکی آیران نجینی نر شکل بلور کور جا نور
بو یله اعلیوب قریشانه بورسه کولک بایلی بن بوسکک
فراقه نجه میراییم و انا سن نیا نجه قنلایم ددی
ود و نوب اناسه خطاب ایدوب عتاب و سر زینل فاید
که بو فرقه نجی اوزا و یکتا صه جفا فاد کورک بو جوت بوسی
بیمش ددی آله نین ایلان است کفانده کور بوجی جاوز
جوز کون بوسی فرید سینه ایز بو قدر بیه معقوب
فرقه نظر قیلوب حال بوسفت خیر صورتی فرزا نیک
بانی الله کولب سده بورا جی اچر که غایبی بوزی ددی
معقوب احواله واقف اولوب اول فریک فریبی بولوب
آنا زانیک جونا اول جویان مراد نر بوسک درگاه جفا بوز
اوروب نیا زانیکه ای خلدی به نیا زانیک کجا ایدوب

نازان لوب بمعنوی که آنیک با جبرائیل یوسف قنده در جبرائیل
 انیک حق تعالی علمای پس بمعنوی انیک یا جبرائیل رب جلیل
 یوسفی خلفا ایدوب یعنی غصبه برشم ایدوب جبرائیل انیک
 یا بمعنوی حتی جهان و نقلی بود که یوسفی کیمه امار الدبسه
 اندا استنوی همین بمعنوی بلدی که رب العالمین کلام کتاب
 انشی پس زار یعنی آردی **رو ایدوب که** حضرت یوسف
 قیوم بر آنلوب ایچمه قالد قنده یهودا نام قرینا شکره شفقت
 ومحمی جوش ایدوب نهایی یوسفی کوره کلوب حال یوسفی
 واکا طلام کوزوب محنی آنیک کلام ایدوبی و کور دردی که
 یوسف غزونا زایه بر سر او دره او توروب و بر صاحب حال
 کسره کلام صاحب اولوب علم وحکمت تعلیم ایدوبی جوش
 یهودا یوحا له نظر ایف و اروب قرینا شکره خیر ایدوب
 انیک یوسفی ول قیوم ایچمه خورش حال و زو کور هم صم اولد
 دولتی باید و کور و کد دوغنی شکر اوله وارین کنی اوله
 قیودن جتوب مرادک حاصل ویدر یونانی واصل ایدوب که
 ذکر هم دلمه نام یوسف اولوب کوزا شکرین دون و زو
 شیب فغان بلو شاید که اغلف اول پولک کوزوبه مزید
 اینته ددی جین یهودا د یوسفی کوشی ایدوب یوسفی
 خلاص ایچن ججه سی غم راه ایدوبل همین سلطان ملعون

بمعنوی مراد حاصل ایدی دین اگاه کابوس تک واصل ایدوب
 مقصود به ایدوب کوشی ددی و برطاع و زور به جتوب
 یواندی و از راه جبر و یک ای حیوان بمعنای کشتان رسول
 بزلف سردند خاطر ی بریشان اولدی چون یوصدلی
 کوش ایدوبل هب جانوار اول فرودک باشه او شیدل فرور
 آنوار ایدوب کاه او نگاه بنی الهک بر او غلی فرزا ایدی دیو
 ایما سی خرب و روب خاطر محزون اولشی فرور زور که سینه بدیا
 ایدوب شلیک منقطع او چاره بودیم آنک قنده و اروب
 چاک کاکری حضرت نه عرض ایدوب ددی چون آنک سوئی
 اینده بزوجه سی جانب سیزه متوجه اولدی و شهرت ایچینه
 کوروب خلقی قیوم کی طاعت بلر انا کس به ضرر قصدین
 اینوب حضور ی بمعنوی کلوب او کده باش قیوب یوزین
 یوه سور ییل و جاعرینوب ایدوبل یا بنی قلله حال شاکه یوظلم
 بزلف صا در اوله اولدیک سوزینه ایدوب یوز بد دعا آنکه یعنی
 خلا اول سوزینه افزا سهر پس بمعنوی یو جهورین جوان
 آنوب آنرا بنگ سیه بشان ایدوب کی معلوم اولوب همان سهر
 ایدوب ماکن کوزوب ددی چون بمعنویک یوسفی زلف ایدوب
 اول جوالین هر یه کس کسلی به کس کسلی بی بمعنوی چاه آشنای
 اخلاط کسلیوب ایدوب آنکه کس ددی بکون جبرائیل امین نازل اولد

شیخ صورتند آنکه فریب کلوب اندک ای کلا دیمتوب بوسی
 نند بکو کوی بیان وحالی کلوب عیان ایاک تاک ندیخ
 نصیحتی فرج واسرا کیمی درج ایاک دی انرا بللی برز
 اهل بر و نزا نشینی جنرا کلوب بوسی چاه اند فری و یا با
 قورم بیدی دیکلری وحالهدا ب خن ارسوب اول
 خطا به ندامت وانی خلاص اچون نیت انکل بی برینفل
 اندیل بللی برنلیس آنکه اندی عقلا کوفته در که سر مقبول
 خود انا نوب بوسی قورم بیدی صاعند سر خند صکاره ارفق
 اغلیوب کولکی سر مغلو مقرد در وجهه عالم قصه ازیس
 ایشدوب غصه کوی کرجک صاعنی اکی غظن ایدوب
 اکی بوسی عیان ایدچک اولور سکن کز کز خلقه داستان
 اولوب ارفق انا کز سر ایا نایه وجهه اجاب و انا برین فل
 و کتاب دبوب تا قیامت دکن ابل اچند خور و زایل اولز
 بوسکت فری عسار به راه با اولوب انا کز سر مرد و مضمون
 و بوسی محبوب و مطلوب ابله ددی بی انا به مقوب
 اول لعینک اکی سوزنی دوعری صانوب انا نیل و نفل
 فرغت ایدوب کور و تدبیر و جارت **سایه قار سلوا**
و ایدم قادی دلو کال یا نیزی هله عالم کور سوز
صاعه و انکه علم بایضت عویک را و بر دوات لیدر ک

ایدر که مکر با زلفن و ارایدی آینه مالک بن دعزیردی
 صهی اکی بر کچک و شب دوش کور که در کما نه اربوب اندکی
 اچنه کوشن کیدی و قوی اچنه او کوشن یکس التوف
 اولدی و کین کور و ظهور ایدوب اتم شکلند انا و کده طور
 دی و دخی کوریکه بر ارفق بلوف غیب ظاهر اولدی و انی
 اوستند قرار و هر چه نثار ایدوب اول نثار مالک بچقه
 اچمه ایدب چون مالک اول و چون اواند سینه می
 برضفا اولوب همی بره عبود ارفی و دوشنه کور و کوی واقف
 بر برین فل ایدب اوله عبور ایدب ای مالک سر بر غار به مالک
 اوله استه کما کوی دولت که علت و دوام عزت که سبب اولوب
 بر مرتبه مال بجد بولاست که مالک دنیا و برکات و دار عساره
 هر چه نه باعث اولور و کچک در کما نه سفر ایدسن بومرا انا
 طر بولاسن دی چون مالک اوله عبورین و بقیه ایشدی
 علی النعل سکر کما کندی همین هانف غیب خطاب ایشدی ای
 طالب نتیجه خراب سکا فرج باب اولغه الی سکر کما کدی
 اولمه و اصل اولور سن دی بومالی مالک ایشدوب صهر
 اندی چون الی بی تمام اولدی مالک نه علم و بار نام قادی
 نثار نام انا بر غلامی و ارایدی **طایفه** ایشدی با نیزی کوی خلی
 و دن قادی و قی وقت ایشدند اولور که بوسیل مراد صول

25

اولی سببش که بر تو از اصل غلامی در دوستانش است ایضا ایضا ایضا ایضا
 ثوبه صاحبان بوی بوی بر مضاعف و برهنگی آنکه آنکه این امر در
 بیع ایدوب برینا اعتراض البیون و زود و جواب و برهنگی در دین چون
 دهر دنی بولوب و قولیه کار با نکلیت جمله بی بوسنه نظریه
 کولت ما به ایضا صانوب و فرشته تیره بولدک دمل مال خضیه
 ایدوب بوبن برودست و برشد که او نکین صانا و زود د
 خواجی لوب نیک که ای مالک بنبر ما که مالک اولی مکن دکلم بریم کاز
 اوله که بوشنلر ه سن تنها بولوب و خلدک پس مالک کورد که
 کار بان خانی نیک سوزنیا انا غاملی قننه قوپر و خوشی قننه بوشنی
 خانی بجنه کلدی چنا اول آه بوغوغا ظاهر و لوب بوسنه ک
 صیت و صدیاه اطراف طولی بوسنه اخوانی کوشی آنکه ای
 رم ایدوب اول ثوبه جان ایدیل و بوسنه نهانی ایدوب
 اول ثوبه غیر صدی بولدک قننه شدنما اول کار با نکلیت و چشم
 و صنف و حدتله ایدیک که اوچ کوش اوچ کجه در بریم و غلامی بوی
 کندی هر کم کرایسه باغی کندی جنجوسن پس مالک خودی
 بوسنی اطهار ایدوب فرزند شرفی بوسنی کوشه کلان بوم قوم و
 بزین فرار ایدوب کلش سبر کت با کزوه فرار نشی دملر
 چونا بوسنه فرزند شرفی کوشی خوف ایدوب برک خزان
 بجی از انا و ایدوب و دلدیکه بن قول دکلم دیر جهودا عیری دلجه

اولم و سخا و ایدوب قینی سکاویم ددی چونا شامی
 دو نوب بوی دیار کفا و اوغ ددی کاروبان خلیف چا بوسنه
 فریبکد کلانر جمله دهر اول قیودن کاعزم نیدیکار اول
 قیوادودن قوش صورتک ما لنگه طواف لدر روی مالک
 اول قیودن کاعظم کوب کورد که قوشل و خوشی صویه زنانه
 دیو کار بان خلیف آده قوندیلر پس مالکک غنقود نام برسیاه
 خلیفی به سی و ایدوب مالک نیری عقوق بو اوچی اول
 قیوبر کلایل مالک اول جاهده نظر ایدوب کورد که جاده آب
 زولال آرقلی روی و لوب در حال ایبه قننه اول قیبه
 سرتیدیلر همین جبر بل ایدوب بوسنه ایدوبی قوغا بجه کورد که
 و قخلان ایدوب بوسنه سکاید جهو اب آب کلال کی
 اول قوغه کورد که قیاسلن تا آخر کلوب نزل ایه عقوق زور ایدوب
 چکلیت مالک نظر ایدوب بوشنی ماه وین دلو اوچ کورد که نکلیت
 اولسون با نیکر بو غلامی بولدم ددی جوب بوسنی قوغه دند
 طس و چنار و جمانه نظر نیدیکار انا و لوب ماهلدا نیدیلر
 معی بولدم دکلم بری دیو خیر تهر وار دیلر بوسنه ایل جواب و بر
 تمام و غلامی بوی دکلم دیدر که انکر برینا به سرتی کورد
 زما دیو حوالی کسه دیس کورد بوم اونا فرقه مضاعف و بر
 مناعز و سون قوم قانله طوعا سکره بونه سرتیک اولق سبیلر

یوسف شفقت ایوب انبیا کرسی قلدرد و کفرها انکار چنگ
 اولور سرکه نولر سی قتل ایدر لر صنناکه خفتا کوروستی آتاش
 معقوبه ایدلر زبانی قریم بیدی دیوخر و بر شلر ادر ایدر
 اظهار ایدیک کلاور یوسف انبیا ای فرزند شلم بی آن معقوب
 التوب کید و بن منکفل اولر کم آن سر زون خشنود اولوب
 یخا فلد و عکاز عذاب اچون سن غاب ابعبه دوی آلر اصل ارضی
 اولاد بلر کاران خلق اولر انبیا و عظام اولر کله کله نکلار سوز کوز
 اندی لو کوجو کدن الوتر بوز مشر انا نرک جلور بی و غلیدر
 بن بیور مشر که آن کجیون بیع ایدوز زوا صوز نانا و کلا
 حتی سر کسندر بی بی عتواف ادر ب صتا زک جغتادر ایلر ایلر
 اوخر ایدر چون یوسف صدیق الارین بوکلار بن اسفاغ ایدر
 تصدیق و دروب صبر ایدر دی چون کاربان خلقی و فری نامن
 ایدر چنگ جمله سی غریب ایدر ب فرغت انیل اما مالک
 انبیا قویعیه کما موفن الا حاضر اچم بودر قاش و مشام
 چوقدر انلر نیدر هر بینه بولسه و زور و زور **بیت**
 دکه جوان نه بیلور انسانی ه ه ه صورت قدر ارب حیوان ه
 ابله خوب ایدر اول مالک سیاه بر قبی دگر و بیگ دینا ه
و شرف و عجبی حکیم تر افرم معدود و کما کفر فیله مک
الذی هذین مالک انبیا بید اون بقیه امر اچر سن ذی

سنلر آنق بیلع بودر کر و بر سکنر بی بیع آنک حله کو ظلم
 ابله بر ق قلب اجهیه یوسفی بیع آنکه راضی اولدیلر فالوب کینر
 اجه حصه لشدیلر و یوسفی قول دیو مالک تسلیم قلدلر مالک
 آلردن بیع نامه دلدی بی بیع و شرا و زین مالک حجت
 یازوب و مهر یوب الینر و بر دیلر و اصل ایدلر که زبا و یوسفی
 قولدر سوزینا ادر ب بنده امر برادان خلق و کاکر سخی آلر یوب
 فراتیم دولر قور قورکی بولیدیک سناید یوسف خجوب بوغله
 ستور انبیا ای اچوب آلر بر سوا اولور اول جاک مالک یوسف
 بو یوننه و یاغنه تجور بنده اورب اول کجه آنه قالدیلر یوسف
 بند و زنجیره کرد و کده اختیار فضا رکوب مالک انبیا عظام
 نیک نه زنجیر لاده ننه فغان ایدر سی یوسف انبیا بی بند و
 زنجیر دن اغلریم اما یاده اول کون کلدیک اول مالک لکک
 جهتم مالکته حکم ایدر که اطاعتنه فروج ایتدی زنجیره
 اورا یو حضا کارین حالدی و کون نه اولور جو باغلم مالک
 اندی اعظام کلا آنکه نرور رسن بولر بیستی و کلب بن اما
 حوضه لر و ک خاطر کون بر دم مقیدا اولد قند فضا کون اطلاق
 ایدم و فرزند سناری دخی یوسف جله دیوانه بانوب کوز ندر
 چون صبا اولوب کاربان خلقی عم راه آنک دلدلر یوسف
 قند سناری به و اء ایدر بن دیو مالک کلف دستور ایدر کسر

اعتمادین بوغنیسه بر چاکری بنجه بیه گنده و دی مالک
 نجیب ابدوب اندکی انزلی انشیری هینت کاجخا کیک اینه
 آنره لطف و فایض نام بر قره صور بلوغلام قوسوب یوسف
 زنجیورک سور یوب قرینا اشرا یه ملحق اولدغه قرینا شریف
 آنی کورب قیدلی یوسف آنره آنک و یوب بی نرین جلد ای
 خدا حقین زینتی قاتلک غریبه کیم دم سوزکاه و طغ ایتم
 کم بیله بر برخی بور بکر کورک و وصله کز عبیدنا یولک بستر لای
 که بوغنیسه بیل سوزکاه صحب و بربرده امانت ایتم اوستمه
 حتی نان و نمک چوقدر که تربیتده ایملک کجا کورک و دی آنسر
 یوسکک یوسوز لای کومنی ایچک مرحت اوی او زلیغی
 نغدی کجا زنیاه دونو کجا بند بوز لای دی یوایش کجا ایملان
 اولای بی کرسی ایزدنا اخرج ابدکی کورکوردن حضور
 کز نمر کوجه بو اینه ندمت و ادر کلا سجا انتر بونه ماندر
 دعایم بوز که هر قرینه کسرت رفیقک خدا اولوب لطفی نای
 جلد فایده دیو قوی اغلندی و یوسکک مبارک کوز لای
 یاشی برینه فان روان اولوب آنره استنشیدی ایملک
 حسرتی و قرینا شریف فراتی و وطن آروغی یوسکک
 چاکری دلوب سهر و شاری کندی هینت یهون بیه هینت یاشی
 اوبدی و جوف و صبتل حال یوب افراسه بر اتم کوندری

کوندری ناچاره و خاندان بوله روان اولوب کوز لایک
 یاشی آردی تا کورنن و نجبه دمدم قرینا شریف ارنجه
 نغدی بیک بلا ایله حمله یوب مالک یوسفی بوز بیه بندری
 و اقل نام بر سه جهه چاکری یوسف او زینه مؤکل تیای
 بی فایض مالک اندکی ای همز الی بیله که دشمنه سفار ایتم
 غریبک بو چاکری بولتی و دا اهل سعادت اولق ایملک
 او مدو غیبک قیمسه بوغلا کی تور و بوچالوین متاع ای نای
 کلور مالک اندکی بندگی بو قکر ده مونی کجا خود معتبر و زمان
 مدح ابدوب اهل کمال او و خلق سیرک بی خصل و حسن و سوز
 بی بیل اولدغی اقر بزرگه بن بوغنی بنایم دی یوسف
 آنزلیک یوسوز لای ایشدوب نهایی کادی و جالی آنوعیان
 اولدوغنی بای زراحی تعالی یوسکک حسن و بی همزاسنی
 بعضی انسان سسوز قیلدی تا که بعضی مرفی ادراک لطف انظار
 نالک تمیله لول اولدولدی یوسف بملر کین آنزلیک کوز لای نهلال
 غنیف و سرو ایکی حال ضعف کوز لای **روانده** کورک یوسف
 جبرائیل اندکی دلمه که عزله شاه صور کین یوسکک روحی
 قبض ایتمی ای جبرائیل کون یوسف حضورینه کلوب
 اندکی یا یوسف عزله شاه صور دم یوسکک روحی قبض ایتم
 ددی یوسف ایشدوب بو امیدله قادی **روانده** کورک

28

9

حضرت معقوب بر دینی بوسه استی که بیان در قسم استند
 بگویند نم در نه بصدای نوب بران می نهدی خواهد بود کسی که بر نه
 سپازد بوش و حالی ه و ناله و جوش و اشک معقوب بک کنار به
 کلچک بودگی نارینه صوماجلو چسب و فرشته بقرین
 چاک اندی و کبر ایله اندی ای جان و جهان و حاطر آرام
 سزنا آبرود و سلی جوف دم و حسرت که کوزم بر نم مر که جاکتی
 کور بر زحاکتی بنما و ام شکر و منت اول در لک لاله بی روز
 وصاله ابرو دردی دیو نازنا زده کن خدای جلیله حضرت
 جبریا نازل اولوب عناب آبر سو زله به اندی با معقوب
 ذبی اللهاه عهد فراره کول غنن اظهار ایوب اتق نام یوسفی
 آتیا بن دینی ابدت شدی تا آذ ناله سو ایوب بنک تاله
 حاله عرضی بدین دل معقوب بو عناب کلچک خراب برینه
 کوزلی آب طولوب تبت ایک بانو آب دیو جسی بر اف کی
 در یوب اغر بر اوج طوق فریدی اول سهوا جین خدایه
 معجود و طلبه حضرت جود اندی امر حقیقه همین اول دم ایچن
 روح امین کلوب آتید ای کوزنا اهل بلا سکا خلاصه سلام و ثنای
 ایوب بو بر نه باشی معجود دنا کوز سوزنا اما کوز لری باشی
 سلسون و بوسه ناله نامن ترله انوب امان بخنده کج سوست
 آما کوز خیز شکل بوسه بر مالک کوندرب خیال که خواب کور ستر

کوستر منم تا که بناد عهدی صنوب خراب اولسه سب ایلا ایگ
 معقوب خوابی قنده صا غما سو که آما که اولنا انبی بو خاله خوب
 اولدی فلرب یا معقوب حتی تعالی سکا اجازت بر مندر که در نام
 بوسفی دگر ابدوب آه و فغان ایله سندی **روایتی** بو صنف جو کم
 اول کارا نا ایله بوله روان اولدی یا شی بر نه کوز لری قانا ایله
 طولدی و اشک جسی بو لاری لاله ناز و مهر بری بر که و کار ایگ
 بر اکتد و کلر نذصکر ناماه مطابق استفاق قرینه انسی قورینه
 او غروب یوسفی کند وزین بی اختیار دوه دن اشاخه بر قدی
 وانا می خرابین قوجوب قافله دن آریلی و باور در ده له زاری
 قیلوب بو کفتار دی ددی که ای نافرمانم کلظم ایوب بی
 فرجه آندیر و بدره نثار ابروب عاقبت قول دیو دیا غر بنه
 صا تبدیل کاشکی بنی و فانت ایوب باننه یا عش اولدیم
 ددی همین اول خراب دن صد کلدی کی کوزم نوری اغل بنی
 سکا سنا ردا و سو کور بانو که دولت قونوب طبع تم بر صرو
 شاه و قبوله فر دنا شلر بنه سجده کا اکل حکما یک املو تاج
 و جنبه که محتاج کلوب سنی سوال و صد فاکل ایچورت
 عرض حال لیم بو خطابی بوسف کونن ایوب در و
 فر قافله مه هوش بانو آب آینه قالدی چون کاران خلقی خلی
 منزل الکی تاله اطله دوه او در زینه نظر ایوب یوسفی کویچک

یوسفک بد دعا سنجای بر شرف دیو کاکلندی همین مالک
 یوسف قنده کلوب دک اندکی اگر یوسیه روس کاظم اندسه
 دیو مالک صوحنی کا بغض یلسن ددی یوسف مالکله دکون
 دعا قلب درگاه حقه بوزا و رجب دعا قادی همین ازدها غدا بنی
 اظح خلاصی بولدی وجهانک ظمفی کیدوب عالم سرور به طوبی
 وافط ده کلوب احوال خبه اودعین سو بلدی مالک یوسفک
 قدر و قیمتین بوب شانته کون رعایت خدی و دست و پهنی
 بنی بنی الوب و کینه نفسی لیا سر کید و رب کار با ندریش
 اندی کار بان خلقی اول بلادن آزاد اولد قلبنه جله سی شاد
 اولوب یوسفه کلی نضیم و کرم ایوب بویه روان اولدی
 برمت ندضکره چون نیل مصر و ک کتار نه ابرند بر غبارک
 راهی آک انجون مالک یوسفی نیله قیدی چون کار بان خلق
 بو احوالی دیدی جمله سنک صبر و آرای قلوب اوکل اندی
 کورمه که کلابلی یوسف اول دمه حقه نیار ایوب با ستار
 بی سنرا لکه اغیار جیمی کورمسون ددی بودعا بابا نر ایوب
 اول صمودن بر زدها پیا اولدی و مناره کی از انوب معاره
 کیمی عزیزن اچسکی و یوسفک بدنه جانلی اولوج جمله خلق زدها
 غنا شانه مشغول اولد قلبنه یوسف نیل رما غنره استخانه
 بنوب بانک و سینه کسوره و نایاله اولدی ازدها کاکلای

اه اندی و صبری قویب خیر بری بنه قاجش دیو مالک چاغدی
 مالک اندیل اولوج اول سوز لر نه کاذب کالایش می کار بان
 خلقی آده فالو پیر کا برنج ادم صالد لیل عاقبت اظح سیه و منظر
 یوسنی یولوب مالک رخا زینه بر قاج طبعه اوری و اندی
 ای بنه عاصی خوج کرک سنک خصوصه کده صاد اولد قلبن
 معلوم اولدی یوسف کما جواب و بر یوب اولدم یوسف زینه
 باشا دروب ددی که ای غریبک نیایدن کوشن بند حیم علم
 اگر یوسینه و کتاهه عظیم وار یسه و یوزا لیکا نونجین ایسه
 عفو ایدوب احددم هرمنه بوسیه رودن نیم و ادم ایوب
بیت بوزا و دم قابو که ایخی قیوم **لکه** عالم جبه در کافه
 معلوم **نتر** بی خاکدن یوسف یوز کور هرمنه سعادن برابر
 سیاه ظاهرا و لوب ظلمانه جهان طولدی رعد و برق و علقه
 دن زین زمان دتردی کار بان خلقی و سنه طولور یوسف
 قاشلرین سیکل کور دی عاقبت صوباشنا انوب یوزای
 یوزر بل مالک اندی بولکرتیجه قنوخک غنا هیدر کسه
 جواب و یوسوب اظح بد نام اول رایر جقه کلوب کور بر ککه
 بر ازدهای عظیم یوسینه صبره انوب کما غدا بلم بلرین
 بو حجابله کی کور نر سببن صورج بلر اول خائنه جواب
 ظامرا و اما یوسوب انشا الله یعنی کور تودی بولر بوز یوسفک

31
 او کجبه مالک که حاجب و چهار خدمتگزار و اشق چهارمی
 مالک عزت شاه اسلام و دروب سفیر تهنیته اندیلر معده حال
 بوسی کورمه که حرتوزید بودیلر مالک خاقان خاظرین
 شلی آنکچین تخت روان او کجبه کلوب عزتله برده آنجده
 هین دیدار بوسف کونجی ظاهر اولوب عالمینیا یله طوایدی
 او کون مکر هوا بولونغانی بدی هر کسی کونش طوغندی صاندیلر
 بی شعاعه جمال بوسف ایدونک نشاهده قلده قارنده چهارمی
 وجبه کلوب چشننه قرشونجیده اندیلر قالی شان الله اکبر
 دیو عالم صمدی جل جلال یله طوایدی سهره وارنجبه بی برده
 اول فرشته خضالک حسته هر برده نظر ایدوب کورنلر نوزیک
 تخمین و خالفته هزارا قرین ددیلر بی مالک بونگی کندو
 خانه سینه قوندور بپاشقه برجه فین ابدی و ستر
 اچون غلار بر بوع و قوسنه برده آصدی جمله صاصلی
 پدرو جونت اوج کون اوج کجبه خنلر قالیب کعبه کچی اول
 حجر طواف ایدر لر دی بر کورن بونجی کورمه که جانی بومدی
 دهم مالک کلوب اول نور جالی کورمه که غزگورسکه آله
 دیو بولور لر دی مالک خاقان کونجی خانی بوسنه
 کلا و رهی و انالک آرد خاندان قاجوب طامنت انر خطاب
 ایدوب ایندی چون آن کورمه که بوله طالب و راجب سهره پنجا

بوسف بوزین سور پعیاب اولدی راوی لیدر بوسف نینان
 چوقی تاج و دیبا کبر که اول دم یله خوب ایدیکه بوزی
 ایننه نظر اولسنه مانندی اینیه بوزی کورنور دی
 و هر برده که دیدارن اچسه نور ایه اولدی شعاعه دار ایدر دی
 چون مالک بوحسنه بوسی کورهی ذوق وصفایه جارج
 تی طوایدی بی مالک بوسی زیبا جامه رو دیبا لیا سار لایه
 مزین طلب باشله زرین تاج کوردی وخت روان بندر دی
 کاربان او کجبه دیار مصون روان اولدی لر **واندیگر** اولک جی بر ستاد
 مصره کوروب نلاندیکه یا اهل صفا اولونک با مرآت مالک
 جانب شاهه وار ب برینفق بر مالک اولشده که چهار خلق
 اولدی کاکیز صاحب جمال کلشنر هم کورمه آنک جانی کور
 اکی مالک سعادته بر ملک مفر دردی جمله خلق بوندی
 استغ ایدوب منادی کیم ایدونک بلیدر رسوا حکم صاف
 جمله سی آستان دانه کلوب اهل دیوانه تصویر بر اولدی
 بوند زدن اولایوب بوند دخی اول صلا کون اولشنر دیو
 جوب و دروب غبت فرشته کونک مالک نازل اولدی غبت ایلر
 بی صمبر کیم بوعنی و فیر غم استقبال خا دلر چین کیم
 فرخ بر کید و کلا رانک اولیا بر دی کورمه کور بخت روان
 ظاهر اولوب بر باوق بلوت کلا بر بان دروضی و آنجبه

بودینا و بر سره بنه کاکا دیدارین کوسنم ماهه فغان رساله
 بوزیدی ایتدی تیک بونظر جان کورلم مال ندر باشو
 جان ویرلم الفصه ماکه یوسنی نوزین ادوب اظهار
 ایتدی که کور نبله عقلی نارمان اولوب نصره اوروردی
 و بر کون نظر ایدنا اوله ماکه بوزینار و بروردی اوکون خنلر
 منلسی اولوب ماکه مال فارون جمع ایدی **و ایتدی** بایغ سنی
 که حضرت یوسف دیار مصر قدم بصدقه قزلق اولدی
 و اول ایلچی خراب ایدوب اهالی جمه کتک حاله کور کورن
 اولدی و نینل ارمانی کس لوب سگه بری قالدی
 و جمله یوسنان قوروب باغ میوه جان قزرا اولدی
 ایتدی قدیمی کاتیه نغم مال مال اولوب مصره خنقک بازا
 و غنی ذایل اولدی جمله مصر اهلی بندیلر یوسف قدیمی صبر
 حیثت و یروب یوسف نیکات ایتدی کراستیم دیومصر
 اجنه مکرم و محترم اولدی و بر نظر دیدار کوز نلورست و
 خیلان اولوب عقلی یوریدی کور سیر کور که طالب
 و حصنه راغب اولوب خنله لاشکی ملائینی بصدقوب
 بودخی ظاهر اولسه دیو دیدار کور که منتظر روح
 اتفاق اول زمانه مصر اجنه بر اولو میدان و اوردی
 ماکه یوسنی نلرا اجنون اول میدانک بکون سنه برینیا

برینیا کونک بیاد و لیجنه النون جا کور سنه بخت آباد
 ایلدی و هو کوشه سنه زحط الصبح بودخت و ایلدی که
 اوستینه بر مرصع طاقس قوم شدی تاکه یوسف اول
 خنله جلوس ندر کله حرکت ادوب قنات آچر اولوستنه
 مشکله عنبر جه جومما چله تاکه یونفس زیننه یوسف عنبر
 اولیجی مشیول بار لورین کرم ایدلر بسی اول میدانف
 کاندن تاکه ایدوب کلابه صولیلر هر خوج و هر ایلر
 و دیو برید یوب یوسنی فریج اجون سر بر ورتیب و تر
 دبلر اول زمانه شهر مصر ایل عزی نلی قطعین نام بر ایلر
 و اوردی که شاه مصر ک جز بنداری ایدی صورتا کچه مصر
 بادشاهی زان ایدی اما معینک قطعین سلطان ایدی
 اول دخی اول میدانک بونظر کله بیاد ایدی تاکه زلیخا نام
 عورتی ایتدی که یوسنی سیر ایلر مکرما باغ یوسف ک
 وصفی زلیخا ایتدی و عاشق شیدا اولشدی بجز
 جان قلمی سرور اولوب کتک براغی قاری سبب قصه
 بود که کوز و نور **مطلع کلستان** لیل کوز باغ برید یوسنی نام
 بر باد شاه نام و ایلدی که مغرب زمینه حکم ایدوب کورت
 هیندانه غاله طولش ایدی ابا عن جین شاه و غلی شاه
 ذاده و سخندانه طغی ذی زیاده ایدی بس حق نغالی غلط

بر خوب دخترت از این اختیاریست قلب کو بکجا و کجا فرزند
 وجود کاد که جد باکی سر سار ما اندر شعله نور و غن
 کو با شمع کافور و با خود آن بالور ایدی منلا کوز لکله نوله
 خوب سخا و لطف را بدیکه روزگار از یک مثلن جهان کنوز
 کادی پس اول دلارام سر و خرامه ز نیا نام و بر لوب پو
 دیکه اول کمال اندامک حتی دخی زیاده اولدی بدی پلشنه
 ابرد و کده آیک اون دور و یک کی کون بوزی منور اولوب
 بدی افیمی غنچه سی طوبی و قد بالایی بر و کی بو جلوب
 سلسله سی عالی بنه اندی که مستندین عزت کوه دل
 جان کی صمد زینت اکین بر کون اول سر و از ده سر اولان
 سلطان زاده دختر لورک بر خجه سباه بر بوستان حنت
 آسایه وار و عینین سوز و نرم صحبت ادیل بعد او کجه
 ز نیا بر کوشه و فرخ و سها خواب واروب بانک دوشنده
 بر کوه صیدا بدی چون صاحب حال کوریکه اول کله مجایب
 مجاب و جانانک جلال بوزی غالب ایدی صور ز انجاب عالم
 نور حسن فرزی سایی باغ سرور ایدی و قامی کو با غل روضه
 ملکوت و صبق بی طلف حضرت لاهوت ایدی جفت ز نیا
 الور کوز نامه بوجاه نظر قادی وجود نیا اثر قالیوب نوب نامه
 وارن قنایه و بردهی حجت مستوی کو کله او جانی غلبه

33
 غلبه قادی خزان بهر ای کی ز نیوب کوزی غنلو پناه طرای
 کوجه کوزی خواب اجنه ایدی آکن کو کلی کوزی بیدار و عقل
 جانی برست باه و دیدار آکن سحری دایر لور سوز سوز
 با غننه کلوب جمال و با غننه مدح و ثنا اوقید و قلند ز کسی
 آکهان غلظت و بچوشن او با نیوب اطرافنه نظر قادی
 خیالی تخمین صا نیوب جمال یاری بانده کور بچیک شنا بین
 بر زمان دمبسته و خجوان قادی در حال دل دیکه مقصود
 چاک و کندوی ها لاک اید کن دست غیرت مانع اولوب
 کندوی غیرت جمع اندک و بر خجه کون حسته با نیوب آه کوزنه
 کوی صولوب سر ردی کونک کون بدنی ضعیف و خنفا واک
 صباح اولدقه جنی اختام اولد دیو یور دی اوما دیکه اول
 جالی بکمالی دوشنده کور اختتام ارب بچیک دردی
 آ نیوب آیک سو کله کوزی بنه او بچو کوزی منصل
 لسان حال یاه ذکر ایدوب سوزنه کی سرب فکر ایددی
 کجه کوند ز فریق و اشیا قن آرزوب دیوانه کولک
 اکلدی و تنها یارین اکوب اغلادی شو اهام کوزی بیک
 یا بنی سبل اولوب چاغلادی و زارین کوزیوب جان و چکرک
 طغاری ایل داننا و شویوب دوشنده کوزی کن کسینه
 انمادی و آفر سوبی بوزی سباه نه سولوب ایددی

نظم اباحسن ایلتک نازه جوانی **ه** ادا ملکنک کج نهانی
 نه شهرت ما همی بله بیان آیت **ه** نه بریک آفتابی جیانی **ه**
 نه غلده سن ای سلطان جوان **ه** نه مالک کوهر پنه فله نهان **ه**
نثر ناموی بارگاه باد و ذکر و کلاه کوکل شاد ایدیم چون چنگ
 اشکارا بدوب بی برضبه ننگاراندوک یکاستند مدد دارچیل
 بیلورم کاندن نه جان دیوچه نو تکلی افسانه لریو بوزین
 کوکه دوقوب آه و فریاد ایدری ایلتک اون دره عیا کوهلال
 اولوب حسن مجال کندی نفسی برقاله تعلقی و کوننی بلغم
 صغلمن استودی سوزی آفرچوله موج دریا خاله صغاریب
 ایلتک کولوزاری طویلوب اصحابی اچینه حاله عیان اولدی
 هر بری بره دروگان ایدو غیری خیال و بریله قیلر قال
 ایلبلر کرچه حالنی کلویوب و طعانی لب بار معنی بی سحر آرید
 باخو کسک بد نظر ایدردی بعضی بی پورع خیال ایدر پور
 و باخو عشق خا ایدر دیو تحقیقی ظاهر و سوزی برین آفراندیلر
 مگورن لره برده وار و کلاه افشوله ابر سحر ایدری بیجه معشوق
 و عاشق و عشق ظورنه فایق اولندی برون زینانک اول
 داریسی ندیرک مشغول ولوب زینانی نهها اولدی و کشتا
 سوزر ایلله آتی شاد و اسکی خنده لری بی ادا کنی و انشاء
 کلامه ایلتی ای سکارا زین و ای کلهزارمه جین جین

جین بو حسن جمالک زواله و قدر نه مالک هلاک و دش
 بکرکه کند عشقه کونقار و برده لوقا نه عاشق زار اولوب
 سرکی هوایه اویشی سن صورت آزار و ک نیش نهان
 و سکارا کی کاف انچه که کوکلوک آتین اگر فرشته ایسه آتی عشق
 ایله نور صفت اندر برب سکا مستخ ایدرم و اکثر بریایسه
 کوه فافاتی سحر که نور و آب آستنا ککه چاکر ایدرم و کور
 آدم زار ایسه مجنون صفت لب نه بر تو که آتی فرهاد قلم ددی
 جین زینانیه دنا بولای ایشدی هزار ناز و نیا نایله دهین
 آجوب کشف را زانیدی که ای بیلم بوج نه غم و غمه جانم
 کی کولورم که دوشد بری رخا کورم غیبتا ظاهر ولوب
 کول مرغین ننگار اندی اول نهها زینی کویا به صالوب بیله
 بره ز قایل **بیت** جانمه اوق در لب باره سی یوق **ه** عشکه
 اولکدت غیری اوز که چاره سی یوق **نثر** جین دایه زینان دند بر تو کلیم
 جواب آندی اول دل با به سوزی نایند کن بیوب عشق
 و غصه دن خنده اولوب بالهی عشقی ننگار بوف بره کونقار
 قادی دیو بنه ککل را بندی اکونم نورم و کولم سروری اول
 دوشولک کور و کورک بفا سرقشه ما بل اوله که کج اولوب
 انگ زواله سببیر و وجودی اولین صورته الدانی غافل
 ایشی دکلمر دایه قدری خرم و سباه کور بوب خلی ما غافل

و زنجیر نظر دلش در دیو و ارکیچه مباحه دکنه نچنه نمونید
 و افسون ابدوب در لوخو بر یغدی اصلادرم بنه مرهات
 و چختنه امکان اولادی کون کله و کچه زنجیر غمگنک زنجیر
 اولوب جنوی زبانه اولدی محبت در باسی بانگ آسوب
 طاشاله دو کماکه باشادی بوسو دایه عقلی شانزب در زو
 دیواره سولینرا ولدی چونکه دایه بوخجه بنداقسونا زنجیر
 چاره بولادی عاقبت بارشاهی بوحاله واقف ایندیله طهوسیک
 آندا آرق اولادی اولغین زنجیر غایتیه محبت ابدوب
 جالی مشا هده سه به کوکلن کلردی چون انوک بوحالی
 ایندی جالی اغز بنه کلوب جهانک رونق کونک حقیق
 و ابوت مره به جالی بر آتش دلفکار و دل مستوش اولدی **بیک**
 چکو کوشنه باغینه بطان خان نا جانینه ایلر و قانچی راه
 بر کون زنجیر نهانی ایندی عریک واری بوه زاری به سب
 و بوخجه باو و تب سکاگدن ابرشدی و بوزرک خولی
 کیدوب سینه کله نا بچجه آتی ابدوکن بن خفقو عیان
 و در دل و چاکی بر بریان ابدوب نیک خذرنه دردی هین
 زنجیر کندو سنا نین بیلک کچی و قعه بشلوب ایزکی اعلی نا
 صفا که هم خنوم سنی زبانه اولما آسده باشا شده تب تک که خوی
 اچینه بر زبیا صورت کوردی سله جالی بی خیال ایندی بر

بر دل در نامه بوحالی زبان قلام آینه کماکه صبر مرد و کسوب عیاش
 اولدی عالتومه هم علت بودردی چو طهوس یولور اولدی
 هین آه ابدوب جان و دلدن اکلادی و عرضین صافوب بوحالی
 خلفه افشا آنک چو بوی که تدبیر چاره آنجک کور تقدیر نه
 کور تر ددی **رو ایدر که** چو زنجیر کسدن در پنا
 ایندیوب چجه زمان در راه همدم اولوب قالدی بر کچه اغلیج
 ناله ایدر کن کوزلر بنه خواب غم حواله اولدی چو ترکس لرین
 خواب بملوب چجه خواب کماکه مست خراب با یوب چو جهانی
 کوز بومدی عیوق جانان حسی نقاب اچوب کور اول نور اولدی
 صورت زاه ظهور ابدوب زنجیر آنک دوشنه کوردی عیوق زنجیر
 س بودیدا اید چک دوشوب باینه بوزا وردی و خیرین آرز
 ایله یولور ووب نینا زیندی که **قطعه** ای هم خسته کوکلم چاره
 ساف **بیریشیان** حامله تدوک بن قیوی **مغذ حقی که شاهی**
 بر تک **بیک بلدر** شهرک سن ایلدی **نور** دوب زاری
 اندی حضرت بوسف زنجیر آنک حانم تم ابدوب نسلی
 صورت شاه ایندی ای زنجیر کور جا ناله جاله عاشق و دغی ای
 عشق اچینه بار صا دقا اسک و نمله حرم اولوب کسب کچی
 محترم اولن دلسک کچنه نقاب عیوق شاه مهر اوب دها نوکی
 بوسه ناخر هفت محفوظ ایدسن و خیالی خاطر کدن جعفر بوی

35

ابله می هیچ برند جوان کلید در دره درمان و بلای می هفت
 درگاه حقه متوجه اولوب متاجات و در صورت دلدن عرض
 حاجات باشلا اولوب ایدی **نظم** کلا ای دره در مان
 اخی سلطان **هه** طیکند از که بوقدر با که در مان **هه** قوکه کچه
 کوندوزا و سام **هه** شیدوس مناجات و نیام **هه** غریب **هه** خسته
 و زارم سندس **هه** قلمه یا لوار **هه** قائم مدد ستر **هه** سپ درگاه
 حقه مرابن اعلام و نظیر نام ایبرکن کوزورنجا و غوالد **هه**
 همین اچینی دضه نیه اول سلطان خوابی واقص ستره کوب
 اول کور کمدن حسنی یوز مرتبه افروز اولش و جه ستره
 از محبت پیدا و ذاندن نشان شفقت هویدا اولوب تواضع
 صورت کوسوزمش زینجا کبر و کشف راز و ناز و نینان عرض
 ایدوب بو سقل کلام لطیف استماع اندک کف کجایینه **نظم**
 یوزین سوردی و نام و نشان صورت ایدی **نظم**
 ندر آدک سگ کیمک سنی **هه** سنی ظن الیم سنی **هه** سنی
 خد حقیقنا ای خضر زمان **هه** مکا تادین کجا و میر پنهان **هه** **نثر**
 چون بو سقل زینجا ناله و فغان کوش ایدی همین حاله
 شرم و بونوعه تکلم ایدوب ایدی بن دیار کشفانده حاصل
 و شهر و ضرر نازل اولوب مصرک غریبی **هه** استریک دیار
 مصره کلوب بی بولرسن و زمانه انیسم و صبر کلید **هه**

صبر و تحمل فله سته **بیت** نام باغ جاک باغی **هه** حقل
 ایلکه وار در زمان **نثر** چون بو ذوقله زینجا اوغچنی اولوب
 دایم خطا نیت است و حیوانات اولوب بیار اکی **هه** بیار اکی
 و کل کی کریا نیک جاک ایدوب دلی غناک و کوزورنی غناک
 اولدی دایر لر جهله او سته او سوب دعا و افسونه چاره
 اید مدبل با سایی شاه معرب بو ما صر کسینه **هه** حی واقف
 اولوب علاج و دو کوش بولادی بی ناچار اولوب آخی **هه**
 اور دیالی طوبوس بو حاله زینجا کی کوب ناله و آه اندک
 بنه نه حاله دوش اولد کتک دویو جاک مصور **هه** زینجا ایدی
 دون کجه اول خال ظاهر اولوب همه ضعیف و ملال و بری
 و ایام او سته باره اورب غلی مد باره ایدی ای بیه کجا چاره
 قلب زحمه مهم اورتر ایدک غنچه و ش غمرونی چاک و باغ
 بو بنو که هلاک اولوب ددی طوبوس ایدی ای زینجا صبر ایدی
 نام کی صغی کوزورم در و ظاهر کوسوز زینجا ایدی **هه** ایدی
 اولدی که بی کجا قوبسن و یوزک صوبیه نیت ال بولرسن
 بی زینجا نیک جنونی غالب اولوب سو دایم غنی کوزورن
 کوزورنی بو یوب محزون صفت بر خیه مدت بیانه سولوب
 کاه دروزکار و افرا که کاه مهر و ماه و بخوبه خطاب ایدوب
 حلق اغلردی و هر برندن نیکاب وجود نیت کلین ایدی

اولاً سنی دی زینجا بوسوق دو قله خوارینک او ایوب کلب
 خطا بید قلب خرابی نور پناشته طولدی صناسن مقصود
 واصل اولوب مرادین بولدی همین نازله برین طور وب
 آواره اندی دایره یازده حکما بیه کلوب زینجا اولو خطاب
 اندیکه منشا ک بنی شاهه شکر و منت ولسون اللهم کنی نشان
 دوستک نشان الم دم دی پس کبر و اکر این سخنجه و ش
 فنفت لیس کوب دردی تک داسن بولوش کج مرتز او ای
 بو حبرین انا سی طموس شاهه شاه اولدوقه تک جانسه
 الحمد لله دی **بیت** ابواسحق جگر کوشم خرابی حکیم
 اولینا لشی عالی **دیوب** فقرا به سکرانه اجمین بحد خزینه
 و بعد دینه مذا ندی بجه قیلوری عوا بدوب میدون
 و جوسری آرد فله ی سن زینجا تک هفتی کلان قزلر
 ماه قری جورا لشی بد زکی بیرو صفا به و عزت و جانفرا به
 باشلا بوب کاه زینت دن حکایت کاه زهانه تک شتاب ایدر
 دی هرین بر کلسه بوزد و ندرب خجری اما مصر کاه قد
 اغزند سکر خجری کجه کوند زنده نام عزیز و اسیر نام
 عزیز اولندی بو حالته بر بجه دم زینجا مکرم و جانم اولوب
 سر و قدی غایت آرد و امید و صلوات هم شاد و حسن حال
 کونیک کون ز یاد اولوب لطافت و ملاخندتیه نظر اولدی

اولدی هفت اقلیمه مشهور و معروف اولدی اوصاف
 حمید سن ایندیز قوتقدن عاشق اولوب الطاف و احسان
 عالم طولدی اول سببیت هفت اقلیم بادشا هله ی الجیر
 کوندر و شاه مغربک اولش هلاله نمتا اندیر پس
 طموس زینجا فی اعطاه یانه دعوت ایدوب ایتک ایف
 کونم نوزی بدی اولو سلطان الجیر کلوب حلا کک اولم
 طلب کار اولدی بری بادشاه من و بری بادشاه حسن
 و بری بادشاه هند و بری بادشاه عراق و بری بادشاه ترک
 و بری بادشاه شام و بری بادشاه روم و جمعه تک تمنا می
 ایجاب قبولدر ایچیزین برینه ما یل اولوب وارمعه قابل
 ایتک سنی نازداد ایدم ددی جین طموس کلا سنی
 ختم ایدوب نام عزیز ایتا بیتی زینجا بخصور اولوب
 نوبیلا نای خصوصین طوری بو خراب اید سندن
 عقلی ایزر و ز اولدی و خوت ایدوب کول کلکی تمنا می
 و بری ای کاشکی عند طوغا سنی اولدیم دیوقلی بر
 و شایع اوری طموس آتک بوسوزن ایشدوب
 لب طمله اکی کوزون او بوب ای نوری کملوا اوله دیار
 مصدر دن رسول کلد بیه بن عزیز رسول کوندر پ سنک احوکله
 طم خبر و یوم دیو پس الجیر آغز لوب هر بزرک عند نازدای

زنجبار عزیز بمصر نامزد اول شد بر بوجواب و بر وی الجبل اول
 تمنا دان فایغ دل اولوب کند بیل طموس زنجبار هم ایوب
 عهد نه دوری و مصره الجی براغن قاپرهب بی فایغ کفیل
 حاضر اندر دی و ارکان دولتک بر میدرود تا اس الجی تعین
 ایوب نامه باز دیکه دارنده برود خازمالک اختام وارده که
 منافی فایغ کتور مشتمر صیت و صلیت جانی عالمه شایع اولون
 هر کسورن الجبل طیبونه بغور کجی بغویب تمنا بر کتلر در
 الایوب جانب مصره جان سبیل و مصره الجی اشک دیکه کن
 نبل اندی بلرم صومی با طبرانی جگر بار مصره زنده اولدین
 عرخیاله شافی جواب بیور و سر زدی جوف نامه عزیز فصله
 واصل اولدی هین دروند در عشق حاصل اولدی بیل
 سو فایغ جواب نامه باروب جان و دلدن قبول اندون باهره
 مراد به و سبایه اولسون دیو و بویغنه عطا و خطما کوندر
 بر کسرتنه دال جلوب اطراف عالمه نور صیادی اکتوف
 رسول عزیز تنه ابروسوب بوحال طموسه بنار ارت اولدیکه
 جهله ارکان دولت استقبال اندی جو کله رسول بوعز و سوت
 و بیک دروشه شهر تله شهرو کله زنجبار ک قلبیه موسویب
 باشکله کون طوغدی بدری آتی فرج کوروب هین صیاقه
 اقدام اولوب جهله خواص و عام بجه نام علی التوام عینرو

عینرو عزیزت و بریم صحبت قادیل عاشقت طموس رحلت
 اسباب دودوب بجد و بندها به جهله زوری و افغان شیه
 سراسر قاشل و زرد و خنده و تهن خلعنل حاضر اندی و بیک
 چار بر و بیک قول و الی حامد و بیک آت و بیک دوه و بیک قتر
 و اکی بیک سیغانه بویغنه و اکیوز سندی و بوجوه و بجه
 بیک ناکه اسک و اکیوز مغزش طلوبی نفسی خالیلر و ذوق
 نهالی و روبروب و زنجبار بجه برهنه عت روان در دیار
 بی زنجبار عت روانه کروب جانب مصره روان اولدیلر
 و بوللره و فو نایق بریزدک دایر لر و بی بیل سازنده چار بر لر
 و کونیه قیلوله ذوق و سوز ایوب دایر مصره ابر بندیلر عزیز
 مصورشام و کسیر بولار نظر ایوب بجه اوصاف بونده نه وقت
 ابرین و نه درمهال و برین دیو انتظار ده اکتی ناکهان عزیز
 موسیقی کلوب زنجبار کله مقدم منک خبری و ری فی الحال
 عزیز متوجه استقبال اولوب دایر مصره ک اعوان و اتصال
 و اعیان و کاکا بری خبرت جویب در کجی تم زنجبار کله
 آقدی جهله عظیم ولوله و دوشوب جوی اکتی کور برینه
 فایغندی عزیز اول بار کله بی براید و کلا تکی کله اندی
 و ذلی صفا به طلوب جهله کاکا بریزدک کله فرین کلوب یا کله
 الله دیدیلر بی خبر مقدم آرایسی و اهلا و سهلا صیادی

ایاه عالم طولدی لعابین تا سارله جواهر صاجلا قند و النون
 انچه بر اغلاقا ایلار یوردی بوغرتناه چون زنجار عزیزک
 دولخا نه سه کادی مکار اول زمانک دیا مصره عادت
 بوایدیم مصروک اعیانک برکسه برخان بنیاد ایلم عام
 اولدقلاند و نصویری قوسی اوردنه یاندروب اول
 سه تیک نارنجی قاندروردی چون زنجار اناه عزیزک
 قوسی اوردنه نظر ایدی همین نصویر عزیزک کوچه کیم مطا
 سینه و بیقلری بر قاروش کوزلی بنا اورد و قشای قرائ
 دوده بگریز **و اینده** اول زمانک عزیز مصر زنجاری استقباله
 چغندی زنجار عکر باه بر صحراده جادترین قوی و قناری
 چو کم عزیزک استقباله کالد و کذا زنجار خبورا اولدی صوبه
 ابریشی شنه کی مضطرب اولوب عزیزک بوزیک کوزیک
 دلدی دایم زنجار نیک بوا مضطرب کوزیک در برینه در مان
 انک همچون همین خیمه تک برین دلدی چون زنجار فرجه
 بولوب خیمه دکونک عزیزک بوزینه نگاه اندی قصه دن
 خبورا اولوب داغلدیده سنلای بر ایدی و زار زاری
 اعلیوب اندی ای درینا نه شکل بره کتقارا اولدماکه
 دوغده کور و کم و کشفنه جانله کوکل و بریم کمالدار
 بود کل خیفیم جلد و کم در و سر کم روزنجار سیاه و دون

و دون و کون اینم آه اولدی کل و ماکن نصیبم کن
 کیم آرکن انچه بلا و ورغله طوبی اولدم دیو چخ بیوفایه
 خطاب و کند و طالعنه سوکوب عناب اندی غضبند
 خیمه بنه ال و روب دلدیکه سینه سن چک و کندوزین
 ها کوز ایدیه همین جادیر لیک بری بستیوب الین دوندی
 فی الحال هالفتق قولاغنه بر اوارا برشد که ای زنجار
 اغله فارقه و اشتیاقه صبر ایه که یاول نمک سایه سی
 و مناع و صلیتک سر باه سی **در بیت** بود کل کرچه اول
 عزیز جال بود دره کلکد باب وصال زنجار بومصلی کوش
 ایدوب ناچار صبره بیل خالیدی و روی زینیه شکر بوزین و روز
 حقا که امریه منتظر اولدی القصه عزیز خلوت سراسر کجیب
 زنجاری چی هفت بهشت مثال بر سر باه بلند بل چون
 عزیز مقدم زنجار باه مسرور و خلوت حاصنه که سه کاه
 دستور ایدی بوغده داران و عزتاه اجرو کوزوب و صلته
 اوردی و کلا بوز جانله کوکل و بریدی اگر نظر زنجار بوزین
 کورسه غصه دن کندوزین هالاک ایدره ای انا زنجار نیک
 عجایب رخ اولوب برای مصلحت عناب کجودی چون چولم
 بر خله ایام کجودی بر کجبه و صلیت عالیه شروع ایدوب هر ز قدر
 جزوت اندیه مجامعت مسترا اولدی عزیز بومطالع خیمه ایشوب

34

كندند حال قادی و اندی **نیت** ظهوری که میخواهد نهد برده
 این سخن را مضمون آن بود پس ساد بهلویه قناعت و زینجا
 عزیزه چیده حیرت و عزت ایدوب خدمت الهی آفرینند
 که چه کم زینجائی عزیز تمام سوزدی الی عین اولهاف حیات
 نام بولشی کلای عاقبت زینجا مره پناه قلوب عزیز ساد بهلویه
 قناعت ایدوب **روایت آخری** یعنی نظیر زینجا که وصله درین
 کبر اولس همین بر پی صورت زینجا خاضر اولوب عزیز اول
 برین زینجا صاف کلاه مجامعت ایدوب زینجائی یکن
 نهان ایدوب عین انتظارین دایما قبوله کندخی و کچله زینجا
 دکن ناله پناه به خطاب ایدوب ایدوب که ای و صفت بی نیت
 وکل ایکن خسته غنایب ایگ دلارام شاه مصر عزیز تمام
 در ایدوب انو کچون بن دیار مصر تریب کلوب وصله کاندنی
 نصیب اولدم کوریم حرم ناکند ناروش جهت کوز کاند
 چار اولدی و قدر کون بوز که ختم اولوب کورده است و کوی
 برده بولوم دیو دمدم آیدوب و ماه سالی بود و در ایدوب
 هر چند بر درام ایستسه تا کور بیجه آرام انتری چون
 بوسف دیار مصر سافر کلوب زینجا ایگ حسن جالی و صفت
 اللردن ایستدی **قرایه** جکیوب کوزی کوی و فلک
 سروری آرتوب بی ایدوب کوی بر پی ایستی بیدار و

دیداری بوسی سیر ناک ایچون زینجا خاص دایرین بانته
 آتوب خلق در لدر کیم میسلا کلای ب عزیز مالک کوسه
 صالوب نیر و لغلامنی عرض ایسون ددی مالک بوسف ک
 قننه کلوب ایدی چیه مصر وک اعیانیکه مبر طاعت اشرف
 سیدان عرضه کلوب کجا دم کوندن سر لورم دیلر که کتک
 بهاک بولوب شاید غلام شاه و بولک دمنده کجانه اولاس
 امید که شهر مصر ایچره عزت و دولته نده سن زینجا بیهضون
 سنی کجایع اینگارند بنی تجارت و پناه بضاغت ایچون
 المدم ددی چون بوسف مالک بوسف ایستدی
 ایستک حصر ناله کوزی بر ایدوب ایستک ایچوا کرم
 نهاد کجا میقول ایق دایله و قنده اناسن کوی غم بوسن
 کولله ناره قلله اول ترک آتک اناسی کجا ظلم ایدوب بوسن
 غرب و بلای رقت انورن ایرشدی بن کندوی بنگ خدا
 ببلور کن انورنی خطفه قول ایملر مالک ایستدی در لکه حال کوی
 نیک نهان ایستوب کیم ایدوب کجا عبان ایدوس بوسف
 ایستدی ایچوا ج چون زیاده بهالیه بی صاقوب مرادیکه بوسن
 اولدمه بن کیم ایدوب و نر بلایه قول اولوب قورک ووشنگ
 سکا دیم بی مالک بوسی حامده قوی کجایچه کیر کیر
 و بر نیر و ب عزت ناله عرض کاهده عن قصد بوسف ایچون

بوده که بنام خیرم کما ابرو که سن سخی غمز و حرکت خانوقی لوب
اوغل ایدنک دیردیر سن آکل غیا د کما شتر می اولور بیه ز بار
راحی ولسون جوهر هیکنی دایه سنه اچرت قدم ویردی ابر پهای
کبری بیک التونه ایدی وحسی و عدل ابر کما کما وار و جراحی
بکاکتور جک اولور بیکه بکالا دینه بیک کهر نه کهر بیکه چاله سر
ویرنه ددی هین دایه بد بل صورت له بوسفه ارب زنجار بیک
جوابین واصل تده که بوسفا ایدی نیک زنجار سلام ایدین
آنک حالی نام بیورم اولیدی بکنده کنی واقعه سنه کنی کوب
نفتی چایله هللا ولسندی بن دخی آنک جاکت کوج سینه
داغی ورضی ایدم کنی برنجه سال جوق بلا جکینه بن جمال
وصال بوقدر ددی چن دایه بولا فی ایدنی کوب زنجار
خبر ایدی هین زنجار اولخیزدن بجز اولوب کندون کندی
واه ایدوب اول جانان بیه اوله دوشدی صا کاه تنده
جان قلبی دایه بی کل بوزنه شنبه دیدی دن کلاب جویب
ست خراب کی بزک دور دی اولخیزه نجب ایدوب سکه
ضربله سینه سن اورودی و بوسکه دیدن کور کله
عشق با زارن کرم ایدوب کول تلی سی بلور دی بی کاک
چله مصر فومینه بوسنی امح ایدوب عشق با قلبی بوسف
آنی استماع ایدوب خواب بچم قریند شلور و آون ری بایقینه

بنیاد اولنان کوننگه کتوره ی والنونف کوننگه کتوره ی
دوب دیرکده اوتمو عزت نام حضرت بوسفه میترا و لینی هین
جبر پیا مین سادف نازلا ولوب رب العالمین دان سلام کتور ی
واندی لطف خدایه و متلا به جزایی کورده کنی با بوسف حقیقی
بیور که اکبر لایزه صبر ایدر سکه اصفا صفا لایزه ایدر سکت
یوسف بوسوزی کوش ایدوب صدق الله العلی المظلم ددی
القصه بوزن سوز کلاه و بیک دروغز تاه فیه عزمه ایدکه
خواج لر تابه با نبوب قبه باینه دکن بوزن شوب قونون
کرده بی بی ماککفان اولخت زرتیه کجریا و تزی چن
بولی کی بره کوز یوب عزیز حسن ایدی چله افاقه
باهو ایه طولی زنجار جمال بوسفه نظر ایدکه هان قلب
جان و دلن آه آنک و خزان پیرای کجی چله اعضا لری لری
اولدی دایه بی یواروب اکتونم نوری بیه کما اولدی
دیو حال صوره ی زنجار در بیه اغناغ بیلوب ایدک
ایدیه خواب اچنده کما جان کوسنوب اول کوز لایله
نقی قانی کمال ایدوب ملک مهر بین آره ایلین و مصر
عهد وصال ایدوب غمزه یاره اولان دلدل بوسدر دور مر
باشند غوغای ارتوب سوکسی بی دیوانه ایدی حقه بوز
بیک شکر و منت کز آنک دیدار ی کوردم دکن سن بوز کم

ویک وقتی احو ویک وقتی جواهر ویک وقتی نافه مسکه
 ویک قطعه سفینه ویک کاسات ویک دود ویک قاطر
 ویک صبر ویک قیوف ویک نقره ویک نقره برون
 جفت عاقبت پوستک قیمنه بوخه مال وریو چرخ
 اولدقده آخرمزاد زنجاره قرارندک بی باسن عزیزم
 کوندوب چون بون اوزه ظهور کلدی وجه اوهره بوغلاهی
 صافون اوز سلطانه قول وین کینه به اوغل ولسون دین
 ددی دایره بجزیره خیز ویرنگه زنجار قندک عزیزک سوز
 بوزی واما عین بهانه بر قللادی اما عزیزم وفا انوردی زنجار
 عزیزک سلی کو رچک هین جواهر ایه معلوم سوز و اچوب
 هر جواهری روم خراجده کوردی عزیزکی کو ریب درمه که
 قیاما دود غنک بنه بر بها نرایدوب سلطان مصر اوغلاهی المی
 درایش اول غلامه چونکه شاه عربدار اولد عسبته برنگا
 مشغول اولدوردی زنجار انیدی وار اول جهاندان و منت
 ایه اوغل بدنگه دریم دیوسبله پس بوسوز عزیزک شاهه
 دیوب اجازت انیدی مراد بوسف همزه بهانه جفت سب عزیز
 اونا اولدور مال ووردوب بوسفی شتران قی و کتور ب زنجار به
 شلم قلده دیوز لطفه انا امر اید که بومه نور خجسته کله کور
 می شوه که اوامه خاندان غزل اوغل ولوب جاتن نفی حاصل

ایندی

الشی کن سمدی خدیو عزیزم اوف بدی اقیه دخی کسلیه
 دیو کله ایدکن هانف غیبش ناکله دخی بوسف چون
 سن تموتی خود کورده وک عزیم جیفون بکون سک
 فیموک برها به جهم نابله کهرکم نندورین خدیو کورده انی
 عزیزه و نام بی بوسقله با زار دیکوم اولوب جه عالم آله عزیزانه
 اولدی اکی جانین اکی اهل ناندان عرب مراد اند وکله اولدی
 اشوب جیبی و شکر لیبی کم اسنر و بوجان و دره مسافه کم کم کور
 دیوندا انک بوسف تا انیدی ای دلایل بومقول قبل وقال انله
 بلکه بوغری کم اسنر دی دلایل انیدی انی خجه دبه بن زنگاره
 بالائی سوبلین که بو سله حین عجیب ظاهر کنی کا خجه
 عزیزم دم بوسف انیدی طانی کوز بوب کوزمه کی با نخی کور
 مر سن اول کولکله کی بالائی کور بوب ندر لیبی کله کوره فیکر بوموم
 نهان استار اولسه ندرینه فضا انیدیک و بوندادی دخی
 مدح و نباله نذرا کله جال صبح و عذاب صبح کم کور بون
 که دخی انیدی ای بار کابوخی نزار ایله بلکه سناری لای
 ظلم مر حکم کور بوب الفضا طالب کوری فیواجب آخرب
 التونه دبا دی برسی اونا اولدور اسندی وری بوز
 بیک العون و اعزجه تر کونون جقاردی آخر کار بوسف
 قیمنه جفت بیک وقتیه التون و بیک وقتیه کشتن و بیک

اولادی **بیت** حالن و سون بر جوانه **بیت** چچی و نوبه
 کلکانه **بیت** بوسه خندا و نونکر آیه بر افتاده
 فریخ صوقلوب اول جان بن دخی مشوره بم کلکانه خندانه
 که ز بار منی بولکب لکم و در سر بوسه ده کسوریم بولکب آهکی
 کوب توب بوسه خندا و اولی چمن مصر خنی تک سوزین
 ایندی بلر با زق بونا من سن دویل فریخی **بیت**
 بم بودیده بوم مراد **بیت** از سون دفری عشا آدم **بیت**
 سندا بن عاد نسلنک مهر لند با زغه نام و کلک سر و ملام و اویک
 لقا فتد بر شوره و از و حد دنا زبانه حنی بچینه عشا ز او ای
 غنک غری عید و حساب ماله مالک ایب که بری عالم فومنه
 شاه ایدی و آدی به ملک طالب و بر بریدی اول عصره با زغه سوله
 کوزل ایب که بجه شهر ایب اسیری اولدی بی بوسه خند حال
 بلکلک لطافتن استماع ایوب و لطف عاشق اولدی و دیلر
 کور که خانی قلعه قالدی نامه الله ایبه ایوب الچه عیینه
 نظر قادیقه لطافت و ملاحظه معرور اولوب دعوی حسنی
 اندی و ایندی بارین واروب دیلر بی بوسه خندا تا شاد بودی
 عاقل کوزل الشجه اولور کور بجزین و زارا اولوب ایبند که
 عشق قندی لال و باطروری بکامبال اولر چسجه واریم
 بولنه خدا ایوب آتی شفا بایه بم بوکنه خلعت غایب و بلشنه

43
 و باشنه تاج سندا کی کوب کندوزین روز و زوره و عرق اندی
 و برآت اوز و سوار اولوب بانجه بله بو جمیله جایه اویددی
 و هزار یوک لعل و باقیب ترک کور تری بی اوکوتاه بوغله
 نور حنیله ارضی و سوار طوبول خندا اولونکرین بوغله خیل و
 خشم ایله با زغه همان عزم جانب میلان ایدی اوکوت
 بوسه خندی جالی نونک سونی جمله عالمی بر برنده مد هوش و خزان
 افش ایب که با زغه بو قدر زینت و شوکت و مال و منال له
 میلک تر کلوب اصلا حالنه و بوغله مانده هیچ کس نظر قادی
 با زغه اول ماهی کور چک شرنک قراروب بی تکلف همین بوغله
 فر شوسته واروب بوزین آجیدی چمن اول بونی و بونی تا شاد
 قادی بوسه خندی با زغه مست و خزان و شیدا ایوب بجزین
 آه اندی آتک کی عالم کس خانی کوروشی و بر منالک کوش
 اینش ایدی همین مهورتا اولوب کند و مقصد این ایب
 بوسه اصلا کلامیل و محال اندی بی با زغه شو قدر کلوب
 عزیز له بوسه خند قادی که ای آفتاب عالیا بوحسین خلی
 سکا کیم و روی و بولطاف ملاحظت کلام این ایب سکا
 خالق کیم کیم و شفی ماکه کایمده دی بوسه خندی چمن
 آجوب ایدی خالق خندی جهان کند که کون و مکان آتک
 صنعیدر و عزیز فریش لوح و قلم و بوغله بیله عالمک

کلید که جمله مخلوقات و موجودات عالم دیده و بینداری بفلو
 اکتدیه اولش زودر معزور اولوب زهرا کوکلی عکسه ویریه
 که عاقبت بی نور اولور اگر صفا و بیاد لایک اصله سی ایلدی
 باز غله بوسری کئی ایدوب عشق خدایه قلبی روشن اولدی
 جاهه وارینی عیار ایدوب استغفار قلدی هین و کلا شغنی
 یوسف زایل اولوب و راه حقیقه واصل اولوب و کلامه نظم
 بعضی ویر ویرانه دهر چی بنیاد و قلب و برآیک توحیدیه
 آید ایدوب بنیاده عبادتی و درو شطاعت مرخص قلدی
روایتی که چونکه مالک یوسفی غمزه مصعب بیع ایدوب بوخجه
 ماه مالک اولدی بی سرور و خندان اول مال و منالی
 تکران ایدر کن نامه نظری یوسفه دوشدی هین صبر و آیدی
 در کونوب غمرا وروب نقادی و نیند خانی قلابوب مره
 بی بهوش اولوب بانکی بر زمانه صبر عقلی باشده
 کلوب بوراه و آه ایله عزیزه نگاه ایدوب ایدیکه ایشاه اگر
 اوگون بوجالی تکویدیم بوخجه ماهه کلک جان ویرم چیم
 حضر نیند دل مالک مسخر با برکی سوزدیم که دستور ویر
 چین حرف مفرد بر باره تدبیر جابه اوسون ددی بی
 عزیز باک دستور وروب مالک یوسفه ایدوب ایشاه خویله
 اگر خند منکانه نقصان ایندم ایسه کجا حال ایله کند و کی کجا

کجا عالم انکار عهدا نشی ایدر که وعده وقتی ایزدی عهدا
 وفا یله ددی یوسف کجا لایق طایق عیان ایدوب مالک بومال
 نامه اولنجی ایلوب ایدوب بانی الله بن جمال معقول و کوشم
 در لم سنده کله هم هر ضروری معد و ربطی نرس که جهاله واقع
 اولان خطای اهل صدق و معنی قوی ایدر بی یوسف کجا دعا
 ایدوب ایدوب سوله مکه اخرا نمینی کلایع ایدوب برکت
 خط ویر سئلری لطفا ایدوب ائی کجا احسان ایله بی
 مالک کتورب نهانی اول دست خطی یوسفه ویر و سخی خدایه
 اصل لدم دیوشامه زکات ایدوب بر ایدضکره مویشا ایزوب
 شایده وفات ایلدی **بروایتی که** یوسف احوالی مالک
 عیان ایدر که یوسف کله براسنی قبول ایموب کرو عزیزه
 رت ایدی بن بوکر کرمی در هم ویر ستم ائی کجا ویرک قارانه
 ککر ددی **روایتی که** چون زنجار یوسفه مالک اولوب مرای
 حاصل اولدی شاد و خندان یوسفی صبرینه اوب کیدوب
 خند مننه بیل نهادی مبارک جان کاه نظر ایدوب بالایی
 عجب بوم آشکاره مکی بوخسه بوعلم دوشوم میکی حقه
 منت که کوکلم شاد اولدی و مصر جانده عزیزک بولدی
 یو بوشکارانه اچین قرانلر و عطیه واحسانلر قلدی و یوسف
 در لولباس و خطه کتید و رب برکون کیدر و کین تکرار

44

غلام کرامتی اینتم ای لاله

بروی کیده زهری زینت امرین تمام ایدوب معلوم دست
 لطیفه یوسفه طعام بیدردی و خوش سود نیک بری
 انواع نمشلی اختصار ایدوب کجه و کوند و کار یوسک
 غامضای دیداری ایدی اما نجا نیک عشقی یوسفه اظهار
 ایدی سوب بره عادت برعاشندی بس زینتک زیاده
 التفاتت ملول اولوب بکون یوسف عزیز باه او ترکین غریب
 کوب در با به فکر خداب حضرت یوزاروب نیازو
 خالق کشف آرا نیکه ای باد شاه شی قیوم جاهه سرکشتم
 چابکه معلوم حضرت ندن در لیکه نیم خبر یی بدر پیرو و امیر
 اید سگاه حسرتت چکدکم دره و سروی به ددی فی الحالی
 دعاسی خجاب اولوب بر علیه مکار اول زمانه کمان ایدت
 در اصره سفر ایددی جمع مصالحی کورب کر و کمانه غریب
 اندک و دوسی کون کتاک ایدوب بورتیکه اسمی در کگاه
 و چککه چاره اید سوب آخر اختیاری زمانه نایق یوسینه
 صالحی چین نایق بوقدر فرست ایدی همین بایع عزیز دین
 جان ایدی و دیداری یوسفی کورب کوجه کی پولش ما کج
 اوله سکین این و خین ایدی و یوسفک و امان آکته
 بودین سورب و چه یوسف کوزین ایددی یوسفانی کورب
 صبر و قری قلبی حسرت اودینه بانوب آرا زار غایب نمودن

زودن کلوسن دیوار اوله صبر و اعلایه ایدیک نیکم دیار
 کفاندن یوسف ایدی ای بر اراول باریده بود حجت کورب کی کر
 اون اکی بدلی اولوب برین ضرر آفت قورب بجه مقدمه که
 اصله رخف اروی فرغله بزهره و اشتیاق شاخار افسرد
 اولشدر اعلای ایدی بوکته احوال یوسفین کتابه که اون
 اکی و غلغله برین یوز مشمر بوقصه به قطفیر نظر ایدوب بوقصه
 ایدی یوناقه نیک ناله سب نه در عجب کجه آشنایه بود
 یوسف ایدی بی بدم کما شفقتله نظر اندک و نایق بی کورنجا
 انوکچین بوله خوب در ددی بس اول اعلایه جمال یوسف نظر ایدوب
 بوقصه زور بوز ایزین کورب ایدی ای جوان بدیک بو خجایب
 سلطان و سن عزت و سعاده بوله کار انا اکی آه و رفته بچین
 کویان سن قطفیر ایدی بوهر نیم صاقون انش علامه اعلایه
 ایدی کاشکی بندجی بوقویر بنده اولدیم که کسی به دولت
 امیر اولی دن دولت استینه اسیر اولی کلهر بس دولت عزت
 بوکه رام اکی بو حاله بچین اغر و غلام ددی یوسف ایدی
 ظاهر همه کی زور بوزی کوزله باطنی کی در سروی کورب
 بفرم لاله و شی نرحله نرحله اولشدر اکرا اول نرحله لورک برین
 سکا شیخ اسم سنده نایق کجی این و خین ایدوب ایدیک
 کفاندن دین خین کیده ایدوک الفصه اول اعلایه فرصت

کوزنیوب خلوت بوستفک حال صورتی کسین و کیمک
 اوغلی سن و طنک نر بره در بوغز بنه نلا دوشند وک یوسف
 ایندی نیم آدم یوسف و با بام دی معقوبدر فرزند سلیم بچاقون
 چقالر ایدوب بی غزبنه صالح بلر آدم سید اکنی غلام و ونیم
 جام اسیرام اولدی ملک کنفاندن آوارا اولوب شریب
 و چچاره دیار مصره دوشتم کسم بوق بوغز بنه که کله هم اولون
 طالعالم اغلام ددی چونک اعراب بوسنی بادی قلبنه رحمت قوتون
 اغلوانیدی ای جیب رسول عنرم قبول الهم که سلا حضرت
 معقوب اید و کله بلم سنی بنور ایدن اسرا لک حاله کرکون اولون
 کند نکون ضعیف و علیل اولدی و قانوکو مکوک و کله اغلام
 غلبه دینه دن نور و لده سروری قلاده حی حسرت کندن شکر کشف
 ترک ایدوب بو کله بیت الاغزله با یوب امید ی طفل که وهشتی
 ناله و اه اولدی ددی یوسف کوزنی کوشن اید چک حسرت
 اولوبه قلبی جوش ایدی و زار زار اغلی و یوحیی اول علی بنه نیاز
 اندیکه چون دیار کشفانه وارن کچجه بیت الاغزله عنرم ایب
 نیم خیرم انا هم بیه واصل ایدوب دیر ستکه ای فرات و حسرت
 سیندی محروور وای نبیا هم خوزنلم شهرت بو یوق غایب اولون
 غز بنکدن سکا خیرم واردر که دیار مصره صانوی غلام اولش
 و سروری غده مبتدا اولوب سنسرا و یوقوزن غلام اولش ماه

ماه دلال الدنه اول و غمدی خذ قمنده هارا اولوب ناز و نعم ایله بر
 ورش قلد و غلک چکر کو رنگ بو زنی ایشیکو که خاک و عرض
 احوال دره تاک اندی اکرا تک احوال صورت بر سکه شهر مصر اچی
 شه و سنکر طاهر قاطر و سنسره قند ستم هلا هلا ددی
 چون اعراب یوسفقا بوخیری اوب ادا ی خذ منه عنم غلام
 دلدی ناقه سیک چکوب دو کله روان اولادی باکله ط
 حتی خالی لطف فصیح و روبا اولو **لا اله الا الله** ددی صد
 اول اعرابیه عناب صرح ایدوب ایندی اکتی زه زار ظله
 مایلا و کله بنی خوش دغایه و بوخیلانی تقابله برکردم
 خیر نیک رسولی و کربینه قبولی اولدوک اکی بو کشفان صورت
 بوخیری واصل نکه سی ایدریکله حضرت معقوب برده ایدیه
 اکی غلامه مطلوبیک بولاسن بنده سیک کر مکله دعاه خیره ایت
 ایدر که حنت اچی ناقه صلح عرا هم اولد ددی اعرابی نادنی
 بو در همی کوشن ایدوب و الهه مدهوش اولدی بس ناقه چنتین نشانی
 ایدوب حضرت صدیق طاقه ایددی همین ناقه مراد نه واصل
 اولوب سیک کیم مالک کنفانه روانه اولدی بر محمد حضرت اسرا ل
 مشغول ذکر جلیل اکنی اول علی کلبله اغزله کوب روزن قند
 لیدن آواز سلام و بریدی با بنی الله سکا سونم واردر بو چکار
 ددی معقوب ایدوب ایندی ای عجیب کسین بنی خلد تو

عوقا نمه که جناب حقه به بر عالم وارد که شرب وحدت بنی
 مدهوش ایدوب عقل و فرام قلا شد مردی اول اعلم
 خیزن آری به کلامه کلوب یوسفک خرابی سویایک
 یعقوب اودمه که بوی گوش اندک آه ایدوب کند و د
 کنده بر زمانند که عقلی باشنه کلوب جاعوزیکه اکویا
 چو بنی یاد و خبر یوسفه نشاد اندوک اون کی طوغری
 سویاه نه کشی سن نه بر لوس عجب یوسفی کوه که نه سب
 اولدی آگری کورد ونسه نشان بنی سویا که کولکله کاف
 فالسون ددی اعرابی ایدی نیم یوم کتفاندن کن دیار صر
 سفرا یوب اول جانلری کز کن بنی بر جوان بولدن جاعوز
 حالم صوری وسنگه او غلرتیک احوال بر تفتیش
 قادی سگندشکی تا اعلام اتم کوزلی باشا بر اول
 عقلی باشنه کنده ملافت و لطافت هان یوسفه
 کز بر یوب بر زنا نین دکاندی هین یعقوب یوسفک
 بوسه نشان بنی ایدوب بچو اولدی تا صبح اونجه
 می آرام اولوب یادی صکوا عرابیه ند و خبر ایدوب
 نشاندی و آن حضور به دعوت قیوب تگرا سویایک
 زینه اعرابی احوال یوسفی شرح ایدوب یعقوب کجکین اود
 لرو باقدی ونه او روب باسقا و افرقا دیو خرنه آه کم

47

آه کم دامه و جور ایا مه دوشدک ای یوسف بن اوبارده که
 طهرک جهان مکنه شاه و قیومک عالمه بجهه گاه اولدی انا که
 کم قدر سنی بر شاهله چاکو باش امیدم اول کجیم و قیوم
 بودم که عاقبت سنی صر ابرقاه کلا جان ندر چو نقد
 بخیم سنی عزیزه اسیر ایلدی عجب ایا اولطبا خجه سین
 یوب بلا و اشکجه سین چکر مبین کن بنی جان و بریزم
 وانجه دیو باشن بوزیرم دیو فریاد فشان ایدی چو نهر
 سن با سنی ایددی کلوب اول اعرابه بلا نایلو و غوغا
 لر به هر کشی کا نایلو انا یعقوبک اعرابه حسن و اعتقادی
 اولدی زار بوندن اول بر واقعه کوروش ایدکه تنگ باغی
 یعقوبک قیوسی اکتنا آفوب بر جوان بوسندلیله کلوب
 یعقوب بر قزل کل و یوبی و بر بنارت بو اولشی ایدکه
 کله احرابه اولغی جمع اولوب اجر نایلی ایدکه ای
 حضرت پوزیشندمه که یوسف صر ابر اولشی عن خرب
 کلوب سکا ملاقات ایدر هین یعقوب بزنگ دورپ اول
 طفاک کوزل بنی او پدی و ایدی بو کلام کتا ایدن ک
 اول اولغی ایدی بکا الهام اولوب بالصردی دومه چای
 اولدی پس یعقوبک دوشی و طفاک کلامی و اعرابیک
 بیای یواج دور بونارت بو سنگه جناب بنی یوسفی قلب

صحتي يعقوب تحقيق بايدي وارا يوب بولمكه كرم نيت
 اتندي لكن جناب حقدنا اجازت اولمغين روز وصاله
 منتظر اولوب دورهي **وَقَالَ الَّذِي اشْتَرَيْتَهُ مِنْ صِغْرِ**
لَا عَارِيَةَ كَرِيمٍ شَتَاهُ عَسَىٰ اَنْ يَنْفَعَنَا وَجِئْنَا وَلَكِن
وَكُنَّا لَكَ مَكَتًا يٰيُوسُفُ فِي الْاَرْضِ وَرَبِّعَلَيْكَ مِنَ تَابِعِي
الرَّحَادِيثِ وَاللَّهُ عَابِدٌ عَلَىٰ كَرَمٍ وَكَيْفَ كُنَّا لَكَ سِرًّا
لَا يَمْلِكُونَ يعني عزيز نصر اولان فطير يوسف اشترانا لاندكن
 صكه زليخا به ايندي بونك مرتبه سى كرامت اوزه دويوب
 مقامى عالى كور اوكا كه قدم مبارك اولوب حاصل ليريه
 بركت ايرينه وانى وعول يدنه وزددي هس زليخا يوسفه
 برم نه خدمت ابره ديكه بوباله بانوي جهان اكن هر چن
 يوسف طهارت نصيحه الليرين بويي دلسه زليخا كندوسى كنى
 ايرينى كورپ يوسفك الليريه صوفويدي چاره بره انه نه
 يوسفك خدمتى زليخا نيك چانه منت اولندي **روايت كرم**
 چون اول اعلى كورپ يوسفه يعقوبك احوالى اعلام ايك
 مخزون ومضطرب طور كنى زليخا تره شو كورپ يوسفك غذا
 رانه ملائت ايرين كورچيلك بينم وروب ملائكتك اصل و
 فرهن صوردي يوسف دنى سرخامن معني عى وعلى بنى اولون
 وانا سى يعقوبك احوالى وجدى ابراهيم خليل الله كندك مقابن

سابق ولعول المعذوه ايدوب جاهه برقد قرينه عنانين
 حق به جبرائيل نازل اولوب مثل بطاش وور ملك الجبال وانش
 اولدينين اندن بوجليل اغانى اول قورن طش وچنروب
 قريندا ساري دويوب كورپ طومر نه يوصانند قلوب وديار
 مصره كورپ انوار اسير اولدوغين اول اعلى راسك كورپ
 ولويت كنفانين اتاسنك انشاسى اولوب اتاسى زباه وفتن
 وحسرت چكه وكنى واقرباسى فرقتن كورپ غيب اوي
 چانه انرا توكون تقوى وفضيلت كتاب ايدوب ناز زليخا
 و ايندي **نظر** براسنور، آكه اغرم غريم **هانا** انا ميك
 وصلنتى نصيبم **هه** بكون اولمغين ايه مصره **طهارت!**
 كيدى كم اوكام دروشنى كنفان **هه** چون زليخا يوسفن
 بوسركوشنى نيتدى تضرع زارى قلب ايندي چون
 بنى وعلى بنى سن بكار برعاقل كه حق تعالى كوكلمه ايرين ستر
 قلا يوسف فى الحال زليخا نيك مرادين فرم ايدوب نوعا كيه
 اهل اندى و زليخا يوسفنى شلى ايدوب ايندي حضرت
 يعقوب نامه يا زوب بومقامه دعوت ايدم تاك سن آنه
 اول سنى زيارت ايدوب مقصود نه واصل اولاسن ديوب
 محصل زليخا بوخذ سنك اداسنه بر كسته تدارك ايدوب
 بوجكه كونه مرلت ويره چك اولدي يعنى يوسفى الدائق چون

48

حيله ايدوب كروا لك دونه ردي **بدي**
 آنكم كردن خلق اندي مولا هومان كويكيا املا و قطعا
 پس بر كچه زانجا دابه سنده تنها اندي اعدا به بوسلك كوكل
 يور ابر يا قشما يوب اكيده بر كند و ديادني باد و انسا حوض
 آه و فر باد ايدر باي كا بر حيله و تزوير و ظرافت و تدبير
 فرلام يعقوب دارا خزنة انتقال انشا اولن ارجحه اولن
 يوق ديويون شاق و شغول اولم اميد مكره بوسلف انزلت
 علاقه قطع ايدوب غم يعقوب دن خلاص و لا كيزنه انحصار
 ايد **بديت** عجب اولما زبون و كلوزاي تزوير ايدر عشق
 آه جي بيا خنزيره پس داي بر عيني نوره غرق ايدوب
 يور خشنكي كا بند مري و اول كفا ز كيدن كلادي ديوشاي
 ايدوب بوسلف او كس كنور بلر حين نين كلادي هيرت
 آه و انينه باشلا بوب يركنغان غم فرم و وس حزن اندك
 و خانقاي خراب و بياب اولوب افر با سلك مروي بر طرف كوي
 بوسلف مراه صباغ و لسون دودي بوسلف بوضرف
 اسندوب فغان و ماتم ايدجك زانجا لا زروب پرابه
 البته كاه بوسلف اكي و كاه غدارنا و بردي و ارجحه سوزليني
 از دروب ميان بوسلفي كناه كملك استدكده حيله سعي طر بوب
 جلالي هور ز ياد بوسلف ابراق مر جيا به بنادي اما بوسلف

بوسلف ز ياد صاحب و حجاب و خطا بوش اولغين زانجا لك
 عيبين بوزينه او بر با بوب بلن كاند كلوردي **و نكايك اشه**
آبنا حنك و عيلا و كد لك عجز في العر سونور
 حضرت بوسلف حد بلوغه ايرشوب كال و عقل و فهم و ذك
 مستر اولدوقه حق تعالى بمر نه به حسن و جمال عطا فاش
 ايديكاه هر جن كل سیدی دشلمري نور كيمي شاه و برودي
 و هر جن سوز سياه سه اغر نك نور جهوب اول طرا في
 سنور قلو ردي اناك صفاتي وصف انكاه كسك قدريم
 يمدري پس زانجا ايدار بوسلفه خيران و دار اولوب هم بر
 و جهله حجابي رفع انكاه چاره بولاجي دايه البته اتفاق ايدوب
 ماه كنگان عجب مودت بسر اتي باه و كلار نكاه چاكوب اليباه
 ارساوانه الكنوز لم هر نه و كلور سرح ايسه شراب نابه ملام
 اولوب تو دام تزوير فردي بلر اول كچه زانجا باد و صحنين مهيا
 و زيبا سازند و كوئيه چاره ردي اول مجلسه بيدا اندردي
 چون بزده شروع ايدل زانجا شراب خيلي قهرت و بوسلفه
 جام تكليف ايدجك بوسلف شراب دم ايدوب چون خنزيره
 در بوب و بر تبه خصلت ايدك زانجا به بالضروري اكره كلوب
 شراب ايجك ايد فراغت و عجب التي به دعوت قلدي و بوسلف
 التيام ايدوب اندي اي با كوزيم ستمد صك و سكله بريم

آخرتک آئیم اوسون دیو حالجهانک روایت و کجتر
 زمانیک برکانه بورسه اغازایدوب ایندی **کجا**
 اولونکر زمانه مکرزیا دخر عدت شهرتک کانه
 شهر و معروف و طرافت و طاقله مرعوب و معروف
 اولوب جانی کوزار و حسن اوصافن ایشدن کانه عاشق
 شیدا اولوب اول دخترا شغلین برن مقبول حضرت
 ایدینوب اوغورلا یخه کاه کاه صحت ایدر زوی و فرزند
 ال وورد و کجه کجه ایه هر بار یاسن واری بریره صابر لری
 اناسی بر اولو باد شاه ایدی قزیک بو حوالن ایشدوب
 عارندت نرک دیار تکی اختیار ایدی و سلطانن آخو
 اهلایوب تاچار اولاد اناسی بهرکی به نبوب دیار هند
 روانه اولدی قزیک افتادسی دخی فرقه صبر ایدیت
 غیرت ایدی و برکتی به نبوب قزیک ارجه کندی
 چون بر قاج میل دریا بوزنده روان اولدی قضا ایه براد
 عاصف و روزگار مخالف جنوب واردجه کز قزیا بوب
 قونلر اوینادی آخرلا مرگ ایدت خلاصی اولوب نکلرک
 بندوکی کئی روزگار نامغرب زمینه و عاشق بندوکی کئی
 تا سرحد چینه سریدی بی اول عاشق بالک چین اقلینده
 اکی بیلسکتی اولوب نقاشق علی تحصیل ایدی و منتقد

و صفتنه ماهر اولوب آخر دیا چینی قیوب کندی سلسله
 ملک دنیا کی کرب در و دیوار کند و نرک و بار نرک تصویر
 بزوی و ادبی رسم ایدوب قزیک اول تصویرین اننده
 بو پختی خراب ایدکاه **بیت** بو تصویرین کلوسله یا چانی **ه**
 قوسون کوره و کجکی بزنا نی **ه** بی ایدی اقلی طولا بوب
 او طراد و شی شهره هر یازد و غنای نگار و قلداری آخر بریره قزیک
 قلالوب دیار مزر به مسا فر اولدی کلکان اید دخی هر برک
 سوان ایدوب بر نشان قودی اتفاق اول دیا چیمه دیار
 سفید قبه اولوب بر کون نشان بر لرین سیر ایدر کین لیلی
 و مجنون صفت بریره اکی صورت کورد و اول پختی و قیوب
 مخترا اولوب کندی نرک ایدکاه ایدوب دایسن ناظر
 قور و اهلار کرم هرک بونده مسا قزیک کندی نرک ایدوب افسان
 ایدر سه اول آن کلایوب کله نرک قدی عاشق و بار موافق
 اولد بر له نر ددی بی دیا منتظر اولوب طوری کین تا کاه
 تصویر صاحبی اول ارایه کلوب نشان یاری کورب آه ایلدی
 و غلی باشن کیدوب کجه کون سابه و شی باقوب قالدی
 محصل هر وجهه مقصود حاصل و جانانه و اصل اولدی
 مکر تاسی فوت اولوب اول دلد رکل بیچارگی به اعیار
 قالدندی و اکثر نونانی جاننه کاه قلدندی همین عاشق

یازده واصل و بریننه کلمه ایدوب مراد ترب حاصل خایله
 بی ککایت بورا اذرا اوب اصلابوسنه نایل تدف
 حوقنوب ککایت بوسنه کلیدی همین مبارک کوز لری
 باشاه طوادی بوسر کینت سوزنکه شروع ایدوب ایدوب
ککایت اولورکه قدیم الزامه جنم ابراهیم خلیل کعبه
 الله ذاکن خطاب حضرت جلیل برشدیکه اوغلی اسمعیل فریان
 ایلم بیلمی سجانه راضی اولوب سمعیل یوب آرندف
 والذیننه حتای یقوب قدنهاین طوندی زبانی اتمای ایتدی ایلم
 اولم اتماه اولکه حق سجانه وصالی حق فر دسه دعوت ایلم
 زبانه برین حقیقت فرار ایدوب جانو کخوف و عرسه دوشه ربه
 ده دی **همین سلطان علی الله سمعیله کور یوب ایدوب**
 غافلیمای اتمای ککایت سنی اناک فریان اتمای ستر زبانه ایدوب
 سوزینه اوبوب از زبانه راضی اوله که بوکازا صوابه شروع ایدوب
 صکره اضطر بر دوشه اسمعیل سلطان لعینه غضب ایدوب
 ایدوب با معلوم خجبه ایدوب با نه کلمه که حق فانی نبی خلیل
 معلوم امور ناشره اتمای نصیب اتمای حوقنوبی کوز ککایت
 دعوت ایدوب معنا واطمناد واطمناد شیاه عبی لعنی کوز ایدوب
 شیطان بو ووجهله با مال وحق سمعیل اناک اضلال ایتدی
 کلوب ایدوبی خاقون اتماه اولکه خلیل الله اوغلو کفران اتماه

اتماه اولوب ککایت جرج انبیائی سینه ملک دلو اولور ح روانه
 الدن خجوب صوبک سببما نلق فایده اتمای دهی همین اناک وغلله
 ارجنه سکار ووب فریاد ایدوب سمعیل ددوبوب ناسنه ایدوب
بیت نه کم امراته حق فرمان اتماه **هه** ججاده قول اتمای فریان
اتماه **هه** سلی سمعیل بو جلی ایدوبوب وواع ایدوب
 کوز لری نه فیلو باش ایدوب کوز اونه کندی **هه** وینا جانه
 ال قاله روب ایدوب **بیت** کز لور ککایت اوغلی با مستغان **هه**
 بکامبر و سکار و اتماه احسان **هه** حوق خلیل الله سمعیل
 ککان معلوم ککایت سمعیل اولم ایدوبی اناک کوز ایدوب
 وستم واردر **اتماه** وایم حکم بعلبوس که ناشی بوغوز کوز
 ککایت حوقنوب ککایت کوز اولم وتمدن با ساسی ججاک ککایت واصلت
 حقه مانع اولیه ویر ککایت بو ورتب شایخ بو ورتب کوز ایدوب
 مرحمت ایدوسن ووی بوغز ایدوب ککایت ککایت ککایت
 ایدوسن که بلورم شفقتک غالبه الواره بی کوز ایدوب ککایت
 بنمان اولکسن اولدمه ککایت جلیه جائی که بونب غرضه
 نقصان ایدوسنه بلور سکاره امر با بنده اتمای ججاک ککایت ویر
 وستم دخی بو ککایت اتمای سمعیل ککایت ککایت ککایت وایم
 مره با بنی شلی ایدوب رعایتی ککایت وایم ککایت ککایت ککایت
 بی خلیل الله حوق طاری اولوب ککایت ککایت ککایت ککایت